

Recal & FSE

1072

linguarts

language and cultural policies in Europe

DRAFT COPY
NOT TO BE QUOTED

INTERARTS Observatory
Rambla Catalunya, 81, pral.
08008 Barcelona

Tel.: 34 93 487 70 22 – Fax: 34 93 487 26 44 – e-mail: interart@pangea.org

B.3. Catalan in Catalonia	p.34
1. <i>Introduction</i>	<i>p.34</i>
<i>Catalonia in the Linguarts Project</i>	<i>p.34</i>
<i>Catalonia – demographic, historical and economic description</i>	<i>p.34</i>
<i>Catalonia – governing bodies and constitutional position</i>	<i>p.36</i>
<i>Catalonia and Spain – national and regional language legislation and policies</i>	<i>p.37</i>
<i>Catalonia – specific circumstances</i>	<i>p.39</i>
2. <i>List of those interviewed for the Linguarts study</i>	<i>p.39</i>
3. <i>Language and Cultural policy and practice</i>	<i>p.41</i>
<i>Education</i>	<i>p.41</i>
<i>Culture</i>	<i>p.43</i>
<i>Theatre</i>	<i>p.44</i>
<i>Literature and publishing</i>	<i>p.45</i>
<i>Cinema, Television and Radio</i>	<i>p.47</i>
<i>Media (written press)</i>	<i>p.48</i>
4. <i>Comments</i>	<i>p.48</i>
B.4. Sorabian in Germany	p.51
<i>Introduction – Justification of the choice for Sorbian In Germany</i>	<i>p.51</i>
<i>Socio-economic Aspects</i>	<i>p.51</i>
<i>Geographic-linguistic Aspects</i>	<i>p.54</i>
<i>Language Policy</i>	<i>p.57</i>
<i>Cultural Policy</i>	<i>p.62</i>
<i>Language Policy and Practice in Social Life</i>	<i>p.67</i>

linguarts

chapter one

A. Description of the project

B. Methodology

CHAPTER ONE

A. Description of the project

A.1. Context

INTERARTS Observatory

The Linguarts project was conceived of by the INTERARTS Observatory in June 1996. This European Observatory on Urban and Regional Cultural Policies is an independent body (association) set up in June 1995 and which aims to become a foundation in the year 2000.

The origin of the Observatory may be traced to the Central Conference of the Council of Europe project "Culture and Regions", which was held in Florence in 1987. In the course of this conference a declaration was adopted establishing the need to create a structure which would be able to follow effectively the innovative and positive experiences as regards cultural policy at the local and regional level. In response to this declaration the Secretariat of the Council of Europe, in co-operation with the Standing Conference of Local and Regional Authorities, accepted the proposal and created a commission charged with the further development of the Observatory.

The changes produced in Central and Eastern Europe necessitated a complete revision of the operational profile of the project until, in 1993, the Government of Catalonia (Generalitat de Catalunya), the City of Barcelona (Ajuntament de Barcelona), the province of Barcelona (Diputació de Barcelona) and the Patronat Català Pro-Europa offered their support to the agency, based on its being an independent organisation. The final concrete planning started in 1994 and the INTERARTS Observatory opened its door in October 1995.

The greater part of the INTERARTS Observatory's work is centred around the study of cultural policies of towns and regions. The work concerns a focal point of interest which is gaining ground in the technical and policy sectors, with the revelation of the relationship that exists between culture and economic development, social cohesion, communication and territorial planning, being made clearer all the time. In addition the work underlines the new creative dimension in the dialectic between globalisation and localisation.

of the question raised in Section C, more specifically question C13 on the promotion and protection of lesser used languages.

The LINGUARTS Project in this context

The LINGUARTS Project consists of action-research aimed at studying the relationship between language and cultural policies in Europe. This project resulted from the fact that even though cultural policies have been much debated in Europe over the past fifteen years, very little has been said about languages. Now, when the local and regional dimension of cultural policies is in full flight, what is the role of regional and minority languages in these urban and regional cultural policies?

The principle aims of this projects are:

to study the relationship between language and cultural policies within certain European territories selected on the basis that these two dimensions - language policies and cultural policies - are explicitly formulated, in order to demonstrate in which ways and to what extent cultural policies favour the development of European linguistic diversity as regards regional or minority languages.

provide examples of good practice both national and regional within the European Union, which demonstrate the double role which could be played by both cultural and language policy to encourage the better promotion of regional or minority languages.

The INTERARTS Observatory is in agreement with the hypothesis that, during the 1990s the criteria of choice of languages having been gaining weight in the sphere of public and private cultural policy, a weight that influences not only the creation, production and distribution but also to the consumption and practices of culture. This fact is particularly revealing when applied to the cultural policies being developed in the realm of the mass media.

In other respects it appeared to us that it is essential to understand that the intensive use of linguistic criteria in cultural policy has ceased to be a major issue for minority cultures and that this use has become, on the other hand, more and more frequent by the "majority" languages. Due to this one could almost say that the normalisation and development of minority or regional own languages is being hindered, or stopped, by the new linguistic nationalism.

A.2 Finances

He is specialised in socio-lingualism and contact linguistics, language planning and the ecology of language. He is a member of numerous editorial boards including the *Journal of Multilingual and Multicultural Development* (London), *Multilingua* (New York and Berlin), the *International Journal of Applied Linguistics* (Oslo) and he has recently edited *Cahiers Internationaux sur l'Amenagement Linguistique* (Montreal), *Manuel International de la Linguistique de Contact* (New York, Berlin and Brussels), *Plurilingua* (Brussels) and *International Communication Studies* (San Antonio, Texas).

He has worked on international projects such as *Euromosaic: Production and reproduction of minority languages of the European Union; Intercultural multilingualism* (1990-1992); feasibility study and survey on bilingualism in Hungary: Comparability of language contacts (1982-1996).

Helen O' Murchu

Born in Ireland in 1938, she has taught at all three levels in the Irish education system and in the United States of America. Presently she is working on the *Comhar na Muinteoiri Gaeilge* (Teachers of Irish Association, at all levels).

At various times in her career she has presided over institutions such as *Na Teaghlach Ghaelacha* (Irish-Speaking Families), *OMEP* (World Organisation for Early Childhood Education, Irish Branch), *An Comhchoiste Reamhscoláiochta* (joint Committee for Pre-schooling) (founding chair), *An Biuro Eorpach* (European Bureau for Lesser Used languages) - Irish Committee and International Board, *Bord na Gaeilge* (State Agency). She is currently *Uachtaran* (President), *Comhdháil Naisiunta na Gaeilge* (Central Council for Voluntary Organizations).

Her particular expertise lies in the fields of language planning, bi-lingual education, the voluntary sector in participative democracy.

Miquel Strubell

Born in Oxford in 1949, he holds an M.Sc. in Psychology of Education at the University of London, B.A. Hons in Psychology and Physiology (University of Oxford) and is a graduate in Psychology (Universitat de Barcelona).

After working in secondary schools for some years, he joined the Catalan civil service, He was head of the *Servei de Normalitzacio Linguistica* of the Catalan Ministry of Culture (1981-1990). From 1990 - 1996 he was Director of the *Institut de Sociolinguistica Catalana*, of the same Ministry. Between May and October 1996 he served as acting deputy director general for language policy. He was

development of programmes, teams and social and cultural services throughout the Spanish States and in various cultural institutions in European countries.

Josep Maria Artigal

He provided much advice and guidance in giving direction to the Linguarts Projects, especially during the meeting in the first phase.

He works as an inspector and trainers of teachers in various situations as regards the introduction of languages in Occitane and Brittany (France), Alto Adige and South Tirol (Italy), Finland, the Basque country, Navarra, Valencia and Catalonia. He directs programmes on the introduction of English (as a third language) in pre-school in the Basque country, Navarra, Valencia Province, French Brittany and Catalonia. He is Director of the European Institute of Immersion Programmes.

University of Barcelona

In a limited but very enriching manner Albert Bastardas, Xavier Vila and Jaume Farras of the University of Barcelona have provided their assistance and advice during numerous meetings of the Linguarts Project.

Jaume Bofill Foundation

The Jaume Bofill Foundation has demonstrated a special interest in this project, especially towards the end and decided to contribute financially in the production of this final report.

B. Methodology

B.1. General notes

The "Linguarts" Project lasted approximately 2 years and was divided into two phases: the first from June 1996 to June 1997 and the second from September 1997 to September 1998, with an extension of several months in order to achieve its presentation in January 1999. It is an ambitious project, both in the breadth and the complexity of its objectives. Nevertheless, its originality and the relevance of its aims have enabled an abundance of extremely positive ideas to be created, revealing the innovative character of this initiative. Whilst the objective of the research action has remained the same throughout the years of the project's work, the hypotheses and methodology have evolved. "Linguarts"

analysis at a later date. Written in English and French, most of the questions are open and it is made up of 9 parts:

- Social and economic facts about the territory;
- Geolinguistics;
- Linguistic policies;
- Linguistic policy and practice in the media;
- Linguistic policy and practice in the libraries;
- Linguistic policy and practice in popular culture and religion;
- Linguistic policy and practice in the community's activities;
- Linguistic policy and practice in the cultural activities

Publishing

Audio-visual production and multimedia creation

Music

Theatre

Literary creation

Exhibitions, museums, cultural tourism

Other cultural bodies (Foundations, NGOs)

Cultural communication and marketing, specialised journals

Other significant cultural and linguistic spaces

The contacts throughout the various regions were made through the FACTUS database in some cases and from the knowledge of relevant institutions and individuals on the part of the groups of experts in others.

The Field Work

The studies carried out in the six regions chosen as subjects generally followed the same three steps:

- Sending a number of the questionnaires by post
- Identifying a suitable contact for a more in-depth interview during the experts' visits. For this an attempt was made to ensure a kind of parity in the dozen or so interviews conducted in each region by holding half of the interviews with those involved in or responsible for research or policy planning for the language side and the other half with those who are more engaged in the actual cultural practice, working in associations, libraries, theatres, cultural centres, local radios, etc..
- the visit of the expert (sometimes two) to the region being studied, for three days, in order to conduct interviews with the contacts already determined and also in order to gather as much printed matter as possible on the subject, especially those difficult to obtain at a distance.

linguarts

chapter two

A. Key issues

B. The case studies

CHAPTER TWO

A. Key issues

The issues raised in the following section are not in any specific order of importance, but are those which have been identified and discussed by the Linguarts Project Group throughout the course of the project, as well as during the field work itself.

A.1. Language and Cultural Diversity in Europe

One of Europe's great riches is that of the great diversity of both languages and cultures. On the other hand, this very diversity has led to some of the most bitter and violent wars, both civil and national in history. How may we contribute to that diversity without provoking additional separations between peoples often divided as they already are? One way is to use both language and cultural policy as a single tool instead of the separate policy tools that they are at present. All too often it may be seen that language policy limits itself to the sphere of education and that cultural policies rarely, if ever, address language issues. Both policy areas need to be made aware of the strengths and opportunities to be gained by working hand in hand.

A.2. Language, Culture and the Language of Culture

It is essential to distinguish between learning a language in order to understand a culture, as was and occasionally is the case for Ancient Greek and Latin and still is the case for studying second and third languages in many education systems, and the learning or acquisition of languages in order to be understood within the community of residence. Very often the former is concerned with a notion of the "prestige" of the culture to which the language being studied belongs, the study is often academic and whilst having a high "cultural" value, does not have much in the way of application to the realities of late twentieth century Europe. To limit the study to the acquisition of languages in the former manner and for the former reasons would be to ignore the reasons why most minority or regional languages speakers are bi-lingual and to limit the definition of culture to that of "high" culture, thus excluding the experience of many minority or regional language speakers.

It was also recognised by the group of experts that it is essential to endeavour to avoid encouraging the idea that there is a huge gulf between minority or regional language cultures and "global" culture; that participation in the one somehow excludes participation in the other, as if minority or regional languages cultures were merely enclaves or ghettos of folklore with little or no relevance for the

regional language is perceived as being able to identify with two cultures at least, through the acquisition of the majority language, at which level it is recognised (in those regions where the minority or regional language has actually been recognised) that there is a clear link between the language spoken and the culture engaged in. This doubling, or multiplying of identities, which brings with it a complex series of contacts, both social and economic, as well as cultural is however on the whole ignored in the process of policy making which tends to split into language driven policies and culture driven policies, thus ignoring that which is tacitly recognised outside the policy-making sphere.

A.5. Levels and Types of Policy-making

It should be noted that in all aspects of language and cultural policy, bodies/authorities at all levels are involved in the planning and implementing of the various policies. This may begin with the national level of policy which states which language(s) is (are) the language(s) of state and will determine which culture is the one that will be encouraged and supported on a national level. The other extreme of the scale is the local authority which determines what is supported in terms of the local cultures and may therefore influence the use or not of the local minority or regional language.

Language and cultural policies are not only devised and implemented at various levels and but their influences flows in both directions, from the national level down and from the grassroots level up. Where the influences of these policy approaches cross may offer an interesting insight into the ways in which language and cultural policy planning should be working hand-in-hand.

It is also apparent that in any given area the citizen, the social and cultural structures will be affected by more than one level of policy, applied by the various tiers of government (national, regional, local etc). Such policies may be complementary or competitive or contradictory. The case studies which follow show examples of all three.

Policies may also be either implicit or explicit and where possible, the agreement was that the implicit would be given the same weight and consideration as the explicit policy, as they often, if not always, have an equally important influence on the development of regional or minority languages or culture. Explicit policies aims include one or more of the following elements; policy statements, laws, decrees, declarations, officially established bodies and budgeted programmes. It is important to note that in dominant/subordinate relationships the lack of policy itself is a political statement, in that a lack of specific policy for a minority or regional language usually tends to encourage the spread of the majority or state language.

This locally taken language policy decision has in practice allowed Omrop Fryslân to concentrate popular demand for Frisian-language radio broadcasting. As a result the station takes fully 30% of the share of the radio listeners in the region, a higher percentage than any other of the regional radio stations. Thus the use of Frisian has proved to give the station an added value. This is so because there are no language requirements, in fact, involved in licensing private radio stations on the part of the State. Their applications are assessed only on the basis of their apparent commercial viability (and in fact, none of those covering Friesland use the language at all).

2. A number of regional theatre companies have been set up in various parts of the Netherlands. Their existence is only possible thanks to financial support from central government. Theâtr Fryslân is one of these, and it competes with the others for funding, which is granted on the basis of quality and track record. The fact that all its drama productions are in Frisian - it is the only professional company that does this - is not apparently taken into account in assessing its annual project: it neither facilitates nor harms its funding prospects. How those committed to promoting Frisian would react should central government (on the basis of quality) ever decide to withdraw its funding, remains to be seen. At the same time, several of our correspondents said that the Dutch government can always resolve conflicts by providing alternatives sources or routes to continue funding, and has done so (for non-Frisian matters) many times in the past.

3. Central government has budget lines to support literary production - fiction, poetry, drama, etc. - and translations into other languages. The Fondation voor Letteren, for instance, distributes part of these funds. They are available on the basis of literary merit, to both Dutch- and Frisian-language writers. One of the members of the assessment board is always a Frisian, whose task it is to report on all Frisian projects, and since all Dutch projects are assessed by three members of the board, he/she is assisted in the assessment of Frisian projects by two other Frisians, proposed by the Letterkungich, the Frisian literary museum. There is no evidence that Frisian projects have to meet more stringent or more lenient criteria in order to obtain funding. The same applies for requests for funding to support the translation of books in Dutch or Frisian into other languages, by the Dutch Literary Production and Translation Fund. It is worth noting, incidentally, that none if this funding is available for translations between Dutch and Frisian.

The study bursaries scheme for writers reveals the fragility of the liberal approach described thus far, where books and writers in each language are left free to compete with one another. Writers can apply for bursaries in order to travel widely in connection with their work.

practice, since decisions as to exactly how many classes are taught in and of Frisian are taken by each school, and since interest in achieving full oralcy and literacy in Frisian does not seem to be clearly expressed by most parents and many teachers, the actual amount of Frisian used in schools is quite limited, and the standard of attainment is quite low. What is more, many teachers have not done in service training in Frisian, and teaching material is not sufficiently attractive.

It could be argued that State school inspectors operate in a positively discriminatory fashion, being more lenient and less critical when it comes to judging the quality and the results of the teaching of Frisian in schools, as compared with other subjects.

However, they were also quite ineffectual in making sure, in the early years after the legislation opened the doors of schools to Frisian, that schools availed themselves of this new opportunity; and all in all, this merely enhances the relatively low value attached even by Frisian society to the language.

The lack of prestige of the language is nowhere better exemplified than in its apparently low utility as a recruitment criterion. Among public authorities, only the Provincial Council itself seems to enquire into the language competence of prospective candidates for jobs - most of whom, in fact, are locals - and, as we shall see, do not make it an initial requirement to cover a post except in those dealing directly with the public: receptionists, telephonists, information officers. Again, schools are free to select staff as they choose but do not apparently tend to have a policy giving preference to candidates qualified to teach the languages. There may be some exceptions to this, however. Returning now to central government, several activities remain to be outlined, which do display some degree of specific support for Frisian and its promotion. These are principally, its Covenants with the Provincial government (1989, 1993 and, probably, 1998); and the funding it gives to Fryske Akademy. Let us deal with the latter first.

Fryske Akademy is associated with the Dutch Academy of Sciences.

Central government finances it to the tune of Nfl *** annually. This amounts to about **% of the Akademy's total income. The Akademy is almost unique; it is not one of a network of regional research centres; there is only one other, and that covers local issues which are not generalisable to the whole country. Thus the Dutch government's support, which does have to be negotiated periodically, is a statement of support for the Frisian language (to which the Akademy devotes much of its resources) and for studies on its culture.

All in all, it is clear that state expenditure on performing and creative arts has in the past been concentrated in Amsterdam (78 Nfl/capita in 1989/91) rather than in the rest of the Netherlands (14 Nfl/capita in 1989/91). Friesland did even worse than the average for the rest of the Netherlands: 7.8 Nfl/capita in 1989/91. While this does not necessarily have a direct link with the Frisian language, it is likely that the language loses out as a result of the low level of

In this part of the report we shall deal with each of the areas studied in greater depth, mainly on the basis of our interviews.

Economy

In economic terms Friesland has developed over the past fifty years much as have most parts of Europe. The distribution of jobs has moved from the primary to the tertiary sector, the industrial sector remaining much the same:

Sector	1955	1990
Primary	28%	8%
Secondary	32%	31%
Tertiary	40%	60%

This does not mean that industrialisation has not taken place at all. On the contrary, the establishment of a large Philips factory in Drachten has made the town "grow explosively", with totally negative linguistic effects (van Langevelde 1993: 396). On the other hand, our contact at the Province explained how the unemployment rate suddenly dropped by 2% when Hewlett-Packard opened their European central offices in Friesland, and employed practically the whole staff locally.

It seems nevertheless that unemployment has consistently been higher in Friesland than in other parts of the Netherlands. As might be expected, there are lower proportions of highly trained people (university graduates or people with higher vocational and professional qualifications) in the labour force (van Langevelde 1993:

397), which leads to Frisian employers often having to give jobs to outsiders. Perhaps at least partly as a result of this, the total population has risen gradually, from about 470,000 in 1957 to about 599,000 in 1990: slightly over a quarter more.

It seems that Friesland has constantly suffered net emigration since the war, broken only during the seventies. It affects especially young people, and is related to the fact that anyone wishing to go to university has to leave Friesland, where there are none. In recent years (1988-1991) an average of about 12,000 people are estimated to leave Friesland every year, while an average of 11,000 move into the region (van Langevelde 1993: 399). Movements on this scale obviously have a damaging effect on the language situation, though perhaps not as much as expected given that a fair proportion of those that move in are actually Frisian-speakers who return to their homeland after working and living outside it. Our interlocutor at the Province said that very large numbers of Frisians leave the region to study, and tend to come back in many cases around the age of 30. This age used to be higher, about 40. The return has many motivations, not least the fact that the cost of living, for many commodities,

Central government offices in Friesland are obliged, according to our interlocutor at Berie foar it Frysk (see below), to have a language policy.

The Dutch authorities ratified in 1996 the European Charter for Regional or Minority Languages, and included Frisian in the document.

A monitoring committee, or consultative body, was set up in January 1998, as foreseen in the Charter itself. It is chaired by a former secretary of State for Internal Affairs, who is herself a Frisian.

There have been several special Covenants, or Agreements, between the Frisian and the Central government in order to provide state funding for a number of activities related to Frisian and promoted at the provincial level. These date to 1989 and 1993 and a new one is expected this year. Agreements are taken down with respect to public administration, judiciary, education, welfare and culture, and external affairs.

At the Province we were told that the 1993 Covenant provided for a 1.8 million guilder annual budget from central government for the promotion of Frisian language and culture. According to our interlocutor at the Province, 0.8 million guilders of this was specifically earmarked in 1998 for specifically language-related activities, and the figure for education-related activities (including language courses for adults and professionals) amounts to some 0.9 million guilders. The Covenant covers a number of areas, including culture, education, economic affairs, the media, justice, international contacts, etc. In education, for instance, finance was included for an experimental programme of trilingual primary education for 4-12-year-olds (with English), which started up in August 1997 in five schools. English, which was already a compulsory subject, will be taught more intensively, so that it can start to be used as a medium of instruction from Grade 6 or 8 and upwards. The promoters of the scheme hope to convince parents of the advantage of Frisian being used as a medium beyond the lowest grades.

For 1998 few changes appear to be needed to the legal situation, given the ratification of the European Charter. Our contact at Berie foar it Frysk stressed that the application of the Charter will centre the process of policy monitoring, and will stimulate policy development in the fields of social and economic life. However, looking forward to a ten-year horizon, the Province and Berie foar it Frysk both hope that the Covenant will include a commitment to improve the legal situation of the language in the courts: so that judges are obliged to at least understand the language, and that the minutes have to be recorded in the language used. Indeed new judges already have access to courses organised by Afûk. A further legal change that Berie foar it Frysk hopes for is an amendment to the General Administration Act to contemplate language issues in the dealings of the authorities with the citizen.

As far as official forms are concerned, they are printed only in Dutch, though citizens have a constitutional right (of which extremely few avail themselves) to fill them in Frisian. Official guidelines for income taxpayers are published in seven or eight languages, though not in Frisian. A recent court

Provincial advisory board on language policy: Berie foar it Frysk

The Province has a number of advisory boards, or think tanks, in targeted policy areas. The Language Board, established in 1984, is perhaps special, in that its membership (which is external to the province itself) is highly committed to the issues Berie foar it Frysk has to deal with. It has a chairperson and up to ten members, and can set up working groups for specific tasks, at the request of the province; but it is free to take the initiative (for instance, in devising a plan for Frisian in hospitals, which Afûk - see below – is responsible for carrying out). The results of its research and deliberations are published and, of course, are delivered to the provincial government. This is particularly important when, every five years, negotiations are undertaken with the central government to renew the Covenant, and forward planning is of course necessary. Our interlocutor at Berie foar it Frysk describes the whole language policy issue as a low-key one, in typical Dutch fashion. Indeed, not even Dutch itself gets much attention, and some people are concerned about the falling quality of Dutch language use. The profile of Frisian is, in her opinion, improving now, after going through a long period in which the language was downgraded. It is significant that it appears that this has largely been thanks to its presence in the media. Oddly enough, the famous long-distance skating event in Friesland has captured the imagination of the whole of the Netherlands, and the use of Frisian in the race is perceived on radio and TV throughout the country: race inspectors, for instance, are interviewed on TV and their replies in Frisian (and often deliberately so) are subtitled. So Hilversum does need someone, on their staff or freelance, who can provide this translating service: this is a substantial change, and it has taken place in recent years.

Incidentally, Afûk also confirmed this recent upsurge in Dutch interest in things Frisian.

Local governments' language policies

Our interlocutor at Berie foar it Frysk told us that many local councils have implicit or explicit language policies, except for those in the south and on the islands, where the presence of Frisian is almost nil. A small number of civil servants have, as part of their job specification, responsibility for implementing a language policy, especially in the departments of culture and social affairs. According to Berie foar it Frysk, they have often asked the Province to develop policy guidelines for them, which have not however been drafted.

The national government keeps an official list of place names, and Frisian local authorities are free to decide whether they want the toponym in Frisian or Dutch. Only four or five have as yet officially adopted the Frisian name for the municipality, though many more have changed the names of their local villages. The Post Office (which is privatised) has up to now refused to accept the Frisian

home say that they do not want their children to have the problems they themselves had in school. Nevertheless, the proportion of the population that is literate in Frisian has been increasing (from about 10% ten years ago, to 17%). It is to be hoped that the speech made by the secretary of state for Education in 1997, extolling the virtues of bilingual schools, will have a stimulating effect.

Our interlocutor at the Rijksinspectienkantoor also told us that special schools, for pupils with slight learning disorders, can also be exempted from learning Frisian at school, but that this will disappear in August 1998, when these schools become integrated into the primary system.

In 1993 the teaching of Frisian as a subject became compulsory in the first two years of secondary schooling as well, through an Act which also stated that any subject could be taught in these schools through the medium of Frisian. Secondary school inspectors can grant exemption to a school. A survey of language attainment in Grade 8, undertaken in 1994, showed that Dutch attainment was up to the national average in all schools regardless of the language of instruction; but that Frisian attainment, especially in reading and writing abilities, was far from an acceptable standard.

Schools get some special financial provision from the Province for developing teaching material if they teach through Frisian. Province also finances several magazines for teachers and for pupils.

Our interlocutor at the Rijksinspectienkantoor told us that the centrally-financed School Guidance Institute also develops teaching material and, in co-operation with Omrop Fryslân, radio programmes for schools are also prepared and broadcast in Frisian. Two teacher-training colleges can cater for future teachers in such schools, though Frisian is not even a compulsory subject on the course. As a result, in the past inspectors were quite lenient when looking at teachers' qualifications when it came to Frisian. There are signs that inspectors will be more rigorous in future. For its part, the provincial government organises in-service language training for teachers. Demand for such courses has declined after an early success in coping with teachers' needs.

Furthermore, degrees in Frisian linguistics can be studied at the universities of Gröningen and Amsterdam.

The Media

Omrop Fryslân has already been mentioned. As the outcome of a long debate following world war II, regarding the need for a regionalised radio service, the 1986 Media Act entitled each of the 12 provinces to have a public (that is, subsidised) radio station. The subsidy is calculated on the annual basis of 10 guilders/person. Extra subsidies may be available from the Ministry of Social Welfare. Omrop Fryslân started broadcasting in Dutch, four hours a day, but gradually expanded and opted for a fully Frisian-language service, from 7 am to 7 p.m. every day. This decision was made locally. (Interviewees are naturally free to take part in either language.) The station is extremely successful,

advertisement, and there seems to be a gradual increase in the proportion). As far as Frisian is concerned, the main problem is that the advertising agencies do not want to make life difficult for themselves. Nevertheless some firms have trained and offer high quality daubers: Afûk has a voice bureau, for instance. Omrop is obviously the stepping stone for the audio-visual industry in Frisian.

Though the Province may grant an occasional subsidy to a film-maker, its intention, according to Omrop, is to find funding to develop television drama productions. National funds may be sufficient as seed funding for some projects, though they are not apparently designed for regional television productions, and the other (few) regional channels get nothing at all. One such project is a series of weight 45 minute plays, dealing with different problems facing Frisian society, which Omrop would produce with the help of the regional Theâtr and with Afûk. If all goes well production will be in 1999 and they will be broadcast in 2000.

Last year a EU Media project covered a six-programme documentary series on jeu de pilote in different countries. The Frisian contribution played the minority language card. At present ten projects are underway to celebrate the 500th anniversary of Friesland. Some productions will be in Dutch, others will be bilingual.

Turning now to the written press, none of the 100-odd local or regional dailies or weeklies published in Friesland are Frisian-language papers, though many do print some Frisian articles.

Berie foar it Frysk is attempting to get a Frisian-language periodical off the ground, because when a weekly, Frysk en Frij, went bankrupt some years ago, and its subsidies were removed, the need for a replacement, be it weekly or monthly, became evident. The Biblioteek is currently running a 150,000 guilder (approx. ECU 85,000) project, tracking down over 40,000 articles published in Frisian and classifying them with key-words.

For the time being, the Province finances a single page which appears in each of the two regional newspapers on a weekly basis. Afûk are responsible for managing the project. As a result, and bearing in mind a few other sections, the presence of Frisian in these papers amounts to about 4 or 5%.

Subsidies are given by both the central and the provincial governments to support two bi-monthly literary magazines which are both published in Frisian, as is another subsidised magazine, for pre-school children. In dealing with the media, brief mention should be made to computing and to the Internet. According to our interlocutor at Afûk, there are no software programmes in Frisian, nor are there any Frisian-language discussion groups on the Internet. Omrop told us of the spell-check developed by Fryske Akademy, while complaining that there was no policy to promote Frisian software.

Business

The 1993 Covenant includes 60,000 guilders annually for Frisian literature, which is administered locally. About 100 books are published every year, including about 10 translations from Dutch or(occasionally) other languages.

The Province also promotes literature by publishing a special book on recent Frisian literature for book fairs and, according to our contact at the province, has plans to publish a new cultural magazine.

Another significant area in the field of language is the book industry and creative writing. A central organisation here is Letterkungich, the Frisian literary museum. It was founded by Fryske Akademy in 1956 as a regional replica of the Dutch literary museum, and has grown until it has an annual budget of 1 million guilders. It is financed by an independent agreement between the provincial and national governments, which provide one-third and two-thirds of the income respectively. This is thanks to the recognition by law of Frisian as the second national language of the Netherlands; given that the national government finances a literary museum for Dutch it was obliged to contribute, in proportion, to the Frisian museum.

Nevertheless, our correspondent at the Letterkungich said that the central government has to be frequently reminded of the existence of the Frisian language. She talked about centrally-funded projects for writers and translators to which Frisians can apply. Study and travel grants are available to writers, be they Dutch-language or Frisian. Their applications are judged on the basis of quality. Another project which is of a similar sort is run by the Fondation voor Letteren, which funds literary production and translations, again in either Dutch or Frisian. The assessment process involves three members of the Fondation, and there is always one member who is himself or herself a Frisian. In the case of Frisian projects, the regional committee consists of this member plus two other Frisians. The Museum provides contacts for this purpose.

Thanks to the Fondation voor Letteren, a great deal of support has been given to the translation of both teaching material and children's books from Dutch into Frisian, for which demand has increased in parallel with the growing presence of the language in schools. The translation of theatre texts has similarly been supported, particularly for amateur theatrical groups who work in Frisian. There is also a Netherlands Fund for Literary Production and Translation, but its primary intention is the promotion abroad of literature produced in the Netherlands and is of little use to most Frisian writers. In fact, within the Covenant signed every five years between the central and provincial governments, there is specific provision for the promotion of Frisian literary production abroad, and a few books have been published in other countries: recently, two in Germany and one in the USA. The main problem here, of course,

according to our interlocutor, is finding a willing publisher, partly because literature about (stereo-)typical farming life in rural Friesland is not in hot demand in most other countries.

The Province supports literary output in several other ways. It buy copies of books in Frisian for the Central Library Service. However, we were told by our

with the Province. At present the provincial government is not even represented on the Board, nor does it have observer status. The library director told us that from now on it will have to be sensitive to the Province's wishes as a (privileged) customer, and adapt its activity accordingly.

When the Library recruits new staff, the advertisements are often in Frisian, for the public relations work of the staff requires them to be bilingual. The Library intends to introduce Frisian into the data and forms in its Documentation Centre, alongside Dutch, and to offer bilingual interfaces at the computer terminals.

Afûk is perhaps the most important Frisian-language organisation.

Apart from the income it earns by selling books, it is funded by three sources in almost equal amounts: Local authorities; the Provincial government, of which about 100,000 guilders (approx. ECU 55,000) from central government through the Covenant; and language course students. It acts as an important publisher, especially of novels and of books for children in Frisian (but also in other languages). It receives no support for translations into Frisian. It also promotes Frisian literary production.

It produces (for another organisation) two magazines for children, of primary school and secondary school age.

It organises Frisian classes for adults, at different levels, including specialised courses for journalists, jurists, civil servants, health professionals, etc. It runs special courses for creative writers. It also runs conversation circles so that learners of Frisian as a second language (who account for about a half of the 1,000 students they have every year) can practise what they have learnt.

Several times a year it organises a one-day seminar for civil servants from local authorities, so that they are encouraged to support activities to promote Frisian. They are given information and in turn provide feedback. This arrangement is successful, though it is quite likely that Ljouwert city council, where the organisation has a weak lobby, will cease to subsidise Afûk's activities in 1999.

As already mentioned, the organisation is implementing a plan for introducing Frisian into hospitals. One of the principal aims is the generalised introduction of bilingual signage and forms. The language courses Afûk have designed are based on medical terminology developed by Fryske Akademy. A large number of people who do actually use Frisian in their hospital have been found. However, this use is informal, and many apparently feel awkward when the idea of granting greater salience to the language is suggested. Another campaign is based on distributing bilingual stickers in service industries and shops. Finally, they are working on a campaign to increase the use of Frisian on leaflets, signs and labels in museums and places that people, and especially school-children, visit frequently.

thirty-four percent in the industrial sector and nine percent in the construction industry. The largest economic sector in the region is the service sector employing over fifty percent of the active workforce and an important part of that sector is the tourism and supporting industries. The average income in the four provinces that form Catalonia is generally higher than the national average for Spain, one of the reasons from the continuing internal migration.

The history of Catalonia is long and what follows is the barest summary necessary to place the situation of Catalan in an historic context in relation to Catalonia and the rest of Spain. Conquered by Charlemagne in the ninth century as part of the territory previously occupied by the Saracens, the first document in Catalan is the 12th century text containing a translation is the Visigoth code of law. The language spread further south from its original area following the conquests of the joint Catalan and Aragon crown, into the four regions of New Catalonia, the region of Valencia, the islands of Majorca and Ibiza, to be followed later by the island of Minorca and later yet, under the Catalan crown, Sardinia and the city of Alguer. Sicily, Naples and Corsica, even Athens have been at various points under Catalan jurisdiction and owing to the expansion of the crown and its influences, Barcelona become the most important commercial port in the western Mediterranean, with representation in most of the north African and Middle Eastern cities, with extensive trading, legal and cultural influences. The governing model was a form of constitutional monarchy with the Corts (composed of nobility, the church and crafts guilds, established in the 12th century) and the Generalitat de Catalunya being established in the course of the 14th century as the executive arm of the Corts. Catalan was the language of the subjects of the Kingdom of Aragon, principality of Catalonia and the Kingdoms of Majorca and Valencia. During the 15th century the Kingdom of Aragon was united with the Kingdom of Castile with the marriage of Ferdinand and Isabelle and the history of Catalonia became part of the history of Spain. The Catalan language began to decline in use, certainly in literature, even though it enjoyed status as an official language of the state until the end of the Hapsburg dynasty. With the Bourbon Philip the Fifth winning the wars of the Spanish Succession, in the 17th century Catalan lost its official status and the various independent governing ad governmental bodies were abolished and Spanish became the official language of government although it was not generally spoken or even known among the general public. Spanish gradually became wider spread in its usage and with its introduction into commercial life, Catalan was reduced to the realms of an oral tradition with some popular publishing in the language. This state of affairs did not last long with the renaissance of the Catalan language (known as the Renaixenca) and the development of an industrial base assisted in the process of the rediscovery of Catalan as a language of science and literature. This in turn lead to the development of a form of Catalan nationalism, which argued for the re-instatement of Catalan as an official language as part of the claims to autonomy and at the beginning of this century there were various

concerning intellectual and industrial property " and "protection of the cultural, artistic, and monument patrimony of Spain against exportation and exploitation; museums, libraries and archives belonging to the State without prejudice to their management by the Autonomous Communities" and " regulations of the conditions, for obtaining, issuing, approving and standardising academic and professional degrees" (Article 149).

Catalonia and Spain - national and regional language legislation and policies

Article 3 of the Spanish Constitution states that "1. Castilian is the official state language. All Spaniards have a duty to learn it and the right to use it. 2. The other languages of Spain are also official in their respective autonomous communities according to their statutes. 3. The cultural heritage of the different linguistic forms existing in Spain will be honoured and protected".

The Spanish government has continued to use Spanish as at least the preferred, if not the only, language in which it deals with the public. This implies that matters such as the issue of driving licences or participation in the National Lottery may only be done in Castilian, although the Ministry of Finance does publish separate linguistic versions of the income tax forms for the different languages of Spain. All other official state documents such as bank-notes, passports, Vat forms, company registrations etc, are exclusively in Castilian. The Spanish parliament is monolingual except for one day a year when a committee meets to discuss "autonomy policy" issues and on that day all the languages of Spain are used, interpreted simultaneously into Spanish.

The main recent improvement in Spanish government policy has been the move to recruit locally with the local language proficiency being a substantial advantage in seeking employment. This means that it is becoming increasingly rare to find police agents or civil servants who will insist on being addressed in Castilian only and there are more and more bilingual signs to be found in government offices in the region. On the other hand the language issue creeps into sectoral legislation on matters such as insurance policy forms, company registers and the like where there is usually some indication that such documents must be at least in Castilian, which puts the onus on the citizen to ensure that such documents are translated into Castilian.

The Catalan Statute of Autonomy, Article 3 states the following; "1. Catalan is the native language of Catalonia as is Castilian which is the official language of the whole of Spain. 3. The Generalitat of Catalonia – the autonomous government – guarantees the general and official use of the two languages and will adopt pertinent measures in order to ensure a knowledge of same and will

and approved with the intention of providing targets in all areas of life over which the Catalan administrative bodies have authority offers not only targets but also the means of achieving those targets. The General Target of the plan is two-fold: "1. That the language of Catalonia be habitually used by public and private institutions for all public uses and all their activities under conditions of non-subordination. 2. That the language rights of each citizen of Catalonia be wholly respected as far as public professional, cultural, social or leisure activities, in the knowledge that the public powers protect and cover the exercise of these rights, without infringing on the collective right of the Catalan language community to the language of the territory."

Catalonia – specific circumstances

The specific circumstances of Catalonia and the use of Catalan within the region have informed and will continue to inform the development of policy. Catalonia is an autonomous community within the State of Spain. Spanish (Castilian) is the only official language of the Spanish State and Catalan is the official language of Catalonia as is Spanish, the latter being the official state language. Although within Spain as a whole Catalan is a minority language, within Catalonia it is both official and becoming a majority language. It is however, interesting to note that the relation between the two language groups within Spain as a whole, is reversed in Catalonia, as the immigrant population tends to be from other regions of Spain and therefore Castilian speaking, thus forming a minority Spanish speaking language group within Catalonia. This situation is further complicated by the fact that Castilian is an official language of Catalonia and the Generalitat is required to "promote and guarantee the full equality of both languages". The effects of this specific circumstance will be clear in the course of this report.

2. LIST OF THOSE INTERVIEWED FOR THE LINGUARTS STUDY

Joaquim Arenas
Department d'Ensenyament
Direccio General d'Ordenacio Educativa
Servei d'Ensenyament de Catala
Via Augusta, num. 202-226
08021 Barcelona
Tel: +34.3-400.6900

Vincenç Llorca/Ana Diez

Secretario Técnico
Colegio de periodistas de Catalunya
Rambla Catalunya 10, pral.
08007 Barcelona
Tel: +34.3-412.1111

3. LANGUAGE AND CULTURAL POLICY AND PRACTICE

Education

According to the General Language Normalisation Plan of March 1995 in the section dealing with education, the sectoral targets are to "Consolidate the use of Catalan as the language of the educational system, as a vehicular language in both teaching, in accordance with the legislation in force, and non-teaching activities. The educational system, besides ensuring a practical knowledge of the two official languages, shall also promote a favourable attitude towards the public use of Catalan as the language of Catalonia."

The guiding principle behind the work done in the education sector is that all pre-university schooling should be in Catalan but that all pupils upon leaving school should have mastery of both Catalan and Castilian. In the Law 7/83 on Linguistic Normalisation of Catalonia, in the section dealing with education the following principles are embraced: Catalan is the native language of Catalonia and is to be taught at every level of education; Children have the right to receive primary schooling in their mother tongue whether Catalan or Castilian and the government must guarantee them that right; Catalan is the language of the education authority.

Given that in 1978 only 58% of the pre-school and primary school teachers in Catalonia were Catalan speakers (the percentage being lower in Barcelona) it was necessary to develop a series of measures to ensure that the teaching staff were competent to teaching both Catalan and Castilian. Initially this was done through a series of training courses and language support being provided to teaching staff at primary school level, gradually extending to teaching staff in secondary schools. Now Catalan is the language of all pre-university education and in teacher training institutions in Catalonia.

It is worthy of note that teachers in the public sector are civil servants and may be posted within the country from other regions. This would tend to imply that non-Catalan speakers may be posted to Catalonia, but since the various pieces of legislation regarding the use of Catalan as the language of education, non-Catalan-speaking teachers only receive a temporary contract for one year during

for a policy of employing only Catalan speaking professors. Last academic years 685 of doctoral theses were in Catalan.

The general approach of ensuring that all pupils have mastery of both official languages through the language immersion classes at the primary school level, with Catalan being the primary language of education until the age of 7, followed by teaching in both languages has borne fruit in that the general increase of the use of Catalan among both Catalan and non-Catalan speaking families has been borne out by the figures.

Outside the education system, mainly the "Consorci per a la Normalitzacio Linguistica provides language education. This is a public agency created in 1989 by the Generalitat and more than 130 local city councils. Its primary role is as the executive arm of the Catalan linguistic policy. The services offered fall within the general goal of increasing knowledge and extending the use of the Catalan language. It provides local Catalan courses throughout the region, runs self-learning centres and operates tutorial learning systems. Other services include the provision of translation and revision services, answering linguistic questions and offering advice on linguistic materials both traditional and modern. The Consorci also offers linguistic plans to private enterprises and other organisations and runs local campaigns for the use of the Catalan language. The work of this body covers education and training in the Catalan language for those over the age of 18. All of the services offered are heavily subsidised in order to make them as attractive as possible. For those who have come to Catalonia from beyond the Spanish borders there are also courses and Catalan culture and history provided.

Culture

According to the General Language Normalisation Plan the sectoral target is "to ensure a balanced presence of Catalan, both quantitatively and qualitatively in the different cultural industries (cinema, theatre, publications, audio and video etc.), as well as in advertising and information technology."

The body responsible for the management of the cultural policy within the guidelines as laid down by the General Language Normalisation Plan is the Directorate General of Culture which has to manage the complex dealings of and with theatre, publications and cinema. The principle part of implementing the language policy lies within the awarding of grants. The criteria for grant support to publications, newspapers and journal are that they must be in Catalan. With cinema, theatre and music the awarding of grants is done on quota basis with there being a quota for Catalan productions as opposed to other languages. If exhibitions are supported the catalogues have to be supported in Catalan. As

The return to the nineteenth century concentration on language as the major if not only way in which to explain the world has brought language into the position of being perceived as the primary vehicle for the transmission of art and in this process, there are a number of essential elements of spectacle and fiesta, traditional to Catalan culture, which are disappearing. There is an innate contradiction in encouraging tolerance whilst at the same time insisting on the purity of language. Such policies have driven away and will continue to drive away non-Catalan speaking intellectuals and artists from Catalonia and the richness and breadth of Catalan cultural life will be diminished by their departure.

Literature and Publishing

Among the sectoral targets mentioned in the General Language Normalisation Plan there is the specific target to "wide political acquisitions made by the Generalitat of Catalonia, of quotas of copies of each publication and comics and other children and youth leisure publications and send them to libraries that request them..."

Through the support to the Catalan Institute of Letters, an autonomous body, grants are offered to young Catalan writers and the Directorate General of Culture provides the support to the promotion of Catalan writers outside Catalonia as the Institute of Letters is directed at the territory of Catalonia. The literary grants are awarded to books and are not generally speaking, bursaries to the writers. There is also generic support provided to the publishing houses in Catalonia through the mechanism of buying so many copies of Catalan language books for distribution to libraries. Libraries may have their own say in which books they choose however. Support is also given to translations from Catalan to other languages, not just Castilian and this support is provided not only to contemporary works but also classical works of Catalan literature. In literature the first criteria for support is that language (must be Catalan) and then comes the issues of quality.

The underlying sense of the cultural policy of the Generalitat is stimulation and distribution of culture and the stimulation and support of the cultural industries. The Catalan language is, in almost all of the fields supported, the primary condition of support and the objective of the work done is the provision of a space in which Catalan culture may grow and flourish again, and the preservation of past culture.

On a national level there is one policy for all literary production, which covers the whole country, and the literary support is provided is offered regardless of language, dependent on quality. The same applies at the national level to support to theatre production as the first and main criterion is that of quality.

Over the past 15 years there has been a general increase in the number of titles published in Catalan

Cinema, Television and Radio

The sectoral target for film and television is to "increase the presence and diffusion of audio-visual material(cinema and video) produced or dubbed in Catalan, on the basis of the public's good reception of films in Catalan in cinema, television and video formats".

In the film industry there is specific support provided to the Catalan film industry but this is independent of language criteria. The most important support is offering in the form of loans to Catalan production companies to cover the production costs. If the film is in Catalan there is often additional support available. The national government also provided support to the national film industry and in so doing promotes the Catalan production but only outside Catalonia.

In television support is given to the Catalan language television station TVC, directly to the broadcasters and not for the normal programming but to the production of series and films for television in Catalan. The production of fiction series in Catalan is very important in Catalonia as this is perceived as an indirect support to the film industry in their productions for television.

The Generalitat created one radio and one television station, which are both governed by boards appointed by the Generalitat. The Directors of the Catalan Radio and Catalan Television sit on the board as well and have wide ranging powers to decide and determine policy and programming. Financially speaking, whilst initially wholly subsidised the television station is gradually becoming independent of the Generalitat for funds as it takes on more advertising. The most important basic principle of both station was that they are solely Catalan speaking. In addition the Catalan Television is participating in the pool of stations developing digital television and there is to be a Catalan option within the new technology of digital television.

The Catalan Television enjoys great popularity and the correspondent from the board felt that this was less to do with the language of broadcast and had a lot to do with the high quality of programmes. In addition to the initial Generalitat sponsored radio there are now a number of Catalan radio station and they are the most listened to in Catalonia. Due to this question of quality it has been noted recently that staff from the Spanish television stations are leaving them in favour of working in the higher quality programmes of Catalan television (although the higher level of pay in Catalonia may also be seen as a motivation).

In the general context of majority versus minority languages, it should be said that whilst within the Autonomous Region of Catalonia, the Catalan language benefits from a number of legislative measures ensuring its use, application and maintenance (from mention in the Statute of Autonomy to the development of policy at very local levels within the region), the language within the wider context of Spain is not a state language. To add to this position of inferiority, the language of the Spanish State is not restricted to Spain but is also a significant world language, being the third most spoken. On the other hand it should be noted that nearly a quarter of the Spanish population are not mother-tongue Spanish speakers and that perhaps the Spanish state should cease to perceive this as a problem and endeavour to benefit from the richness that this situation offers.

Policies designed to promote that use of Catalan may seem very rigorous in terms of their insistence upon Catalan in all aspects of daily life, but given the position of opposition to a world language, it is hardly surprising that the measures adopted both politically and legislatively may appear extreme. Support given to the publishing sector is an example of this. Despite the fact that the publishing sector could not afford to publish so many titles and such large print runs in Catalan as they currently do with the support of the Generalitat, it is vital that the Generalitat continue this support. Without such support, both financial and political, the number of books available in Catalan would be far smaller and therefore its use as a literary vehicle would diminish, the strengthening the already powerful influence of Castilian.

In Catalonia there is a situation of imperfect bi-lingualism, which is to say that everyone speaks Castilian but not everyone speaks Catalan. Whilst the various pieces of legislation refer to the normalisation of the use of Catalan it must be realised that the aim of such legislation is to achieve perfect bi-lingualism, rather than retreat to perfect mono-lingualism. This aim is not actually explicit in the legislation but is the generally favoured opinion as regards interpreting the legislation. It must be said that there is, however, an opinion that sees the development of perfect bi-lingualism as the first step towards a solely Catalan speaking Catalonia. This latter is often held by the linguistic nationalists who see it as an achievable goal rather than a utopian dream. On the other side of the fence there is the minority view that wishes the present position of imperfect bi-lingualism to remain the status quo, with Catalan maintaining the inferior position.

The various methods adopted to promote the development of perfect bi-lingualism seem to be having an effect, especially in the area of education. It is very interesting to note that the non-Catalan speaking parents of school age children (overwhelmingly Castilian speakers) are more than happy to send their children to the Catalan immersion schools, not only for reasons of social

B.4. Sorabian in Germany

Introduction - Justification of the choice for Sorbian in Germany

The Sorbian population constitutes a highly localised population showing a high degree of geographical and language group endogamy. Given the existence of bilingual education there would appear to be a firm basis for the minority. In contrary the Sorbian population is an endangered minority dependant on the particularities of the minority:

The Sorbians are an isolated minority in one of the richest countries of the European Union.

Before the integration of Austria the Sorbian were the only Slavic minority in Europe. Indeed they are today the only Slavic minority without any contacts to a national group of the minority (like the Hungarians with Hungary).

The protection of the Sorbian minority could serve as a good example for the practice of the subsidiarity principle in the European Union.

The Sorbian shows that a guaranteed protection by two different kinds of nation-states could not avoid the break down of the reproduction of a minority language or culture.

Socio-Economic Aspects

a) Political Structure in Nation-State / Land of the Federal Republic of Germany (Region) / Town or City

In the Federal Republic of Germany the official language is German. The autochthonous minorities are protected and promoted under regional and federal constitutional law with respect to their identity, the main focus being the conservation and the practice of their culture and language.

As the Federal Republic of Germany is a federally organised state, the two Lands (Brandenburg, the Land where a Lower Sorbian variety is spoken, and Sachsen, the Land where an Upper Sorbian variety is spoken) assume an important role in the conservation of Sorbian language and culture. This, however, has only applied since the reunification of Germany in 1990. Before, the Sozialistische Einheitspartei Deutschlands (SED) [socialist union party of Germany] of the German Democratic Republic had been responsible for this topic.

b) Available Family Income

In the Federal Republic of Germany the incomes in Eastern Germany are currently some 15 to 20 % lower than those in Western Germany. Statistics

17.2% in semi-urbanized areas, 40.2% in small to medium-sized towns and 31.9% in cities. The majority of the Sorbian population lives in rural areas.

Up till now, the region of Sorbian settlement has strong rural features. The only remaining Sorbian chief town of a district of importance is Bautzen with about 50 000 inhabitants, only a small part of whom are Sorbs. Due to the extremely rural character, there are many people commuting to work to Leipzig, Dresden and Cottbus, i.e. to mostly German-speaking or other towns and cities.

In the Lower Sorbian-speaking region, the Sorbs can be found almost exclusively in the small towns of Vetschau, Lebbenaу and Peitz.

f) Immigration and Emigration

Immigration of people from Germany into the Sorbian-speaking region did only occur during the "period of change" around 1990 at 2%. Immigration from other nation-states is hardly worth mentioning and can be allocated to the neighbouring Slavic states. Immigration in this context mostly results from the Sorbs marrying people from neighbouring countries such as the Czech Republic or Poland. A further aspect of immigration is the creation of homes for asylum seekers in Bautzen.

g) Emigration or Immigration Rhythms

Emigration can be explained by the economic decline (above all, of the big industry in the power-supply sector), by the lack of employment facilities and the loss of jobs in agriculture after the reunification of Germany.

h) Tourism Sector

In the Oberlausitz, the tourism sector is underdeveloped due to a lack of infrastructure. The Spreewald in the Niederlausitz serves as a model, as there Sorbian traditions have been revived for tourism. This revival, however, is criticised to be not always authentic, but to have the prime focus of promotion in the sense of an intended commercialisation of tourism.

i) Sponsoring of Artistic and Cultural Activities

The major part is taken on by the öffentlich-rechtliche Stiftung f,r das sorbische Volk [foundation under public law for the Sorbian people]. In individual cases, regional companies do some sponsoring of sports and cultural events. In the Niederlausitz, this is done by LAUBAG (society for brown coal mining).

j) Further Relevant Socio-Economic Details

According to the census of 1981, the population can be allocated to the following industries: industry 39.4%, agriculture and forestry 18.3%, cultural and social institutions 9.3%, building trade 9.1%, commerce 7.3%, traffic, post and telecommunication 5.6%, service industries 1.6% and other producing industries 1.6%.

As a rule, it may be assumed that bilingual situations occur in urban regions, whereas in rural areas and among family members Sorbian (in monolingual families) can still be found.

Sorbian, which colloquially is also called Wendish, is divided into the literary languages Upper Sorbian and Lower Sorbian. It belongs to the family of Indo-European (Indo-Germanic) languages, to the branch of Slavic languages and to the subbranch of West Slavic languages. Due to the German surroundings, the vocabulary and the syntax of Sorbian have been penetrated by many Germanisms. Main dialects are those of Bautzen, Kamenz and Cottbus. The spelling system works with Latin characters with the addition of diacritics. The alphabet can be divided into an Upper and a Lower Sorbian one.

In summary of the details provided in the full report it can be said that Upper Sorbian is used as main language by approx. 3% of the Upper Sorbs, Lower Sorbian, however, is not used as main language any more. Due to the lack of suitable statistic figures, there are no percentages given for the individual age-groups. Based on the results of Euromosaic given above, it can be assumed for Upper Sorbian, that the usage increases with increasing age of the Sorbs.

Approx. 8% of the Upper Sorbs use Upper Sorbian as second language, only 0.1% of the Lower Sorbs use Lower Sorbian. Here, too, Euromosaic shows the same tendencies as with the use as main language.

b) Allocation of Languages in Area of Settlement

The Sorbian language is spoken in the Ober- and Niederlausitz in the Lands of Sachsen and Brandenburg. The main areas of usage are east of Kamenz around the towns of Bautzen, Hoyerswerda, Weißenfels, Spremberg and Cottbus. The strongest Upper Sorbian Region, with a relatively high degree of language conservation, is the Catholic region around the community of Crostwitz and the neighbouring communities.

Statistical information on language use in the family shows that Sorbian is used more frequently than German among partners. This allows the assumption that the degree of endogamy in this Sorbian-speaking core region must be high. The degree of endogamy in the Lower Sorbian region is much lower.

It should also be noted that from the same source, it would appear that parents still speak Sorbian to their children, but the children tend to speak both German and Sorbian. Considering the unfavourable demographic development in the Sorbian-speaking region, the usage of Sorbian might well experience further decline in the future.

Remarkably, the usage of Sorbian has generally declined in the recent years, in particular in shops and in the street. This can be partly attributed to the

According to unofficial estimates, about 25% of Sorbian-speaking people marry other speakers of Sorbian. This percentage is higher in the rural Catholic core region mentioned above.

There is no essential difference in the usage of language between men and women or in their behaviour towards their children.

Sorbian does not have special social connotations.

The denominational differences which still played an important role in 1950, are constantly declining. Today, according to unofficial estimates of experts, approximately 15 000 of the approximately 40 000 Sorbs are Catholics, who speak Sorbian every day. 70% of them are regular churchgoers. In the Oberlausitz, 60 to 80% (in the core region 100%) of the clergy speak Sorbian, in the Niederlausitz only three Protestant theologians are able to speak Sorbian. Accordingly, church services in the Catholic Oberlausitz are conducted in Sorbian language, in the cities and in the Niederlausitz, however, very rarely. The publisher of the Domowina furnished Sorbian translations of the Old Testament (1973), of the New Testament (1973) and of a prayer book (1972). At church ceremonies, the family is free to choose a language, but in the Catholic core region, the Sorbian language is preferred (e.g. Sorbian wedding ceremonies, Sorbian Catholic Costumes, traditional Sorbian Wedding Dinners etc.).

The speakers of Sorbian believe that Sorbian will gain importance if it will continue to be supported by the authorities. They consider a knowledge of Sorbian to be rather useful and so does the German-speaking population. Therefore, the interest to learn Sorbian abroad and the information on language and culture has increased since the reunification of Germany. For the time being, even the young generation seems to be somewhat more motivated to learn Sorbian.

Socially, the decisive factors for the conservation of Sorbian are above all church, family, neighbours and clubs.

f) Further Geo-Linguistic Information

The political diversion into two Lands and the resulting cultural dependence from two Lands with different political leadership (at the moment, Brandenburg is governed by the Social Democrats, Sachsen by the Christian Democrats) is not particularly favourable for the Sorbian Language.

Language Policy

Federal and Regional Policy for the Conservation of the Sorbian Minority

The rights of the Sorbs are founded in the unification treaty and in the constitutions of the Lands Sachsen and Brandenburg. As in Germany, the individual Lands are in charge of cultural and educational affairs, it has to be clearly distinguished between the two Lands in the following.

continued in spite of the legal regulations on the Sorbian language on regional and local level as well, as it is very rarely assumed that there is a real bilingualism of German and Sorbian. On the part of the Land authorities, however, Sorbian is taken into consideration when employees or state officials are employed or receive further training. This applies in particular to officials and employees of Sorbian institutions, service companies and facilities.

With respect to services such as phone bills, signs at official institutions etc., it can be noted that they are mostly in German. In rural areas it may well be that Sorbian is seen next to German, in particular when using services in rural areas, not so much for the offer.

Traditional place names are rarely used in Sorbian by the authorities (with exception of the Lower Sorbian-speaking region). The conversion of German surnames and christian names into the Sorbian language has been legally permitted since 1997. This conversion will also be effected in official documents. In the unofficial usage within the territory, however, German names are translated into Sorbian (e.g. German: Schneider, Sorbian: Krawc).

The local administrations are in charge of the usage of Sorbian on public signs and traffic signs. Therefore, the government headquarters in Dresden on October 2, 1991, decided on that in principle, these had to be bilingual. For the Land of Brandenburg, the decree of the ministry for urban development, housing and traffic] on the writing of traffic signs in the German-Sorbian region of the Land of Brandenburg regulates this topic. The usage of Sorbian on business signs, however, has decreased in the last three years, in particular in urban areas.

Language Policy on Financial Support

The only support by official language policy is for the foundation for the Sorbian people. It is financed according to the following scheme:

Federal Republic of Germany

1/6 Land of Brandenburg

2/6 Land of Sachsen

In 1997, 32 million DM were allocated to the foundation. In 1996 there had been as much as 34 million DM, 3.8 million of which had been used for administration and management of the foundation itself, 28.3 million for Sorbian institutions and one million had been invested in Sorbian projects (e.g. clubs, communities, etc.).

Status of Sorbian in Education

Due to the Lands' independence in cultural and educational matters, the individual ministries for educational and cultural affairs of the Lands of Sachsen and Brandenburg are in charge of official policy and legislation on education - with few exceptions, for which the federal government is in charge. The

In addition to the 27 Sorbian-speaking nursery schools/primary schools, there are mixed nursery schools, where Sorbian is an optional language of teaching. In the context of education in mixed nursery schools, a basic knowledge of Sorbian history and culture is imparted. A new concept, WITAJ-Willkommen, to learn Sorbian following the Breton model is offered by the Schulverein and adopted by many German women. The Sorbian nursery schools are called Serbska přistowarnja (Sorbian nursery school).

At the A-schools, Sorbian is the main teaching language, at the B-schools of the territory it is compulsory as a second or foreign language. At the Sorbian schools which are called Serbska äula, sufficient teaching materials in Sorbian are provided. At B-schools, Sorbian became officially acknowledged as foreign language in 1993. At two of the 22 primary schools, Sorbian is taught as communicative language starting with the school year of 1997/98.

Of the 22 schools that teach Lower Sorbian, 8 are in Cottbus, 1 in Vertschau, 2 in Lebbena, 1 in Calau, 1 in Peitz and 1 in Spremberg, the remaining ones in villages.

It can be seen as a negative tendency, that Sorbian teachers are dismissed to be substituted by German-speaking teachers.

Secondary Education/Vocational Training

Like in primary education, Sorbian is the main language at A-schools of this level, but as an optional subject it is to be found only in several B-schools of secondary level. Even at this level, sufficient teaching materials are provided. It is to be noted, though, that after the closing down of the Akademie der pädagogischen Wissenschaften [academy of pedagogic science] in the early 90ies, there is no Sorbian institution any more with a scientific approach towards methodical and didactic problems of teaching Sorbian.

Sorbian is still the main language at the Serbska fachowa öula ([Sorbian college of social education] in Bautzen. Apart from this, Sorbian is acknowledged as an optional language in few technical colleges and institutions for vocational training.

University Education

At the University of Leipzig, the Institut fr Sorabistik at the Department of Philology offers courses for a Master's Degree and a Degree for the Teaching Profession in Sorbian. Currently, there are 15 students. The lessons are supported by teaching materials in Sorbian (books, methodical technical literature, audio-visual materials).

Rozhlad (magazine for Sorbian culture and art): circulation 1996: 518 and 1997: 522

Serbska äula (pedagogic journal): Circulation 1996: 162 and 1997: 160

Płomjo (children's magazine in Upper Sorbian): circulation 1996: 2414 and 1997: 2463

Płomje (children's magazine in Lower Sorbian): circulation 1996: 670 and 1997: 716

Pomhaj BÜh (publication for the Protestant Sorbs of the Oberlausitz): circulation 1996 and 1997: 1200

All these publications are published monthly in Sorbian language only.

Twice a year, the magazine Lłtopis is published by the Sorbisches Institut e.V. with a circulation of 400 copies. It contains articles on Sorbian language, history and culture mainly written in Sorbian.

For a review of the situation of the print media, a study of the institute for market research in Leipzig should be taken into consideration. According to the people interviewed by the institute in the Upper Sorbian region of the Catholic and Protestant Oberlausitz, Serbske Nowiny and Sächsische Zeitung are competing as daily papers. Serbski Nowiny basically aspires to be a daily paper with full range of information and a local Sorbian paper at the same time. Due to the different attitudes of its customers, this paper is faced by a special problem: Although the readers on the whole are happy with the paper, it remains to be examined whether they are just unwilling to criticise because Serbske Nowiny is not just a daily paper but for many also a national institution for Sorbian identity. Essential detail analysis of the image among younger people and of suitable advertising concepts are still lacking.

A similar investigation in the Lower Sorbian area of the Niederlausitz of the weekly paper Nowy Casnik revealed among other things that the language was used more often in clubs and social life than in the families. The paper is read mostly by older Sorbs. Along with the Lausitzer Rundschau, it is the most frequently read paper. Due to the difficult language situation of Lower Sorbian, the readers wish to be offered more German articles at the expense of the Sorbian contributions. The role of the paper in the process of solving linguistic problems and the declining Sorbian identity in the Niederlausitz will only be marginal.

Another investigation of the institute on the two children's magazines in the Ober- and Niederlausitz shows a high degree of acceptance for both magazines.

Radio Stations

Studio Bautzen (Serbski rozhłÙs) in Landesfunkhaus Dresden of the Mitteldeutscher Rundfunk (MDR) broadcasts from Monday to Friday (5.00 a.m. to 8.00 a.m.), Saturday (6.00 a.m. to 9.00 a.m.) and Sunday from 11.00 a.m. to 12.30 p.m.) in Upper Sorbian and reaches with its programmes about 30 000

Advertising

In general, German is the language used in advertising.

For advertisements in the streets, Sorbian is not used. The Sorbian radio station does not broadcast commercials. There are, however, some adverts by small and medium-sized companies in Sorbian in Sorbian papers and magazines. These are translated into Sorbian by the editors.

For the major part, they are ethnic advertisements and commercials of the Volkstheaterverlag. This kind of advertising mostly goes back to private initiative for a limited audience in the sense of a niche economy.

Consumer information is never published in Sorbian. The only product sold under a Sorbian name, Serbske Kwasne Piwo (Sorbian Wedding Beer), had to be taken from the market in the early 90s.

Although the advertising sector is still in its infancy, those in charge (the so-called multipliers) consider it to be of relevance, as it can reach almost all speakers of Sorbian and thereby create a positive effect on the community spirit.

Language Policy on the Media Sector

In 2007, the Federal Republic of Germany will withdraw from financing the media. For 1998, the foundation will provide financial aid of 6 million DM, provided that the media obtains another million.

Conditions for Language Usage

The publishing house Domowina-Verlag as GmbH [limited liability company] has statutes demanding the usage of Sorbian (German only about Sorbian), to make sure that the target group of Sorbs is directly approached. To this end, a lot of translating has to be done.

Language Policy and Practice in Bookshops

General Situation

There is only one bookshop exclusively preoccupied with Sorbian language and culture. Another two bookshops in Bautzen have Sorbian literature on offer. The Sorbian Smolerische Verlagsbuchhandlung, which we refer to in the following, belongs to the sales department of the Domowina-Verlag, by which it is supported financially.

The bookshop finds itself in the extraordinary situation that 70 to 80% of the Sorbian books are sold directly. For this purpose, the bookshop has 180 to 190 partners in the Sorbian-speaking region who sell the books directly for a small commission. This selling technique causes increased costs which cannot be covered by the selling of books, even more so, after having stopped selling

In addition to this, the Cyril-Methodius-Verein e.V. is in charge of religious matters. This association of Catholic Sorbs promotes the pastoral, national and cultural life of the Sorbs. There is also a Sorbian priest conference.

Practice of Religion

The denominational differences which still played an important role in 1950, are constantly declining. Generally it may be assumed that in rural areas, the high mass is conducted in Sorbian. There are only two masses in German. In Bautzen, the community of the Liebfrauenkirche still conducts the high mass in Sorbian. In the Lower Sorbian area, there has been a service in Lower Sorbian at changing places every second month since 1989. If asked for, funerals are conducted in Lower Sorbian. In 1997, the first wedding was conducted in Lower Sorbian.

Language Policy and Practice in Social Life

Adult Education

Although Sorbian is offered as a subject in adult education, there are no exact data on this topic due to the changes caused by the reunification of Germany. There is a language school for Lower Sorbian in Cottbus. It offers language courses, further training for teachers and traditional cultural events. An equivalent for Upper Sorbian in Milkel was abolished. Before the reunification, people with frequent contact to the population (such as doctors) had to take part in compulsory classes of Sorbian before taking up their professions.

The majority of people inquiring about learning Sorbian are immigrated Western Germans. In adult education centres, 8 participants are required to start a course. As this much cannot be reached every year, the foundation for the Sorbian people pays for the remaining places.

Communal and Cultural Centres (cf. a. section 8 "Other Cultural Organisations")
Regardless of their economic status (foundation or other), the following institutions are considered as communal and cultural centres:

Cyrill-Methodius-Verein e.V.: s. section 6

Domowina-Bund Lausitzer Sorben e.V.: s. section 8

Förderkreis für sorbische Volkskultur e.V.: The Förderkreis is a non-profit organisation exclusively serving the conservation and cultivation of traditional and modern Sorbian folk culture.

Gesellschaft zur Förderung eines sorbischen Kultur- und Informationszentrums in Berlin e.V./SKI [society for the promotion of a centre of Sorbian culture and information]

Haus der Sorben: The Haus der Sorben in Bautzen is the centre of national cultural life of the Sorbs in the Oberlausitz. The Haus der Sorben houses the following institutions: Domowina-Bund Lausitzer Sorben e.V. (Vorstand und Geschäftsführung [board and management]), Kreisvereinigung Jan Arnoöt

the Oberlausitz the traditional Easter ride is supported, provided that the rider learns Sorbian.

Special Activities for Young People

This section is strongly supported by the Domowina. In the past, youth work had been tightly organised and served the planning and preparation of a career. After the reunification, youth work broke down at first and has been resumed with the employment of a new youth advisor. For two years there has been the youth club Pawk (spider) under the leadership of the Domowina, also organised in the EBLUL. The rather loose association is meant to help young people to find a job in the Sorbian region. So, 14 unemployed young people from Bautzen study to find a job in Bautzen.

Non-Profit Organisations

There are the following scientific and educational institutions:

Institut f,r Sorabistik der Universität Leipzig Wissenschaftliche Gesellschaft e.V. MaÊica Serbska, based in Bautzen and Cottbus: It has been founded in 1847, was forbidden in 1937 and revived in 1990. It promotes a scientific approach to history, language and culture of the Sorbs and serves to impart knowledge on the Sorbs in Germany and abroad. The Serbian language committee Serbska recna komisija is linked to this organisation and deals with questions on terminology and standardisation of Upper and Lower Sorbian.

Sorbisches Institut e.V.: The institute has got a staff of approx. 35 people, some 15 of whom are to be allocated to the scientific sector. The institute has a branch for Lower Sorbian research in Cottbus. Special areas of research are cultural and social history, development of Sorbian language and culture, culture and way of life of the Sorbian people in the past and in the present and the situation of European minorities in a comparative point of view.

Sorbischer Schulverein e.V.: This organisation has been founded in 1991 in Crostwitz and represents the interests of the Sorbs on the educational sector. Its elected committees consist of honorary members only - teachers, educators and interested parents. Among the projects of the Schulverein are: summer camps, day nurseries and school festivals, language competitions, cultivation of customs, and cultural exchange with Slavic neighbours. In 1994, it was supported with 397 400 DM by the federal government and the Lands through the foundation for the Sorbian people, including supportive measures for the Sorbische Gymnasium in Bautzen, the Sorbische Fachschule f,r Sozialpädagogik and the Niedersorbisches Gymnasium.

Volkshochschule Cottbus (s.a.) [adult education centre]

Sorbische Sprachschule iDr. Jan Cyzî in Milkel (s.a.) [Sorbian language school]

Sorbische Fachschule f,r Sozialpädagogik in Bautzen [Sorbian college of social education]

comprises the publication of musical works in music printing (by its own printing-house Rodak) as well as the conceptual preparation, production and publication of sound storage mediums. (s.b.).

Audiovisual and Multimedia Production

In public cinemas, Sorbian does not occur, but the Sorabia-Film-Studios produce Sorbian movies in VHS-technology with three permanent members of staff in Bautzen. The movies are shown in non-official institutions. In 1992, the following three movies were produced: Doma w Serbach/Heimat zu zweit in German and Sorbian, Skre/Wille und Wehr in German and Sorbian and Barokowy r̄zbar M.W. Jakula/Der Barockbildhauer M.W. J%oockel in German, Sorbian and Czech. Furthermore, the movies Die schwarze Burg (from Slovakian) and Tillebille (from German) have recently been dubbed into Sorbian. As a rule, three movies a year are dubbed, mostly from Czech. The Filmstudio has an extensive archive on movies and pictures, too.

For Lower Sorbian, the following can be stated: The yearly budget of the film studio for the monthly TV programme in Lower Sorbian amounts to 370 000 DM including cost of two-channel sound. For Lower Sorbian TV, 8 magazines (on different topics) and 3 programmes on single topics are produced per year. From 1992 to April 1998, a total of 36 hours in Lower Sorbian language have been recorded for TV.

Music Sector

For example, the following groups of folk and pop music use Sorbian language in their repertoire: Sorbisches Nationalensemble (Song and Dance) and the choirs Delany, Meja, Lipa, Budy in, Sprjwjan, among others. On the whole, the sector of orchestras, dance bands, choirs and ensembles in the traditional/folklore sector is well developed. In the pop and rock sector, the following groups - among others - use Sorbian language: Mr in Weclich, Uta Bresan and Ingrid Raack. Apart from them, Sorbian is particularly used by local church choirs such as the Niedersorbischer Kinderchor Cottbus. Of the groups mentioned, Sprjwjan and M r in have produced three records in the past five years.

Once a year, there is an Open Air Festival in Sorbian, which takes place in Hutberg near Kamenz.

Lower Sorbian groups are: Drewjanki, Bernd Pittheunnings and Mike Winkler. The latter two are singers and songwriters.

The production of music is either financed by the foundation or by sponsors (Sorbian craftsmen, small and medium-sized companies, academic sponsors like doctors and university professors).

Theatre

Cultural Organisations

The Bautzen-based Stiftung f,r das Sorbische Volk - Za□ozba za Serbski LVD [foundation for the Sorbian people], a common instrument of the federal authorities and the Lands of Sachsen and Brandenburg, is officially in charge of cultural policy. It is essentially influenced by representatives of the Sorbian people and serves the purpose to promote cultural institutions, cultivation of Sorbian arts and folklore, documentation, publication and presentation of Sorbian culture, Sorbian language and cultural identity.

The Domowina (umbrella organisation of 14 Sorbian clubs and associations) organises, among other things, cultural events and activities, supported by regional authorities.

Closely attached to the Domowina is the "Verein sorbischer mittelständischer Unternehmer", an organisation of about 100 companies, where Sorbian is spoken.

Further supporters of Sorbian culture at this level are institutions such as the Sorbisches Nationalensemble Bautzen, the Deutsch-Sorbische Volkstheater Bautzen and the Sorbischen Museen in Bautzen and Cottbus. The official authorities support extra-territorial activities in Sorbian language.

Prime focus of the Domowina-Verlag (GmbH) is the promotion, cultivation and publication of Sorbian literature, basically including also German publications on Sorbian topics. The partners of the Verein are the Domowina, the Sorbische Schulverein, the Wissenschaftliche Gesellschaft and the Sorbische Institut. Since 1997, no books in German are sold any more, except for scientific works, in particular those of the Sorbisches Institut. This is why the publishing house is not self-supporting. In comparison to 70 titles in 1990, it published only 33 titles in 1997 (one third in Lower Sorbian language). The publishing house is financed by the foundation and thus, sales revenues have to be transferred there.

Communicational and Cultural Marketing

In the field of cultural marketing, the Vereinigung Sorbischer Kulturtourismus came into being in 1997. Its colloquial language is German, though.

There are about 6 trade journals, in particular on arts subjects, that deal with Sorbian (pedagogy, cultural science, sociology, folklore). An internal paper of the Domowina - in Sorbian language - is distributed in the institutions.

Special Cultural Policy

There is no special cultural policy on the part of the Lands. The main initiative is with the foundation. In the field of language, however, a Sorbian standard for the establishment of a special cultural policy cannot be pursued, as Sorbian is too much influenced in syntax and spelling and also by transference and interference

maintenance of a German-Sorbian comprehensibility (1:1-translations) in order to prevent the drifting apart due to a lack of communication. The assimilation is faster with Protestant Sorbs than with Catholic Sorbs. A chance of conservation could be as a foreign language. A knowledge of Sorbian is not required for jobs in private companies.

Psycho-Linguistic Features

In everyday life, changes of language are routine. If a majority speaker is present, however, the majority language is used immediately. The usage of Sorbian continuously declines. This has already been the case in the past, as Sorbs used to be looked upon as rustic and dumb. The inferiority complexes arising from this can be seen as germanocentric mirror image. This still partly being the case today, the Sorbs live in frustration, which could only be reduced by positive discrimination.

The German population in general does not learn Sorbian. As first language, Sorbian is motivated by tradition, as second language it is only cultural enrichment, which makes it difficult for schools to impart.

Further Relevant Details

Up until the reunification of Germany in 1990, cross-border exchange of the Sorbian-speaking community was hardly possible or domineered by party politics. Since 1990, there have been close contacts to the Danish and Frisian minorities in Germany. Since the reunification, the organisation of the Domowina mentioned above has belonged to the European Bureau for Lesser Used Languages and to the Federal Union of European Nationalities. Recently, regular exchange with other countries in Eastern Europe has been sought (in particular between Poland and the Lower Sorbs and the Czech Republic and the Upper Sorbs) in support of the overall political intention to forge a link between Germany and Eastern Europe.

Since 1997, the Sorbs find themselves sporadically confronted with the inciting slogans of a small fringe group in their own territory.

Conclusion

The Position of Sorbian among the Minorities of the Euromosaic Study

As with the minorities of the Euromosaic Study of the lower clusters, there are hardly any radical approaches to the conversion of the language and culture policy. Without it, the Sorbian minority remains entangled in the increasing rigidity of customs and folklore as discovered by contact linguists and sociologists (e.g. Easter rides or Spreewald gherkins). Although a lot is done for the establishment of the Sorbs on the part of the legislation, these attempts are of a

Recommendations

The measures recommended with respect to cultural policy may never be isolated from other social factors, as only a combination of measures can have an effect on the complex whole of the coexistence of minorities and majorities. To this end, first of all the communicative contacts of minority and majority would have to be freed from emotions. In the course of this, a positive discrimination of the minority would become possible. In the special case of the Sorbs, special measures of cultural policy would be understood by the German-speaking minority, too. Here, in particular, it would be essential to extend the positive discrimination to different social areas. The Sorbs, for instance, should incorporate Sorbian in the productive process of medium-sized companies with special focus on the companies of the fourth sector. The fact should not be neglected that such companies could in turn act as cultural promoters. Purely folkloristic events, however, will prove to be harmful for the survival of the Sorbian minority in the long run. A further field of importance for the contacts between minority and majority is school education. In the case of the Sorbs as with any other comparable minorities, all subjects should be taught in Sorbian in all schools of the region. In the context of European development, these political processes could be accompanied by the establishment of a status of autonomy within the European Union for the Sorbian region as well as for other minority territories.

One possibility to support lasting programmes of cultural policy for the Sorbian minority within the complex set of correlations with the German-speaking majority would be the establishment of the concept of community development which is closely linked to language and regional policy in the minority area. As a consequence of the European principles of subsidiarity, of cross-border mobility and of the promotion of peripheral areas, regions do not only need administratively differentiated concepts for development, but also concepts that aim at the promotion of a collective sense of community. The concept of community is deliberately focused on areas such as culture, media, legislation, education, economy or advertising, which are particularly operationalized for a minority.

It must be concluded that without any interference on the part of cultural policy related to successful developments in other small regions of Europe, the inflexibility and along with it a "senility" of cultural policy and thus a decline of Sorbian in the younger generation cannot be prevented. Dynamic concepts for cultural policy are required, increasingly involving young people in the wake of the political changes in Germany. It cannot be denied, that concepts which are based on the special features of Sorbian culture alone, do not at all meet current requirements.

terms of GDP per capita. The GDP per capita ratio is comparable in the two departments of Alsace, with Bas-Rhin having a slight advantage.

Salaries

In 1993 the average net annual salary was the fourth highest in France and the average earnings in Alsace are 3.6% higher than in the other provincial regions. This difference is even more visible in the commercial and construction sectors (7.3% and 6.1), which may be accounted for by the strong managerial presence, more highly qualified manual workers and the influence of Swiss and German salaries.

In Alsace a manager earns, on average, 2.6 times as much as a manual labourer, thus bringing the gap closer than in the rest of France where the difference is 2.8. On the other hand the gap between male and female earnings is slightly higher than in the rest of France.

Unemployment

Alsace has been saved from the graver effects of unemployment by a rate of unemployment much lower than in the rest of France, with the rates in 1997 being 7.9% actively seeking employment as opposed to the national rate of 12.6%. The distance between the rates of male and female unemployment have been gradually decreasing over the past 6 years.

Alsace – Administrative Bodies

France is a centralized state. Whilst the regulatory powers lie as much with the State as with the local authorities, the legislative powers remain exclusively the domain of the state. Moreover the organisation of the local administrations is, in principle, uniform. France is divided into departments and regions, the latter corresponding to the geographical boundaries of a number of departments. Alsace has two departments: Haut Rhin in the south and Bas Rhin in the north. Departments and regions are at the same time both the district representatives of state services and local authorities with judicial standing, the elected assemblies of which have some power of decision in local matters. The municipal authorities are however, no more than just administrative bodies with neither constitutional nor legislative powers and no courts under their own jurisdiction.

Local representation of the state is carried out by the decentralised administration. The state is represented by the Prefect in the departments and by the mayor in the city councils. The various ministries also have local representations which exercise their power locally.

German war of 1870, Alsace and German-speaking Lorraine came under German power again until 1918. During this period, German regained the ground lost and the use of French almost disappeared, with the rebirth of German language and literature. Between 1918 and 1940, France pursued a policy of Frenchification which faced important resistance from a section of the local population. Between 1940 and 1945, Alsace and German-speaking Lorraine were re-incorporated into Nazi Germany, a period which is perceived as a major tragedy.

Six million French speakers and 25 million German speakers live within a 250 Km radius of Strasbourg. These citizens from the heart of Europe are divided between six countries: France, Switzerland, Germany, Luxemburg, Belgium and Austria. Since the end of the Second World War the number of people using dialects has been decreasing steadily. According to the most recent opinion polls, two out of every three inhabitants in Alsace declare themselves to speak the regional dialect. The same proportion claim to have a command of standard German. Only 30% of the under 25s, however, speak in the dialect, which tendency may be explained predominantly by the pressure of the school environment as well as a genuine linguistic inferiority complex on the part of their parents.

From 1945, after the return to France, the linguistic assimilation, especially in the schools, engendered a reduction in the knowledge and use of standard German, which was seen as the "language of the enemy" and associated with Nazi atrocities. Above all, this process of linguistic assimilation will, in time, threaten the existence of the dialects. These dialects, perceived as a hindrance to the propagation of French, also suffered from a negative image and were considered both socially and linguistically inferior to French, by both French speakers as well as the speakers of the dialects themselves. This period was also one in which the term alsatian (elsassisch) came into general use, this masking the generic relationship between standard german and the dialects. These negative images, together with the effect of changing ways of life (urbanisation, development of the third sector, cultural habits) prompted a form of self censure on the part of dialect speaking families, which tended not to transmit the dialect to their children.

Since the 1970s there has been a shift in perception in that the idea that the dialect is not only a major part of the heritage but also an asset, that not knowing it could become a handicap, is gradually gaining ground. Finally the convenience of having a command of standard German, the common historic language (together with the dialects) of the large cross-border region of the upper Rhine is an obvious fact which is also gradually gaining currency. Despite all this the behaviour within families has not changed in any significant way since the ban on speaking dialect at school was lifted, a ban which has left long-lasting emotional scars.

technical personnel of these libraries. Local authorities organise and finance the municipal museums and the regional authorities do the same for regional museums. Both local and regional authorities create, manage and finance municipal or regional public establishments for the teaching of music, dance, dramatic and performing arts, except those at a higher educational level. The regional authorities manage and maintain their own archives. Regions have similar powers and in addition they co-finance through the means of the regional funds for contemporary arts (FRACS) various media and audio-visual facilities, eco-museums, the encouragement of reading. Musical development initiatives and regional film and audio-visual centres are also covered by similar arrangements.

In education, decentralisation does not play such a large role in the actual teaching sphere, although it does as regards the financing and administration of the education sector. Local authorities are active in the decision to build new pre-school and primary school facilities, to manage and maintain them. The departmental authorities have the same powers but for further education establishments and the regional authorities for secondary education. Departments, municipal and regional authorities may also finance and organise educational activities but these must be "compatible with the fundamental principles of public education" and such activities may not replace, nor be in opposition to the content of education as determined by the state. The regional authority has authority in the provisional planning of training courses and in investments. Higher education rests solely within the competence of the State. On the other hand the law on decentralisation of 2nd March 1982 does charge the regional authority with the responsibility to defend and demonstrate the regional identity.

Materials intended for use in teaching German (books, folders, tapes) are almost entirely financed by the General Councils of Bas-Rhin and Haut-Rhin and the Regional Council of Alsace. These bodies finance the trainers' travelling costs, the fees for the manual writers, training costs, etc.. The teachers of bi-lingual classes are paid for the most part from the collective funds of these three bodies. In another respect, the Regional Council of Alsace funds the Regional office for Bi-lingualism, the aim of which is to ensure the vitality of the regional language in its two forms: dialect and standard German. This Office extends assistance to pedagogical research in the field of bi-lingualism, provides information to families, initiatives and co-ordinates initiatives favouring bi-lingualism with all the relevant partners (National Education, the media, cultural figures).

In addition to these larger scale activities the various regional bodies offer grants to some other more limited activities. The General Councils and the Regional Council awards grants to the Lehrer Association which brings together teachers of and in German. The General Council of Haut-Rhin finances internships for

The first language demands have popular roots, being made through the mobilisation of the citizens. It was only in 1980 that the Parliamentary Assembly of the Council of Europe began to take a position on languages and in 1982 the European Bureau for Lesser Used Languages was established. An information network began to be put in place and with the creation of a budget line for this type of projects their importance began to grow for the European institutions. This was not only from an institutional point of view but also a psychological one with local communities seeming very motivated at the time.

Between 1980 and 1982 there was a major change: the 1982 circular demonstrated a development in French Education which opened the doors to a properly bilingual education (French/Standard German). The ministerial circular from d'A. Savary of 21st June 1982 aimed to provide education in the regional cultures and languages in the public sector of National Education and declared in point 3

"This education will be based on the desire of the pupils and teachers and having respect to the coherence of the Public Service." It is not a question of imposing regional culture and language as a compulsory subject no more than a matter of obliging the teachers to provide it. To give this education its real place it must not be forced on the present reality. It is about permitting, and this is already quite ambitious, the life and sometimes the survival of this element of our heritage."

The framework of the State/Region Plan has a symbolic value but is binding for the State services. In this plan the aim for the period 1994 -1998 is to develop bilingualism and the education of standard German.

Implementing these policies

As regards the state it would be more accurate to talk of an attitude of 'laissez faire' than of action, which is amply demonstrated in the article 21 of the law of 4th August 1994 regarding the use of the French Language. "The provisions of this present law are applied without prejudice to the legislation and regulations regarding the regional languages of France and do not oppose their use."

In the 1970s the General Councils of Haut-Rhin and Bas-Rhin negotiated with the National Education Department to re-introduce the teaching of standard German in primary schools after it had been suppressed in 1945. After the creation of the Regions, the regional council of Alsace joined forces with the two General Councils to re-inforce and improve this teaching.

Likewise, European classes have been set up with 6 hours of German a week of which 3 hours are using German as the language of instruction, but these are gradually being replaced with the truly bilingual classes. The teaching of German in the secondary schools of Alsace does not really differ from the national model. It is possible to obtain the school leaving certificate without having studied a word of German. The changes of heart as regards bilingual education that brought about positive changes in pre-school and primary and to a lesser extent secondary school has had very little effect on university level education. The Institute of German Studies and the Institute of Alsatian Dialect at the University of Strasbourg are still part of the Faculty of Foreign Languages.

The development of bilingual education, surrounded as it is by the apparatus of ministerial and rectoral decrees and circulars, is incorporated in the State-Regional Plan for 1994-1998 which places the emphasis on the will to ensure the Alsatian position in the Rhine region. Its financing has been assured with a budget of 100 Million francs, 50% of which will be carried by the State. The implementation of this plan is being followed by a quadripartite Commission of the three regional powers and the State.

Language and cultural policies and practices.

The Media

Legal Provision -

The Statutes of the national public television channel France 3, state in Article 16 that

"the society contributes to the main regional languages spoken in the metropolitan areas"

This article does not impose any obligation for results and leaves it to the discretion of the channel's directors to choose the methods employed. The Statutes of Radio France also state that "the society wishes that the local stations contribute to the articulation of regional languages."

The law no. 86-1067 in regard to freedom of communication however states in article 48-2 that the National Council for Regional languages and cultures is entitled to compel the Higher Audiovisual Council to call upon the national broadcasting associations to respect the obligations imposed on them by the various pieces of legislation and regulations.

Sproch (Association Culture et bilinguisme - Renee Schikele Gesellschaft), D'Heimet and Rot und Wiss. The municipal journals in Strasbourg and Mulhouse publish summaries of articles in standard German.

The Region (a joint cross-border venture between Alsace, Switzerland and Bade) have a bilingual publication Le Regio Echo and the Basler Zeitung (the Basle daily) has a trilingual supplement Drei. The main newsagents in the cities also sell German and Swiss newspapers.

Radio

The public radio station Radio France Alsace, broadcasts two minutes of dialect every day on FM and five hours on medium wave between 13.00 and 18.00. These programmes are produced with an audience of over 50 years old in mind, as regards both the content of the programmes and the choice of music played. It should be noted that the allocation of licences and frequencies on FM/UHF is the responsibility of the Higher Audiovisual Council, which is based in Paris. The number of private regional radio stations that broadcast a portion of their programmes in standard German or in dialect is gradually diminishing. In Strasbourg for example: radio des Alsaciens closed down several years ago and Radio-Télé Alsace (RTA) closed its doors at the beginning of 1998, Radio 67/D'Eslasser Welle has recently been taken over by a non-Alsatian group. The public Radio France Alsace has relegated its dialect broadcasts (5 hours) and standard German (one hour of news) to the medium wave from Monday to Friday. Radio France Alsace broadcasts in French on FM/UHF with only 1 - 2 minutes in dialect each day.

Television

On the French side and in relation to the hertz wave lengths, the Alsatians generally receive the two major national public channels France 2 and France 3, the major private channel TF1, the national private channel M6, the encoded national channel Canal+ and the educational channel La 5. The programmes of France 3 do carry simultaneous interpretation in the twelve regions of France when these broadcasts are re-transmitted through the regional stations.

Rund Um is a daily broadcast of 8 minutes with consists of local news. Teledisch is an Alsatian language talk-show sent out on Saturdays. Sur un Siess is a 30 minute long culinary programme on a Saturday afternoon broadcast in dialect.

The Franco-German broadcaster ARTE which is based in Strasbourg is only received in the majority of households in French. Alsatians receive the three German public channels and the south of the region, the Swiss channels are

and posters are bilingual, sometimes even using a literal translation in the dialect rather than standard German.

Libraries

Department of Bas-Rhin

The General Council of the region has a fund for bilingualism with regard to the acquisition of regional works in dialect or standard German. As regards library policy, the Regional Council offers 50% support to a municipal library in the first two years of its existence. There is neither a language policy nor quota.

Department of Haut-Rhin

The purchase of a certain numbers of Alsatian language texts and regional works in both languages is guaranteed by the General Council which, in addition, grants 50% support to works in German for school libraries for the French-German bilingual classes , the other 50% of the costs are covered by the municipality.

Popular Tradition and Religion

Alsatian culture is often expressed in folklore. Occasionally literary evenings are organised to include the use of dialect which give special importance to poetry and songs.

As regards religion, it should be noted that the language usually used in the Catholic church is French with the occasional mass or sermon being delivered in dialect. Standard German is still well used in the protestant liturgy, but far more rarely than in the Catholic Church. Dialect is sometimes used in funeral services.

Community Activities

The dialect is falling into disuse in Alsace but there remain some small islands where its use is till very much alive, primarily in personal or associative relations, or in voluntary or independent organisations.

Generally speaking the public authorities do not take these bodies much into account as they are considered too specific or not representative enough.

The Cultural Industries

Publishing

Eighty percent of all books are published in French. Literary works produced in German (both dialect and standard German) have been mainly published at the authors cost since the Second World War because the Alsatian publishing houses are not stable enough to take any commercial risk. The Revue Alsacienne, however, does publish Alsatian authors who write in dialect, in standard German

Ohlungen which was held for this first time this summer and was a great success, attracting an audience of 1,000 people most nights. Standard German is practically non-existent in this form of artistic expression, as the singers belong to a generation which fell victim of French school policy and which no longer commands sufficient German to use it fluently.

The amateur rock group Em Remes sini Bande regularly produces albums, composes original works and covers well-known titles in dialect. They had a national hit with one of their songs in the 1980s. The Association Accor should be mentioned in this context as it aims to support both with its experience and money other musicians ready to engage in tours and concerts.

Performing Arts

Alsace has a great number of amateur theatre companies using dialect. The most important of the professional companies is the Theatre Alsacien of Strasbourg, founded in 1898. The repertoire of Alsatian theatre consists mainly of plays inspired by legend and fairy tales as well as comedies. Tragedies are more rare and less performed. There are over 300 plays written by 82 different playwrights. These are presented either in the form of theatrical performance or in script form. It should also be noted that many are adapted from similar German works often either Bavarian or Austrian.

At present the tendency is to see the theatre in dialect as folklore. The theatrical production is often weak or confines itself to comedies in a vaudeville style, putting on well-known stories with stereotypical characters. Comedies tend to be the plays performed and the tendency to folklorization goes as far as altering the texts themselves. The audiences tend to consist of people over 40 and it is difficult to see how this form of almost unchanging theatre, although currently prosperous, can survive in the long term.

Despite this some amateur companies attempt to produce a less traditional form of theatre in dialect. The avant-garde, both in costume and set design as well as the acting and direction, productions of the amateur theatre group of Truchtersheim attracts both rural and urban audiences of all ages every two years. The productions are adaptations in dialect of international classical works. The Theatre National de Strasbourg, which has occupied the former Regional Parliament building of Alsace since 1957, had as its original mission the production of French works to promote and spread French language and culture. Having to a large extent achieved this aim there is nothing to hinder a slight change in direction. Thus the TNS, under the direction of Jean-Louis Martinelli, has tried to take a cross-border approach over the past few years and has included in its programme performances by a number of German companies which have been a great success. The theatre has at its disposal a very modern

Alsatians who were forcibly drafted into the German army during the second World War, Alsace and Alsatians in general.

This renaissance of literature in dialect has also involved a renaissance of literature in standard German. All three authors mentioned above have put their names to the preface of a collection of Contemporary Foreign German Literature in which they explain the use of german in the context of their literary creation.

'We are living and writing in modern Alsace, a French Alsace. German for us does not mean the same as German for the German. Our German should be another German. German is not our language of daily use, it is not the language of our environment. Our mother tongue is the Alsatian dialect, a germanic dialect. Our national language is French. German is a language of reference for our dialect, German could never be more for us than an artificial construct, a language of culture a language of poetry."

The rescue of these authors is a long way from being assured, mainly for reasons of linguistic competence. They belong to a generation which still learnt standard German at school and in addition two of them are teachers of German. If the younger generations are in anyway capable of partially appreciating this literature, they are no longer capable of producing it. Nor are there any successors at present for the Alsatian singers who have been producing since 1970.

An analysis of the work produced by the different companies also confirms the weakness of the renewal of the theatrical repertoire, and especially the Alsatian repertoire. The basic position would appear to be that there has been a significant drop in the production of works in the regional language over the past years. The decrease in the use of Alsatian, the low productivity of authors, the poverty of the texts presented and the absence of motivation has led the majority of the 194 dialect using companies to turn towards adaptations and leave a gap that is filled with popular theatre and vaudeville.

The Region wished to establish a regional prize in support of writing and playwriting in Alsatian, the organisation of which would be given to the Alsatian Cultural Agency. The aims of this prize are to:

- stimulate literary creation in dialect
- provide a contemporary outlook to theatre in dialect
- renew and enrich the repertoire
- maintain the practice and use of dialect
- bring writers and theatre companies together
- encourage theatre companies to discover a larger repertoire
- enrich the public's cultural practices

Alsace, as is the case generally speaking in the East of France, is more industrialised than the rest of the country but the secondary employment sector is not as advanced as in the German neighbours, with these areas having an agricultural base larger than their national averages. Alsace and other neighbouring regions have a much smaller agricultural base than their national averages.

In their respective countries, Alsace and its neighbours seem to be privileged regions as regards the rate of employment.

In the course of the past ten years these relative positions of the various French and non-French surrounding regions has not changed much. Alsace and the bordering French regions have been more severely affected by youth and female unemployment than their German neighbours. The proportion of these population groups the unemployment figures is higher than their respective levels of participation in the active population.

Alsace is one of the prosperous regions within the European Union. In terms of the French national levels Alsace ranks second after "L'Île de France", but falls just behind its German neighbours. Taking all the relevant figures into account it may be said that the three regions of Eastern France were comparable with their German neighbours in 1990.

Annual inter-regional meeting between regions with a specific culture were established on the initiative of the Breton Cultural Council with the support of the European Commission, with the aim of gathering together those who are active in working for the recognition and protection of regional languages and cultures. The theme of the seventh meeting, held in Nîmes in June 1997, was cultural tourism and the question for debate was "Will cultural tourism strengthen the tendency to uniformization and accelerate the loss of identities or could it, on the other hand, be used to promote our countries within the frame of the reality of regional values?"

What follows are some interesting statements on this subject:

- Tourism could become, and this can be verified in certain respects in Brittany, a trump card for cultural development. The benefits of tourism could not only assist in economic development of every involved region, but also in the development of the culture and its expansion.
- It could also contribute to the benefit of sites and natural riches as opposed to their destruction, as there is a change in the types of tourism currently taking place: a strong and original cultural identity is an attraction for tourist seeking something authentic. More and more tourists are rejecting the adulterated and lowest common denominator approach. Europeans no longer wish to merely "sunbathe mindlessly".

Dialect in Culture and Education- future perspectives

The reasons behind the obstacles both in the public opinion as well institutional as regards German in Alsace are numerous and are very often emotional. The dialect still suffers from the image of being socially and linguistically inferior and standard german is often resented as a foreign language, and by some even as the language of the enemy.

All the same there is a certain progress towards the rationalisation of this, especially by the parents of pupils and some state representatives in the region, and the creation of bi-lingual classes continues to develop.

This development is due to a growing awareness of the economic advantage of bi-lingualism. The fact that a significant number of the Alsatian population knows the dialects also in use in German and Switzerland favours the economic links between Alsace and the neighbouring regions in Germany and Switzerland and as a result partially explains the advantage Alsace has both in terms of personal income and in the rate of unemployment. The major handicap for the Alsatian cross-border workers is their lack of mastery of the written language, this being standard German, which in turn implies that they cannot reach positions of responsibility. Fluency in both written and spoken standard German is absolutely essential for those who work in Switzerland and Austria and wish to improve their professional situation. Those parent of pupils aware of this problem are naturally turning towards the bi-lingual education. Often however this is more from a utilitarian approach rather than a real search for cultural roots.

It should be noted that the bilingual education involves teaching French and standard German and it is obvious that the dialect is not being preserved this manner. The other side o the coin is that the dialect is being transmitted less and less within the family.

Cultural activities could therefore be the perfect medium for the transmission and revalidation of the dialect. However, one can see a differentiation here as well: when the prestigious institutions take bilingualism into account (like the TNS) they use standard German and invite foreign german-speaking artists to join the events that they organise. Dialect is only used in the expressions of the more folkloristic aspects of Alsatian culture.

As regards the institutions which operate cultural grants programmes, taking language criteria into account is not fully developed. The imposition of French monolinguals in the state judicial apparatus and the insufficient awareness by civil society of the issues, makes the serious consideration of the incorporation of the dialect in the cultural and artistic life of Alsace impossible.

Scotland	0.8
Western Isles Area	49.7
Skye & Lochalsh	37.6
Residual Gaelic Area	4.9
Remainder of Scotland	0.2

It should be noted that percentages are highest where both parents OR lone parent speaks Gaelic, in all geographic areas. Percentages are very low but not non-existent where neither parent, nor lone parent, has Gaelic, in all geographic areas. This points to the influence of other factors: grandparents/other relatives; community; school; leisure/other activities. Where one parent only spoke the language, the mother ensured higher percentages in the whole of Scotland, but the father in the community areas (Western Isles and Skye and Lochalsh). The highest proportions for Gaelic speaking in families is found in 'manual' social classes, except in Skye and Lochalsh area, where heads of Gaelic speaking families tended to be more in 'non-manual' classes.

Additional information is provided from a small scale study of 322 adult Gaelic speaking respondents across the various regions of Scotland, conducted by during 1994/5 as part of the Euromosaic Study for DGXXII of the European Commission which was initiated at the behest of the European Bureau for Lesser Used Languages.

From this study it may be seen that the intergenerational shift away from Gaelic in the heartland appears to be accelerating since the 1991 Census. The use of Gaelic between children themselves is very low indeed. The percentage of respondents using only or mainly Gaelic is highest with neighbours, at church and (for purposes of this study) – interestingly - in cultural activities.

Language Summary of 1991 Census

Total population	4.8 million
of which:	
(1.37%)	Could speak Gaelic
(0.88%)	Able to read Gaelic
(0.64%)	Could write Gaelic
(1.45%)	Had some knowledge of Gaelic across 4 skills

66,000
42,000
31,000
70,000*

*This is the figure used in most promotional literature.

1

Scots

Questions on Scots have not appeared in Censuses to date, no more than on Ullans in Northern Ireland. No reliable population figures are then available.

POLITICS, POLICIES and STRUCTURES

Political Structure in Scotland

On 16 January 1707, Parliament, meeting in Edinburgh's Royal Mile, passed its final piece of legislation, the Act of Union.... that final act saw Scotland merge with England to become the United Kingdom... Henceforth, the British parliament would meet in London. Scottish history now became British history.' (Chris Tabraham, Scottish History 1997: 25-25). Nevertheless, Scotland always maintained its own distinctive law and education systems. At the time of writing there is still a Secretary of State for Scotland and a Scottish Office to administer Westminster policy in Scotland. However, the resoundingly affirmative result of a referendum held in 1997 means that members of the electorate in Scotland will soon go to the polls to choose their own Parliament to take their seats in a new Parliament building in a devolution of power promised by the Labour Government before its election in 1997. This Scottish Parliament will have tax raising powers among others. It is of some significance that the present Secretary of State Donald Dewar MP has already announced the provision of simultaneous translation facilities in the new Parliament

In common with the rest of the UK, local authorities in Scotland have undergone several changes in recent years, both in size and funding. For purposes of this study, it is of note that education, the arts and community development are among their functions. In addition, publicly funded local Enterprise Companies have input to arts and educational projects, both at infrastructural and community development levels.

Language Policy

No policy for Gaelic has ever been formulated at Westminster as have the Language Acts 1967 and 1993 for Welsh. (An informal cross-Party Committee for Gaelic has existed at Westminster for many years). Neither Gaelic (nor Scots) have any official status within Scotland although some statements exist in relation of specific domains discussed below, e.g. education, broadcasting. However, Gaelic is mentioned among the languages needed by applicants for British citizenship (British Nationality Act 1981), either English, Welsh or Scottish Gaelic. It is also mentioned in the provisions of the Crofters Act (1886) and in the Scottish Land Court Act (1993).

Successive Secretaries of State for Scotland have, however, responded in different ways to demand from organisations, institutions and the Gaelic community for support for various linguistic initiatives, especially in education. The general attitude of political parties in power in the past has been described as one 'of supportive indifference. Local authorities, particularly in the heartland,

have not been so clearly separated, particularly since Scots proponents sometimes allow Gaelic proponents to begin the process of change! In addition, the question of 'national' language is still an area of indecision.

This policy on legal status, and other policy matters on behalf of Gaelic, are now generally put forward at the annual Congresses co-ordinated by the organisation Comunn na Gàidhlig (CNAG), after wide consultation across Gaeldom. CNAG began in 1984, as part of a concerted effort to arrest the decline of Gaelic following the 1982 Report, Cor na Gàidhlig, from the (then) Highland and Islands Development Board (HIDB), now Highland and Islands Enterprise (HIE). The very production of this Report in 1982 was essentially an act of policy by a public body.

CNAG is mainly funded by the Scottish Office and locally by HIE, with headquarters in Inverness. It sees itself as 'the officially recognised agency with a general remit for matters relating to Gaelic' (CNAG, 1997: 26), and has been described as 'the Gaelic development authority' (MacLeod, 1997: 95), or 'the Gaelic development agency' (CNAG Congress Programme, 1993). Its main brief includes the development of strategies for education, the arts, and the economy, towards language revitalisation and community regeneration. The annual Congresses aim to formulate and co-ordinate long term strategy for Gaelic and agree developmental targets with the commitment of the various sectors: public, private and voluntary; national and local. The future role of the agency/authority in an independent Scotland will be interesting as will its legitimacy to act simultaneously for, or attempt to represent, community and state. The advocacy skills of CNAG have accomplished much to date and have led to action by other agents, e.g. bilingual signage in towns like Inverness and Fort William; language-associated questions in tourist surveys.

POLICIES in EDUCATION, YOUTH ACTIVITIES, RESEARCH ORGANISATIONS, USES of TECHNOLOGY

Gaelic in Education

When in Opposition, the present Minister of State with specific responsibility for Gaelic (as well as education in general) declared that 'every child in Scotland should have the right to be educated through the medium of Gaelic' The current situation, however, remains that of the Education (Scotland) Act 1980.

The function of education remains with Local Authorities, with central funding. Every Authority must provide 'adequate and efficient' education in school. This includes 'the teaching of Gaelic in Gaelic-speaking areas.' No distinction (1918 Revision of 1872 Education Act) has been made in this global statement between Gaelic as subject and Gaelic as medium, stipulation is on an administratively territorial basis only. Interpretation of the Act is at the discretion of teachers, schools, and particularly the Education section of the Local Authority (although pressure groups exert their say also). Much depends on the finance available,

Comhairle nan Sgoiltean Araich (The Gaelic Pre-School Council) has grown from 4 playgroups in 1982 to 150 now, serving 2,500 children and their families, in the heartland and outside it. The playgroups are now reasonably well served with training for staff and resources for language presentation. A significant number of these pre-schoolers come from mainly English-medium homes. The groups are largely funded by Local Authorities (Social Services section). The other important voluntary organisation acting to ensure Gaelic provision in education is the National Gaelic Parents' Association.

Gaelic at the three levels of Education

Primary provision has followed the growth at pre-primary level. From 2 Gaelic-medium units in 1985 there are now 52, with 1,500 children, again all around Scotland. At secondary level Gaelic is taught as a subject at approximately 40 schools in Scotland. Some Gaelic-medium teaching is available in the Western Isles, Skye, Inverness (in Highland Region) and Glasgow city. The Minister has promised expansion.

There is one Gaelic-medium residential third level college, Sabhal Mor Ostaig, on the Isle of Skye. It began in 1983 with 7 students and now has 70. The College is part of the new consortium of colleges, University of the Highlands and Islands (UHI), and has embarked on an ambitious development programme to reach 250 students by 2001 within what is now known as the Columbia Campus. The courses run by the College are tied into the socio-economic and socio-cultural development of the community and in close co-operation with new developments, e.g. television production, new courses in the performing arts. It has to be constantly innovative, even to ensuring terminology. The College houses a research facility, Lèirsinn, and Canan Ltd. a company that serves the media industry. It also runs short courses for the general public in Gaelic language, music, and song. Celtic Studies, including study of the language, have always been a feature of the Universities at Edinburgh, Glasgow and Aberdeen and an optional module in teacher training at the Jordanhill campus of Strathclyde University.

Provision for Adult Learning. Comunn Lucht Ionnachaidh (CLI), the Association for Learners, began in 1984, as a support group for adult learners. It produces learning resources and a quarterly bilingual magazine. It caters for learners of Gaelic anywhere in the world. The motivation for adults learning/relearning Gaelic appears to be more cultural than instrumental. The clientele includes parents of children in Gaelic immersion education, incomers to the community, students in educational establishments, seekers after other elements of the culture (music, song), foreign students (in Scotland), speakers of other Celtic languages. A 1995 Survey for CNAG showed that over one million Scots are interested in learning Gaelic. The TV language series Speaking Our Language has sold over 40,000 copies of its resource materials worldwide. When the

Culture and the Curriculum

The Scottish Arts Council mentions the Guidelines 5-14 for the Expressive Arts frequently in its Corporate Plan 1997-2001. The interpretation of the expressive arts takes on more importance in the context of Gaelic-medium education, whether in the heartland or in designated units. Some exploratory work was done by Leirsinn in 1995 (as part of a wider study) 'to consider whether more information would prove helpful in understanding whether (and if so, how) Gaelic-medium teachers handled and transmitted cultural values and attitudes within their classrooms'. 'More systematic enquiry' is needed to understand 'classroom expectations, practice, and resources'.

Leirsinn suggests that the following factors might prove of particular interest for scrutiny in the Scottish context, as factors which emerged in the exploratory study.

- (a) Parental expectations of a rounded Gaelic-medium pupil included at least an awareness of the Gaelic arts.
- (b) Delivering the expressive arts curriculum was not just undertaken through the medium of Gaelic, but was also strongly rooted in traditional Gaelic forms of expression.
- (c) The expressive arts were used to a large extent to support language development, particularly in the immersion (early stages, in Scotland) stages of language learning.
- (d) There was some suggestion that the classroom ethos was different from English-medium classes.
- (e) There was some suggestion that values of Gaelic-medium children could be perceived as different from those of other children, e.g. in language related ways.
- (f) The classroom teachers needed support, development, and more resources to help deliver all they wanted to do within the Gaelic arts.
- (g) The teachers reported that the children responded well to the teaching in this area. (Personal communication).

Activities for the Youth

Comunn na Gàidhlig (CNAG, see 2.2.7 above), through its Youth Section, has established a network of youth clubs. Just recently, a grant was received from the National Lotteries Board 'to fund a 3 year development plan for voluntary sector development based on a youth and community initiative', i.e. the Sradagan or Gaelic Youth Clubs. The plan, which took effect in January 1998, allows for four staff and the general development of the clubs, training for club leaders, and provision of resources as well as events, exchanges, fun days and a newsletter. There are presently about 40 clubs throughout Scotland which give children the opportunity to meet in an informal environment to take part in

latter may be in terms of language acquisition, learning, development; normalisation of new terminology; intellectualisation in general.

A Lèirsinn study points out that 'more seems to be expected of a minority language broadcasting service than of mainstream channels... and... at the initial stages.' Another Lèirsinn study (1995) showed that young people are even more demanding than adults. It is, however, the language in which programmes are transmitted that is the initial motivation for watching for both age groups. Young Gaelic people seeking their kind of programmes 'wanted to be able to identify Gaelic roots within such Gaelic programmes' (*idem*: 26). Colin Williams has commented elsewhere on the futility of using one's own language merely to transmit another's mainstream culture. MacNeil (1995-6: 94) comments that 'the research findings indicate that the Gaelic-speaking viewers see the television programmes as both for themselves and about themselves... In this respect they are indicating both a heightened awareness of television with Gaelic as the language medium, and a greater consciousness of their own sense of identity, enhanced or intensified through the medium of television. The context of Gaelic as a medium for television has also raised the profile of the language... validates Gaelic as a modern working language', (both for themselves and for others). In contrast 'Gaelic on radio does not generate quite the same associations... does not have the same capacity as television for conferring this sense of a working, contemporary language...less modern or immediate'

Newspapers (Gaelic)

Every Wednesday the national daily, *The Scotsman*, (broadsheet), publishes a half page of news in Gaelic. A regular column appears in the weekly regional paper, *The West Highland Free Press*. Most of the material in the latter is on matters of interest to the Gaelic community.

A study on reading and readers in Gaelic surveyed the potential market for a Gaelic newspaper. '92% of respondents reported that they read a Gaelic column in a newspaper at least once a month; 69% reported reading such a column on a weekly basis. Nearly two-thirds would be likely to purchase a Gaelic medium newspaper, if available.'

Comics

'Smashin!' (That's good! - pronounced like 'Smashin(g)! in English). One run of 30 issues was begun as a Gaelic Arts Agency initiative, published by the private publisher Acair, and distributed through Gaelic-medium schools and by subscription.

Radio

the three companies functioning in the independent sector, Grampian and Scottish (but not Border).

Each station has to produce a specific amount funded by themselves, as well as to show an additional amount funded by the other. This means that Grampian must produce and broadcast 53 minutes funded by itself with an additional 30 minutes supplied by Scottish. Reciprocally, Grampian must supply 30 minutes to Scottish, to add to the 30 minutes Scottish must fund and broadcast for itself. This minimum self-funded amount is then augmented by their being obliged to broadcast up to 200 hours per annum funded by the Gaelic Broadcasting Committee. The BBC, as the national broadcasting service, operates under its Royal Charter and Agreement with Parliament. It has no statutory requirements under the Broadcasting Acts with regard to funded programmes. However, in its Charter the BBC binds itself to broadcast 90 hours funded by the Gaelic Broadcasting Committee.

Funding this new departure was set for the financial year beginning the 1st April 1991, to be made, by the Secretary of State for Scotland, through the Independent Television Commission, to the Comataidh, the amount – 'with the approval of the Treasury' – to be such as he determined 'appropriate to the purposes' of Section 183. The Commission also appointed the chair and members of the Comataidh (in toto 5 to 9 persons). The first meeting took place in January 1991, funds for programming began in April 1992. Some years later The Broadcasting Act 1996 made several amendments. The more important one related to the integration of radio and television services and the substitution of Gaelic Broadcasting Committee for Gaelic Television Committee as well as Gaelic Broadcasting Fund for Gaelic Television Fund. This would allow the funding of additional radio programmes on BBC and independent stations. Orders were also made regarding the digital broadcasting of Gaelic programmes. The latter resulted in a Parliamentary Order for 30 minutes daily in Gaelic between 18.00 and 22.30 on one of the digital channels. The Committee then lies politically and financially with the Independent Television Commission and the Scottish Office; functionally between those companies who produce Gaelic programmes and the broadcasters (who may also be producers) who use them; while at all times having to be the eyes and ears of the Gaelic community. It is based in Stornaway, Isle of Lewis. The annual funding level is currently £9.05 million. Audience research, whether through Leirsinn panels or the Broadcasters Audience Research Board (BARB), shows general satisfaction with Gaelic television programming, albeit with predictable problems related to times of broadcasting and the difficulty of serving satisfactorily audiences of varying age groups and linguistic ability.

Challenges for the Future: The Chairman of the Comataidh points to 'the development of an integrated and comprehensive Gaelic broadcasting service' as well as the minimal 30 minutes and technical problems associated with spread and reach of digital terrestrial services. The Director of the Comataidh notes the 'budgetary and scheduling constraints' affecting the provision of 'a more varied

for the Gaelic-speaking community, will be in bilingual format. The design and production quality of some of these materials is strikingly high. It is generally produced by small companies, some located in the heartland.

POLICY and PRACTICE IN LIBRARIES and PUBLISHING

Libraries

Local authorities have a statutory duty to promote a public library service. Local and district authority provision did not always lie coherently together. Public library service and school library service were often parallel. Arrangements differ between authorities. The planning strategies for development depend on the position of the Chief Librarian within the local authority and to whom (s)he was responsible. Fears are often expressed about the public library service losing its own particular role and identity, although local authorities did accept the 'Standards' published in 1986 by the Conference of Scottish Local Authorities (COSLA).

Partnerships between libraries and the arts, through cultural groups, liaison with bodies such as the Scottish Arts Council, and the local arts trusts, and have, for example, resulted in writers-in-residence. Partnership with (state-funded) 'Scottish Enterprise through the local enterprise companies' so that libraries have become 'open learning centres', where staff, materials and training are provided by the enterprise company.

The library, as a local resource, must make every effort to increase avenues of access, particularly through the uses of technology and networking. To this end, the Scottish Library Association has produced a Report on Developing an Information Strategy, to ensure that the library service 'meets users' needs' and to help influence local authority strategy and planning by playing a proactive role. One result of the immediate post-Thatcher era was the creation of a large number of very small authorities. For public libraries, there were now less (large) authorities, for school libraries there were more. This led to transfer of staff and services as well as the separation of some services (e.g. community education outreach services) previously provided by one large authority. The grant reductions were even more serious, since budgets for books were cut to underpin spending on essential overheads.

The implications for Gaelic of the type of library service delivery described above on the one hand and local reorganisation on the other hand are both positive and negative.

Delivery through partnerships can benefit Gaelic, in the heartland particularly, where policies, or at least understanding, exist in either one or both of the partners. If the policy is not actively pursued by either party, individuals or groups may provide the necessary stimulus, even if this has to come from a concerned body such as the language development agency CNAG. The

middle class, urban, fluent and non-fluent, buyers of English books also. The second are part of the new education structures emerging: young parents and their children; learners of all ages. The challenge is to provide the latter with what they demand (e.g. light reading; suitable books for teenagers). Marketing needs to be done on a professional level, design to be improved further, prices to be kept reasonable, distribution enhanced or co-ordinated, language level to be gauged by target group readership; co-productions with radio, television, enterprise agencies explored; formats other than print exploited (e.g. CDs); improved information systems and easier access for buyers. Primary school children and teenagers are not using the books currently available. Gaelic books are not always available or well displayed in either retail outlets or libraries. Some outlets are not served at all by the small private publishers who, of necessity, have to do their own marketing/publishing.

The link between linguistic policy and aspects of cultural policy is nowhere clearer than in publishing. The new demands being made – and responded to – by the relevant support structures in Ireland and in Scotland are very hopeful. They denote not only an intellectual interest in the language, but a community of different readers seeking differentiated ways of reaching their language in a normalised fashion, reflecting the issues, interests, and delivery modes of today. On another level, such movement and demand may also reflect a change in emphasis towards a more decentralised collaborative decision making process, where the input of speakers and community drive the policy more.

POLICY and PRACTICE in POPULAR CULTURES and RELIGION

Non-material heritage

'Cultural expression is an important driving force for linguistic revival. Much of what distinguishes the Highlands and Islands and indeed Scotland today is often based on or derived from Gaelic culture' (Cain in Bruce, Ed., 1997: 83). Access to all forms of this cultural expression is vital for both language and community.
Access to Heritage

Access is implicit in the stated aim of the Scottish Arts Council (SAC): 'To create a climate in which arts of quality flourish and are enjoyed by a wide range of people throughout Scotland.' The practical implementation of this for Gaelic depends to a large extent, however, on the choices made within priorities for funding and the general attitude towards both Gaelic and Scots at board and staff levels of the SAC. It must be remarked also that increased access and participation are among the SAC's future plans, particularly since new Lottery funds have doubled the budget available from Government (to over £54 million in the current year 1997-8), although the Government grant will be gradually reduced. (In addition, cuts in local authority funding is affecting partnership projects with SAC funded arts organisations). Among the priorities in the general objectives of supporting organisations and artists is 'to support the indigenous

to huge nation-wide and global acclaim. Among these groups are Runrig (the moundbreakers), Capercaillie and Mouth Music. The latter take their name from another traditional singing form (to accompany dance steps).

Promotional policy is seen at several levels: through national and local authorities' work in the arts and in education; through the Scottish Arts Council; through community or regional voluntary organisations; through particular locally based initiatives, e.g. Feis Barra, Ceolas; by innovation through a new songwriting competition, Oran Ur, sponsored by BBC Radio nan Gaidheal. These latter initiatives are often driven by the Gaelic Arts Agency. The music is available (on cassette usually), at events usually but in some retail outlets also, produced often by the individual performer. In some cases, local enterprises will be assisted by the local enterprise agency. The radio and now television, as well as the School of Scottish Studies, have also produced material, some in collaboration with the Agency. Most performers, however, make little money from these ventures. Practically none can afford to perform full time. 'Nearly 50% of artists earn less than £5,000 p.a. from artistic activity' (SAC Plan).

Religious practices

Protestant Churches

The Gaelic community is largely Protestant with some islands predominantly Catholic (Barra, South Uist and Benbecula, the small Isles). This, of itself, has never proved a barrier to language. All were Gaelic speaking. Language provided cultural cohesion. The influences were more on the engagement (or non-engagement) of evangelising Presbyterianism especially with the secular (pagan) world, particularly the social, cultural and political aspects. This resulted in what is known as 'Highland religion' which conserved many older practices and (in some districts) disallowed earthbound secular 'frivolities' that were very much part of the Gaelic culture in the gathering known as cèilidh-house, e.g. dancing and singing, (cf. Saami in Northern Europe).

Prof. Meek (Conference, Belfast 28.03.98) comments that 'No denomination represented in the Highlands, Protestant or Catholic, has ever had an official policy supporting Gaelic' (though the Free Church Presbytery of Lewis constructed a local policy in 1997 Elsewhere, Prof. Meek (1996: 37) asserts that 'The key to the distinctiveness of "Highland religion" probably lies both in what it absorbed from Gaelic culture and in the capacity of that culture to act as the transformer and the preservative of non-Gaelic standards and conventions which were implanted in it'.

In his opinion (Meek, 1996: 38) 'Language has formed the main bridge between the churches, their missionary bodies and Gaelic culture'. The 'cultural ambivalence' noted above is evident in the Protestant churches' attitude to the traditional tales and storytelling. They were dismissed as 'pagan'. Such discourse was not encouraged. On the other hand, ministers were 'the principal collectors of tales' and used parable examples (story-telling) in their sermons. Even though

Despite the fact that 'advocacy and networking are important elements' in the work of PNE, they are 'primarily arts practitioners rather than politicians'. This latter point is very important. The emphasis is on quality and excellence, within the arts community itself, a strategy which will then reap its own rewards – artistic, social, linguistic, economic (in that order).

In the same way, initiatives (in music and theatre) begun or nurtured by CNAG and the Project/Agency are now also themselves independent entities, as described below. These developments were due to several factors: the inescapable evidence that the Gaelic language and culture are (a) under threat; (b) inseparable; the fortunate coincidence of certain convinced individuals not only within policy making bodies but participant in more than one body simultaneously; the fairly instrumental view perhaps of some other influential bodies that there was little to lose by supporting what made Scotland distinctive; and finally, the (unconscious perhaps) recognition that cultural development agencies would fare better if 'owned' by the language community and not functioning at a distance from them and as part of a much more dominant institution for the arts in the dominant language (cf. 4.0).

All these cultural initiatives for Gaelic were quite clearly part of a broader language strategy, intended to have clear linguistic outcomes, building on the traditional but also projecting into the future; providing a supportive framework where each sector (e.g. arts, education, media, economy) could develop its own strengths but simultaneously contribute to each other and to the sum of the parts. This policy, together with the reasons for it, and the outline action plan are all succinctly reiterated in the Preface by the Minister with special responsibility for Gaelic to the recent bilingual publication from the Gaelic Arts Agency (March 1998). The publication is rightly described as 'a celebration of Scotland's Gaelic arts and culture in the 1990s... the work of the Gaelic Arts Agency and... (its) role as the development agency for the Gaelic arts' (introduction). T

PNE is not a funding agency. It 'prepares an annual package of funding applications targeted at a specific programme of projects.' (PNE,1998: 11). The SAC grant requires that at least 20% of income be acquired from non-public sources. The broad reach of arts projects initiated by PNE in local partnerships can be gauged from the list of funders. They include the Scottish Arts Council; the Scottish Office Arts and Heritage Department; the following local authorities/Councils: Western Isles, Highland, Argyll & Bute, Glasgow City; Edinburgh City. Local Enterprise agencies include Highlands and Islands, Skye and Lochalsh, Western Isles, Inverness and Nairn, Ross and Cromarty. Broadcasting includes the Gaelic Broadcasting Committee, Grampian Television, Scottish Television. The British Council and the National Lottery have provided financial aid as have two Foundations – the Gulbenkian and that for Sports and the Arts – also the Royal Bank of Scotland. The EU has helped through the community development funding provided by the Leader programme. The projects are multi-faceted and reach well beyond the Gaelic heartland. The high standard of design, production and content in this 1998 PNE publication prepared

as a pilot project. Ordag is Sgealbog toured schools, ran follow up workshops and issued teachers' handbooks. Material was based on existing educational reading matter. Since 1987 Gaelic Youth Theatre has been catered for through an annual residential summer school for over 16s. With the advent of a soap, and other drama opportunities, on Gaelic television and on stage, the summer school 'graduants' are prospering.

Professional theatre has been funded since 1995/6 by the SAC, through the company Tosg. Three productions have been toured between March 1996 and December 1997. The company employs a three pronged approach: training actors, developing writers, nurturing directors. This is accomplished through workshops, training, commissioned plays and master classes with established dramatists and actors. The company also hopes to be involved in an integrated schools programme and youth theatre. Participants give the impression of a definitely developing sector with a creative 'buzz' about it. Conditions are more favourable now than in the past.

The first professional Gaelic drama company, Fir Chlis, established on the Isle of Harris in 1978 was very versatile and encouraged new writing. It dispersed after some years. Radio kept Gaelic drama going in the early days. In the 1950s it was found even in Glasgow (a Gaelic Drama Association has been founded there), where Iain Crichton Smith's plays were performed. It was, however, the placing of drama on the syllabus of the National Mod in 1975 that encouraged drama in the heartlands (Thompson, Ed., 1994: 65-6). The 1990s, pre-Tosg era, was marked by some vibrant activity in theatre with three newly written plays on tour: Craobh nan Ubhal/The Apple Tree; Taighean na Mara and Rèiteach. All treat old and new issues. The first was a bilingual Gaelic/Scots production.

In all this maestrom of artistic activity, PNE sees the crucial importance of Training, as a major priority.

OTHER SIGNIFICANT 'SPACES' / PERCEPTIONS / DISCUSSION

In from the Margins discusses the issue of finding a place for culture (howsoever defined) in the theory/philosophy of development that is sustainable, without cost to future generations. The "soft" approach (quality of life aspects) does not in itself suffice. Because 'culture is also "hard" – being both an objective factor of production' – for consumption – 'and an asset for, and an indicator of, positive human growth defined in qualitative, but measurable terms (e.g. access to opportunities, positive self-definition, the ability to participate in social activity and intellectual and cognitive capacities).' Many of these aspects have already been seen in the various pieces of research mentioned throughout this Report for Linguarts.

Culture and Economy (Gaelic)

Perceptions

The most disconcerting result from the Sproull and Chambers study concerned the 10% of respondents who were hostile to the Gaelic language, and who belonged to an influential sector of the community studied. Their potential importance to the positive or negative implementation/results of cultural language policy could be out of all proportion to their numbers. This minority group is 'one much less likely to see the Gaelic language, art and culture as playing a key role in the areas' social and economic development. (They) appear to be heavily represented in the upper reaches of the professional, business and public sector hierarchies, areas where many decisions affecting the evolving role of the language will be taken'. The responses to the study support the view that there is 'a consistent split... between individuals with any level of Gaelic, who are broadly positive... and those with no Gaelic who are significantly less positive'. Among the cluster of reasons that may explain hostility, whether active or passive, is the 'general observation' that 'in any linguistic situation in which there is a trend to bilingualism those unable to operate in both languages will find themselves at an economic and social disadvantage'.

Funding and Conditions

This then is the context of social attitudes within which support for Gaelic occurs: whether in the form of limited legal protection or the provision of funding; whether at central, local, or Scottish Arts Council level. The range of funding sources given as appropriate in the text above shows the range of levels of sponsorship for cultural activities. That sponsorship at all levels must, however, be sought – by means of well argued well-presented plans – not all of which are accepted. For the SAC, these plans must vie with similar requests from non-Gaelic or non-Scots sources, equally well presented. The SAC calculates that 'the percentage spent on what can be identified as Gaelic language arts is 1.6% of the total SAC budget' (personal communication), on just under 1.5% of population. But of course the enjoyment is open to all 4.8 million citizens.

Where policies for language and culture exist, whether implied or explicit, requests for funding for cultural activities will be in competition with other requests from within the same language community so that, whichever choices are made, the results will benefit that language community. It is of note that applications and attendant forms will be in English only for the majority of sponsors, although discussion whether at meetings or by telephone to discuss applications, may be bilingual. Conditions are usually couched in very precise terms, relating to outcomes with regard to activity and, especially, to the conduct of the funding given. Annual or regular meetings with the SAC are a feature of conditions. The actual language is taken as given in most cases and no particular stipulation made, when the activity concerns a specific art form. The criteria for judging any particular application are in terms of its aesthetic contribution in the

the language of work, almost always, and of service generally, for the voluntary associations is Gaelic (or Scots). The SAC and Local Authorities are funded from the centre.

Interviews: Summary:

In Scotland, the SAC recognises and supports 'different cultural groupings' and is 'sensitive to the needs of place', 'cultural identity' being pre-eminent, and requires 'participation'. The actual amounts spent by the SAC on these forms of support do not provide the best indicator. It is rather the degree of sensitivity at the top, when initiative comes from the ground up, together with the level of consultation on the ground leading then to fruitful partnerships with other local official and language promotion bodies that provide the results of support. The Corporate Plan is an indication of the approach. It is not a question of disparate activities but rather of one grand unified vision of the Gaelic arts, differentiated at the level of action in the various art forms and categories for funding at the SAC. Both folkloric and traditional aspects of the various cultural groupings may be funded, excellence being the criteria by which applications are judged. Conditions are clearly set out in the funding agreement reached, related to the aims of the organisation, the outcomes of the project and the financial control systems in place, and regulated through ongoing meetings with SAC staff. Linguistic outcomes there are certainly, but these are an indirect outcome of the cultural results of the activity.

The development agency CNAG agrees with the SAC approach. 'By not having a specific linguistic policy, the SAC has "normalised" more the practice of the Gaelic arts'. In other domains, such as Education and Broadcasting, 'policy and funding exist, but there is no statutory protection for the funding'. This could, and does, leave planning and development in somewhat of a limbo. No specific mention has been made of the arts in the document seeking secure status, 'as they are so integrally a part of education and broadcasting and of the language itself'. The interviewee spoke of the importance of the 'by-product of cultural activity, e.g. the attitudinal shifts' now occurring (and documented in the Sproull study above). Lanntair, the arts facility in Stornaway, is so much 'of its place'. He also looked ahead to 'new structures'.

Perhaps the Gaelic Arts Agency, (begun through collaboration between the SAC, the community, the voluntary organisations and the representative development agency), is an example of the type of 'interdependent structure' interacting with 'social, cultural and economic life' put forward as a model by the Council of Europe Report, although it is not yet true that culture is at the heart of official, and integrated, decision making.

A young cultural worker (promotion not practice) was of the view that any body set up by officialdom for any purpose, but especially Gaelic language and culture, would not succeed unless it had clear community involvement and ownership at the level of decision making. The effects of cultural policy are best

Research is constantly carried out, by Lèirsinn through 300 households and by BARB (Omnibus Survey) through 500 households. With regard to target audiences, children are the priority. The direct economic impact has been considerable, with the creation of 300 FTE (full time equivalent) jobs, or 500 people in work directly related to the Gaelic service. The indirect impacts are in the favourable attitudinal perceptions of such an increase in Gaelic-specific jobs; the effects on the cultural industries with the demand for creative writers, actors; the provision of 2 year training courses at the Gaelic College with job experience placements in the industry, to build up the pool of available talent and experience.

Its Director has a vision for the Gaelic College as a motor for both cultural and economic regeneration, within a Janus-like framework, constantly looking to the past and future simultaneously. The College, as an institution, could in fact be seen as an interesting microcosmic example of the interactive social / cultural / economic agencies called for by the authors of *In from the Margins*.

A Workshop on the Gaelic Arts attended by a wide spectrum of people, at the Arts Conference, Ealain 21, in Inverness, March 1998, threw up some interesting views (as well as practical suggestions for associations).

- (1) Gaelic, Celtic Studies, Highland life and the Gaelic arts are not a decorative frill, but an integral part of the core curriculum for a wholistic all round education for all the children of Scotland. Education should provide more than economic values. What is an economy for?
- (2) The arts are related to community health as well as to community wealth. They are the community communicating with itself. The arts, then, must be community led.
- (3) The whole spectrum of the public must be involved. Authority (even if part of the community) must listen to the people, to the grassroots organisations.
- (4) Everybody owns the arts: the people, in general; those involved as artists or as guardians of objects; the audience.
- (5) There exist problems of access to Gàidhlig and the Gaelic arts.
- (6) The arts are a celebration of the particular, with possible universal / global effects. (A speaker at the Conference, a practitioner once, has pointed to the difference between 'the particular' and the 'parochial', that one should not be confused with the other).

Discussion and Conclusions

This paper has attempted to look at the relationship between cultural and linguistic policy in the context mainly of the Gaelic language in Scotland, on the basis of several interviews with key people and research on the areas of information sought in a very comprehensive questionnaire.

The term 'relationship' offers freedom but also ambiguity. Language is both a very significant aspect of, and a mediator of many other aspects of,

American Indians, where a young brave asked an elder: "How can we preserve our culture?" and the elder replied, "You have misunderstood your own question, we need our culture to preserve us".

advent of minority or regional language versions of popular computer software. However, until there is some way of incorporating this language element into the use of the Internet, of the Web, this will remain a gap which will be filled by the learning of English. It must be said that the bottom line is that both language and cultural policies tend to ignore popular contemporary culture. Language policy planning does however have the opportunity to take this into account, especially at the level of the use of new technologies in schools and could perhaps formulate tools that would be of use in the cultural sector and lead the way in developing policy tools for popular contemporary culture.

The other side of this lack of co-operation or non-engagement in popular contemporary culture is the fact that one of the few areas of intersection between the two policy areas often falls into the preservation of folklore tradition and thus exacerbating the effect of not taking new cultural movements in to account, by emphasising the old traditional ways, which in turn may well alienate the young members of the minority or regional language culture, who may find little of relevance to their lives in the traditions of their ancestors. This would be particularly the case of urban populations.

Language policy does in fact make use of cultural tools, such as in the areas of children's literature, theatre in education, etc. is not often aware of the cultural effects of the medium used, seeing it solely as a medium of language transmission. Cultural policy on the other hand often ignores its language responsibilities, in always arguing that the issue of quality should be the only criteria for either recognition and support.

In conclusion it would be fair to say the language policy and cultural policy do not tend to work together, but as the emphasis shifts from the nation to the region within Europe, this co-operation, the sharing of political tools, the joint acceptance of responsibility for both aspects of policy will become more and more essential, if any of the regional or minority languages cultures are to survive and flourish.

1072

Cultural Policies Regions Creation Cultural industries Europe Subsidiarity Cities Transformation Policies
International FACTUS Regional Promotion Neighbourhoods Languages Cultural Sectors Landscape

Creativity Creativity Creativity **Cultural Policies** Arts Metropolis
Heritage FACTUS Cultural Industries Implementation Employment FACTUS Policies Examples Culture the
Arts Participation Library Innovation Strategies FACTUS International Creativity Decentralisation

Cities Creation Regional Promotion Industries Media Promotion International

Regions Neighbourhoods Languages Transformation International Policies FACTUS
Strategies FACTUS Schools Decentralisation Tourism Cities Creativity Transference Renewal of Heritage
Budgets Community centres Regions Rural areas Decentralisation Private sector Participation Heritage

FACTUS International Transformation Subsidiarity Regions Policies **FACTUS** Cities
Cultural Industries Creation Europe

FINAL DOCUMENT

Draft - Not to be quoted

Rambla Catalunya 81 pral
E - 08008 Barcelona
T +34 93 487 70 22
F +34 93 487 26 44
factus.interarts@pangea.org
<http://www.pangea.org/interarts>

Cultural Policies Regions Creation Cultural Industries Europe Subsidiarity Cities Transformation Policies
International FACTUS Regional Promotion Neighbourhoods Languages Cultural Sectors Landscape

Creativity Creativity Creativity **Cultural Policies** Arts Metropolis
Heritage FACTUS Cultural Industries Implementation Employment FACTUS Policies Examples Culture the
Arts Participation Library Innovation Strategies FACTUS International Creativity Decentralisation

Cities Creation Regional Promotion Industries Media Promotion International

Regions Neighbourhoods Languages Transformation International Policies FACTUS
Strategies FACTUS Schools Decentralisation Tourism Cities Creativity Transference Renewal of Heritage
Budgets Community centres Regions Rural areas Decentralisation Private sector Participation Heritage

FACTUS International Transformation Subsidiarity Regions Policies **FACTUS** Cities
Cultural Industries Creation Europe

FACTUS - Introduction

INTERARTS Observatory, Rambla Catalunya 81 pral, 08008 Barcelona

T +34 93 487 70 22

F +34 93 487 26 44

E factus.interarts@pangea.org

W <http://www.pangea.org/interarts>

FACTUS

An Information service on Urban and Regional
European Culture Policies

What is FACTUS?

FACTUS is a database which has been designed to compile and collate updated information on trends and practices in urban and regional cultural policies throughout Europe. The aim of FACTUS is to:

- detect good practice and successful strategies for area-based cultural development.
- evaluate urban and regional cultural policies, especially with regards to employment and social integration.
- promote co-operation between cultural organisations and city and region networks.
- help decision-making in urban and regional cultural provision.
- provide background information and comparability indicators for researchers.

The questionnaire has been designed in consultation with experts from countries ranging across the 37 participant countries.

General

The questionnaire has been divided into four sections. The first three provide suitable background data for the more qualitative replies in section C.

Where data for the previous year is unavailable, respondents are asked to indicate the year to which the data refers.

SECTION A: Social and Economic Information

In the first section of the questionnaire the aim is to collect information on population, economy and other general area indicators. We are asking for data which will provide control variables for the main sections of FACTUS. In most cases this data is available in Central Statistics Offices or country or municipal departments for social statistics.

SECTION B1: Cultural Resources

In this section of the questionnaire we require quantitative data on the different cultural resources available in the region/city. The section covers spaces / venues available for cultural provision.

SOURCES: these may range between cultural research institutes, state cultural research departments to tourist offices, etc.

SECTION B2: Cultural Sectors

Culture often has a strong role to play in the employment, economy and identity of a region or city. Although this section is based solely on the respondents' own informed opinion, the answers will serve as a useful tool to establish which territories share similar experiences in Europe.

The respondent is asked to choose from the list below:

- The five most important cultural sectors in terms of **creating, directly or in directly, employment opportunities in the region/city.**
- The five most important cultural sectors, directly or indirectly for the **economy of the region/city.**
- The five most important cultural sectors **contributing to the identity within the region/city.**

Cultural sectors:

National press / publishing industries	Amateur dance presentations
Inter-national press, publishing industries	National calendar event celebrations
Local/regional press or publishing industries	Local / regional calendar event celebrations
Book publishing	Individual authors
Other publishing (e.g. photos, postcards, posters, reproductions of art, etc.)	Individual lectures / speakers
Sound recordings	Sculptors
Film production	Painters
Video recordings	Cartoonists
Computer media / software games, etc.	Photographers
Sub-titling / dubbing industries	Designers related to clothing
Cinema or film projection	Other e.g. engravers, etchers
Video rental	Art museums (inc. jewellery, furniture, costumes, ceramics, silverware)
Manufacturing of musical instruments	Science, nature, technology museums
Manufacturing of regional grafts	Local history museums (i.e. specific to a town or village)
Manufacturing of regional foods	General history museum (incl. military)
Manufacturing of souvenir goods	Open air museums
National / inter-national radio broadcasting and production	Historical buildings open to viewing
Local radio broadcasting and production	Exhibitions originating from within the region/city
National inter-national television broadcasting and production	Exhibitions travelling outside the region/city
Local television broadcasting production	Exhibitions originating from outside the region/city
Cable radio / television broadcasting and production networks	Local lending libraries
Relay or satellite radio / television broadcasting and production	Local reference libraries
Live professional drama presentations	Craft fairs
Live professional "light" entertainment i.e. cabaret, comedy, farce	Antique fairs
Professional operatic presentations	Book fairs
Amateur theatre presentations	Archaeological sites open to viewing
Live professional classical music presentations	Fairground or themed attraction
Live professional folk music presentations	Botanical gardens
Live professional pop / rock music presentations	Zoological gardens
Amateur music presentations	Nature reserves
Live professional ballet presentations	Beaches and sun related activity
Live professional contemporary dance presentations	Famous markets
Live professional folk dance presentations	Places connected to famous persons
Amateur music presentations	
Live professional ballet presentations	
Live professional contemporary dance presentations	
Live professional folk dance presentations	

SECTION C: Cultural Policies

In this section twenty-one policy areas have been specifically chosen due to their relevance and topicality throughout Europe in recent years. These policy areas may be officially adopted policy lines or an ideal which the department is implementing projects or programmes to fulfil, without an official recognition as such. For each policy area we are requesting to identify the **most innovative and/or most effective** practical applications of this policy in the region / city. In each case it is requested that the programme or project is explained briefly, including partners and budgets. Please use other sheets of paper if necessary. Supplementary material and reports may be returned with the questionnaire if it is felt that this would aid the understanding.

SECTION C - Questions

SECTION C01: Decentralisation and Subsidiarity

QUESTION: Do you have a current policy line to transfer responsibility and resources between different levels of public authority and/or are you part of such a policy?

SECTION C02: Participation in Decision-Making

QUESTION: Do you have a current policy to empower consumers, artists and voluntary organisations to take part in the decision making process for cultural provision and/or are you a target of such a policy?

SECTION C03: Private Sector Relations

QUESTION: Do you have a current policy for the involvement of the private sector in local and/or regional arts or heritage activities?

SECTION C04: New Cultural Infrastructures

QUESTION: Do you have a current policy for the restoration or the building of new cultural facilities?

SECTION C05: International Dissemination and Promotion

QUESTION: Do you have a current policy to promote the cultural products of the region/city in other countries?

SECTION C06: Media Coverage

QUESTION: Do you have a current policy for the promotion of regional/city cultural activity through local/regional/national media?

SECTION C07: Cultural Industries

QUESTION: Do you have a current policy for the promotion of the local/city/regional cultural industries?

SECTION C08: New Arts Creation or Production

QUESTION: Do you have a current policy for the creation and support of new arts projects?

SECTION C09: Distribution of New Arts Products

QUESTION: Do you have a current policy to facilitate access to the market for new arts products?

SECTION C10: Employment

QUESTION: Do you have a current policy with respect to improving employment within cultural projects or industries?

SECTION C11: Tourism

QUESTION: Do you have a current policy to link cultural projects with the tourist industry?

SECTION C12: Culture In and Around Schools

QUESTION: Do you have a current policy for the improvement of the cultural environment in schools?

SECTION C13: Languages

QUESTION: Do you have a current policy for the protection and promotion of lesser used languages in the community?

SECTION C14: Library Innovation

QUESTION: Do you have a current policy to improve and promote innovations in library provision?

SECTION C15: Inter - Cultural Relations

QUESTION: Do you have a current policy to promote each of the cultural traditions present in the community and/or to promote co-operation between different cultural traditions?

SECTION C16: Arts for the Disabled

QUESTION: Do you have a current policy geared to facilitating the access of citizens with physical and/or sensory handicaps to partake in cultural consumption and production?

SECTION C17: Culture and Unemployed

QUESTION: Do you have a current policy to ensure that unemployed citizens have access to arts events?

SECTION C18: Heritage Renewal

QUESTION: Do you have a current policy for the promotion of contemporary uses of heritage sites and buildings?

SECTION C19: Culture and Urban Neighbourhoods

QUESTION: Do you have a current policy for the support of culture within urban neighbourhoods?

SECTION C20: Culture in Rural Areas or Peripheral Suburban Areas

QUESTION: Do you have a current policy to improve access and opportunities to residents in rural areas with communication difficulties or in the case of cities for peripheral suburban areas?

SECTION C21: Scientific and Technical Culture

QUESTION: Do you have a current policy for improving the relationship between arts and science technology?

If you would like to join FACTUS or know more about it,
please contact INTERARTS Observatory:

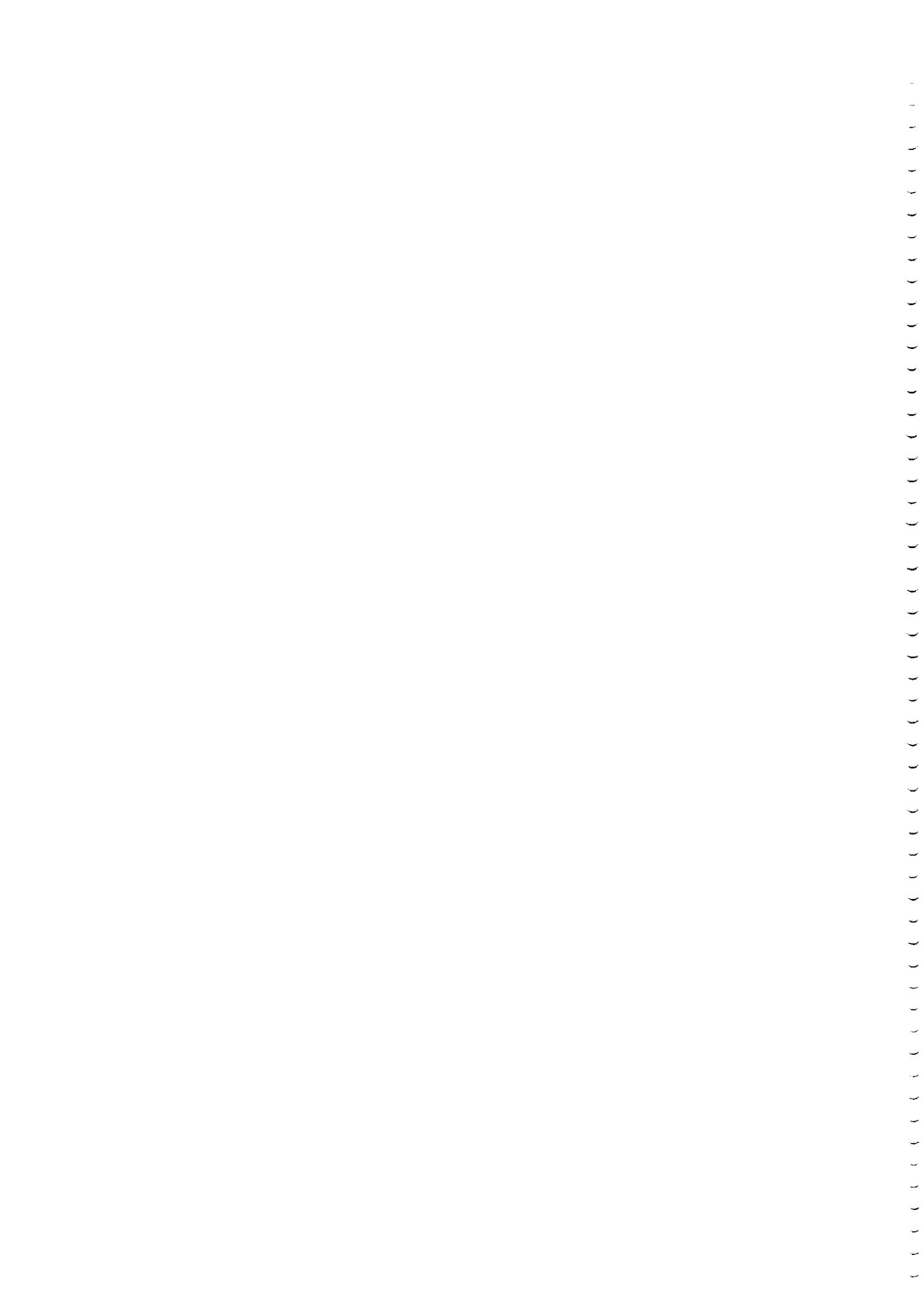
INTERARTS Observatory, Rambla Catalunya 81 pral, 08008 Barcelona

T +34 93 487 70 22

F +34 93 487 26 44

E factus.interarts@pangea.org

W <http://www.pangea.org/interarts>

Cultural Policies Regions Creation Cultural Industries Europe Subsidiarity Cities Transformation Policies
International FACTUS Regional Promotion Neighbourhoods Languages Cultural Sectors Landscape

Creativity Creativity Creativity **Cultural Policies** Arts Metropolis
Heritage FACTUS Cultural Industries Implementation Employment FACTUS Policies Examples Culture the
Arts Participation Library Innovation Strategies FACTUS International Creativity Decentralisation

Cities Creation Regional Promotion Industries Media Promotion International

Regions Neighbourhoods Languages Transformation International Policies FACTUS
Strategies FACTUS Schools Decentralisation Tourism Cities Creativity Transference Renewal of Heritage
Budgets Community centres Regions Rural areas Decentralisation Private sector Participation Heritage

FACTUS International Transformation Subsidiarity Regions Policies **FACTUS** Cities
Cultural industries Creation Europe

FACTUS - Questionnaire

FACTUS. The questionnaire

An Information service on European
Urban and Regional Culture Policies

INTERARTS Observatory, Rambla Catalunya 81 pral, 08008 Barcelona

T +34 93 487 70 22

F +34 93 487 26 44

E interart@pangea.org

W <http://www.pangea.org/interarts>

SECTION A: Social and Economic Information

In the first section of the questionnaire the aim is to collect the essential information on population, economy and other general area indicators. We are asking for data which will provide control variables for the main sections of FACTUS. In most cases you will find this data in Central Statistics Offices or country or municipal departments for social statistics.

QUESTION 1: Please describe the structure of political authority in the region/city including departments.

QUESTION 2: Please state the GNP (Gross National Product) of the region/city (in ECU)

QUESTION 3: Please state the total population of the region/city (absolute figures: men / women / total).

QUESTION 4: Please state the total surface area of the region/city (in km²)

QUESTION 5: Please state the activity rate within the region/city (what percentage of the population is available and willing to work), according to the gender categories given below.

1 active males (%)

2 active females (%)

QUESTION 6: Please state the unemployment rates within the region/city, according to the gender categories given below.

1 unemployed males (%)

2 unemployed females (%)

QUESTION 7: On a scale of 0 to 9 please number the following in order of attractions which best describe tourists interest in the region/city.

- performing arts within the region
- museum / art gallery
- monuments and/or buildings of interest
- the general culture atmosphere
- beaches and sunshine
- a new park or commercial attraction
- natural landscapes
- food and drink specialities
- other (specify):

QUESTION 8: Please list the native languages used in the region/city and give a percentage indication of persons using each as their first language.

QUESTION 9: Please list other languages used by immigrant populations and give a percentage indication of persons using it as their first language.

QUESTION 10: What was the total budget for the region's/city's administration ? (in ECU)

QUESTION 11: What was the total budget for the department of culture last year? (in ECU)

QUESTION 12: How many employees does the city council / regional authority have?

QUESTION 13: How many employees does the department of culture of the city council / regional authority have?

SECTION B1: Cultural Resources

In this section of the questionnaire we require quantitative data on the different cultural sectors, and descriptions of provision and access to these cultural sectors which will aid an observers understanding of **resources available in the region/city**.

QUESTION 1: How many equipped and professionally managed performance / music venues are used within the region/ city ?

QUESTION 2: What percentage of performance / music venues are...

- 1 public owned and managed venue [%]
- 2 "non-profit" (where profits are re-invested) [%]
- 3 privately owned and managed (commercial) [%]

QUESTION 3: How many museums do you have in the region/city ?

QUESTION 4: What percentage of museums are...?

- 1 public owned and managed [%]
- 2 "non-profit" (where profits are re-invested) [%]
- 3 privately owned and managed (commercial) [%]

QUESTION 5: Please state how many professionally managed and equipped exhibition spaces there are in the region / city.

QUESTION 6: What percentage of exhibition spaces are...

- 1 public owned and run [%]
- 2 "non-profit" (where profits are re-invested) [%]
- 3 privately run and managed (commercial) [%]

QUESTION 7: Please state how many libraries there are in the region / city.

QUESTION 8: What percentage of libraries are...

- 1 public owned and run [%]
- 2 "non-profit" (where profits are re-invested) [%]
- 3 privately owned and managed (commercial) [%]

QUESTION 9: How many fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums are there within the region / city?

QUESTION 10: What percentage of cinema screens / auditoriums are...

- 1 public owned and run [%]
- 2 "non-profit" (where profits are re-invested) [%]
- 3 privately owned and managed (commercial) [%]

QUESTION 11: How many registered monuments are there within the region / city ?

QUESTION 12: How many archaeological sites are open to public viewing within the region / city?

QUESTION 13: How many areas of natural beauty are marketed by the region for touristic purposes?

QUESTION 14: How many gardens / parks are open to public viewing (excluding any listed under museums)?

QUESTION 15: Please estimate how many public squares are usually used for public cultural events?

QUESTION 16: How many community centres are usually used for cultural events within the region / city?-----

SECTION B2: Cultural Sectors

QUESTION 1: Place 5 cultural sectors from the list of 68 given below which have the most significant role to play in terms of employment within the region/city.

QUESTION 2: Place 5 cultural sectors from the list of 68 given below which have the most significant role to play in terms of economy within the region/city.

QUESTION 3: Place 5 cultural sectors from the list of 68 given below which have the most significant role to play in terms of the identity within the region/city.

These are the cultural sectors to choose from:

National press / publishing industries	Live professional folk dance presentations
Inter-national press, publishing industries	Amateur dance presentations
Local/regional press or publishing industries	National calendar event celebrations
Book publishing	Local / regional calendar event celebrations
Other publishing (e.g. photos, postcards, posters, reproductions of art, etc.)	Individual authors
Sound recordings	Individual lectures / speakers
Film production	Sculptors
Video recordings	Painters
Computer media / software games, etc.	Cartoonists
Sub-titling / dubbing industries	Photographers
Cinema or film projection	Designers related to clothing
Video rental	Other e.g. engravers, etchers
Manufacturing of musical instruments	Art museums (incl. jewellery, furniture, costumes, ceramics silverware)
Manufacturing of regional grafts	Science, nature, technology museums
Manufacturing of regional foods	Local history museums (i.e. specific to a town or village)
Manufacturing of souvenir goods	General history museum (incl. military)
National / inter-national radio broadcasting and production	Open air museums
Local radio broadcasting and production	Historical buildings open to viewing
National inter-national television broadcasting and production	Exhibitions originating from within the region/city
Local television broadcasting production	Exhibitions travelling outside the region/city
Cable radio / television broadcasting and production networks	Exhibitions originating from outside the region/city
Relay or satellite radio / television broadcasting and production	Local lending libraries
Live professional drama presentations	Local reference libraries
Live professional "light" entertainment i.e. cabaret, comedy, farce	Craft fairs
Professional operatic presentations	Antique fairs
Amateur theatre presentations	Book fairs
Live professional classical music presentations	Archaeological sites open to viewing
Live professional folk music presentations	Fairground or themed attraction
Live professional pop / rock music presentations	Botanical gardens
Amateur music presentations	Zoological gardens
Live professional ballet presentations	Nature reserves
Live professional contemporary dance presentations	Beaches and sun related activity
	Famous markets
	Places connected to famous persons

SECTION C: Cultural Policies

In this section twenty-one policy areas have been specifically chosen due to their relevance and topicality throughout Europe in recent years. These policy areas may be officially adopted policy lines or an ideal which the department is implementing projects or programmes to fulfil, without an official recognition as such. For each policy area we are requesting to identify the **most innovative and/or most effective** practical applications of this policy in the region / city. In each case it is requested that the programme or project is explained briefly, including partners and budgets. Please use other sheets of paper if necessary. Supplementary material and reports may be returned with the questionnaire if it is felt that this would aid the understanding.

SECTION C01: Decentralisation and Subsidiarity

Do you have a current policy line to transfer responsibility and resources between different levels of public authority and/or are you part of such a policy?

YES it is an officially adopted policy

YES, although not an officially policy the department takes it as its own policy line

NO, we do not have such a policy nor implement programmes to fulfil such a policy

SECTION C02: Participation in Decision-Making

Do you have a current policy to empower consumers, artists and voluntary organisations to take part in the decision making process for cultural provision and/or are you a target of such a policy?

YES it is an officially adopted policy

YES, although not an officially policy the department takes it as its own policy line

NO, we do not have such a policy nor implement programmes to fulfil such a policy

SECTION C03: Private Sector Relations

Do you have a current policy for the involvement of the private sector in local and/or regional arts or heritage activities?

YES it is an officially adopted policy

YES, although not an officially policy the department takes it as its own policy line

NO, we do not have such a policy nor implement programmes to fulfil such a policy

SECTION C04: New Cultural Infrastructures

Do you have a current policy for the restoration or the building of new cultural facilities?

YES it is an officially adopted policy

YES, although not an officially policy the department takes it as its own policy line

NO, we do not have such a policy nor implement programmes to fulfil such a policy

SECTION C05: International Dissemination and Promotion

Do you have a current policy to promote the cultural products of the region/city in other countries?

YES it is an officially adopted policy

YES, although not an officially policy the department takes it as its own policy line

NO, we do not have such a policy nor implement programmes to fulfil such a policy

SECTION C06: Media Coverage

Do you have a current policy for the promotion of regional/city cultural activity through local/regional/national media?

YES it is an officially adopted policy

YES, although not an officially policy the department takes it as its own policy line

NO, we do not have such a policy nor implement programmes to fulfil such a policy

SECTION C07: Cultural Industries

Do you have a current policy for the promotion of the local/city/regional cultural industries?

YES it is an officially adopted policy

YES, although not an officially policy the department takes it as its own policy line

NO, we do not have such a policy nor implement programmes to fulfil such a policy

SECTION C08: New Arts Creation or Production

Do you have a current policy for the creation and support of new arts projects?

YES it is an officially adopted policy

YES, although not an officially policy the department takes it as its own policy line

NO, we do not have such a policy nor implement programmes to fulfil such a policy

SECTION C09: Distribution of New Arts Products

Do you have a current policy to facilitate access to the market for new arts products?

YES it is an officially adopted policy

YES, although not an officially policy the department takes it as its own policy line

NO, we do not have such a policy nor implement programmes to fulfil such a policy

SECTION C10: Employment

Do you have a current policy with respect to improving employment within cultural projects or industries?

YES it is an officially adopted policy

YES, although not an officially policy the department takes it as its own policy line

NO, we do not have such a policy nor implement programmes to fulfil such a policy

SECTION C11: Tourism

Do you have a current policy to link cultural projects with the tourist industry?

YES it is an officially adopted policy

YES, although not an officially policy the department takes it as its own policy line

NO, we do not have such a policy nor implement programmes to fulfil such a policy

SECTION C12: Culture In and Around Schools

Do you have a current policy for the improvement of the cultural environment in schools?

YES it is an officially adopted policy

YES, although not an officially policy the department takes it as its own policy line

NO, we do not have such a policy nor implement programmes to fulfil such a policy

SECTION C13: Languages

Do you have a current policy for the protection and promotion of lesser used languages in the community?

YES it is an officially adopted policy

YES, although not an officially policy the department takes it as its own policy line

NO, we do not have such a policy nor implement programmes to fulfil such a policy

SECTION C14: Library Innovation

Do you have a current policy to improve and promote innovations in library provision?

YES it is an officially adopted policy

YES, although not an officially policy the department takes it as its own policy line

NO, we do not have such a policy nor implement programmes to fulfil such a policy

SECTION C15: Inter - Cultural Relations

Do you have a current policy to promote each of the cultural traditions present in the community and/or to promote co-operation between different cultural traditions?

YES it is an officially adopted policy

YES, although not an officially policy the department takes it as its own policy line

NO, we do not have such a policy nor implement programmes to fulfil such a policy

SECTION C16: Arts for the Disabled

Do you have a current policy geared to facilitating the access of citizens with physical and/or sensory handicaps to partake in cultural consumption and production?

YES it is an officially adopted policy

YES, although not an officially policy the department takes it as its own policy line

NO, we do not have such a policy nor implement programmes to fulfil such a policy

SECTION C17: Culture and Unemployed

Do you have a current policy to ensure that unemployed citizens have access to arts events?

YES it is an officially adopted policy

YES, although not an officially policy the department takes it as its own policy line

NO, we do not have such a policy nor implement programmes to fulfil such a policy

SECTION C18: Heritage Renewal

Do you have a current policy for the promotion of contemporary uses of heritage sites and buildings?

YES it is an officially adopted policy

YES, although not an officially policy the department takes it as its own policy line

NO, we do not have such a policy nor implement programmes to fulfil such a policy

SECTION C19: Culture and Urban Neighbourhoods

Do you have a current policy for the support of culture within urban neighbourhoods?

YES it is an officially adopted policy

YES, although not an officially policy the department takes it as its own policy line

NO, we do not have such a policy nor implement programmes to fulfil such a policy

SECTION C20: Culture in Rural Areas or Peripheral Urban Areas

Do you have a current policy to improve access and opportunities to residents in rural areas with communication difficulties or in the case of cities for peripheral suburban areas?

YES it is an officially adopted policy

YES, although not an officially policy the department takes it as its own policy line

NO, we do not have such a policy nor implement programmes to fulfil such a policy

SECTION C21: Scientific and Technical Culture

Do you have a current policy for improving the relationship between arts and science technology?

YES it is an officially adopted policy

YES, although not an officially policy the department takes it as its own policy line

NO, we do not have such a policy nor implement programmes to fulfil such a policy

Cultural Policies Regions Creation Cultural Industries Europe Subsidiarity Cities Transformation Policies
International FACTUS Regional Promotion Neighbourhoods Languages Cultural Sectors Landscape

Creativity Creativity Creativity **Cultural Policies** Arts Metropolis
Heritage FACTUS Cultural Industries Implementation Employment FACTUS Policies Examples Culture the
Arts Participation Library Innovation Strategies FACTUS International Creativity Decentralisation

Cities Creation Regional Promotion Industries Media Promotion International

Regions Neighbourhoods Languages Transformation International Policies FACTUS
Strategies FACTUS Schools Decentralisation Tourism Cities Creativity Transference Renewal of Heritage
Budgets Community centres Regions Rural areas Decentralisation Private sector Participation Heritage

FACTUS International Transformation Subsidiarity Regions Policies **FACTUS** Cities
Cultural Industries Creation Europe

Territorial reports

City

Antwerp

Belgium

Eric Antonis
Schepen voor Cultuur Bibliotheeken En Monumentenzorg
Council of Antwerp, Grote Markt 13
B-2000 Antwerpen, Belgium
T: +32 32 20 83 62
F: +32 32 20 83 78
veerle.vandommelen@cs.antwerpen.be

Year of reference: 1997

A- Social and Economic Information

1- Total population :
 Men: 220.560
 Women: 235.758
 Total: 456.318

2- Total surface area (in km²) :
 208

3- Activity rates :
 Men: 55%
 Women: 33%

4- Unemployment rates :
 Men: 12%
 Women: 19%

5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
 21.685 (Belgium)*

6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :
 2.082

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
 76,7

8- Employees of the city council:
 9.327

9- Employees of the department of culture of the city council :
 753

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
 27

2- Museums :
 22

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
 5

4- Libraries :
 52

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
 35

6- Registered monuments :
 1.200

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
 6

8- Community centres used for cultural events :
 7

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- National press / publishing industries
- Art museums
- Live professional ballet presentations
- Local lending libraries
- Professional operatic presentations
- Live professional folk music presentations

Economy

- Art museums
- National press / publishing industries
- Designers related to clothing
- Manufacturing of souvenir goods

Identity

- Historical buildings open to viewing
- Art museums
- Live professional drama presentations
- Zoological gardens
- Live professional classical music presentations

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

A- Social and Economic Information

1- Total population :
 Men: 56.287
 Women: 59.700
 Total: 115.987

2- Total surface area (in km²) :
 138,4

3- Activity rates :
 Men: 61,9%
 Women: 52,3%

4- Unemployment rates :
 Men: 8,3%
 Women: 14,9%

5- GNP (Gross National Product) per capita
 (in Euro) :
 21.685 (Belgium)*

6- Total budget for the city's administration
 per capita (in Euro) :
 1.840,2

7- Total budget for the department of culture
 per capita (in Euro) :
 96,6

8- Employees of the city council :
 2.364

9- Employees of the department of culture
 of the city council :
 47

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
 7

2- Museums :
 22

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
 6

4- Libraries :
 21

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
 9

6- Registered monuments :
 330

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
 9

8- Community centres used for cultural events :
 25

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity

C02: Participation in decision-making

C03: Private sector relation

C04: New cultural infrastructures

C05: International dissemination and promotion

C06: Media coverage

C07: Cultural industries

C08: New arts creation and promotion

C09: Distribution of new arts products

C10: Employment

C11: Tourism

C12: Culture in and around schools

C13: Languages

C14: Library innovation

C15: Inter-cultural relations

C16: Arts for the disabled

C17: Culture and unemployed

C18: Heritage renewal

C19: Culture and urban neighbourhoods

C20: Culture in rural areas

C21: Scientific and technical culture

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Exhibitions originating from within the region / city
- Cable radio / television broadcasting and production networks
- Local / regional calendar event celebrations
- Art museums

Economy

- Exhibitions originating from within the region / city
- Book publishing
- Local / regional calendar event celebrations
- Art museums

Identity

- Exhibitions originating from outside the region / city
- Art museums
- Local / regional calendar event celebrations
- Other e.g. engravers, etchers
- Live professional classical music presentations

	Implemented official policy
	Implemented non-official policy
	Not implemented

A- Social and Economic Information

1- Total population :

Men: n.a.

Women: n.a.

Total: 203.933

2- Total surface area (in km²) :

102,13

3- Activity rates :

Men: 61%

Women: 39%

4- Unemployment rates :

Men: 9%

Women: 9%

5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :

21.685 (Belgium)*

6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :

1.791,4

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :

28,6

8- Employees of the city council :

n.a.

9- Employees of the department of culture of the city council :

n.a.

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :

11

2- Museums :

8

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :

4

4- Libraries :

34

5- Fully equipped and professionnaly managed cinema screens / auditoriums :

28

6- Registered monuments :

54

7- Estimation of public squares used for public cultural events :

2

8- Community centres used for cultural events :

5

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Local / regional press or publishing industries
- Local television broadcasting production
- Local radio broadcasting production
- Live professional drama presentations
- Book publishing
- Exhibitions originating from within the region / city

Economy

- Local / regional press or publishing industries
- Local television broadcasting production
- Local radio broadcasting production
- Live professional drama presentations
- Book publishing

Identity

- Local / regional calendar event celebrations
- Live professional contemporary dance presentations
- Live professional folk dance presentations
- Live professional ballet presentations
- Amateur dance presentations
- Film production
- Video recordings
- Local television broadcasting production
- Live professional drama presentations
- Cartoonists
- Other publishing (e.g. photos, postcards, posters, reproductions of art, etc.)

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity
C02: Participation in decision-making
C03: Private sector relation
C04: New cultural infrastructures
C05: International dissemination and promotion
C06: Media coverage
C07: Cultural industries
C08: New arts creation and promotion
C09: Distribution of new arts products
C10: Employment
C11: Tourism
C12: Culture in and around schools
C13: Languages
C14: Library innovation
C15: Inter-cultural relations
C16: Arts for the disabled
C17: Culture and unemployed
C18: Heritage renewal
C19: Culture and urban neighbourhoods
C20: Culture in rural areas
C21: Scientific and technical culture

	Implemented official policy
	Implemented non-official policy
	Not implemented

A- Social and Economic Information

1- Total population :
 Men: 115.798
 Women: 108.715
 Total: 224.513

2- Total surface area (in km²) :
 156,23

3- Activity rates :
 Men: 77%
 Women: 66%

4- Unemployment rates :
 Men: 13,8%
 Women: 17,6%

5- GNP (Gross National Product) per capita
(in Euro) :
 21.685 (Belgium)*

6- Total budget for the city's administration
per capita (in Euro) :
 2.413,7

7- Total budget for the department of cul-
ture per capita (in Euro) :
 150,8

8- Employees of the city council :
 7.500

9- Employees of the department of culture
of the city council :
 323

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed
performance/music venues :
 12

2- Museums :
 30

3- Professionally managed and equipped
exhibition spaces :
 95

4- Libraries :
 17

5- Fully equipped and professionnaly
managed cinema screens / auditoriums :
 95

6- Registered monuments :
 434

7- Estimation of public squares used for
public cultural events :
 6

8- Community centres used for cultural
events :
 more than 5

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision- making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

	Implemented official policy
	Implemented non-official policy
	Not implemented

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Local / regional press or publishing industries
- Computer media / software games, etc.
- Art museums
- Historical buildings open to viewing

Economy

- Local / regional press or publishing industries
- Computer media / software games, etc.
- Art museums
- Historical buildings open to viewing
- Famous markets

Identity

- Art museums
- Historical buildings open to viewing
- Live professional drama presentations
- Live professional folk dance presentations
- Live professional contemporary dance presentations
- Live professional ballet presentations
- Live professional pop / rock music presentations
- Live professional folk music presentations
- Live professional classical music presentations
- Places connected to famous persons
- Famous markets

City

Plovdiv

Bulgaria

Minka Peeva, Senior Secretary and Coordinator
Municipal Foundation "European Culture Month - Plovdiv,
1999"
22 Saborna Str., Plovdiv 4000, Bulgaria
T: +359 32 269 402
F: +359 32 621 503
plovdiv99@rakursy.com

Year of reference: 1998

A- Social and Economic Information

1- Total population :

Men: n.a.

Women: n.a.

Total: 340.538

2- Total surface area (in km²) :

91,6

3- Activity rates :

Men: n.a.

Women: n.a.

4- Unemployment rates :

Men: n.a.

Women: n.a.

5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :

4.049,2 (Bulgaria)*

6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :

63,1

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :

0,15

8- Employees of the city council :

n.a.

9- Employees of the department of culture of the city council :

n.a.

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :

12

2- Museums :

4

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :

14

4- Libraries :

71

5- Fully equipped and professionnaly managed cinema screens / auditoriums :

5

6- Registered monuments :

821

7- Estimation of public squares used for public cultural events :

6

8- Community centres used for cultural events :

7

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library Innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Local / regional press or publishing industries
- Fairground or thematic attraction
- Historical buildings open to viewing
- Archaeological sites open to viewing
- Local history museums (i.e. specific to a town or a village)

Economy

- Local / regional press or publishing industries
- Manufacturing of souvenir goods
- Local history museums (i.e. specific to a town or village)
- Local radio broadcasting and production
- Historical buildings open to viewing
- Fairground or thematic attraction

Identity

- Live professional drama presentations
- Live professional classical music presentations
- Live professional folk music presentations
- Painters
- Other e.g. engravers, etchers
- Local history museums (i.e. specific to a town or village)
- Historical buildings open to viewing
- Archaeological sites open to viewing
- Fairground or thematic attraction
- Professional operatic presentations
- Live professional folk dance presentations

	Implemented official policy
	Implemented non-official policy
	Not implemented

County

Istria

Croatia

Sanjin Dragojevic
Faculty of Political Science
Lepusiveca 6
10000 Zagreb, Istria, Croatia
T: +385 1 37 31 254
F: +385 1 48 28 361

Year of reference: 1996

A- Social and Economic Information

- 1- Total population :
Men: 99.791
Women: 104.555
Total: 204.346
- 2- Total surface area (in km²) :
2.820
- 3- Activity rates :
Men: n.a.
Women: n.a.

- 4- Unemployment rates :
Men: n.a.
Women: n.a.
- 5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
4.058,6 (Croatia)*
- 6- Total budget for the region's administration per capita (In Euro) :
n.a.

- 7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
n.a.
- 8- Employees of the regional authority :
n.a.
- 9- Employees of the department of culture of the regional authority :
6

B1- Resources

- 1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
35
- 2- Museums :
8
- 3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
31
- 4- Libraries :
n.a.

- 5- Fully equipped and professionnaly managed cinema screens / auditoriums :
12
- 6- Registered monuments :
123
- 7- Estimation of public squares used for public cultural events :
32
- 8- Community centres used for cultural events :
8

B2- Sectors

n.a.

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural Infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Languages	
C13: Culture in and around schools	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

	Implemented official policy
	Implemented non-official policy
	Not implemented

A- Social and Economic Information

1- Total population :	4- Unemployment rates :	7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
Men: 409.775	Men: n.a.	25
Women: 457.942	Women: n.a.	
Total: 867.717		
2- Total surface area (in km ²) :	5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :	8- Employees of the city council :
1.287	4.195	2.632
3- Activity rates :	6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :	9- Employees of the department of culture of the city council :
Men: n.a.	370,1	28
Women: n.a.		

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :	5- Fully equipped and professionnaly managed cinema screens / auditoriums :
16	23
2- Museums :	6- Registered monuments :
22	211
3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :	7- Estimation of public squares used for public cultural events :
35	4
4- Libraries :	8- Community centres used for cultural events :
261	7

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- National press / publishing industries
- National / international radio broadcasting and production
- Live professional drama presentations
- Local lending libraries
- Book publishing

Economy

- National press / publishing industries
- Book publishing
- Sound recordings
- National / international television broadcasting and production
- National / international radio broadcasting and production

Identity

- Film production
- Professional operatic presentations
- Live professional classical music presentations
- Craft fairs
- Art museums

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

City

Nicosia

Cyprus

Katia Taoushani, Cultural and Public Relations Officer
 Nicosia Municipality
 PO Box 1015, 1500 Nicosia, Cyprus
 T: +357 2665043
 F: +357 2663363
 municipa@nicosia.org.cy

Year of reference: 1996

A- Social and Economic Information

1- Total population :	Men: 23.039
	Women: 23.997
	Total: 47.036
2- Total surface area (in km ²) :	50
3- Activity rates :	Men: 69% Women: 48%

4- Unemployment rates :	Men: 2%
	Women: 2%
5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :	19.385 (Cyprus)*
6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :	302,1

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :	20
8- Employees of the city council :	174
9- Employees of the department of culture of the city council :	19

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :	32
2- Museums :	8
3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :	32
4- Libraries :	100

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :	11
6- Registered monuments :	10
7- Estimation of public squares used for public cultural events :	5
8- Community centres used for cultural events :	0

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- National press / publishing industries
- Local television broadcasting production
- Manufacturing of regional crafts
- Other publishing (e.g. photos, postcards, posters, reproductions of art, etc.)

Economy

- National press / publishing industries
- Local / regional press or publishing industries
- Manufacturing of regional crafts
- Other publishing (e.g. photos, postcards, posters, reproductions of art, etc.)

Identity

- Art museums
- General history museum (incl. military)
- Exhibitions originating from within the region / city
- National calendar event celebrations
- Historical buildings open to viewing

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural Infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

City

Prague

Czech Republic

Kveta Podesova & Radomir Sofr
 Head of the Cultural Activities Section
 Staromestske nám 4
 110 01 Praha 1, Czech Republic
 T: +42 02 244 825 27
 F: +42 02 242 281 34

Year of reference: 1998

A- Social and Economic Information

1- Total population :	4- Unemployment rates :	7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
Men: 567.362	Men: n.a.	18,1
Women: 633.093	Women: n.a.	
Total: 1.200.455		
2- Total surface area (in km ²) :	5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :	8- Employees of the city council :
496	10.283,8 (Czech Republic)*	1.240
3- Activity rates :	6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :	9- Employees of the department of culture of the city council :
Men: n.a.	438,9	21
Women: n.a.		

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :	5- Fully equipped and professionnaly managed cinema screens / auditoriums :
170	40
2- Museums :	6- Registered monuments :
38	2.140
3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :	7- Estimation of public squares used for public cultural events :
290	15
4- Libraries :	8- Community centres used for cultural events :
197	22

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- National press / publishing industries
- Book publishing
- Cinema or film projection
- National / international television broadcasting and production
- Live professional drama presentations

Economy

- Book publishing
- Other publishing (ex. photos, postcards, posters, reproductions of art, etc.)
- Cinema or film projection
- National / international television broadcasting and production
- National / international radio broadcasting and production

Identity

- Live professional classical music presentations
- Exhibitions originating from within the region / city
- Exhibitions travelling outside the region / city
- Exhibitions originating from outside the region / city
- Places connected to famous persons
- Historical buildings open to viewing

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not Implemented

City

Copenhagen

Denmark

Lisbeth V. Skjoedt, Københavns kommune
 Radhusstræde 13, Postboks 1014
 1006 København, Denmark
 T: +45 33 73 06 25
 F: +45 33 73 06 10
 LVSkoedt.kff@ipost.kk.dk

Year of reference: 1999

A- Social and Economic Information

1- Total population :

Men: n.a.

Women: n.a.

Total: 487.969

2- Total surface area (in km²) :

88,3

3- Activity rates :

Men: 59,2%

Women: 49,5%

4- Unemployment rates :

Men: 12,6%

Women: 10,7%

5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :

30.749,3

6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :

6.023,7

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :

199,3

8- Employees of the city council :

38.324

9- Employees of the department of culture of the city council :

1.621

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :

100

2- Museums :

39

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :

40

4- Libraries :

24

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :

13

6- Registered monuments :

300

7- Estimation of public squares used for public cultural events :

6

8- Community centres used for cultural events :

13

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- National press / publishing industries
- National / international radio broadcasting and production
- Live professional classical music presentations
- Live professional pop / rock music presentations
- Live professional drama presentations

Economy

- National press / publishing industries
- Famous markets
- National / international radio broadcasting and production
- Live professional drama presentations
- Live professional ballet presentations

Identity

- National calendar event celebrations
- Live professional ballet presentations
- Historical buildings open to viewing
- Fairground or thematic attraction

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural Industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library Innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

A- Social and Economic Information

1- Total population :
 Men: 251.252
 Women: 294.948
 Total: 546.200

2- Total surface area (in km²) :
 686

3- Activity rates :
 Men: 72,3%
 Women: 67,8%

4- Unemployment rates :
 Men: 13,2%
 Women: 9,8%

5- GNP (Gross National Product) per capita
 (in Euro) :
 18.759,7 (Finland)*

6- Total budget for the city's administration
 per capita (in Euro) :
 4.765

7- Total budget for the department of culture
 per capita (in Euro) :
 45,8

8- Employees of the city council :
 39.400

9- Employees of the department of culture
 of the city council :
 270

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
 40

2- Museums :
 54

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
 75

4- Libraries :
 200

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
 69

6- Registered monuments :
 500

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
 6

8- Community centres used for cultural events :
 50

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural Infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- National press / publishing industries
- Computer media / software games, etc.
- Book publishing
- National / international television broadcasting and production
- National / international radio broadcasting and production

Economy

- National press / publishing industries
- Book publishing
- Computer media / software games, etc.
- National / international television broadcasting and production
- National / international radio broadcasting and production

Identity

- National press / publishing industries
- National / international television broadcasting and production
- Local radio broadcasting and production
- National / international radio broadcasting and production
- Computer media / software games, etc.

Implemented official policy	
Implemented non-official policy	
Not Implemented	

Tarja Lausas
 Regional Arts Council, PL 8278
 96100 Rovaniemi, Lapland, Finland
 T: +358 16 314 913
 F: +358 16 310 663
 tarja.lausas@crossroads.fi

Year of reference: 1996

A- Social and Economic Information

1- Total population :
 Men: 28.023
 Women: 29.366
 Total: 57.389

2- Total surface area (in km²) :
 7.599

3- Activity rates :
 Total: 66%

4- Unemployment rates :
 Men: 13%
 Women: 12%

5- GNP (Gross National Product) per capita
 (in Euro) :
 12.678

6- Total budget for the region's administration per capita (in Euro) :
 2.439,5

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
 n.a.

8- Employees of the regional authority :
 n.a.

9- Employees of the department of culture of the regional authority :
 n.a.

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
 11

2- Museums :
 5

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
 2

4- Libraries :
 23

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
 3

6- Registered monuments :
 1

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
 5

8- Community centres used for cultural events :
 4

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library Innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Local / regional press or publishing industries
- Manufacturing of souvenir goods
- Local history museums (i.e. specific to a town or village)
- Local lending libraries

Economy

- Local / regional press or publishing industries
- Local history museums (i.e. specific to a town or village)
- Fairground or thematic attraction

Identity

- Local / regional press or publishing industries
- Local / regional calendar event celebrations
- Local radio broadcasting and production
- Live professional folk music presentations
- Individual authors

	Implemented official policy
	Implemented non-official policy
	Not implemented

A- Social and Economic Information

1- Total population :
 Men: 87.823
 Women: 89.448
 Total: 177.271

2- Total surface area (in km²) :
 n.a.

3- Activity rates :
 Men: 47%
 Women: 41%

4- Unemployment rates :
 Total: 23%

5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
 18.759,7 (Finland)*

6- Total budget for the region's administration per capita (in Euro) :
 682,6

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
 46,8

8- Employees of the regional authority :
 3.000

9- Employees of the department of culture of the regional authority :
 155

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
 3

2- Museums :
 38

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
 4

4- Libraries :
 46

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
 4

6- Registered monuments :
 31

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
 2

8- Community centres used for cultural events :
 3

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural Infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library Innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Local lending libraries
- Live professional classical music presentations
- Live professional drama presentations
- Manufacturing of regional crafts
- Local / regional press or publishing industries

Economy

- National calendar event celebrations
- Local / regional calendar event celebrations
- Video rental
- Manufacturing of regional crafts

Identity

- Local / regional calendar event celebrations
- Manufacturing of regional crafts
- Local history museums (i.e. specific to a town or village)
- Nature reserves

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

Province

Turku & Southwest Finland

Finland

Maria Merikanto, Secretary General
Regional arts council, Box 51
20801 Turku, Finland
T: +358 226 61 821
F: +358 226 61 822
Maria.Merikanto@lsth.kuvernet.kuvernet.mailnet.fi

Year of reference: 1998

A- Social and Economic Information

1- Total population :
Men: 210.823
Women: 226.668
Total: 437.491

2- Total surface area (in km²) :
17.188

3- Activity rates :
Men: 77%
Women: 73%

4- Unemployment rates :
Total: 7%

5- GNP (Gross National Product) per capita
(in Euro) :
16.816

6- Total budget for the region's administration per capita (in Euro) :
n.a.

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
n.a.

8- Employees of the regional authority :
n.a.

9- Employees of the department of culture of the regional authority :
n.a.

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
36
2- Museums :
156
3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
50
4- Libraries :
9

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
25
6- Registered monuments :
90
7- Estimation of public squares used for public cultural events :
20
8- Community centres used for cultural events :
40

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity
C02: Participation in decision-making
C03: Private sector relation
C04: New cultural infrastructures
C05: International dissemination and promotion
C06: Media coverage
C07: Cultural industries
C08: New arts creation and promotion
C09: Distribution of new arts products
C10: Employment
C11: Tourism
C12: Culture in and around schools
C13: Languages
C14: Library innovation
C15: Inter-cultural relations
C16: Arts for the disabled
C17: Culture and unemployed
C18: Heritage renewal
C19: Culture and urban neighbourhoods
C20: Culture in rural areas
C21: Scientific and technical culture

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- National calendar event celebrations
- Nature reserves
- Local lending libraries
- National press / publishing industries

Economy

- Nature reserves
- National press / publishing industries
- Local radio broadcasting and production
- National calendar event celebrations

Identity

- Historical buildings open to viewing
- General history museum (incl. military)
- Nature reserves
- National calendar event celebrations
- Individual authors

	Implemented official policy
	Implemented non-official policy

Not implemented

Department

Le Lot

France

Patrick Baron, Responsable de la Culture
Conseil Général du Lot
Boîte Postale 291
46.005 Cahors Cedex, France
T: +33 5 65 23 15 23
F: +33 5 65 22 57 30

Year of reference: 1997

A- Social and Economic Information

- 1- Total population :
 - Men: n.a.
 - Women: n.a.
 - Total: 155.816
- 2- Total surface area (in km²) : 5.217
- 3- Activity rates :
 - Men: 57%
 - Women: 42,4%

- 4- Unemployment rates :
 - Total: 10,7%
- 5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) : 13.156,5
- 6- Total budget for the region's administration per capita (in Euro) : 697,3

- 7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) : 8,8
- 8- Employees of the regional authority : n.a.
- 9- Employees of the department of culture of the regional authority : n.a.

B1- Resources

- 1- Equipped and professionally managed performance/music venues : n.a.
- 2- Museums : 19
- 3- Professionally managed and equipped exhibition spaces : n.a.
- 4- Libraries : n.a.

- 5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums : 7
- 6- Registered monuments : 420
- 7- Estimation of public squares used for public cultural events : n.a.
- 8- Community centres used for cultural events : n.a.

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Manufacturing of regional crafts
- Art museums
- Live professional drama presentations
- Live professional classical music presentations
- Fairground or thematic attraction

Economy

- Manufacturing of regional crafts
- Craft fairs
- Computer media / software games, etc.

Identity

- Local / regional calendar event celebrations
- Local history museums (i.e. specific to a town or village)
- Local / regional press or publishing industries
- Local radio broadcasting and production
- Places connected to famous persons

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation In decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

	Implemented official policy
	Implemented non-official policy
	Not implemented

City

Marseilles

France

Patrick Chéron
 Bureau de Développement, Friche la Belle de Mai
 19/23 rue Guibal, 13331 Marseille Cedex 03, France
 T: +33 4 91 11 42 43
 F: +33 4 91 11 42 44
 pcheron@lafriche.org

Year of reference: 1998

A- Social and Economic Information

1- Total population :
 Men: 379.857
 Women: 419.992
 Total: 799.840

2- Total surface area (in km²) :
 240

3- Activity rates :
 Men: 48,6%
 Women: 35,7%

4- Unemployment rates :
 Men: 17%
 Women: 21,4%

5- GNP (Gross National Product) per capita
 (in Euro) :
 32.368,5 (France)*

6- Total budget for the city's administration
 per capita (in Euro) :
 1.595,6

7- Total budget for the department of culture
 per capita (in Euro) :
 77,2

8- Employees of the city council :
 13.207

9- Employees of the department of culture
 of the city council :
 950

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
 98

2- Museums :
 20

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
 114

4- Libraries :
 52

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
 91

6- Registered monuments :
 60

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
 241

8- Community centres used for cultural events :
 40

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Local / regional press or publishing industries
- Painters
- Designers related to clothing

Economy

- Cinema or film projection
- National / international television broadcasting and production
- Local television broadcasting production
- Designers related to clothing
- Famous markets

Identity

- Live professional drama presentations
- Manufacturing of souvenir goods
- Live professional pop / rock music presentations
- Nature reserves

Implemented official policy	
Implemented non-official policy	
Not implemented	

City

Heidelberg

Germany

Bürgermeister Jürgen Bess
Stadt Heidelberg
Rathaus, Marktplatz 10
69117 Heidelberg, Germany
T: +49 622 15 83 304
F: +49 622 15 82 039

Year of reference: 1998

A- Social and Economic Information

1- Total population :
Men: 62.008
Women: 70.651
Total: 132.659

2- Total surface area (in km²) :
108,8

3- Activity rates :
Men: n.a.
Women: n.a.

4- Unemployment rates :
Men: 8,3%
Women: 7,9%

5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
21.250,7 (Germany)*

6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :
2.697,7

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
250,6

8- Employees of the city council :
2.188

9- Employees of the department of culture of the city council :
312

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
15

2- Museums :
10

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
25

4- Libraries :
3

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
18

6- Registered monuments :
3.500

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
8

8- Community centres used for cultural events :
5

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Cinema or film projection
- Live professional "light" entertainment (i.e. cabaret, comedy, farce)
- Amateur theatre presentations
- Live professional classical music presentations
- Live professional contemporary dance presentations
- National calendar event celebrations
- Local / regional calendar event celebrations
- Individual authors
- Art museums
- Local history museums (i.e. specific to a town or village)
- Open air museums
- Archaeological sites open to viewing
- Places connected to famous persons

Economy

- Live professional drama presentations
- Professional operatic presentations
- Live professional ballet presentations
- National calendar event celebrations
- Local / regional calendar event celebrations
- Local history museums (i.e. specific to a town or village)
- Open air museums
- Historical buildings open to viewing

Identity

- Local / regional calendar event celebrations
- Art museums
- Local history museums (i.e. specific to a town or village)
- Open air museums
- Historical buildings open to viewing
- Nature reserves

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity
C02: Participation in decision-making
C03: Private sector relation
C04: New cultural infrastructures
C05: International dissemination and promotion
C06: Media coverage
C07: Cultural Industries
C08: New arts creation and promotion
C09: Distribution of new arts products
C10: Employment
C11: Tourism
C12: Culture in and around schools
C13: Languages
C14: Library Innovation
C15: Inter-cultural relations
C16: Arts for the disabled
C17: Culture and unemployed
C18: Heritage renewal
C19: Culture and urban neighbourhoods
C20: Culture in rural areas
C21: Scientific and technical culture

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not Implemented

City

Karlsruhe

Germany

Michael Heck
Stadt Karlsruhe, Kulturreferat
Rathaus, Marktplatz, 76133 Karlsruhe, Germany
T: +49 721 133 40 00
F: +49 721 133 40 09
kref@karlsruhe.de

Year of reference: 1999

A- Social and Economic Information

1- Total population :
Men: n.a.
Women: n.a.
Total: 287.186

2- Total surface area (in km²) :
324,2

3- Activity rates :
Total: 49,1%

4- Unemployment rates :
Total: 9,9%

5- GNP (Gross National Product) per capita
(in Euro) :
21.250,7 (Germany)*

6- Total budget for the city's administration
per capita (in Euro) :
3.061,7

7- Total budget for the department of culture
per capita (in Euro) :
169,3

8- Employees of the city council :
n.a.

9- Employees of the department of culture
of the city council :
n.a.

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
n.a.

2- Museums :
n.a.

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
n.a.

4- Libraries :
n.a.

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
20

6- Registered monuments :
n.a.

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
n.a.

8- Community centres used for cultural events :
n.a.

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of employment, economy and identity:

- Computer media / software games, etc.
- Live professional drama presentations
- Live professional classical music presentations
- Live professional ballet presentations
- Science, nature, technology museums
- Historical buildings open to viewing

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural Infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

City

Olbernhau

Germany

Manuela Stock
 Grünthaler Strasse 28
 09526 Olbernhau, Germany
 T: +49 373 60 15 102
 F: +49 373 60 15 109
 tourinfo.olbernhau@abo.freiepresse.de

Year of reference: 1998

A- Social and Economic Information

1- Total population :
 Men: 5.878
 Women: 6.312
 Total: 12.190

2- Total surface area (in km²) :
 72

3- Activity rates :
 Men: n.a.
 Women: n.a.

4- Unemployment rates :
 Men: 15%
 Women: 22,9%

5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
 21.250,7 (Germany)*

6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :
 1.144,2

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
 47,8

8- Employees of the city council :
 151

9- Employees of the department of culture of the city council :
 7

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
 2

2- Museums :
 2

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
 6

4- Libraries :
 3

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
 1

6- Registered monuments :
 10

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
 4

8- Community centres used for cultural events :
 2

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Manufacturing of regional crafts
- Manufacturing of souvenir goods
- Live professional folk music presentations
- National calendar event celebrations
- Local history museums (i.e. specific to a town or village)
- General history museum (incl. military)
- Open air museums
- Historical buildings open to viewing
- Exhibitions originating from within the region / city
- Craft fairs
- Archaeological sites open to viewing

Economy

- Manufacturing of regional crafts
- Manufacturing of souvenir goods
- Live professional folk music presentations
- National calendar event celebrations
- Local history museums (i.e. specific to a town or village)
- General history museum (incl. military)
- Open air museums
- Historical buildings open to viewing
- Exhibitions travelling outside the region / city
- Craft fairs

Identity

- Manufacturing of regional crafts
- Manufacturing of souvenir goods
- Amateur theatre presentations
- Live professional folk music presentations
- Amateur music presentations
- National calendar event celebrations
- Local history museums (i.e. specific to a town or village)
- Exhibitions originating from within the region / city
- Archaeological sites open to viewing

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

	Implemented official policy
	Implemented non-official policy
	Not implemented

Land

Thüringen

Germany

Kathrin Müller-Tisher
 Ministry for Science, Research and Arts
 Juri Gagarin Ring 158, Erfurt 99084, Germany
 T: +49 361 37 91 633
 F: +49 361 37 91 699
 tmwfk@thueringen.de

Year of reference: 1996

A- Social and Economic Information

- 1- Total population :
Men: 1.214.213
Women: 1.289.572
Total: 2.503.785
- 2- Total surface area (in km²) :
16.171,6
- 3- Activity rates :
Men: n.a.
Women: n.a.

- 4- Unemployment rates :
Men: 12%
Women: 17%
- 5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
12.816,6
- 6- Total budget for the region's administration per capita (in Euro) :
3.959

- 7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
123,8
- 8- Employees of the regional authority :
1.500
- 9- Employees of the department of culture of the regional authority :
25

B1- Resources

- 1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
9
- 2- Museums :
149
- 3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
15
- 4- Libraries :
446
- 5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
93
- 6- Registered monuments :
83.000
- 7- Estimation of public squares used for public cultural events :
1.150
- 8- Community centres used for cultural events :
150

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Live professional classical music presentations
- Manufacturing of regional crafts

Economy

- Manufacturing of regional crafts
- Craft fairs
- Computer media / software games, etc.

Identity

- Local / regional press or publishing industries
- Local radio broadcasting and production
- Local history museums (i.e. specific to a town or village)
- Local / regional calendar event celebrations
- Places connected to famous persons

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity
C02: Participation in decision-making
C03: Private sector relation
C04: New cultural infrastructures
C05: International dissemination and promotion
C06: Media coverage
C07: Cultural industries
C08: New arts creation and promotion
C09: Distribution of new arts products
C10: Employment
C11: Tourism
C12: Culture in and around schools
C13: Languages
C14: Library innovation
C15: Inter-cultural relations
C16: Arts for the disabled
C17: Culture and unemployed
C18: Heritage renewal
C19: Culture and urban neighbourhoods
C20: Culture in rural areas
C21: Scientific and technical culture

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

City

Kalamata

Greece

Tassos Polychronopoulos, Vice President of the Municipal Enterprise Cultural Development Pharon and Assinis 11 24100 Kalamata, Greece T: +30 721 95611/12/13 F: +30 721 95614
--

Year of reference: 1997

A- Social and Economic Information

1- Total population :
 Men: n.a.
 Women: n.a.
 Total: 6.000

2- Total surface area (in km²) :
 n.a.

3- Activity rates :
 Men: 60%
 Women: 28%

4- Unemployment rates :
 Men: 4,1%
 Women: 4,3%

5- GNP (Gross National Product) per capita
(in Euro) :
 13.108,8 (Greece)*

6- Total budget for the city's administration
per capita (in Euro) :
 579,8

7- Total budget for the department of cul-
ture per capita (in Euro) :
 48,9

8- Employees of the city council :
 n.a.

9- Employees of the department of culture
of the city council :
 n.a.

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed
performance/music venues :
 5

2- Museums :
 3

3- Professionally managed and equipped
exhibition spaces :
 1

4- Libraries :
 1

5- Fully equipped and professionally man-
aged cinema screens / auditoriums :
 2

6- Registered monuments :
 n.a.

7- Estimation of public squares used for
public cultural events :
 n.a.

8- Community centres used for cultural
events :
 n.a.

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision- making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Local / regional press or publishing industries
- Local / regional calendar event celebrations
- Local radio broadcasting and production
- Local television broadcasting production

Economy

- Local / regional press or publishing industries
- Local radio broadcasting and production
- Local / regional calendar event celebrations
- National / international radio broadcasting and production

Identity

- Local / regional calendar event celebrations
- Amateur theatre presentations
- Archaeological sites open to viewing

City

Livadia

Greece

Litsa Meleti, Head of the Municipal Cultural Centre
 Plateia Lamborou, Katsoni
 32100 Livadia (Boeotia), Greece
 T: +30 261 22 976
 F: +30 261 26 945
 skarambe@compulink.gr

Year of reference: 1997

A- Social and Economic Information

1- Total population :
 Men: 9.525
 Women: 9.770
 Total: 19.295

2- Total surface area (in km²) :
 3.780

3- Activity rates :
 Men: n.a.
 Women: n.a.

4- Unemployment rates :
 Men: n.a.
 Women: n.a.

5- GNP (Gross National Product) per capita
 (in Euro) :
 13.108,8 (Greece)*

6- Total budget for the city's administration
 per capita (in Euro) :
 492,3

7- Total budget for the department of culture
 per capita (in Euro) :
 n.a.

8- Employees of the city council :
 n.a.

9- Employees of the department of culture
 of the city council :
 n.a.

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
 14

2- Museums :
 4

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
 4

4- Libraries :
 1

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
 1

6- Registered monuments :
 3

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
 4

8- Community centres used for cultural events :
 3

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Local / regional press or publishing industries
- Local television broadcasting production
- Local radio broadcasting and production
- Local lending libraries

Economy

- Local / regional calendar event celebrations
- Computer media / software games, etc.
- Fairground or thematic attraction
- Photographers
- Live professional "light" entertainment i.e. cabaret, comedy, farce

Identity

- Local / regional calendar event celebrations
- Fairground or thematic attraction
- Nature reserves
- Live professional music dance presentations

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

Nobel Armand
Municipality of Rethymnon
L.Kountourioti 80
GR 74100 Rethymnon, Crete, Greece
T: +30 831 50 740
F: +30 831 29 879

Year of reference: 1999

A- Social and Economic Information

1- Total population :

Men: n.a.
Women: n.a.
Total: n.a.

2- Total surface area (in km²) :

n.a.

3- Activity rates :

Men: n.a.
Women: n.a.

4- Unemployment rates :

Men: n.a.
Women: n.a.

5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :

13.108,8 (Greece)*

6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :

n.a.

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :

n.a.

8- Employees of the city council :

n.a.

9- Employees of the department of culture of the city council :

n.a.

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :

n.a.

2- Museums :

n.a.

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :

n.a.

4- Libraries :

n.a.

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :

n.a.

6- Registered monuments :

n.a.

7- Estimation of public squares used for public cultural events :

n.a.

8- Community centres used for cultural events :

n.a.

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Local / regional press or publishing industries
- Live professional folk dance presentations
- Archaeological sites open to viewing

Economy

- Live professional folk dance presentations
- Archaeological sites open to viewing
- Art museums

Identity

- Computer media / software games, etc.
- Manufacturing of musical instruments
- Manufacturing of regional crafts
- Craft fairs
- Live professional folk music presentations

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural Infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

	Implemented official policy
	Implemented non-official policy
	Not implemented

A- Social and Economic Information

1- Total population :
 Men: 860.114
 Women: 1.026.101
 Total: 1.826.215

2- Total surface area (in km²) :
 525

3- Activity rates :
 Men: 84%
 Women: 53%

4- Unemployment rates :
 Men: 9%
 Women: 8%

5- GNP (Gross National Product) per capita
 (in Euro) :
 6.367,1 (Hungary)*

6- Total budget for the city's administration
 per capita (in Euro) :
 415

7- Total budget for the department of culture
 per capita (in Euro) :
 21,4

8- Employees of the city council :
 n.a.

9- Employees of the department of culture
 of the city council :
 n.a.

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
 20

2- Museums :
 90

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
 43

4- Libraries :
 335

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
 71

6- Registered monuments :
 926

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
 20

8- Community centres used for cultural events :
 30

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity

C02: Participation in decision-making

C03: Private sector relation

C04: New cultural infrastructures

C05: International dissemination and promotion

C06: Media coverage

C07: Cultural industries

C08: New arts creation and promotion

C09: Distribution of new arts products

C10: Employment

C11: Tourism

C12: Culture in and around schools

C13: Languages

C14: Library innovation

C15: Inter-cultural relations

C16: Arts for the disabled

C17: Culture and unemployed

C18: Heritage renewal

C19: Culture and urban neighbourhoods

C20: Culture in rural areas

C21: Scientific and technical culture

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- International press, publishing industries
- Local / regional press or publishing industries
- Book publishing
- Other publishing (ex. photos, postcards, posters, reproductions of art, etc.)
- Sound recordings

Economy

- National press / publishing industries
- International press, publishing industries
- Local / regional press or publishing industries
- Book publishing
- Other publishing (ex. photos, postcards, posters, reproductions of art, etc.)

☒	Implemented official policy
☐	Implemented non-official policy
☐	Not implemented

City

Cork

Ireland

Mark Mulqueen, Arts Officer
 Cork Corporation, City Hall
 Cork, Ireland
 T: +353 21 966 222
 F: +353 21 314 238
 mark.mulqueen@corkcorp.ie

Year of reference: 1997

A- Social and Economic Information

1- Total population :
 Men: 61.346
 Women: 65.907
 Total: 127.253

2- Total surface area (in km²) :
 748,6

3- Activity rates :
 Men: 66%
 Women: 35%

4- Unemployment rates :
 Men: 24%
 Women: 15%

5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
 18.927 (Ireland)*

6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :
 550

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
 5,5

8- Employees of the city council :
 1.350

9- Employees of the department of culture of the city council :
 1

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
 9

2- Museums :
 13

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
 29

4- Libraries :
 37

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
 37

6- Registered monuments :
 10

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
 4

8- Community centres used for cultural events :
 22

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Computer media / software games, etc.
- Local radio broadcasting and production
- Local television broadcasting production
- Local / regional press or publishing industries

Economy

- Local / regional calendar event celebrations
- Computer media / software games, etc.
- Local / regional press or publishing industries
- Famous markets

Identity

- Local / regional calendar event celebrations
- Famous markets
- Amateur music presentations
- Nature reserves

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural Infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

	Implemented official policy
	Implemented non-official policy
	Not implemented

City

Naples

Italy

Silvana della Russo Dirigente Dipartimento Educazione e Cultura Comune di Napoli Castel Nuovo, Piazza Municipio, 80100 Napoli, Italy T: +39 081 551 07 80 F: +39 081 552 40 83

Year of reference: 1998

A- Social and Economic Information

- 1- Total population :
 Men: n.a.
 Women: n.a.
 Total: 1.027.967
- 2- Total surface area (in km²) :
 117,3
- 3- Activity rates :
 Men: n.a.
 Women: n.a.

- 4- Unemployment rates :
 Men: n.a.
 Women: n.a.
- 5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
 19.009,5 (Italy)*
- 6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :
 n.a.

- 7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
 n.a.
- 8- Employees of the city council :
 15.597
- 9- Employees of the department of culture of the city council :
 310

B1- Resources

- 1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
 12
- 2- Museums :
 53
- 3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
 n.a.
- 4- Libraries :
 21

- 5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
 n.a.
- 6- Registered monuments :
 n.a.
- 7- Estimation of public squares used for public cultural events :
 10
- 8- Community centres used for cultural events :
 10

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity
C02: Participation in decision-making
C03: Private sector relation
C04: New cultural Infrastructures
C05: International dissemination and promotion
C06: Media coverage
C07: Cultural industries
C08: New arts creation and promotion
C09: Distribution of new arts products
C10: Employment
C11: Tourism
C12: Culture in and around schools
C13: Languages
C14: Library innovation
C15: Inter-cultural relations
C16: Arts for the disabled
C17: Culture and unemployed
C18: Heritage renewal
C19: Culture and urban neighbourhoods
C20: Culture in rural areas
C21: Scientific and technical culture

n.a.

B2- Sectors

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

City

Torino

Italy

Ugo Perone/ Fausto Sorba
 Città di Torino, Divisione Servizi Culturali
 via San Francesco da Paola 3, 10123 Torino, Italy
 T: +39 011 44 24 717/8
 F: +39 011 44 24 776
 divisione.cultura@comune.torino.it

Year of reference: 1999

A- Social and Economic Information

1- Total population :
 Men: 438.897
 Women: 475.921
 Total: 914.818

2- Total surface area (in km²) :
 130

3- Activity rates :
 Total: 44,4%

4- Unemployment rates :
 Men: 4,2%
 Women: 7,5%

5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
 19.009,5 (Italy)*

6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :
 2.663

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
 47,1

8- Employees of the city council :
 13.140

9- Employees of the department of culture of the city council :
 515

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
 23

2- Museums :
 35

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
 4

4- Libraries :
 270

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
 66

6- Registered monuments :
 35

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
 7

8- Community centres used for cultural events :
 n.a.

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	n.a.
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	n.a.
C21: Scientific and technical culture	

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Computer media / software games, etc.
- Local television broadcasting production
- Designers related to clothing
- Craft fairs

Economy

- Craft fairs
- Designers related to clothing
- Computer media / software games, etc.
- Local television broadcasting production

Identity

- Computer media / software games, etc.
- Local television broadcasting production
- Designers related to clothing
- Craft fairs

	Implemented official policy
	Implemented non-official policy
	Not implemented

North Luxembourg

Luxembourg

Luc Braconnier
 Animation culturelle régionale, 13, Béiergaass
 L-9217 Diekirch, North Luxembourg, Luxembourg
 T: +352 80 87 90/11
 F: +352 80 87 90/18
 luc.braconnier@ci.culture.lu

Year of reference: 1996

A- Social and Economic Information

1- Total population :	4- Unemployment rates :	7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
Men: 32.300	Men: 9%	98,7
Women: 32.125	Women: 7%	
Total: 64.425		
2- Total surface area (in km ²) :	5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :	8- Employees of the regional authority :
1157	31.796	n.a.
3- Activity rates :	6- Total budget for the region's administration per capita (in Euro) :	9- Employees of the department of culture of the regional authority :
Men: 48%	n.a.	2
Women: 29%		

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :	5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
n.a.	2
2- Museums :	6- Registered monuments :
19	35
3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :	7- Estimation of public squares used for public cultural events :
1	5
4- Libraries :	8- Community centres used for cultural events :
1	10

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Local history museums (i.e. specific to a town or village)
- Amateur music presentations
- Historical buildings open to viewing
- Painters

Economy

- Historical buildings open to viewing
- Local history museums (i.e. specific to a town or village)
- General history museum (incl. military)
- Local / regional calendar event celebrations
- Live professional classical music presentations

Identity

- Amateur music presentations
- Local / regional calendar event celebrations
- Live professional "light" entertainment i.e. cabaret, comedy, farce
- Fairground or thematic attraction
- Local history museums (i.e. specific to a town or village)

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

A- Social and Economic Information

1- Total population :
 Men: 564.982
 Women: 571.761
 Total: 1.136.743

2- Total surface area (in km²) :
 2209

3- Activity rates :
 Men: 74,6%
 Women: 46,2%

4- Unemployment rates :
 Men: 10,7%
 Women: 15,3%

5- GNP (Gross National Product) per capita
 (in Euro) :
 17.320

6- Total budget for the region's administration per capita (in Euro) :
 190,5

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
 14,1

8- Employees of the regional authority :
 829

9- Employees of the department of culture of the regional authority :
 15

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
 n.a.

2- Museums :
 46

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
 n.a.

4- Libraries :
 137

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
 37

6- Registered monuments :
 4.500

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
 n.a.

8- Community centres used for cultural events :
 n.a.

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Live professional drama presentations
- Local lending libraries
- Exhibitions originating from within the region / city
- Nature reserves

Economy

- National calendar event celebrations
- Cinema or film projection
- Exhibitions originating from outside the region / city
- Historical buildings open to viewing
- Antique fairs

Identity

- Amateur theatre presentations
- Art museums
- Historical buildings open to viewing
- General history museum (incl. military)
- Local / regional calendar event celebrations

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

☒	Implemented official policy
☒	Implemented non-official policy
☐	Not implemented

City

Rotterdam

Netherlands

Kees Weeda
 Head of the Department for Cultural Affairs
 PO Box 70012
 3000 KP Rotterdam, Netherlands
 T: + 31 10 417 39 93
 F: +31 10 213 16 23

Year of reference: 1998

A- Social and Economic Information

1- Total population :
 Men: 288.360
 Women: 301.605
 Total: 589.965

2- Total surface area (in km²) :
 304

3- Activity rates :
 Men: n.a.
 Women: n.a.

4- Unemployment rates :
 Men: 6%
 Women: 5,3%

5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
 20.704,8 (Netherlands)*

6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :
 7.259,6

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
 129

8- Employees of the city council :
 n.a.

9- Employees of the department of culture of the city council :
 n.a.

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
 43

2- Museums :
 34

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
 42

4- Libraries :
 24

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
 25

6- Registered monuments :
 n.a.

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
 30-40

8- Community centres used for cultural events :
 20

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity
C02: Participation in decision-making
C03: Private sector relation
C04: New cultural infrastructures
C05: International dissemination and promotion
C06: Media coverage
C07: Cultural industries
C08: New arts creation and promotion
C09: Distribution of new arts products
C10: Employment
C11: Tourism
C12: Culture in and around schools
C13: Languages
C14: Library innovation
C15: Inter-cultural relations
C16: Arts for the disabled
C17: Culture and unemployed
C18: Heritage renewal
C19: Culture and urban neighbourhoods
C20: Culture in rural areas
C21: Scientific and technical culture

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- National press / publishing industries
- Painters
- Local lending libraries
- Zoological gardens
- Art museums

Economy

- Cinema or film projection
- Live professional "light" entertainment (i.e. cabaret, comedy, farce)
- Art museums
- Zoological gardens
- Fairground or thematic attraction

Identity

- Film production
- Live professional drama presentations
- Exhibitions travelling outside the region / city
- Art museums
- Fairground or thematic attraction

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

A- Social and Economic Information

1- Total population :
 Men: 91.926
 Women: 94.077
 Total: 186.003

2- Total surface area (in km²) :
 27.388

3- Activity rates :
 Men: 72,9%
 Women: 64,3%

4- Unemployment rates :
 Men: 4,1%
 Women: 3,9%

5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
 14.827

6- Total budget for the region's administration per capita (in Euro) :
 1.676

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
 16,05

8- Employees of the regional authority :
 4.900

9- Employees of the department of culture of the regional authority :
 11

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
 10

2- Museums :
 25

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
 16

4- Libraries :
 22

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
 18

6- Registered monuments :
 51.951

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
 20

8- Community centres used for cultural events :
 130

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Local / regional press or publishing industries

Economy

- Local / regional press or publishing industries
- Famous markets

Identity

- Local / regional press or publishing industries
- Local / regional calendar event celebrations
- General history museum (incl. military)
- Amateur theatre presentations
- Amateur music presentations

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library Innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

City

Krakow

Poland

Danuta Glondys, Director of the Department of Culture
Kraków Municipality Hall, Pl. Wszystkich Świętych 11
31004 Krakow, Poland
T: +48 12 616 13 90
F: +48 12 421 01 69
glondyda@um.krakow.pl

Year of reference: 1996

A- Social and Economic Information

1- Total population :
Men: 393.262
Women: 347.413
Total: 740.675
2- Total surface area (in km²) :
326,8
3- Activity rates :
Total: 62,6%

4- Unemployment rates :
Total: 5,4%
5- GNP (Gross National Product) per capita
(in Euro) :
4.535,1
6- Total budget for the city's administration
per capita (in Euro) :
266

7- Total budget for the department of culture
per capita (in Euro) :
15,3
8- Employees of the city council :
1.549
9- Employees of the department of culture
of the city council :
22

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
16
2- Museums :
43
3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
54
4- Libraries :
862

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
17
6- Registered monuments :
1.073
7- Estimation of public squares used for public cultural events :
8
8- Community centres used for cultural events :
n.a.

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Identity

- Live professional drama presentations
- National / international radio broadcasting and production
- Local radio broadcasting and production
- National / international television broadcasting and production
- Local television broadcasting production
- Individual authors
- Individual lectures/speakers
- Painters
- Photographers

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

City

Szczecin

Poland

Slawomir Szafranski
 Culture Department Municipality of Szczecin
 Pl. Ar. Krajowej 1, PL - 70-456 Szczecin, Poland
 T: +48 91 424 56 49
 F: +48 91 424 56 50
 mlewo@um.szczecin.pl

Year of reference: 1997

A- Social and Economic Information

1- Total population :
 Men: 201.000
 Women: 217.000
 Total: 418.000

2- Total surface area (in km²) :
 301

3- Activity rates :
 Men: 65%
 Women: 35%

4- Unemployment rates :
 Men: 9%
 Women: 13%

5- GNP (Gross National Product) per capita
 (in Euro) :
 5.676,4 (Poland)*

6- Total budget for the city's administration
 per capita (in Euro) :
 912,3

7- Total budget for the department of culture
 per capita (in Euro) :
 92,3

8- Employees of the city council :
 800

9- Employees of the department of culture
 of the city council :
 8

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
 7

2- Museums :
 6

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
 16

4- Libraries :
 72

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
 10

6- Registered monuments :
 82

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
 10

8- Community centres used for cultural events :
 10

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural Infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library Innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Local / regional press or publishing industries
- Video recordings
- Computer media / software games, etc.
- Other publishing (e.g. photos, postcards, posters, reproductions of art, etc.)
- Local television broadcasting production

Economy

- Local / regional press or publishing industries
- Video rental
- Exhibitions travelling outside the region / city
- Local television broadcasting production
- Nature reserves

Identity

- Local / regional press or publishing industries
- Local / regional calendar event celebrations
- Amateur theatre presentations
- Local history museums (i.e. specific to a town or village)
- Archaeological sites open to viewing

	Implemented official policy
	Implemented non-official policy
	Not implemented

City

Almada

Portugal

Angela Luzia
Municipio de Almada
Camara Municipal, Av.D.Nuno Alvares Periera
74D 2800 Almada, Portugal
T: +351 1 272 47 00
F: +351 1 272 47 99

Year of reference: 1998

A- Social and Economic Information

1- Total population :
 Men: 73.530
 Women: 79.120
 Total: 152.650

2- Total surface area (in km²) :
 71

3- Activity rates :
 Men: 55%
 Women: 43%

4- Unemployment rates :
 Men: 8,4%
 Women: 9,9%

5- GNP (Gross National Product) per capita
 (in Euro) :
 13.439 (Portugal)*

6- Total budget for the city's administration
 per capita (in Euro) :
 506,5

7- Total budget for the department of culture
 per capita (in Euro) :
 65,4

8- Employees of the city council :
 1.425

9- Employees of the department of culture
 of the city council :
 165

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
 8

2- Museums :
 3

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
 7

4- Libraries :
 27

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
 4

6- Registered monuments :
 7

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
 4

8- Community centres used for cultural events :
 11

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural Infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Amateur theatre presentations
- Live professional drama presentations
- Live professional pop / rock music presentations
- Amateur music presentations

Identity

- National calendar event celebrations
- Live professional drama presentations
- Art museums
- Amateur theatre presentations
- Amateur music presentations

City

Loures

Portugal

Teresa Tamen
 Centro National de Cultura
 Rua Antonio Maria Cardoso 68
 1200 Lisboa, Portugal
 T: +351 1 346 6722
 F: +351 1 342 8250

Year of reference: 1997

A- Social and Economic Information

1- Total population :
 Men: 157.388
 Women: 164.770
 Total: 322.158

2- Total surface area (in km²) :
 192

3- Activity rates :
 Men: 55%
 Women: 39%

4- Unemployment rates :
 Men: 1%
 Women: 3%

5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
 13.439 (Portugal)*

6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :
 413,2

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
 n.a.

8- Employees of the city council :
 n.a.

9- Employees of the department of culture of the city council :
 n.a.

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
 15

2- Museums :
 6

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
 2

4- Libraries :
 28

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
 n.a.

6- Registered monuments :
 18

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
 0

8- Community centres used for cultural events :
 68

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural Infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Local / regional calendar event celebrations
- Manufacturing of regional crafts
- Live professional pop / rock music presentations
- Fairground or thematic attraction

Economy

- Local / regional calendar event celebrations
- Live professional pop / rock music presentations
- Fairground or thematic attraction

Identity

- Live professional drama presentations
- Fairground or thematic attraction
- Nature reserves

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

City

Mafra

Portugal

Teresa Tamen
 Centro National de Cultura
 Rua Antonio Maria Cardoso 68
 1200 Lisboa, Portugal
 T: +351 1 346 6722
 F: +351 1 342 8250

Year of reference: 1997

A- Social and Economic Information

1- Total population :	4- Unemployment rates :
Men: 21.446	Men: 2%
Women: 22.265	Women: 4%
Total: 43.731	
2- Total surface area (in km ²) :	5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
291	13.439 (Portugal)*
3- Activity rates :	6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :
Men: 54%	663,7
Women: 28%	

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
25,2
8- Employees of the city council :
512
9- Employees of the department of culture of the city council :
27

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :	5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
9	2
2- Museums :	6- Registered monuments :
8	25
3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :	7- Estimation of public squares used for public cultural events :
1	50
4- Libraries :	8- Community centres used for cultural events :
11	93

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural Infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Manufacturing of souvenir goods
- Local / regional calendar event celebrations
- Fairground or thematic attraction

Economy

- Manufacturing of regional crafts
- Local / regional calendar event celebrations
- Fairground or thematic attraction

Identity

- Sculptors
- Manufacturing of regional crafts

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

City

Oeiras

Portugal

Teresa Tamen
 Centro National de Cultura
 Rua Antonio Maria Cardoso 68
 1200 Lisboa, Portugal
 T: +351 1 346 6722
 F: +351 1 342 8250

Year of reference: 1996

A- Social and Economic Information

1- Total population :
 Men: 72.251
 Women: 79.901
 Total: 151.342

2- Total surface area (in km²) :
 46

3- Activity rates :
 Men: n.a.
 Women: n.a.

4- Unemployment rates :
 Men: 3%
 Women: 4%

5- GNP (Gross National Product) per capita
 (in Euro) :
 13.439 (Portugal)*

6- Total budget for the city's administration
 per capita (in Euro) :
 342,3

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
 14,2

8- Employees of the city council :
 1.700

9- Employees of the department of culture of the city council :
 15

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
 4

2- Museums :
 4

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
 2

4- Libraries :
 21

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
 3

6- Registered monuments :
 9

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
 0

8- Community centres used for cultural events :
 42

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Computer media / software games, etc.
- Local / regional press or publishing industries
- National / international radio broadcasting and production
- Historical buildings open to viewing

Economy

- Local / regional press or publishing industries
- Computer media / software games, etc.
- Historical buildings open to viewing

Identity

- Historical buildings open to viewing

	Implemented official policy
	Implemented non-official policy
	Not implemented

City

Palmela

Portugal

Luis Guerreiro
Departamento sócio-cultural, Câmara municipal
Cine-Teatro S. João, Rua dos Aviadores
2950 Palmela, Portugal
T: +351 1 233 18 52
F: +351 1 233 18 54
gin@mail.telepac.pt

Year of reference: 1996

A- Social and Economic Information

1- Total population :
Men: 21.490
Women: 22.367
Total: 43.857

2- Total surface area (in km²) :
458

3- Activity rates :
Men: 60%
Women: 40%

4- Unemployment rates :
Men: 3,3%
Women: 5,8%

5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
13.439 (Portugal)*

6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :
476,2

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
42,4

8- Employees of the city council :
625

9- Employees of the department of culture of the city council :
105

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
1

2- Museums :
1

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
3

4- Libraries :
2

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
1

6- Registered monuments :
5

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
3

8- Community centres used for cultural events :
26

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Local / regional press or publishing industries
- Local radio broadcasting and production
- Amateur music presentations
- Manufacturing of regional crafts
- Cable radio / television broadcasting and production networks

Economy

- Local / regional calendar event celebrations
- Manufacturing of regional crafts
- Historical buildings open to viewing
- Exhibitions originating from within the region / city
- Cable radio / television broadcasting and production networks

Identity

- Historical buildings open to viewing
- Local / regional calendar event celebrations
- Archaeological sites open to viewing
- Nature reserves
- Amateur music presentations

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

City

Vila Franca de Xira

Portugal

Teodoro Roque, Cultural Department Director
 Câmara Municipal de Vila Franca de Xira
 Praça Alfonso de Albuquerque 2
 2600 Vila Franca de Xira, Portugal
 T: +351 632 76031
 F: +351 632 71511

Year of reference: 1996

A- Social and Economic Information

1- Total population :	4- Unemployment rates :	7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
Men: 50.927 Women: 52.644 Total: 103.571	Men: n.a. Women: n.a.	n.a.
2- Total surface area (in km ²) :	5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :	8- Employees of the city council :
n.a.	13.439 (Portugal)*	n.a.
3- Activity rates :	6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :	9- Employees of the department of culture of the city council :
Men: n.a. Women: n.a.	401,5	n.a.

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :	5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
5	7
2- Museums :	6- Registered monuments :
3	n.a.
3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :	7- Estimation of public squares used for public cultural events :
6	n.a.
4- Libraries :	8- Community centres used for cultural events :
6	n.a.

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Local / regional press or publishing industries
- Local radio broadcasting and production

Economy

- Local / regional calendar event celebrations

Identity

- Local / regional calendar event celebrations
- Science, nature, technology museums
- Individual authors
- Historical buildings open to viewing
- Exhibitions originating from within the region / city

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

County

Timis

Romania

Ioan Boldurean & Gheorghe Mircea Bogoevici
Inspectoratul pentru Cultura al Judetului
Bd. Revolutiei nr.17
1900 Timisoara, jud Timis County, Romania
T: +40 56 193 659
F: +40 56 193 659

Year of reference: 1997

A- Social and Economic Information

1- Total population :
Men: 276.930
Women: 352.701
Total: 629.631

2- Total surface area (in km²) :
n.a.

3- Activity rates :
Men: 61,8%
Women: 54,9%

4- Unemployment rates :
Men: 1,7%
Women: 2,7%

5- GNP (Gross National Product) per capita
(in Euro) :
4.333 (Romania)*

6- Total budget for the region's administration per capita (in Euro) :
65,7

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
3

8- Employees of the regional authority :
1.945

9- Employees of the department of culture of the regional authority :
103

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
66

2- Museums :
15

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
7

4- Libraries :
91

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
20

6- Registered monuments :
137

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
8

8- Community centres used for cultural events :
n.a.

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity

C02: Participation in decision-making

C03: Private sector relation

C04: New cultural infrastructures

C05: International dissemination and promotion

C06: Media coverage

C07: Cultural industries

C08: New arts creation and promotion

C09: Distribution of new arts products

C10: Employment

C11: Tourism

C12: Culture in and around schools

C13: Languages

C14: Library innovation

C15: Inter-cultural relations

C16: Arts for the disabled

C17: Culture and unemployed

C18: Heritage renewal

C19: Culture and urban neighbourhoods

C20: Culture in rural areas

C21: Scientific and technical culture

n.a.

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Live professional classical music presentations
- Live professional drama presentations
- Painters
- Sculptors
- Live professional folk music presentations
- Book publishing

Economy

- Live professional folk music presentations
- Live professional classical music presentations
- Live professional drama presentations
- Painters
- Sculptors
- Local / regional press or publishing industries

Identity

- Live professional classical music presentations
- Live professional folk music presentations
- Painters
- Sculptors
- Live professional drama presentations
- Book publishing

☒	Implemented official policy
☐	Implemented non-official policy
	Not implemented

City

St. Petersburg

Russia

Natasha Zatsek
 Institute for Cultural Programs
 Rubinsteina str. 8, St. Petersburg 19 10 25, Russia
 T: +7 812 312 95 72
 F: +7 812 219 65 98
 root@artchain.spb.su

Year of reference: 1996

A- Social and Economic Information

1- Total population :
 Men: 2.144.700
 Women: 2.601.000
 Total: 4.745.700

2- Total surface area (in km²) :
 605

3- Activity rates :
 Men: 49%
 Women: 50%

4- Unemployment rates :
 Total: 1,7%

5- GNP (Gross National Product) per capita
 (in Euro) :
 4.038,8 (Russia)*

6- Total budget for the city's administration
 per capita (in Euro) :
 335,5

7- Total budget for the department of culture
 per capita (in Euro) :
 3,2

8- Employees of the city council :
 1.000

9- Employees of the department of culture
 of the city council :
 50

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
 37

2- Museums :
 177

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
 50

4- Libraries :
 710

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
 80

6- Registered monuments :
 100

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
 3

8- Community centres used for cultural events :
 85

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Book publishing
- Art museums
- Local lending libraries
- Local television broadcasting and production

Economy

- Computer media / software games, etc.
- Book publishing
- Art museums
- Exhibitions travelling outside the region / city

Identity

- Art museums
- Historical buildings open to viewing
- Live professional ballet presentations
- Live professional classical music presentations
- Places connected to famous persons

☒	Implemented official policy
☐	Implemented non-official policy
☐	Not implemented

Tatiana Lampertová
Head of Culture and Sports Department
Municipality of Bratislava, Primaciálne 1
81499 Bratislava, P.O Box 192, Slovak Republic
T: +42 17 544 32 814
F: +42 17 544 31 500

Year of reference: 1996

A- Social and Economic Information

1- Total population :
Men: 212.787
Women: 239.501
Total: 452.288

2- Total surface area (in km²) :
368

3- Activity rates :
Men: 43,4%
Women: 56,6%

4- Unemployment rates :
Men: 2%
Women: 3%

5- GNP (Gross National Product) per capita
(in Euro) :
9.645,5

6- Total budget for the city's administration
per capita (in Euro) :
924,5

7- Total budget for the department of culture
per capita (in Euro) :
9,2

8- Employees of the city council :
469

9- Employees of the department of culture
of the city council :
5

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
83

2- Museums :
17

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
63

4- Libraries :
356

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
30

6- Registered monuments :
80

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
5

8- Community centres used for cultural events :
30

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- National / international radio broadcasting and production
- National / international television broadcasting and production
- Local lending libraries
- National press / publishing industries
- Video rental

Economy

- National press / publishing industries
- Other publishing (e.g. photos, postcards, posters, reproductions of art, etc.)
- Cable radio / television broadcasting and production networks
- Exhibitions originating from outside the region / city

Identity

- Local history museums (i.e. specific to a town or village)
- National calendar event celebrations
- Art museums
- Historical buildings open to viewing
- Professional operatic presentations

Implemented official policy	
Implemented non-official policy	
Not implemented	

City

Ljubljana

Slovenia

Marko Morel Council of Ljubljana Adamic Lunderovo Nabrežje 2 1000 Ljubljana Slovenia T: +386 61 21 28 32 F: +386 61 21 70 37	Darinka Rus Department of Culture and Research Copova 14/I 1000 Ljubljana Slovenia T: +386 61 217 055 or 217 052 F: +386 61 217 037
--	--

Year of reference: 1997

A- Social and Economic Information

1- Total population :
Men: 130.559
Women: 143.818
Total: 274.377	4- Unemployment rates :
Total: 9,9%	7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
25
2- Total surface area (in km ²) :
271,8	5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
13.680	8- Employees of the city council :
n.a.
3- Activity rates :
Total: 61%	6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :
515,2	9- Employees of the department of culture of the city council :
n.a.

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
500	5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
10
2- Museums :
18	6- Registered monuments :
441
3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
42	7- Estimation of public squares used for public cultural events :
5
4- Libraries :
272	8- Community centres used for cultural events :
n.a.

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- National press / publishing industries
- International press, publishing industries
- Book publishing
- National / international radio broadcasting and production
- National / international television broadcasting and production
- Local lending libraries

Economy

- Book publishing
- National / international television broadcasting and production
- National / international radio broadcasting and production
- Places connected to famous persons
- Individual authors

Identity

- Live professional drama presentations
- Live professional classical music presentations
- Live professional folk dance presentations
- Historical buildings open to viewing
- Art museums

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

☒	Implemented official policy
☐	Implemented non-official policy
☐	Not implemented

City

Badalona

Spain

Daniel Gelabert, Cap del Departament de Cultura
Ajuntament de Badalona, Badalona, Spain
T: +34 93 483 28 20
F: +34 93 384 04 43
gelabertmd@diba.es
www.aj-badalona.es

Year of reference: 1997

A- Social and Economic Information

1- Total population :
Men: 104.191
Women: 106.796
Total: 210.987

2- Total surface area (in km²) :
22,2

3- Activity rates :
Men: 57%
Women: 33,4%

4- Unemployment rates :
Men: 11,1%
Women: 17,6%

5- GNP (Gross National Product) per capita
(in Euro) :
6.073,5

6- Total budget for the city's administration
per capita (in Euro) :
259,8

7- Total budget for the department of cul-
ture per capita (in Euro) :
7,4

8- Employees of the city council :
950

9- Employees of the department of culture
of the city council :
47

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed
performance/music venues :
1

2- Museums :
2

3- Professionally managed and equipped
exhibition spaces :
10

4- Libraries :
5

5- Fully equipped and professionally man-
aged cinema screens / auditoriums :
13

6- Registered monuments :
20

7- Estimation of public squares used for
public cultural events :
18

8- Community centres used for cultural
events :
30

C- Policies

n.a.

B2- Sectors

n.a.

Cantabria

Spain

Esteban Ruiz
 Documenta, C/ Castelar 5, 1º
 39004 Santander, Cantabria, Spain
 T: +34 942 364 994
 F: +34 942 360 744
 documenta@mundivia.es

Year of reference: 1998

A- Social and Economic Information

- 1- Total population :
 Men: 257.949
 Women: 272.925
 Total: 530.874
- 2- Total surface area (in km²) :
 5.321
- 3- Activity rates :
 Men: 60%
 Women: 40%

- 4- Unemployment rates :
 Men: 17%
 Women: 30%
- 5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
 10.197,3
- 6- Total budget for the region's administration per capita (in Euro) :
 913,6

- 7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
 27,7
- 8- Employees of the regional authority :
 10.500
- 9- Employees of the department of culture of the regional authority :
 115

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :	5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
24	33
2- Museums :	6- Registered monuments :
13	174
3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :	7- Estimation of public squares used for public cultural events :
15	75
4- Libraries :	8- Community centres used for cultural events :
53	0

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Local / regional calendar event celebrations
- Live professional drama presentations
- Local television broadcasting production
- Zoological gardens

Economy

- Nature reserves
- Zoological gardens
- Live professional drama presentations
- Historical buildings open to viewing

Identity

- Archaeological sites open to viewing
- Nature reserves
- Amateur music presentations
- Amateur dance presentations
- Art museums

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not Implemented

Catalonia

Spain

Josep Missé i Ferran
 Generalitat de Catalunya
 Rambla de Santa Monica, 8
 08002 Barcelona, Catalonia, Spain
 T: +34 93 316 27 00
 F: +34 93 316 27 62

Year of reference: 1997

A- Social and Economic Information

- 1- Total population :
 - Men: 2.984.242
 - Women: 3.116.655
 - Total: 6.100.897
- 2- Total surface area (in km²) :
 - 31.895,3
- 3- Activity rates :
 - Total: 44,8%

- 4- Unemployment rates :
 - Men: 24,3%
 - Women: 15,2%
- 5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
 - 13.938
- 6- Total budget for the region's administration per capita (in Euro) :
 - 1.803

- 7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
 - 28,9
- 8- Employees of the regional authority :
 - 129.335
- 9- Employees of the department of culture of the regional authority :
 - 1.783

B1- Resources

- 1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
 - 97
- 2- Museums :
 - 208
- 3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
 - 184
- 4- Libraries :
 - 787

- 5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
 - 417
- 6- Registered monuments :
 - 1.731
- 7- Estimation of public squares used for public cultural events :
 - 100%
- 8- Community centres used for cultural events :
 - 100%

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity
C02: Participation in decision-making
C03: Private sector relation
C04: New cultural Infrastructures
C05: International dissemination and promotion
C06: Media coverage
C07: Cultural industries
C08: New arts creation and promotion
C09: Distribution of new arts products
C10: Employment
C11: Tourism
C12: Culture in and around schools
C13: Languages
C14: Library innovation
C15: Inter-cultural relations
C16: Arts for the disabled
C17: Culture and unemployed
C18: Heritage renewal
C19: Culture and urban neighbourhoods
C20: Culture in rural areas
C21: Scientific and technical culture

B2- Sectors

n.a.

Implemented official policy
Implemented non-official policy
N. implemented

City

L'Hospitalet de Llobregat

Spain

Màrio Sanz, Cap de l'Àrea de Cultura
Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat
Hospitalet de Llobregat, Spain
T: +34 93 402 96 42
F: +34 93 402 07 59
cultura.servei@mail.l-h.es; www.l-h.es

Year of reference: 1997

A- Social and Economic Information

1- Total population :
Men: 124.948
Women: 130.102
Total: 255.050

2- Total surface area (in km²) :
12,4

3- Activity rates :
Men: 56,8%
Women: 34,3%

4- Unemployment rates :
Men: 9,1%
Women: 11,9%

5- GNP (Gross National Product) per capita
(in Euro) :
5.948,2

6- Total budget for the city's administration
per capita (in Euro) :
430,5

7- Total budget for the department of culture
per capita (in Euro) :
17,4

8- Employees of the city council :
1.100

9- Employees of the department of culture
of the city council :
93

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
1

2- Museums :
4

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
11

4- Libraries :
8

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
14

6- Registered monuments :
85

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
11

8- Community centres used for cultural events :
12

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity
C02: Participation in decision-making
C03: Private sector relation
C04: New cultural infrastructures
C05: International dissemination and promotion
C06: Media coverage
C07: Cultural industries
C08: New arts creation and promotion
C09: Distribution of new arts products

C10: Employment

C11: Tourism

C12: Culture in and around schools

C13: Languages

C14: Library innovation

C15: Inter-cultural relations

C16: Arts for the disabled

C17: Culture and unemployed

C18: Heritage renewal

C19: Culture and urban neighbourhoods

C20: Culture in rural areas

C21: Scientific and technical culture

n.a.

B2- Sectors

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

City

Mataró

Spain

Ramon Ramis, Cap de l'Àrea de Cultura
 Ajuntament de Mataró, Mataró, Mataró, Spain
 T: +34 93 758 23 63
 F: +34 93 758 23 62
 talmar@informataro.net; mataro@diba.es
 www.informataro.net

Year of reference: 1997

A- Social and Economic Information

1- Total population :
 Men: 49.976
 Women: 52.042
 Total: 102.018

2- Total surface area (in km²) :
 22,6

3- Activity rates :
 Men: 56,3%
 Women: 35,7%

4- Unemployment rates :
 Men: 9,6%
 Women: 14,35%

5- GNP (Gross National Product) per capita
 (in Euro) :
 7.598,6

6- Total budget for the city's administration
 per capita (in Euro) :
 307,8

7- Total budget for the department of culture
 per capita (in Euro) :
 13

8- Employees of the city council :
 570

9- Employees of the department of culture
 of the city council :
 24

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
 1

2- Museums :
 2

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
 4

4- Libraries :
 7

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
 10

6- Registered monuments :
 30

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
 12

8- Community centres used for cultural events :
 29

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment:

- Live professional drama presentations
- Local lending libraries
- Exhibitions originating from within the region / city
- Local history museums (i.e. specific to a town or a village)
- Craft fairs

Economy:

- Cinema or film projection
- Craft fairs
- Live professional drama presentations
- Video rental
- Book publishing

Identity:

- Local history museums (i.e. specific to a town or a village)
- Archaeological sites open to viewing
- Historical buildings open to viewing
- Local lending libraries
- Exhibitions originating from within the region / city

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

City

Sabadell

Spain

Montserrat Duran, Cap de la Secció de Planificació
Ajuntament de Sabadell, Sabadell, Spain
T: +34 93 745 31 50
F: +34 93 745 31 53
planificacio@sabadell.org
www.ajsabadel.es

Year of reference: 1997

A- Social and Economic Information

1- Total population :
Men: 90.347
Women: 95.451
Total: 185.798

2- Total surface area (in km²) :
36,5

3- Activity rates :
Men: 55,1%
Women: 36,2%

4- Unemployment rates :
Men: 9,4%
Women: 16,2%

5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
8.734,9

6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :
307,9

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
22,4

8- Employees of the city council :
1.200

9- Employees of the department of culture of the city council:
47

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
3

2- Museums :
5

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
16

4- Libraries :
4

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
17

6- Registered monuments :
181

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
17

8- Community centres used for cultural events :
35

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment:

- Local / regional press or publishing industries
- Video recordings
- Computer media / software games, etc.
- Cinema or film projection
- Live professional classical music presentations

Economy:

- Cinema or film projection
- Professional operatic presentations
- Amateur theatre presentations
- Live professional classical music presentations
- Local / regional calendar event celebrations

Identity:

- Local / regional press or publishing industries
- Professional operatic presentations
- Amateur theatre presentations
- Live professional classical music presentations
- Local / regional calendar event celebrations

	Implemented official policy
	Implemented non-official policy
	Not implemented

City

Santa Coloma de Gramenet

Spain

Francesc Bernet, Tècnic de la Unitat d'Anàlisi Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet Santa Coloma de Gramenet, Spain T: +34 93 386 00 50 F: +34 93 466 00 67 creedorlp@gramenet.diba.es; www.diba.es/gramenet

Year of reference: 1997

A- Social and Economic Information

- 1- Total population :
Men: 61.908
Women: 61.267
Total: 123.175
- 2- Total surface area (in km²) :
7,1
- 3- Activity rates :
Men: 58,3%
Women: 32,2%

- 4- Unemployment rates :
Men: 10,4%
Women: 16,8%
- 5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
3.109,6
- 6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :
279,6

- 7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
8,8
- 8- Employees of the city council :
620
- 9- Employees of the department of culture of the city council :
22

B1- Resources

- 1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
1
- 2- Museums :
4
- 3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
3
- 4- Libraries :
2
- 5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
1
- 6- Registered monuments :
30
- 7- Estimation of public squares used for public cultural events :
12
- 8- Community centres used for cultural events :
20

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment:

- Local / regional calendar event celebrations
- Local / regional press or publishing industries
- Local radio broadcasting and production
- Local lending libraries
- Local history museums (i.e. specific to a town or a village)

Economy:

- Local / regional calendar event celebrations
- Local / regional press or publishing industries
- Painters

Identity:

- Local / regional calendar event celebrations
- Amateur theatre presentations
- Local / regional press or publishing industries
- Archaeological sites open to viewing
- Local history museums (i.e. specific to a town or a village)

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

A- Social and Economic Information

1- Total population :
Men: 283.987
Women: 287.657
Total: 571.644

2- Total surface area (in km²) :
6.259,6

3- Activity rates :
Men: 63,9%
Women: 37,5%

4- Unemployment rates :
Men: 11,8%
Women: 20,8%

5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
10.789,9

6- Total budget for the region's administration per capita (in Euro) :
103

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
5,5

8- Employees of the regional authority :
624

9- Employees of the department of culture of the regional authority :
14

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
n.a.

2- Museums :
37

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
26

4- Libraries :
120

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
62

6- Registered monuments :
331

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
576

8- Community centres used for cultural events :
154

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Fairground or thematic attraction
- Local / regional press or publishing industries
- Manufacturing of souvenir goods
- Photographers

Economy

- Cinema or film projection
- Archaeological sites open to viewing
- Fairground or thematic attraction

Identity

- Archaeological sites open to viewing
- Local / regional calendar event celebrations
- Places connected to famous persons
- Historical buildings open to viewing
- Nature reserves

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

City

Terrassa

Spain

Pere Soler, Cap d'Unitat de Cultura
Ajuntament de Terrassa
St. Quirze 2, E-08221 Terrassa, Spain
T: +34 93 783 27 11
F: +34 93 784 17 88
imcet@terrassa.org; www.ajterrassa.es

Year of reference: 1996

A- Social and Economic Information

1- Total population :
Men: 79.779
Women: 84.083
Total: 163.862

2- Total surface area (in km²) :
70

3- Activity rates :
Men: 56,6%
Women: 36,3%

4- Unemployment rates :
Men: 9,42%
Women: 16,32%

5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
7.971

6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :
562,9

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
10,1

8- Employees of the city council :
1.689

9- Employees of the department of culture of the city council :
46

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
3

2- Museums :
3

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
20

4- Libraries :
12

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
8

6- Registered monuments :
60

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
50

8- Community centres used for cultural events :
20

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity

C02: Participation in decision-making

C03: Private sector relation

C04: New cultural infrastructures

C05: International dissemination and promotion

C06: Media coverage

C07: Cultural industries

C08: New arts creation and promotion

C09: Distribution of new arts products

C10: Employment

C11: Tourism

C12: Culture in and around schools

C13: Languages

C14: Library innovation

C15: Inter-cultural relations

C16: Arts for the disabled

C17: Culture and unemployed

C18: Heritage renewal

C19: Culture and urban neighbourhoods

C20: Culture in rural areas

C21: Scientific and technical culture

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Cinema or film projection
- Fairground or thematic attraction
- Local / regional press or publishing industries
- Craft fairs
- Historical buildings open to viewing

Economy

- Local / regional press or publishing industries
- Historical buildings open to viewing
- Science, nature, technology museums
- Live professional pop/rock music presentations
- Fairground or thematic attraction

Identity

- Historical buildings open to viewing
- Live professional pop/rock music presentations
- Local / regional calendar event celebrations
- Nature reserves
- Live professional drama presentations

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

City

Göteborg

Sweden

Christina Hjorth
Kulturmändens Kansli
Norra Hamngatan 8
41114 Göteborg, Sweden
T: +46 31 61 10 00
F: +46 31 774 11 87

Year of reference: 1997

A- Social and Economic Information

1- Total population :
Men: 209.000
Women: 220.000
Total: 429.000

2- Total surface area (in km²) :
n.a.

3- Activity rates :
Men: 80%
Women: 81%

4- Unemployment rates :
Men: 7%
Women: 6%

5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
19.247 (Sweden)*

6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :
6.526,8

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
n.a.

8- Employees of the city council :
n.a.

9- Employees of the department of culture of the city council :
n.a.

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
36

2- Museums :
13

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
50

4- Libraries :
41

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
49

6- Registered monuments :
n.a.

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
n.a.

8- Community centres used for cultural events :
n.a.

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Local / regional press or publishing industries
- Local television broadcasting production
- Local radio broadcasting and production
- Live professional drama presentations
- Local lending libraries

Economy

- Local / regional press or publishing industries
- Local radio broadcasting and production
- Local television broadcasting production
- Live professional drama presentations
- Local lending libraries

Identity

- Local / regional press or publishing industries
- Local radio broadcasting and production
- Local television broadcasting production
- Local lending libraries
- Live professional drama presentations

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

A- Social and Economic Information

1- Total population :	Men: 122.229 Women: 132.675 Total: 254.904
2- Total surface area (in km ²) :	n.a.
3- Activity rates :	Men: 61% Women: 61%

4- Unemployment rates :	Men: n.a. Women: n.a.
5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :	19.247 (Sweden)*
6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :	4.707,7

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :	86,9
8- Employees of the city council :	17.000
9- Employees of the department of culture of the city council :	450

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :	22
2- Museums :	23
3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :	35
4- Librairies :	13

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :	7
6- Registered monuments :	13
7- Estimation of public squares used for public cultural events :	5
8- Community centres used for cultural events :	10

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Identity

- Local / regional press or publishing industries
- Exhibitions originating from within the region / city
- Live professional "light" entertainment (i.e. cabaret, comedy, farce)
- Relay or satellite radio / television broadcasting and production

	Implemented official policy
	Implemented non-official policy
	Not implemented

Canton

Fribourg

Switzerland

Gérald Berger
Canton de Fribourg
Rue de l'Hôpital 1, 1700 Fribourg, Switzerland
T: +41 26 305 12 81
F: +41 26 305 12 14
BergerG@etaffr.ch

Year of reference: 1997

A- Social and Economic Information

1- Total population :
Men: 107.781
Women: 105.790
Total: 213.751

2- Total surface area (in km²) :
1671

3- Activity rates :
Men: 54%
Women: 36%

4- Unemployment rates :
Men: 6%
Women: 4%

5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
23.073,6

6- Total budget for the region's administration per capita (in Euro) :
5.356,5

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
137,5

8- Employees of the regional authority :
8.000

9- Employees of the department of culture of the regional authority :
295

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
3

2- Museums :
19

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
20

4- Libraries :
75

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
10

6- Registered monuments :
600

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
some tens

8- Community centres used for cultural events :
20

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Local / regional press or publishing industries
- Computer media / software games, etc.
- Manufacturing of souvenir goods
- Local reference libraries

Economy

- Local / regional press or publishing industries
- Computer media / software games, etc.
- Local radio broadcasting and production

Identity

- Amateur music presentations
- Local / regional calendar event celebrations
- Art museums

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

	Implemented official policy
Top	Implemented non-official policy
	Not implemented

City

Lausanne

Switzerland

Marie-Claude Jequier
Ville de Lausanne, Hôtel De Ville
Place de la Palud 2, Case postale 3280
CH-1002 Lausanne Switzerland
T: +41 21 315 25 25
F: +41 21 315 20 05

Year of reference: 1996

A- Social and Economic Information

1- Total population :
Men: 57.712
Women: 65.865
Total: 123.577

2- Total surface area (in km²) :
55

3- Activity rates :
Men: 63%
Women: 45%

4- Unemployment rates :
Men: 8%
Women: 7%

5- GNP (Gross National Product) per capita
(in Euro) :
33.795 (Switzerland)

6- Total budget for the city's administration
per capita (in Euro) :
6.234,6

7- Total budget for the department of culture
per capita (in Euro) :
152,9

8- Employees of the city council :
3.666

9- Employees of the department of culture
of the city council :
28

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
32

2- Museums :
18

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
36

4- Libraries :
10

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
27

6- Registered monuments :
60

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
18

8- Community centres used for cultural events :
32

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Local / regional press or publishing industries
- Book publishing
- Art museums
- National / international radio broadcasting and production
- Live professional drama presentations

Economy

- Book publishing
- National / international radio broadcasting and production
- Local / regional press or publishing industries
- Cinema or film projection
- Live professional drama presentations

Identity

- Live professional contemporary dance presentations
- Live professional classical music presentations
- Live professional drama presentations
- Professional operatic presentations
- Art museums

	Implemented official policy
☒	Implemented non-official policy
	Not implemented

City

Brighton

United Kingdom

Fiona O'Mahony, European Affairs Officer
 Brighton and Hove Council
 Kings House Grant Avenue Howe BN3 2LS
 Brighton, United Kingdom
 T: +44 1273 29 25 34
 F: +44 1273 29 10 03

Year of reference: 1997

A- Social and Economic Information

1- Total population :
 Men: 119.367
 Women: 125.549
 Total: 244.916

2- Total surface area (in km²) :
 85

3- Activity rates :
 Men: 86,5%
 Women: 38%

4- Unemployment rates :
 Men: 13%
 Women: 5%

5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
 19.058 (United Kingdom)*

6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :
 792,1

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
 92,9

8- Employees of the city council :
 8.000

9- Employees of the department of culture of the city council :
 330

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
 12

2- Museums :
 13

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
 6

4- Libraries :
 18

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
 5

6- Registered monuments :
 n.a.

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
 1

8- Community centres used for cultural events :
 22

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Computer media / software games, etc.
- Historical buildings open to viewing
- National calendar event celebrations
- Local / regional calendar event celebrations

Economy

- Computer media / software games, etc.
- Fairground or thematic attraction
- National calendar event celebrations
- Local / regional calendar event celebrations

Identity

- Computer media / software games, etc.
- National calendar event celebrations
- Fairground or thematic attraction
- Historical buildings open to viewing

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

County

Caerphilly

United Kingdom

John R.P.Evans
Caerphilly County Borough Council
39 Carno street Rhymney
NP2 5EE Wales, Caerphilly
United Kingdom
T/F: +44 1685 840730

Year of reference: 1997

A- Social and Economic Information

1- Total population :
Men: 83.384
Women: 86.489
Total: 169.873

2- Total surface area (in km²) :
278

3- Activity rates :
Men: 67%
Women: 45%

4- Unemployment rates :
Men: 12%
Women: 4%

5- GNP (Gross National Product) per capita
(in Euro) :
19.058 (United Kingdom)*

6- Total budget for the region's administration per capita (in Euro) :
910,2

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
n.a.

8- Employees of the regional authority :
n.a.

9- Employees of the department of culture of the regional authority :
n.a.

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
1

2- Museums :
5

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
n.a.

4- Libraries :
19

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
1

6- Registered monuments :
n.a.

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
n.a.

8- Community centres used for cultural events :
5

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Identity

- Science, nature, technology museums
- Historical buildings open to viewing
- Amateur theatre presentations
- Amateur music presentations
- Live professional pop / rock music presentations

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

Borough

Chorley

United Kingdom

Jamie Carson/Chris Mellor
Chorley Borough Council, Gillibrand Street Lancashire
PR7 2EL Chorley, United Kingdom
T: +44 1257 515309
F: +44 1257 515301
101233.3254@compuserve.com

Year of reference: 1998

A- Social and Economic Information

- 1- Total population :
Men: 47.424
Women: 49.080
Total: 96.504
- 2- Total surface area (in km²) :
207,2
- 3- Activity rates :
Men: 75,2%
Women: 53,7%

- 4- Unemployment rates :
Men: 5,9%
Women: 2,1%
- 5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
19.058 (United Kingdom)*
- 6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :
57,7

- 7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
1,6
- 8- Employees of the city council :
720
- 9- Employees of the department of culture of the city council :
7

B1- Resources

- 1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
3
- 2- Museums :
2
- 3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
3
- 4- Libraries :
7

- 5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
1
- 6- Registered monuments :
10
- 7- Estimation of public squares used for public cultural events :
6
- 8- Community centres used for cultural events :
21

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Antique fairs
- Craft fairs
- Famous markets
- Fairground or thematic attraction
- Local lending libraries

Economy

- Famous markets
- Antique fairs
- Craft fairs
- Fairground or thematic attraction
- Computer media / software games, etc.

Identity

- Famous markets
- Antique fairs
- Craft fairs
- Fairground or thematic attraction
- Historical buildings open to viewing

☒	Implemented official policy
☐	Implemented non official policy
☐	Not implemented

City

Glasgow

United Kingdom

Christine Hamilton, Depute Director
 Cultural and Leisure Services
 20 Trongate, Glasgow G1 5ES, United Kingdom
 T: +44 141 287 54 64
 F: +44 141 287 51 51
 christine.hamilton@cls.glasgow.gov.uk

Year of reference: 1997

A- Social and Economic Information

1- Total population :
 Men: 294.241
 Women: 322.490
 Total: 616.431

2- Total surface area (in km²) :
 175

3- Activity rates :
 Men: 57%
 Women: 43%

4- Unemployment rates :
 Men: 16%
 Women: 5%

5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
 21.828,3

6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :
 2.626,2

7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
 131

8- Employees of the city council :
 30.780

9- Employees of the department of culture of the city council :
 874

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
 23

2- Museums :
 44

3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
 45

4- Libraries :
 39

5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
 10

6- Registered monuments :
 n.a.

7- Estimation of public squares used for public cultural events :
 6

8- Community centres used for cultural events :
 n.a.

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Film production
- Live professional drama presentations
- Live professional pop / rock music presentations

Economy

- Film production
- Live professional drama presentations
- Live professional pop / rock music presentations
- Other e.g. engravers, etchers
- Art museums

Identity

- Film production
- Live professional drama presentations
- Live professional pop / rock music presentations
- Other e.g. engravers, etchers
- Art museums

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

A- Social and Economic Information

1- Total population : Men: 191.854 Women: 197.600 Total: 389.454	4- Unemployment rates : Men: 7,8% Women: 2,9%	7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) : 34,3
2- Total surface area (in km ²) : 658	5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) : 13.249,3	8- Employees of the city council : 12.009
3- Activity rates : Men: 85,3% Women: 70,8%	6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) : 1.230,7	9- Employees of the department of culture of the city council : 269

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed performance/music venues : 13	5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums : 24
2- Museums : 6	6- Registered monuments : 1
3- Professionally managed and equipped exhibition spaces : 10	7- Estimation of public squares used for public cultural events : 7
4- Libraries : 27	8- Community centres used for cultural events : 17

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- Computer media / software games, etc.
- Book publishing
- Other publishing (ex. photos, postcards, posters, reproductions of art, etc.)
- Marketing and promotion

Economy

- Book publishing
- Computer media / software games, etc.
- Other publishing (ex. photos, postcards, posters, reproductions of art, etc.)
- Visual arts

Identity

- Amateur music presentations
- Live professional classical music presentations
- Computer media / software games, etc.
- Individual authors
- Designers related to clothing

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

	Implemented official policy
	Implemented non-official policy
	Not implemented

Lyn Barbour, Arts and Culture Policy Officer
 Economic Initiatives Group, Manchester City Council
 Level9, Town Hall Extension Albert Square
 Manchester M60 2LA, United Kingdom
 T: +44 161 234 1530
 F: +44 161 236 5405
 Lyn_Barbour/chief Executives/MCC@notes.manchester.gov.uk

Year of reference: 1999

A- Social and Economic Information

- 1- Total population :
 Men: 212.516
 Women: 219.522
 Total: 432.038
- 2- Total surface area (in km²) :
 116
- 3- Activity rates :
 Men: n.a.
 Women: n.a.

- 4- Unemployment rates :
 Men: 14,4%
 Women: 4,6%
- 5- GNP (Gross National Product) per capita (in Euro) :
 19.058 (United Kingdom)*
- 6- Total budget for the city's administration per capita (in Euro) :
 244

- 7- Total budget for the department of culture per capita (in Euro) :
 88
- 8- Employees of the city council :
 26.000
- 9- Employees of the department of culture of the city council :
 544

B1- Resources

- 1- Equipped and professionally managed performance/music venues :
 12
- 2- Museums :
 9
- 3- Professionally managed and equipped exhibition spaces :
 10
- 4- Libraries :
 33
- 5- Fully equipped and professionally managed cinema screens / auditoriums :
 20
- 6- Registered monuments :
 960
- 7- Estimation of public squares used for public cultural events :
 6
- 8- Community centres used for cultural events :
 2

B2- Sectors

The selected sectors have the most significant role to play in terms of:

Employment

- National / international radio broadcasting and production
- Local / regional press or publishing industries
- Designers related to clothing
- Live professional classical music presentations
- Live professional performing arts

Economy

- National / international television broadcasting and production
- Local / regional press or publishing industries
- Computer media / software games, etc.
- Local radio broadcasting and production
- Live professional pop / rock music presentations

Identity

- Live professional pop / rock music presentations
- Science, nature, technology museums
- Live professional drama presentations
- National / international television broadcasting and production
- Local reference libraries

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision-making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

City

Rochester Upon Medway

United Kingdom

Calli Satterley
Council Research and Development Officer
Civic Centre Strood Rochester
Kent ME2 4AU, United Kingdom
T: +44 16 34 33 24 43
F: +44 16 34 33 28 48
Calli.Satterley@rochester.gov.uk

Year of reference: 1999

A- Social and Economic Information

1- Total population :
Men: n.a.
Women: n.a.
Total: 240.000

2- Total surface area (in km²) :
276

3- Activity rates :
Total: 98%

4- Unemployment rates :
Total: 0,8%

5- GNP (Gross National Product) per capita
(in Euro) :
12.232

6- Total budget for the region's/city's
administration per capita (in Euro) :
n.a.

7- Total budget for the department of cul-
ture per capita (in Euro) :
n.a.

8- Employees of the city council/regional
authority :
7.000

9- Employees of the department of culture
of the city council/regional authority :
600

B1- Resources

1- Equipped and professionally managed
performance/music venues :
2

2- Museums :
4

3- Professionally managed and equipped
exhibition spaces :
1

4- Libraries :
18

5- Fully equipped and professionally man-
aged cinema screens / auditoriums :
4

6- Registered monuments :
60

7- Estimation of public squares used for
public cultural events :
0

8- Community centres used for cultural
events :
5

B2- Sectors

n.a.

C- Policies

C01: Decentralisation and subsidiarity	
C02: Participation in decision- making	
C03: Private sector relation	
C04: New cultural infrastructures	
C05: International dissemination and promotion	
C06: Media coverage	
C07: Cultural industries	
C08: New arts creation and promotion	
C09: Distribution of new arts products	
C10: Employment	
C11: Tourism	
C12: Culture in and around schools	
C13: Languages	
C14: Library Innovation	
C15: Inter-cultural relations	
C16: Arts for the disabled	
C17: Culture and unemployed	
C18: Heritage renewal	
C19: Culture and urban neighbourhoods	
C20: Culture in rural areas	
C21: Scientific and technical culture	

Implemented official policy
Implemented non-official policy
Not implemented

Cultural Policies Regions Creation Cultural Industries Europe Subsidiarity Cities Transformation Policies
International FACTUS Regional Promotion Neighbourhoods Languages Cultural Sectors Landscape

Creativity Creativity Creativity **Cultural Policies** Arts Metropolis
Heritage FACTUS Cultural Industries Implementation Employment FACTUS Policies Examples Culture the
Arts Participation Library Innovation Strategies FACTUS International Creativity Decentralisation

Cities Creation Regional Promotion Industries Media Promotion International

Regions Neighbourhoods Languages Transformation International Policies FACTUS
Strategies FACTUS Schools Decentralisation Tourism Cities Creativity Transference Renewal of Heritage
Budgets Community centres Regions Rural areas Decentralisation Private sector Participation Heritage

FACTUS International Transformation Subsidiarity Regions Policies **FACTUS** Cities
Cultural Industries Creation Europe

Analysis of cultural policies

C01: Descentralització i Subsidiaritat

A nivell polític, aquest tema està relacionat amb el procés de presa de decisió (C01: Participació a la Presa de decisió) així com amb tot el que afecta als territoris on s'aplica aquesta descentralització (C19: Cultura i Perifèries Urbanes, C20: Cultura a les zones rurals).

Estadísticament, un 73,8% dels territoris ha afirmat tenir accions en aquest àmbit, enfront d'un 26,2% que ha afirmat no haver desenvolupat cap política en aquest sentit.

En aquest àmbit, les polítiques de descentralització i distribució dels recursos poden ser sintetitzades en quatre aspectes: **la descentralització, la desconcentració, la delegació i les accions concertades**.

La descentralització: apareix avui dia com una de les condicions per al desenvolupament mitjançant la consideració de les realitats locals, de l'entorn, dels imperatius culturals d'un territori i de les seves tradicions. Les accions en aquest àmbit es caracteritzen per una transferència dels poders o de les competències del «centre» cap als governs «regionals» o «locals». Cal assenyalar que les formes de transferència de les competències són molt heterogènies. Segons els països i els Estats, la descentralització adopta formes diferents de tipus «Comunitats Autònomes» a Espanya o «Länder» a Alemanya. Tanmateix, cal distingir la descentralització en els àmbits cultural, fiscal i polític. En matèria cultural, es tracta sovint de noves entitats, més properes a la vida local, que assumeixen el rol cultural, desenvolupant polítiques culturals i de proximitat. En estats fortament descentralitzats, com ara Alemanya, Espanya o Bèlgica, els temes culturals també estan descentralitzats mentre que a països més unitaris, la manca de definició de les competències facilita la col.laboració, la cooperació i l'intervenció de tots els nivells.

S'utilitzen arguments d'equitat per afavorir la descentralització cultural: «la descentralització afavoreix l'accés i assegura una distribució més «justa» i més àmplia de les arts i la cultura». En canvi, cal reconèixer que els arguments d'equitat també s'utilitzen per justificar estructures centralitzades.

La descentralització cultural depèn de l'estructura federal del sistema de política cultural i ve acompañada d'una descentralització política i fiscal. Al si de la Federació Germànica, la Federació i els Länder són representatius d'un doble ordre de poder polític. Des de 1984, la regió de Sachsen està dotada de la llei «Kulturrbaumgesetz» (que no existeix als altres estats alemanys), que comparteix responsabilitats fiscals i polítiques entre la regió, les províncies i les ciutats. Les autoritats regionals i locals són responsables de les institucions artístiques i dels projectes culturals.

A Catalunya, el Consell General de la Vall d'Aran gaudeix d'un règim especial, justificat pel vincle alhora geogràfic, històric, lingüístic i cultural amb Occitània. Les seves fortes tradicions polítiques i culturals li han valgut una autonomia total per establir el seu Govern tradicional. La Generalitat de Catalunya assegura també la protecció de l'aranès alhora que transfereix a la Vall d'Aran les competències en matèria de política lingüística, de gestió del patrimoni cultural i de promoció cultural (política de beca sobre les activitats i les infraestructures, restauració i conservació dels monuments).

Suïssa, pel seu federalisme, constitueix un dels estats més descentralitzats d'Europa. La tradició liberal vigent i la estructura federalista fan que no hi hagi dirigisme ni centralisme en matèria de cultura. En aquest context, el terme de transferència de responsabilitats no és apropiat ja que les responsabilitats són compartides entre els cantons, les ciutats i la Confederació. Els cantons són responsables en els àmbits de l'educació i de la formació i recolzen la creació d'alguns projectes culturals. Les ciutats són responsables de l'animació cultural i de la cultura en general. Les comunes tenen les competències per organitzar-se en forma de conglomerat amb personalitat jurídica, especialment sobre els temes relatius a les polítiques culturals. Davant d'aquesta compartimentació de les atribucions, es posen en marxa iniciatives per atenuar els efectes perversos de la descentralització. La llei sobre els assumptes culturals també té previst que el prefecte del cantó pugui demanar la col.laboració intercomunal per als projectes d'importància supralocal. D'altra banda, s'han establert accions per compensar aquesta compartimentació: així, es pot citar la xarxa informàtica de tiquets, creada l'any 1990 i que permet adquirir entrades per a espectacles a les 12 ciutats francòfones; el fons intercomunal de recolzament a les institucions culturals que reuneix 24 comunes en el si

d'una convenció per finançar aquest fons; la Fondation Romande per la cançó i les musiques actuals que centralitza els recursos i l'informació per subministrar una ajuda pràctica als artistes musicals que centralitza els recursos en el marc de la seva carrera a nivell nacional, europeu i internacional; la xarxa CORODIS que posa en col.laboració els cantons francòfons per recolzar la difusió de les arts escèniques i el projecte de llei a nivell de cantó, l'objectiu del qual és establir un àmbit per afavorir la cooperació i l'ajut financer entre Lausana i les zones perifèriques.

La desconcentració: quant a la desconcentració, la situació és diferent d'un país a un altre, la qual cosa demostra la heterogeneïtat de les politiques europees i demostra que és difícil establir models en aquest àmbit. Així, si a alguns països europeus, es pot parlar clarament d'una descentralització que atorga un poder més important a les administracions regionals, en d'altres països la descentralització s'assembla més a una desconcentració. El sistema francès és explícit atès que si en la teoria s'aplica una política de desconcentració, a la pràctica, l'estat roman centralista. No s'aplica una veritable descentralització, com a transferència de competències, recursos i capacitat per adoptar decisions, de nivells superiors cap a nivells inferiors de l'administració. En canvi, s'ha produït al llarg dels darrers anys una desconcentració, representada pel model de les Direccions Generals dels Assumptes Culturals (D.R.A.C.). A un altra escala, a nivell local, Bratislava és un exemple de transferència de poder de la ciutat capital a les 17 parts de la ciutat pel que fa als esdeveniments culturals públics i els drets i obligacions que hi són vinculats. En total, es tracta de 60 aspectes en els quals els poders de la capital han estat transferits a les delegacions locals de les diferents parts de la ciutat.

Irlanda constitueix un altre exemple específic. Efectivament, el sistema de govern local data de 1868. Tot i això, l'administració central està molt centralitzada sobre Dublín, encara que s'hagi desgastat progressivament mitjançant la minimització de la independència i de les iniciatives locals. L'Arts Council, una institució capital responsable de l'elaboració de la política cultural i del desenvolupament de les arts estableix un conveni amb les autoritats locals, sent aquestes molt més adients per afavorir el desenvolupament local de la cultura. Per actuar en aquest sentit, es delega la responsabilitat a un agent nomenat pel poder central en el si del personal local que s'encarrega del desenvolupament i de l'integració dels projectes i dels programes artístics a nivell local.

En l'àmbit de la desconcentració, també resulta interessant abordar a un segon nivell el tema de les entitats intermèdies que es situen entre allò local i allò regional. Aquestes administracions locals intermèdies tenen un rol cada cop més estratègic a mesura que les dinàmiques territorials guanyen terreny en matèria política. Segons el treball d'Enric Fossas¹, «les noves situacions derivades del procés d'integració europea i les oportunitats oferides per la societat de l'informació situen l'espai cultural dels espais intermedis en una posició privilegiada.» En aquest àmbit, i segons l'estudi de G. Gantelet², les autoritats locals intermèdies constituirien el nivell apropiat i suplementari per al desenvolupament d'activitats culturals. Efectivament, aquestes serien el marc ideal per reforçar la singularitat de les col·lectivitats territorials, creant així noves centralitats davant de la cada cop més massiva globalització.

L'exemple més significatiu d'institució intermèdia és la Diputació a Espanya. Les Diputacions són institucions públiques locals que es situen entre l'Estat i les municipalitats. El seu objectiu és el de garantir l'equilibri intermunicipal assegurant als territoris la prestació de serveis de competència municipal i de coordinar l'administració local amb la de l'Estat. Així doncs, estan habilitades per coordinar els serveis municipals per garantir la prestació de serveis de caràcter supramunicipal: estan dotades d'una dimensió territorial que els permet actuar activament en aquests àmbits. No hi ha un repartiment clar de les atribucions sinó un dret d'intervenció: d'aquesta manera, cap matèria de caràcter local queda fora del àmbit d'acció de les Diputacions. En matèria cultural, la manca de definició deixa l'intervenció en aquest àmbit a la voluntat política.

¹ *L'administració local i regional en l'espai cultural europeu. El rol de les administracions locals intermèdies en la política cultural*, Enric Fossas, Institut de Ciències Polítiques i Socials, 1999.

² Ibid.

La delegació: El concepte de delegació és diferent del de descentralització i de la desconcentració en el sentit que el poder queda relegat a unes institucions que s'encarreguen d'una missió específica o bé d'actuar en un àmbit específic.

Els anys noranta han experimentat una expansió molt important dels mecanismes de «delegació» a diferents nivells i a diferents escales. Dos exemples diferents poden il·lustrar aquesta diversitat.

A Suïssa, les competències culturals que no són assumides ni per l'Estat ni per les comunes queden delegades a la fundació pública Pro Helvetia. Aquesta s'encarrega principalment de recolzar projectes i esdeveniments a Suïssa o a l'estrange.

A Plovdiv, s'ha posat en marxa una política en aquest sentit amb la creació de la Fundació Municipal «el Mes Cultural Europeu - Plovdiv 1999». Aquesta s'encarrega de la programació, l'organització i la implantació del projecte administrant alhora tots els aspectes relatius a les subvencions, els ajuts i la recerca de fons.

Accions concertades:

Més enllà de les atribucions legals, algunes autoritats han seguit una política de concertació d'algunes funcions amb altres entitats, i això de forma sectorial; aquestes polítiques s'associen de vegades a processos de participació en la presa de decisions (veure C2). Les entitats «concertades» poden ser autònomes o bé públiques. D'altra banda, les autoritats participen també amb d'altres entitats o administracions públiques en consorcis o trusts, produint-hi una gestió compartida entre les autoritats i d'altres institucions públiques.

A Catalunya, existeixen aquests dos models. Entitats autònomes i empreses públiques gestionen nombroses àrees culturals: Entitat Autònoma d'Organització d'Espectacles i Festes, Institució de les Lletres Catalanes, Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya. Els consorcis i trusts també asseguren un rol en la gestió d'institucions públiques: Consorci per la Promoció Exterior de la Cultura Catalana, Consorci del Gran Teatre del Liceu, Consorci del Centre de Terminologia. També s'atribueixen subvencions en aquest sentit.

A Kalamata s'ha posat en marxa des de l'any 1995 l'Empresa Municipal pel Desenvolupament Cultural, l'objectiu del qual és aplicar un pla d'integració del desenvolupament cultural a llarg termini. L'empresa és privada i paral·lelament a l'aportació dels patrocinadors, està cofinançada pel Ministeri de Cultura grec i la municipalitat de Kalamata.

A Thüringen, aquesta tendència s'ha il·lustrat mitjançant la transferència de responsabilitats a institucions que han assumit la gestió de les biblioteques públiques, la preservació dels monuments i del patrimoni i els arxius, per exemple. Tenen la capacitat de prendre decisions i es posen en contacte amb els Consells Regionals i l'Ajuntament per coordinar i aplicar les lleis.

C02: Participació en la Presa de decisió

La participació en la presa de decisió té un vincle directe amb la participació dels ciutadans (C15: Relacions Interculturals) i la descentralització dels poders (C01: Descentralització i Subsidiaritat) quan cal precisar qui pren les decisions i a quin nivell es prenen. En segon lloc, queda clar que la participació en la presa de decisió té inevitablement unes conseqüències en els àmbits de la creació i la distribució de productes artístics però també a nivell del patrimoni (C08: Nova Creació i Producció Artística; C09: Distribució de Nous Productes Artístics; C18: Renovació del Patrimoni) quan es tracta de desenvolupar polítiques que estimulen aquests sectors.

En la totalitat dels territoris que participen a la base de dades, una gran majoria (82%) afirma tenir una política en aquest àmbit mentre que un 18% dels territoris afirman no haver desenvolupat cap política en aquest sentit.

Les dues temàtiques abordades són **la presa de decisió amb incidència territorial**, i la que té una **incidència sectorial**.

Presa de decisió amb incidència territorial:

A nivell de la participació en la presa de decisió amb incidència territorial, es fan distincions entre presa de decisió i consulta/opinió.

Presa de decisió:

Hi ha una gran varietat de estructures creades per fer participar els creadors, els agents culturals, els consumidors i ciutadans al si dels processos de presa de decisió. Les distincions principals concerneixen a (a) la naturalesa dels organismes que estan habilitats per prendre decisions (la seva autonomia), (b) la seva composició (o el seu grau d'obertura a la participació de la societat), (c) els sectors culturals sobre els quals estan habilitats per prendre decisions, (d) l'etapa del procés sobre la qual intervenen (especialment, la creació), (e) la base territorial de les decisions.

A escala nacional, als països de tradició anglo-saxona, una estratègia així en relació a la presa de decisions en matèria cultural és confiada als Arts Boards o Arts Council; el model d'organització «arms-length» (és a dir «a la distància d'un braç» de les institucions públiques) neix efectivament dins la tradició de subsidiaritat horizontal de les administracions públiques anglo-saxon, però ha estat implantat a alguns països, regions o ciutats d'Europa on la descentralització territorial i la consolidació d'un concepte de democràcia més social que polític han estat assumits. Els Arts Councils estan sovint constituïts de personalitats properes al sector artístic o social a qui va dirigir. Sovint, el seu rol és tècnic (tenen capacitat per atorgar finançaments) però alguns també tenen competències en matèria de planificació, monitoring o evaluació de les polítiques culturals. El nombre d'Arts Boards/Council depèn de la complexitat i de la importància del sector (poden existir diferents Councils per cadascun dels sectors artístics) o dels programes (creació d'agències similars als Arts Council/Board per a les associacions sense ànim de lucre, per exemple).

Tenint en compte els objectius d'aquesta recerca, ens fixarem en l'autonomia i la composició (punts (a) i (b) citats més amunt) dels organismes creats per assegurar una participació dels ciutadans i agents culturals en la presa de decisions.

1. En primer lloc, algunes estructures estan articulades entorn a l'administració i la seva composició està concebuda més com a política i social que integrada per professionals artístics. Així doncs, alguns organismes no limiten la seva composició als professionals i a les administracions sinó que estimulen una participació àmplia i directa dels agents de la societat, és a dir de tots aquells a qui afecten les decisions adoptades. Friburg és un exemple d'aquesta política pel que fa als projectes empresos o gestionats per l'administració pública. Es tracta d'una comissió formada per representants culturals, artistes, però també per consumidors, que decideix quins ajuts financers s'atribueixen als projectes.

2. En canvi, d'altres estructures es formen entorn d'un predomini del sector polític amb, tanmateix,

una aportació del sector professional principalment de tipus administratiu i institucional. L'autonomia política d'aquests cossos no és gaire elevada, tot i que es suposa que algunes organitzacions no governamentals integrades en aquestes estructures hi representen la societat civil. Així, el poder de presa de decisió pròpiament dit incumbeix a organismes del tipus «Arts Councils» locals o d'altres comitès formats a la vegada per electes locals i representants dels sectors artístics i socials. A Finlàndia, tant a Turku com a Lapònia, l'exemple és molt il·lustratiu. Existeix una certa tradició d'autonomia local i regional en nombrosos sectors culturals i les organitzacions no governamentals tenen una llarga tradició de participació en la presa de decisió. En aquest context, la missió dels «Arts Councils» finlandesos és la de promoure i finançar, mitjançant les seves decisions, les arts a nivell regional.

També podem citar altres organitzacions de tipus Consell regional que es troben en estreta relació amb els Departaments culturals ja que sovint han estat creades per aquests. A Istria (Croàcia), el Departament d'Educació, de la Cultura i dels Esports ha establert un Consell per elaborar proposicions anuals i instaurar un seguiment, formar experts, ajudar al Departament en la creació dels centres especialitzats per a la promoció dels districtes culturals. A Heidelberg (Alemanya), el Departament cultural també ha establert un grup de treball, «la Cultura a la Ciutat» en el qual participen els representants d'institucions municipals i no municipals i on es tracten problemes, qüestions i iniciatives culturals i fins i tot empresarials. Aquesta organització ha recolzat o realitzat nombrosos projectes. Així, podem citar, entre varies iniciatives, la creació d'altres equips de treball en l'àmbit del teatre, de centres culturals, la coordinació de les «Jornades Literàries de Heidelberg», el foment a la cooperació entre la Universitat i la Fundació Stadt Heidelberg.

Cal assenyalar el rol decisiu de l'administració pública (Grau d'autonomia poc elevat) en el sí de les estructures citades a 1 i 2.

3. Finalment, d'altres organismes compten amb un nombre de professionals superior i estan més allunyats de l'administració. Tanmateix cal remarcar que si aquesta particularitat els converteix en unes estructures més independents, també els caracteritza una distància i una asèpsia més importants respecte les temàtiques socials. Alguns d'aquests cossos, habilitats per adoptar decisions tenen una participació estrictament limitada els professionals com és el cas a Kalamata on s'ha establert un comitè programador que representa els sectors culturals més forts. L'Empresa Municipal pel Desenvolupament Cultural inclou un comitè format pels Directors dels tres sectors de l'Empresa (dansa, belles arts i estudis culturals).

L'aportació de la descentralització en aquest àmbit, fins i tot si no s'amplia la participació, permet malgrat tot que la presa de decisió es prengui a un nivell més local i per tant més proper a la realitat social.

Per altra banda, aquesta estructuració de la presa de decisió pot ser delegada a un nivell més territorial. Quant a les autoritats municipals, això es pot traduir en l'aplicació d'una política d'aquest tipus a nivell dels districtes. Bratislava és un exemple d'aquesta política ja que el poder ha estat transferit a oficines locals o a parts de la ciutat.

Opinió/Consell:

1. També a nivell territorial, alguns cossos no adopten decisions però tenen la funció de donar la seva opinió i d'aconsellar. Les institucions més importants poden ser consultades sota la forma de Consell com a Lausana a través de cada consell de les Fundacions que representen els sectors culturals més importants. A Anvers, cada autoritat local té l'obligació d'instal·lar un Consell Cultural, dividit després en 10 consells locals pels assumptes locals. En aquest cas també, per cada decisió, les autoritats han de respectar l'opinió d'aquest consell.

2. D'altres consells que reagrupen tot tipus d'artistes, d'organitzacions i d'institucions participen en la definició de les línies estratègiques de la política cultural sense tenir un poder de decisió. És el cas de Vila Franca de Xira (i també d'Anvers) on hi ha un Consell Cultural per a totes les matèries a excepció de les biblioteques i dels museus, i on cada decisió es pren obligatòriament després d'haver consultat aquest consell.

3. Finalment, també tenen lloc unes reunions més informals a algunes ciutats i regions sobre la situació cultural. En són exemples, entre d'altres, Thüringen i Glasgow, a través dels seus fòrums o tallers.

Presa de decisió amb incidència sectorial

Presa de decisió:

Trobarem un exemple d'aquesta política a la perifèria de Lisboa on, des de l'any 1997, 17 ajuntaments de la zona metropolitana es reuneixen regularment per assegurar una articulació estratègica principalment a nivell de les polítiques educatives. Uns grups de treball formats per representants escollits i consellers tècnics treballen en els àmbits dels parvularis, de l'educació intercultural o també dels nous models d'autonomia i de gestió escolar. Dins de l'àmbit d'aquesta associació, un treball d'equip ha posat en marxa unes iniciatives en el camp de l'animació cultural educativa amb publicacions com ara «Educação e Ensino» (Educació i Ensenyament) i «Animalo», una fira sobre educació que implica els diferents ajuntaments així com nombrosos associats.

Opinió/Consulta:

Es consulta uns organismes de tipus «consells consultius» o «comitès d'experts» en els quals els professionals estableixen comissions sectorials. Donen la seva opinió però no prenen cap decisió. Aquesta estructura existeix en quasi bé totes les autoritats locals o regionals.

C03: Relacions amb el Sector Privat

La implicació del sector privat en el sector cultural és important i cobreix nombrosos àmbits, especialment el de les indústries culturals (C01: Indústries Culturals), així com el de la promoció i la distribució de productes (C08: Nova Creació i Producció Artística, C09: Distribució de Nous Productes Artístics), de la creació d'ocupació (C10: Ocupació) i del patrimoni (C18: Renovació del Patrimoni).

Efectivament, molts territoris (un 67,2%) han inclòs les relacions amb el sector privat com una de les polítiques (oficials o no oficials) implementades mentre que els 20 territoris restants no han desenvolupat accions en aquest sector.

Les relacions amb el sector privat es despleguen de diverses formes que hem reagrupat en cinc temes: en primer lloc, el recolzament del sector públic al sector privat especialment mitjançant el sistema de les **subvencions**, després el **sector privat que actua ara com a patrocinador**, o també el **sector privat i el sector públic actuen junts sobre alguns projectes**, i després les noves formes de cooperació il·lustrades per la **relació entre el tercer sistema, el sector públic i el sector privat**, i finalment citarem un **exemple col.lateral** de finançament de projectes a través de les loteries.

El recolzament tradicional del sector públic a les iniciatives privades constitueix un primer punt. Les organitzacions culturals o bé les iniciatives del sector privat reben sovint unes subvencions per part de les autoritats públiques. Aquesta política de recolzament al sector privat permet ampliar considerablement l'oferta però també la innovació creadora i la multiplicitat dels projectes. Entre nombroses iniciatives, podem citar l'exemple de Zagreb que aporta el seu suport financer al Teatre U Gostima, a les publicacions Qorum i Kontura així com a galeries. També podem observar l'existència d'agències dedicades a la recollida de fons.

El sector privat, com a patrocinador i financer d'esdeveniments i/o de projectes constitueix el nostre segon punt. El sector privat pot tenir un rol similar i/o complementari respecte al sector públic en decidir finançar alguns projectes. Al mateix temps, aquestes accions justifiquen directament les inversions, en primer lloc en termes d'imatge i de notorietat i, després, en termes de reducció o exempció d'impostos. Nombroses iniciatives beneficien aquest tipus d'accions.

En tercer lloc, existeixen col.laboracions entre el sector públic i el privat. Aquestes col.laboracions també poden ser plantejades segons dos punts de vista. En efecte, es resumeixen sovint en accions que combinen els interessos comuns dels dos sectors tot coordinant les competències del sector privat i del sector públic. Això sovint es pot efectuar mitjançant la cooperació entre els departaments de turisme i de cultura amb hotels, agències i d'altres organismes privats. A Bratislava, en canvi, l'Institut Municipal de Conservació dels Monuments coopera amb companyies privades que patrocinen la protecció de les zones i troballes arqueològiques.

En d'altres casos, aquestes col.laboracions poden concentrar-se sobre accions a llarg termini i que amortitzen i rentabilitzen la inversió comuna. Així, s'emprenen accions concertades, com la d'Olbernhau, l'objectiu de la qual és promoure un emplaçament patrimonial. Es planteja aquesta iniciativa com el projecte més important que les autoritats han de desenvolupar entre els propers 10 o 20 anys. Aquesta nova inversió ha brindat al sector públic l'oportunitat per posar en marxa una cooperació amb el sector privat tot implicant-lo en el projecte. En efecte, aquesta regió havia sofert durant molt de temps un declivi de les indústries tradicionals i el turisme ha esdevingut una estratègia de primer ordre a la qual el sector públic ha decidit donar prioritat. Pel que fa al sector privat, treballa en aquest cas al costat del sector públic realitzant inversions en la restauració d'edificis històrics per transformar-los en infraestructures hoteleres, esdevenint així un dels motors del desenvolupament.

El tercer sistema, el sector públic i el sector privat: Aquesta quarta alternativa es posa avui dia en marxa quan hi ha una veritable voluntat política en aquest sentit. Efectivament, el tercer sistema apareix com a un tercer camí en matèria de cooperació cultural amb els sectors públics i privats. Es tracta d'organitzacions amb l'objectiu d'afavorir aquesta cooperació entre els agents d'aquests tres sectors

estratègics. Per exemple, a Carèlia del Nord, un projecte organitzat per un col·legi professional aspira a crear un àmbit de treball multiplicador d'idees (exposicions, educació, formació, serveis d'expert) per afavorir els vincles entre la creació i la indústria, els artesans, els creadors i les empreses (promoció del disseny de la cultura i de l'artesanat al comerç). A la regió de Lot i més particularment al poble d'Arques, el projecte Emporion ha estat establert per l'associació Les Ateliers des Arques (Els Tallers d'Arques) per inspirar continguts culturals al poble: paral·lelament a l'organització de tallers d'estiu en els quals arquitectes i dissenyadors han contribuït directament a una millor estructuració del centre, els objectius són la promoció de l'economia local mitjançant el disseny de productes locals i la creació de llocs de treball directes i indirectes. Pàgina web a Internet, publicacions o producció de mobiliari pel Departament són algunes de les eines utilitzades per a aquesta integració i aquesta cooperació.

El cinquè i darrer punt constitueix un exemple col·lateral. En efecte, existeix una forma original de finançar projectes, esdeveniments o també la restauració del patrimoni. Seguint un esquema especialment anglès, els exemples de loteria constitueixen accions de finançament públic indirecte a través de la redistribució dels diners dels seus beneficis en diferents sectors. Així, la Loteria Nacional del Regne Unit ha finançat nombrosos projectes artístics i culturals; a la dècada dels anys noranta, la Loteria ha esdevingut un dels principals financers de la cultura i de les arts al Regne Unit. Podem citar dos exemples concrets i il·lustratius de la varietat de projectes que han rebut el recolzament de la Loteria: la Companyia de Teatre d'Actors Minusvàlids de Glasgow i el Centre de Mitjans de Comunicació de Kirklees. A Lausana, aquest model també existeix sota la forma de Loteria per a la Suïssa Francòfona, la qual desemborsa novament els fons procedents dels seus beneficis cap a organitzacions de serveis socials o culturals així com a la investigació, l'entorn o el turisme.

C04: Noves Infraestructures Culturals

Aquesta secció està relacionada amb el nivell de la construcció de noves infraestructures culturals amb les noves biblioteques (C14: Innovació i Biblioteques). Tot el que té a veure amb el patrimoni (C18: Renovació del Patrimoni) constitueix un altre punt de contacte amb les noves infraestructures culturals en la mesura en que es reutilitzen molts emplaçaments.

Una immensa majoria de territoris ha afirmat tenir una política en aquest àmbit (95,1%) enfront d'un 4,9% que ha afirmat no tenir-ne cap. Tot i això, cal remarcar que molt sovint, potser degut a l'ambigüïtat de la qüestió o a la manca de precisió, s'ha confós en gran mesura aquest tema amb la restauració del patrimoni citada en la immensa majoria dels exemples. Aquestes estadístiques poden, doncs, aparèixer com a equívoces ja que no són realment representatives de les proporcions en les quals els territoris han desenvolupat una política de construcció de noves infraestructures culturals.

De fet, poques ciutats han desenvolupament realment una política en aquest sector. I l'inventari dels exemples citats poden ràpidament fer aparèixer dues tendències principals: **la construcció de noves infraestructures culturals i la millora, la restauració d'infraestructures obsoletes**. Finalment, com a tercer punt, cal aquí reservar un lloc especial al vincle amb la secció C18 que tracta la restauració i la utilització del patrimoni ja que la majoria dels territoris han alludit a aquesta política dins de la secció C04.

La construcció de noves infraestructures culturals: Tocant a aquest primer punt, és a dir a la construcció de noves infraestructures, els exemples observats indiquen sobretot que la construcció de nous edificis corresponen principalment a biblioteques i centres culturals. Un exemple molt representatiu de la tendència actual és el de la ciutat de Palmela (Portugal), on ja s'ha construït un centre cultural i se n'està projectant un altre. L'objectiu és afavorir les dinàmiques i rentabilitzar la inversió a través de les infraestructures multi-usos per facilitar el desenvolupament de les activitats posades en marxa per les associacions. Una nova biblioteca també podria facilitar una certa especialització en els àmbits de la infantesa, de l'audiovisual i els mitjans de comunicació, entre d'altres. Les infraestructures complementàries, sala d'exposició, auditori municipal i bar completen les instal·lacions per convertir la biblioteca en un espai múltiple, obert a d'altres possibilitats. Igualment, Vila Franca de Xira (Portugal) també vol dotar-se d'una biblioteca mentre que la regió de Cantàbria (Espanya) ha programat un pla de construcció de centres culturals, per dotar els pobles de nous equipaments, participant així a la descentralització local o regional. D'altres territoris, encara que no estiguin en fase activa de construcció de facilitats culturals, es preocupen clarament per aquest àmbit. Olbernhau forma part d'aquests territoris que no han desenvolupat accions oficials però que discuteixen el tema a nivell administratiu i polític. No obstant, les autoritats públiques són responsables de les infraestructures culturals en tot el que concerneix la inversió als edificis. Les principals dificultats es situen a nivell dels importants recursos dels que cal disposar per procedir a la construcció i restauració d'infraestructures o d'altres serveis (museus, educació, artesanat i projectes pels joves...) en els deus a vint propers anys. Tanmateix, cal observar que l'existència d'una política dedicada a la construcció o la rehabilitació d'infraestructures culturals no assegura el seu funcionament: els responsables culturals de les noves infraestructures coneixen bé les dificultats per obtenir un finançament per un bon funcionament, una vegada s'ha construït l'edifici.

La restauració i la millora d'infraestructures culturals: D'altra banda, alguns territoris, preocupats per l'existència d'infraestructures culturals obsoletes, decideixen aportar modificacions i millores als seus establiments. A Szczecin, s'han concedit fons específics per al Departament Cultural per cobrir les despeses de modernització i restauració de les institucions culturals municipals. A Zagreb, diferents infraestructures, com el museu de la Ciutat, les biblioteques Bogdan Ogrizovic i Vladimir Nazor i el teatre Dubrava han estat equipats i adaptats. Turku aspira a desenvolupar el parc que conté l'obra de l'escultor Jaakola, preservant les seves estàtues, documentant les seves obres i preveient la possibilitat d'instal·lar un teatre en el parc a l'estiu.

Vincle amb C18 - Restauració del patrimoni: Finalment, cal no oblidar que la majoria dels exemples citats en aquest apartat pels territoris que han contestat al qüestionari FACTUS concemeixen en realitat la secció C18 de restauració del patrimoni i han estat doncs transferits a aquest tema.

C05: Difusió i Promoció Internacional

En aquest àmbit, moltes polítiques poden constituir eines per la promoció internacional dels productes. Els mitjans de comunicació (C06: Mitjans de comunicació), a través de la seva capacitat per administrar la informació, són un instrument important a l' hora de promoure la difusió artística. El turisme (C11: Turisme) també pot ser útil en la mesura que permet donar a conèixer els productes locals a una escala més important, ja sigui a través dels turistes que produeixen ells mateixos una difusió, ja sigui a través de la promoció que es fa al voltant dels productes turístics. Pel que fa a la distribució de nous productes (C09: Distribució de Nous Productes Artístics), tenen un rol en la difusió internacional a través de l'exportació dels productes artístics.

En aquest àmbit, una majoria dels territoris (un 78,7%) ha afirmat efectivament haver desenvolupat, oficialment o no, una política mentre que els altres 13 territoris (un 21,3%) no han desenvolupat cap activitat en aquest sector.

En aquest sector, les iniciatives es reagrupen en dos temes principals, que són **la participació en xarxes i els mecanismes de promoció internacional**.

La participació i la creació de xarxes regionals, nacionals o internacionals constitueixen una primera eina de treball. Tanmateix, a dins d'aquesta temàtica, es poden fer matitzacions pel que fa al concepte de xarxa.

1. D'una banda, existeixen xarxes de tipus informal. Es constitueixen sovint per resoldre una necessitat immediata. Es pot tractar senzillament de contactes personals que aspiren a procedir a intercanvis directes i trobar una utilització immediata dels coneixements sobre un projecte concret i en un temps limitat sense forçosament donar lloc a una cooperació permanent. Concretament, el Centre Internacional de Dansa de Kalamata ha desenvolupat tota una sèrie de contactes i relacions d'intercanvis, d'experiències i de cooperació amb organitzacions internacionals constituint així una xarxa de tipus més informal. A Lapònia, el projecte pilot POLAR ARC pretén propagar l'art més enllà de les fronteres reunint diversos projectes de cooperació amb d'altres províncies com la de Norrbotten amb «Art Crossing Borders» des de 1992-93, les d'Arkangel i de Barents en cooperació amb Finlàndia i Noruega amb «Polar Art Line» des de 1993-94. Ja han tingut lloc diverses exposicions en l'àmbit d'aquest projecte a Munic, Alemanya, al 1996, a Edinburg, Escòcia, i a Roma, Itàlia, al 1998; finalment, aquests projectes participen en una xarxa d'artistes i un grup que exposa a la regió de Barents.

Aquestes xarxes tenen sovint una vida molt curta i associada a un projecte concret, ja sigui «artístic» com els exemples citats més amunt, o «polític», quan el desenvolupament dóna lloc a un estudi sobre una matèria que suscita l'atenció d'una ciutat durant cert temps (per exemple, la xarxa o col·laboració entre les ciutats de Barcelona, Lille i Bolonya sobre el tema «Més ciutat, més participació» que es va concretar en una conferència i una publicació-dossier). Aquestes xarxes (potser caldria definir-les com a consorcis d'oportunitats) neixen sovint a partir dels projectes de cooperació impulsats per la Unió Europea i no permeten un veritable intercanvi de les experiències de les ciutats ni tan sols un aprofundiment en els desafiaments i les estratègies. En efecte, aquests aspectes només poden ser tractats amb rigor en les xarxes «madures», dotades de cert aparell d'investigació i de dispositius administratius.

2. L'existència de programes internacionals, especialment d'agermanament de ciutats com és el cas de molts territoris, és un altre exemple de treball en cooperació. Aquests agermanaments permeten desenvolupar territorialment la cooperació entre les ciutats en sectors amb interessos comuns i procedir a intercanvis fructífers. Així, i només citarem els exemples portuguesos, Mafra està agermanada amb Leimen a Alemanya i amb Frehel a França, Lisboa amb Mindelo a Cab Verd i Vila Franca de Xira amb Villejuif a França. Lisboa i Mafra procedeixen a un intercanvi de productes en l'àmbit d'aquests agermanaments, realitzant així una acció de promoció a la vegada de la regió i dels seus productes tant a nivell cultural com a nivell dels mercats, dels béns i dels serveis. Aquests agermanaments també poden adoptar la forma d'intercanvis interculturals quan, com és el cas a Vila Franca de Xira, s'organitzen intercanvis escolars, desenvolupant el coneixement mutu de les tradicions, de les formes de vida i de l'història mitjançant els programes culturals.

És interessant remarcar el rol important d'algunes associacions (tercer sistema) en el llançament de programes d'intercanvis entre les ciutats agermanades. Aquests intercanvis són quasi bé sempre dirigits cap als àmbits de les arts del espectacle (especialment la música i la dansa) i les tradicions populars i folklòriques.

Aquestes xarxes poden adquirir dimensions interessants pels agents polítics locals quan hi ha un repte «polític» a més dels intercanvis, és a dir, si l'administració aconsegueix «ensenyar» als operadors culturals a partir de l'experiència dels altres col·laboradors i a «aprendre» per la seva part gràcies a les discussions amb els electes i els responsables de la cultura de les altres ciutats. El caràcter bilateral dels intercanvis (que per tant és sinònim d'una manca d'estructura administrativa «en xarxa») i el voluntariat necessari per mantenir aquest fan difícil un aprofundiment en les matèries i la supervivència a llarg termini de les xarxes. No obstant, cal reconèixer que els agermanaments i els intercanvis han tingut un rol molt important durant els primers passos de «contextualització» de les polítiques culturals d'algunes ciutats europees.

3. D'altra banda, la participació i la creació de xarxes a un nivell de cooperació més elevat es desenvolupa a nivell regional, nacional o també internacional. A nivell internacional, la multiplicació de les xarxes permet facilitar l'intercanvi d'experiències tot estimulant els contactes. Les Trobades és una xarxa que reuneix als responsables culturals de les ciutats europees. Els seus objectius són posar en contacte els electes culturals, permetent així establir polítiques culturals sectorials que responguin a centres d'interessos comuns. També és interessant assenyalar iniciatives com la del programa pilot LIA que reuneix 3 xarxes europees de ciutats i es dedica durant 3 anys al recolzament de projectes locals d'integració de les comunitats d'immigrants en la vida pública i econòmica local. La motivació de les xarxes implicades és l'estimulació de les relacions entre cultura i economia mitjançant la creació d'empreses (xarxa Elaine), la millora de la qualitat de vida dels ciutadans a Europa (xarxa Eurocities) i la facilitació de l'accés de la població als serveis públics (xarxa Barris en crisi).

De les diferents experiències tractades en resulta com a segona tendència l'existència de nombrosos mecanismes de promoció internacional.

Cal assenyalar en primer lloc la voluntat política d'alguns territoris per crear agències dedicades a la internacionalització. Aquestes constitueixen importants instruments a la vegada per a la promoció del territori en qüestió, i per intensificar els contactes amb d'altres territoris, creant així un terreny comú favorable a la multiplicació d'intercanvis a través d'interessos similars. Així, a Catalunya, algunes associacions, fundacions i empreses del sector cultural s'han associat amb la Generalitat per fundar el COPEC (Consorci Català per a la Promoció de la Cultura a l'Estranger) amb l'objectiu de promoure la cultura catalana a l'exterior, a través de la cooperació amb institucions estrangeres i la participació de la cultura catalana en esdeveniments estrangers. Per poder coordinar millor les seves activitats, el COPEC ha establert delegacions a diferents ciutats d'Europa (Londres, París, Berlin, Copenhague, Milà i Brussel·les). La indústria audiovisual, el teatre, la dansa i la música formen part dels sectors d'activitat d'aquesta institució. A Luxemburg, l'Agència Luxemburguesa d'Acció Cultural creada per la Ciutat i el govern luxemburguès per promoure la cultura luxemburguesa, afavoreix la presentació d'artistes coneguts a d'altres països.

D'una altra banda, existeixen polítiques expresses en àrees precises que poden ser estimulades per l'intercanvi d'idees, experiències i informacions. Així, Friburg i Lausana formen part de CORODIS (Comissió de la Suïssa Francòfona de Difusió dels Espectacles), una xarxa nacional que permet que les companyies de dansa contemporània s'exhibeixin a Suïssa i també a l'estrange. Fins llavors, les companyies no havien tingut la possibilitat de presentar les seves obres a nivell nacional o internacional. D'altra banda, la part francòfona amb el seu 1,2 milió d'habitants constitueix una audiència molt limitada i per tant CORODIS ha recollit fons per permetre que les companyies puguin exportar-se. Abans de concedir un ajut a un projecte, aquests han de rebre la conformitat d'una comissió d'experts. L'any 1996, 20 companyies de dansa i teatre han pogut ser subvencionades a 13 països estrangers.

2. El marketing o les formes de promoció constitueixen una forma clàssica d'augmentar la circulació i la difusió de la informació entorn als productes, augmentant així les seves possibilitats d'expansió. Nombrosos instruments, especialment a nivell de la publicació, ja sigui la premsa internacional o publicacions orientades a la cultura, posen en relleu els productes artístics i culturals. Així, entre d'altres, podem citar la revista artística Mare Articum a Szczecin que organitza la seva promoció dins de la regió

artística bàltica. Entorn a aquesta revista, s'organitzen diferents reunions de promoció a nivell nacional com a Suècia, Dinamarca o Rússia. S'utilitzen d'altres suports amb finalitats comercials, com ara el CD-Rom o Internet. Així, el projecte POLAR ARC a Lapònia ha desembocat en la creació d'un instrument sota la forma d'un CD-Rom, un catàleg d'art visual que conté informacions sobre els artistes de les quatre regions que hauria de facilitar els contactes i la feina en xarxa.

3. Les beques per viatges, que permeten a les companyies i als artistes exhibir-se o donar-se a conèixer a d'altres ciutats constitueixen una eina addicional per a la disseminació i la promoció artística. També es fomenta la participació a fires o manifestacions culturals a l'estrange.

4. També s'organitzen esdeveniments culturals, fires o mercats per atreure els visitants i promotores i, com es el cas a Turku amb l'exposició Kermavaahto, permetre als artistes locals presentar-se i promoure l'art local. Kermavaahto és una exposició regional d'arts plàstiques, d'artesanat i de disseny del sud-oest de Finlàndia, de les illes Åland i de la regió dels Stockholms. Al principi, l'exposició comença a dos museus de Rauma per transformar-se després en una exposició itinerant destinada a ser presentada al museu de les illes Åland i a Norrtälje a Suècia. Pel que fa a les obres d'art, procedeixen de Finlàndia, de les illes Åland i de Norrtälje a Suècia. Les exposicions, testimonis de la cooperació entre aquestes tres regions, constitueixen importants oportunitats de presentació de les obres.

5. Finalment, es porten a terme accions per utilitzar alguns productes com a instruments específics de promoció a nivell regional però també internacional. La indústria cultural il·lustra aquesta utilització dels productes culturals, especialment a través de l'edició de catàlegs o d'altres publicacions. Alguns sectors, com el del llibre i més concretament la traducció de la literatura local a d'altres llengües estrangeres poden ser objecte de polítiques de promoció de la creació local, amb l'objectiu de facilitar les exportacions.

C06: Mitjans de comunicació

L'acció dels mitjans de comunicació i els contactes amb aquests han d'estar relacionats clarament amb la promoció i la distribució de productes (C05: Difusió i Promoció Internacional, C09: Distribució de Nous Productes Artístics). En efecte, aquesta relació s'alimenta del fet que els mitjans de comunicació constitueixen un recolzament explícit per a les polítiques de difusió de productes artístics i cultural i de promoció internacional.

Efectivament, una majoria dels territoris consultats (un 83,6%) ha desenvolupat una política a l'àmbit dels mitjans de comunicació, enfront d'un 16,4% que no ho ha fet.

La relació entre cultura i comunicació sembla essencial i evident però així i tot, a la pràctica, la seva efectivitat no és evident. Aquesta és una de les conclusions de les investigacions portades a terme a l'ocasió del seminari de Vilafranca del Penedès l'any 1996 en l'àmbit del Projecte nº10 (Consell de l'Europa). En aquesta ocasió, van aparèixer les dificultats que els mitjans de comunicació, especialment els audiovisuals, es troben a l'hora de constituir instruments de promoció de la vida i de les cultures locals i regionals. En efecte, la relació entre les polítiques culturals i la comunicació es veu limitada per la manca de cooperació i de mètodes de treball, ja que aquests diferents actors treballen de forma diferent.

Tanmateix, cal diferenciar entre sector audiovisual i premsa escrita, ja que aquesta és més activa a nivell local mentre que l'audiovisual difícilment actua en aquest àmbit. Per tant, el desenvolupament d'interrelacions entre aquests dos tipus de mitjans de comunicació podria ser un important factor d'integració dels mitjans de comunicació a les seves realitats territorials.

En aquest context, els mitjans audiovisuals locals apareixen sovint com a entitats fràgils. En efecte, aquest sector és víctima de les pressions econòmiques, de la manca de professionalitat d'aquests operadors i d'una audiència molt sovint limitada a un públic específic i sensibilitzat. Per tant, aquests mitjans tenen sovint poc impacte quan constitueixen importants espais públics i que es troben a prop de les realitats locals. En efecte, constitueixen un instrument únic per permetre la participació ciutadana i facilitar l'accés de les comunitats a aquestes formes d'expressió.

En aquest context és important dotar aquests mitjans dels medis per al seu desenvolupament al seu territori. Concretament alguns aspectes haurien de ser privilegiats, com ara la formació dels operadors i una cooperació més important entre cultura i comunicació.

Alguns projectes han sabut dotar els mitjans de les capacitats necessàries per integrar-se al si del teixit local, establint estratègies locals que afavoreixin l'accés a aquests mitjans per part de la població. Tot i això, l'estudi de la base de dades demostra que aquestes estratègies no estan presents en molts territoris, ja que els exemples de les polítiques culturals dirigides per les ciutats es concentren en la difusió regular d'informació cultural i la informació entorn a esdeveniments particulars.

Informar sobre el calendari cultural:

1. Aquesta difusió d'informació té un caràcter regular i informa sobre la programació cultural. Generalment, les informacions en forma d'agenda es difonen a través dels mitjans locals (premsa, ràdio i televisió). A Bratislava, és una ràdio pública la que difon la informació, en col·laboració amb el Departament de cultura i esports, el personal editorial però també les organitzacions culturals de la ciutat.

2. Aquesta política també es materialitza en forma d'ajuda o de creació de publicacions dedicades únicament a cobrir l'actualitat cultural d'una ciutat o regió determinada. Per exemple, a la regió de Turku, la revista cultural «Foorumi» edita 5.000 còpies i informa sobre tot allò relatiu a les arts i la cultura a la regió.

Entorn als esdeveniments:

1. El segon tipus d'accions es caracteritza per la promoció realitzada entorn a un esdeveniment particular. Aquesta difusió es pot realitzar a través dels mitjans de comunicació a nivell local o fins i tot

nacional com a Loures o Oeiras o bé a Palmela on s'elabora un pla de divulgació i de promoció per cada projecte. D'altra banda, s'organitzen conferències de premsa amb el mateix objectiu, és a dir quan es produeixen esdeveniments particulars.

2. Finalment, cal tenir en compte l'impacte natural dels mitjans de comunicació a l'entorn local que promouen sovint la cultura per inducció, a través de la seva pròpia programació, tot reflectint la vida cultural local i actuant-hi. La possibilitat oferta pels mitjans de comunicació locals als ciutadans de participar estimula la innovació. Al mateix temps, aquest procés de participació creativa dinamitza culturalment i socialment el medi local.

C07: Indústries Culturals

Les indústries culturals són al cor de la relació entre la cultura i el sector privat (C03: Relacions amb el Sector Privat). Així, la promoció i la distribució dels productes artístics (C08: Nova Creació i Producció Artística; C09: Distribució de Nous Productes Artístics) constitueixen sectors d'activitats que dinamitzen el mercat de les indústries culturals. La restauració del patrimoni (C18: Renovació del Patrimoni) és un terreny fèrtil pel que fa a obres i afavoreix una explotació posterior dels recursos patrimonials, especialment a través del turisme (C11: Turisme). Finalment, és inevitable considerar que avui dia les indústries culturals són un terreny potencialment creador d'ocupació (C10: Ocupació).

Respecte a aquesta qüestió, les accions de les ciutats queden repartides atès que només una petita majoria d'un 60,6% dels territoris ha respost no haver integrat aquesta dimensió a la seva política cultural.

Dins de la promoció a les indústries culturals, podem distingir quatre tipus d'orientacions: **l'ajut a les petites indústries, la creació d'agències especialitzades, la creació de districtes culturals i les col·laboracions.**

Ajut a les petites indústries: En primer lloc, existeix una preocupació per part de les autoritats públiques en relació a les petites indústries que no són prou poderoses per desenvolupar-se de forma autònoma. Llavors, es pot aportar una ajuda especialment en el cas de petites galeries, editorials, productores o petites empreses del sector audiovisual i multimèdia. Els projectes públics més comuns són la creació: (a) de línies de subvencions específiques per a les indústries culturals (la qual cosa implica la creació de comitès de selecció «professional»), (b) de línies de crèdit preferencials per a les iniciatives culturals, (c) d'incubadors municipals d'empreses o de centres de recursos compartits.

L'artesanat també és un sector que tradicionalment rep ajuts per part de l'esfera pública, com és el cas a Palmela, on s'ha creat un centre artesanal. La particularitat d'aquest centre és que ensenya les tècniques artesanales que han estat abandonades progressivament i que ja no s'utilitzen avui dia. El centre també serveix com a escola professional i s'hi formen els joves per que esdevinguin els futurs artesans de la institució. En efecte, l'especificitat del centre és la seva capacitat per fer coexistir l'interès turístic del centre a través de la presentació de les tècniques tradicionals d'artesanat i un interès pedagògic, atès que nombroses escoles es desplacen, amb un centre de formació capaç de dinamitzar una petita indústria cultural.

Creació d'agències especialitzades: Cal subratllar que, segons els territoris, d'altres indústries més importants es beneficien també de l'ajut del sector públic mitjançant la creació d'agències especialitzades que donen facilitats d'impostos i de gestió.

La creació de «film offices» és un exemple concret d'aquestes polítiques sectorials. Aquest tipus d'iniciativa és cada cop més freqüent a Europa i vol respondre a la demanda de la indústria audiovisual. Es posen sota l'autoritat de les ciutats per administrar millor els permisos i exempcions de taxes. Aquesta legitimitat també és important ja que permet garantir una millor utilització dels espais públics. Al mateix temps, això garanteix condicions iguals per promoure les activitats de la indústria sense tenir en compte l'origen de les companyies o productors. Aquestes comissions constitueixen excel·lents promotores de creació d'ocupació i de noves zones econòmiques. També tenen la capacitat de promoure ciutats i regions en el mercat global. Glasgow i Catalunya presenten organitzacions d'aquest tipus en els seus territoris.

Creació de districtes culturals: Com hem constatat anteriorment, les autoritats poden ajudar algunes indústries. S'han creat districtes culturals amb exempcions de taxes i la provisió de facilitats per fomentar la inversió del sector privat en aquest àmbit. La creació de districtes dinamitza el territori en el qual estan integrats. En efecte, les indústries culturals són creadores d'ocupació, estimulen el turisme, afavoreixen la inversió i fomenten la formació. Tanmateix, es crea sovint una preeminència d'una zona en concret (sovint el centre), i les zones perifèriques queden així excloses.

A Kirklees, es va realitzar un estudi de les indústries culturals per posar en marxa un pla de regeneració a nivell cultural. Es fa una prova de l'efectivitat de la inversió cultural en termes d'ocupació, d'atracció del

sector industrial perquè Kirklees vol ser l'exemple nacional de l'impacte i del desenvolupament de la regeneració cultural a llarg termini. L'objectiu és obtenir una informació creïble en relació al tamany i a l'impacte de les indústries culturals per justificar aquesta estratègia de desenvolupament d'un districte mitjançant facilitats d'inversió en el sector, estimulant així l'ocupació i la dinamització de l'entorn.

Les col.laboracions: Finalment, les col.laboracions són un quart i darrer punt de promoció de les indústries culturals.

1. El desenvolupament d'iniciatives conjunes a través de l'organització d'esdeveniments o la creació d'organitzacions són un exemple d'aquestes cooperacions que permeten una eficàcia més important gràcies a l'intercanvi d'experiències, de reflexions i d'idees però també d'especialitats. Així, a Helsinki, el centre construït en principi pels Jocs Olímpics de 1940 i que mai no va ser utilitzat degut a la guerra, va ser restaurat com a Centre dels Mitjans de Comunicacions i del Cinema. Reuneix a més de 20 col.laboradors públics i privats, i les seves activitats se centren en el Cinema Finlandès i Europeu, la televisió local i el desenvolupament dels nous mitjans. L'originalitat d'aquesta col.laboració és haver aconseguit reunir aquests diferents col.laboradors a la vegada públics i privats per establir un centre que desenvolupi la indústria dels nous mitjans.

2. Existeixen altres col.laboracions que estableixen vincles entre les escoles d'art i de disseny i les indústries culturals com a Carèlia del Nord. Les autoritats regionals, municipals, la cambra de comerç, empreses de la regió, l'escola professional i el parc de la ciència s'han associat per posar en marxa aquest projecte que vol crear un terreny fèrtil de coneixements especialitzats, d'art, d'idees i de cooperació per promoure el disseny cultural al món de les finances, desenvolupar l'artesanat en relació amb el disseny i promoure la cooperació entre artistes per estimular noves activitats comercials. Aquest projecte té lloc gràcies a la creació i al desenvolupament de nous productes, exposicions, formacions i serveis d'experts. Amb aquest objectiu, s'ha sol·licitat la col.laboració de petites i mitjanes empreses, planificadors, artesans, artistes, investigadors, inventors, gestors i escoles.

3. Finalment, un altre tipus d'intercanvi pretén organitzar trobades entre professionals per a una millor cooperació. Així, a Istria, un cap de setmana internacional del cinema reuneix autors de tres països (Itàlia, Eslovènia i Croàcia) amb l'objectiu de conèixer-se i de presentar les seves obres i crear així una millor cooperació.

C08: Nova Creació i Producció Artística

Pel que fa a aquest tema, les relacions amb els altres sectors constitueixen generalment un recolzament a la creació mitjançant el foment de la producció. En efecte, molts altres sectors poden fomentar la producció, sent alhora tant demandants com difusors d'aquests nous productes (C03: Relacions amb el sector Privat, C04: Noves Infraestructures Culturals, C07: Indústries Culturals, C10: Ocupació, C11: Turisme, C12: Cultura a dins i al voltant de l'Escola, C21: Cultura Científica i Tècnica). També és un ventall de possibilitats d'expressió per a alguns sectors de la societat) (C02: Participació en la presa de decisió, C13: Llengües, C15: Relacions Interculturals, C16: Art i Minusvàlids, C17: Cultura i atur, C19: Cultura i Perifèries Urbanes, C20: Cultura a les Zones Rurals).

51 dels 61 territoris inclosos a la base de dades han afirmat tenir una política, oficial o no, a l'àmbit de la creació i promoció de nous productes. Per tant, és tracta d'una immensa majoria (un 83,6%) entre la qual, per 39 dels 51 territoris, es tracta d'una política oficial.

Les polítiques en aquest àmbit són força desenvolupades i cal observar moltes accions especialment en l'àmbit de la formació, de les ajudes a la creació i a la producció i del concepte de creativitat transferible.

Formació:

1. En matèria de formació, les escoles d'art constitueixen des de sempre un dels instruments clàssics de promoció i de producció. Han adquirit un lloc central en el sistema de promoció artística dels territoris. En aquest àmbit, es poden aportar ajuts a aquestes escoles en forma de subvencions o bé a través de col·laboracions que tenen l'avantatge d'estimular les activitats organitzades i oferir uns ventalls de formació més amplis.

2. Finalment, algunes escoles d'art presten molta importància a les evolucions artístiques. Fan un seguiment de les obres d'avantguarda i programen les noves tendències artístiques amb l'objectiu de respondre a nous problemes i entrar en interacció amb un nou públic. És el cas de Lausana on l'Escola d'Art s'orienta també cap a les arts visuals i les tècniques audiovisuals mitjançant l'organització de tallers sota la direcció d'artistes, d'intercanvis internacionals que tenen en compte la imatge de síntesi, la interactivitat, el multimèdia i la imatge virtual.

3. Tocant a la naturalesa de les formacions oferides, es pot fer una distinció principalment entre dues tendències: d'una banda, les formacions principalment destinades als artistes que reforcen les aptituds artístiques i creatives, i d'altra banda, les que doten d'eines tècniques i de marketing i de gestió d'empreses, més aplicades per les persones que administren la producció i la promoció dels productes artístics. Aquestes formacions poden derivar en estades més puntuals de tipus seminaris, cursos o tallers ja estiguin centrats en la gestió cultural o més aviat en activitats culturals destinades o no als artistes. Aquestes activitats tenen l'avantatge d'ofrir formació sobre temes molt específics que permeten una especialització en àmbits concrets. Istrija il·lustra aquestes dues tendències atès que el Districte Cultural i dels Esports ha desenvolupat un programa en el que s'organitzen tallers i seminaris relatius a la planificació cultural estratègica. També es desenvolupant d'altres àmbits específics mitjançant tallers d'escriptura, de fotografia, de video, de teatre o altres.

Creació i Producció:

1. La majoria de les iniciatives se centren en l'ajut concret aportat als artistes. En efecte, es concedeixen beques a artistes i companyies per fomentar la creació, i els nous creadors es beneficien d'ajuts pels seus projectes artístics. Moltes ciutats apliquen aquest tipus de política que resulta ser un dels mitjans clàssics per estimular la producció. Així, a Gent, els nous projectes o creacions reben un ajut financer o logístic i a Zagreb, s'afavoreix els projectes artístics que utilitzen les noves tecnologies.

2. L'organització de competències forma part dels factors que afavoreixen la creació artística. A Vila Franca de Xira, les competicions de fotografia i d'art produït per joves artistes són esdeveniments importants ja que posen els nous productes artístics en primer pla i el seu objectiu és facilitar la carrera artística dels

artistes joves.

3. Segons els territoris, es desenvolupen estratègies per atreure joves artistes d'altres regions o nacions. Es tracta d'iniciatives que revitalitzen i regeneren l'entorn artístic local i regional. Existeixen centres especialment orientats cap a la creació i la producció «jove», com és el cas de les residències d'artistes. Marsella proposa una infraestructura en el si de la qual acull artistes per permetre's-hi la posada en marxa dels seus projectes i també disposa d'una residència d'artistes; tot plegat amb l'objectiu d'afavorir la producció d'obres i d'estimular el contacte amb el públic. Així doncs, l'objectiu de «La Friche» és promoure la creativitat i la producció artística utilitzant instruments com poden ser la interactivitat i els mètodes de treball interdisciplinari. Acollint molts actors de totes les disciplines artístiques (dansa, música, teatre, arts plàstiques, cinema, audiovisual, literatura), manté una dinàmica artística i posa en marxa un terreny propici per l'encreuament d'estils, afavorint així l'enriquiment artístic.

Amb el mateix objectiu, es reestructuren i rehabiliten locals (zones industrials abandonades, cases desnonades) per permetre la realització d'activitats artístiques. És el cas de Turku on el projecte «Manifesti» ofereix a artistes o companyies de molts àmbits (música, dansa, teatre, art experimental a través dels mitjans de comunicació) l'oportunitat d'exhibir-se a una antiga fàbrica de corda. L'objectiu d'aquesta iniciativa és el de modificar el paisatge urbà de la zona mitjançant la restauració de vells edificis. Aquestes accions donen una segona vida al patrimoni i reforcen alhora la identitat de la ciutat.

4. Finalment, existeixen organismes que fomenten la creació innovadora i la investigació, tot posant en relació científics i humanistes i/o analitzant les noves tecnologies i els nous llenguatges. L'exemple més explícit és el KRTU, creat al 1989 a Catalunya. La política de la institució és estimular i afavorir les noves tendències, tot donant també beques per a la «creativitat jove», fomentant el diàleg entre els sectors artístic i d'investigació científica i recolzant l'estudi de les noves tecnologies.

Creativitat transferible: Finalment, el concepte de creativitat transferible és un tercer punt interessant i particular. Aquesta entra difícilment dins de l'àmbit d'una política cultural concreta però tot i això Kirklees ha desenvolupat aquesta idea a les seves accions culturals. El projecte, elaborat en part gràcies als conceptes extrets del llibre de C. Landry i F. Bianchini, *The Creative City*, Londres, Demos, 1985, es construeix a través de diverses etapes. El primer objectiu és poder posar en pràctica les idees innovadores, després fer evolucionar aquestes idees en un entorn creatiu que s'enriquirà mitjançant la col.laboració, la competició o la combinació. La concretització s'efectua després mitjançant l'establiment d'infrastructures, «plataformes de llurament», que faciliten i permeten l'expressió d'aquestes innovacions. L'objectiu de la fase final és donar les capacitats per difondre aquesta creació per crear de nou estímuls per a la creació d'idees.

C09: Distribució de Nous Productes Artístics

La distribució de nous productes artístics entra en joc a molts mecanismes culturals. Els nous productes constitueixen eines de recolzament a l'expressió d'alguns sectors (C13; Llengües, C15: Relacions Interculturals, C16: Art i Minusvàlids, C19: Cultura i Perifèries Urbanes, C20: Cultura a les Zones Rurals). D'altres seccions (així com les ciutades anteriorment) constitueixen un recolzament a la difusió de nous productes i es beneficien directament de l'aportació produïda per aquesta difusió (C03: Relacions amb el sector privat, C04: Noves Infraestructures Culturals, C05: Difusió i Promoció Internacional, C06: Mitjans de comunicació, C07: Indústries Culturals, C10: Ocupació, C11: Turisme, C14: Innovació i Biblioteques, C21: Cultura Científica i Tècnica).

Dels 61 territoris, 31 tenen una política oficial o no oficial, és a dir una majoria d'un 50,8% contra una minoria d'un 49,2% dels territoris que no han actuat en aquesta direcció.

El recolzament a la distribució de nous productes revesteix diverses formes que constitueixen eines destinades a facilitar aquesta difusió. En resum, podem citar **les polítiques d'informació en forma de marketing, l'ajut financer als artistes, la creació de xarxes culturals per fomentar els intercanvis d'exposicions i de produccions artístiques, l'ajut a la difusió d'esdeveniments culturals i l'organització d'esdeveniments, festivals i altres**.

Les polítiques d'informació, de marketing: Les accions desenvolupades en aquest àmbit prenenen oferir una informació més ample al públic, augmentant així les oportunitats de difusió dels nous productes. Es tracta més aviat d'accions dirigides cap a una «estructuració de l'oferta». Concretament, això es tradueix per l'establiment d'eines com poden ser l'edició de catàlegs i/o de revistes promocionals, CD-Roms, pàgines web o «portals-web». En aquest sentit, Lapònia ha establert un servei de revistes pels escriptors de la regió. Palmela edita publicacions de buscadors de la municipalitat que treballen sobre l'història local i la ciutat de Valenciennes ha creat un portal-web interactiu que conté tota l'oferta cultural de la ciutat.

Ajut financer als artistes: Una altra de les tècniques força usuals que permet fomentar la distribució d'aquests productes és el recolzament financer, sota la forma de beques per a artistes i companyies. Aquests ajuts recolzen la producció de noves obres i la possibilitat de presentar-les, estimulant així la creació. Per exemple, a Thüringen, aquest recolzament pot consistir en un ajut als artistes per pagar el lloguer de les galeries per tenir més facilitats per exposar. A Turku, l'«Arts Council» aporta una remuneració i unes beques pels artistes que treballen sobre els nous productes artístics.

Un altre tipus consisteix en ajuts que permeten als artistes d'assistir i participar en exposicions, fires i festivals. Poden així presentar les seves obres i multiplicar les possibilitats de difondre-les. Concretament, això significa que territoris com Cantàbria, Palmela, Thüringen, Lapònia o Catalunya faciliten el desplaçament dels seus artistes pagant una part o la totalitat de les despeses del viatge.

Recolzament a la difusió d'esdeveniments i de producció culturals: Les iniciatives en aquest àmbit s'il·lustren sovint per l'establiment de circuits. En aquest context, existeixen institucions que faciliten a les produccions artístiques la informació per desplaçar-se i promoure's a l'exterior. Palmela constitueix un dels exemples clàssics en aquest àmbit. En efecte, s'organitza un concurs de música moderna per divulgar i promoure els projectes originaris del districte de Setubal. A part dels premis atorgats als tres vencedors, aquesta iniciativa ha permès als vencedors de les edicions anteriors gravar la seva música donant-los per tant una oportunitat per entrar de forma més professional al món de la música.

Organització d'esdeveniments, festivals i altres manifestacions artístiques: Les iniciatives més innovadores en aquest àmbit s'il·lustren sovint per la creació de festivals-mercats. Aquestes iniciatives són a la vegada llocs de trobada entre artistes i programadors (entre oferta i demanda) i manifestacions artístiques de participació. L'organització de festivals i d'altres esdeveniments també és un mitjà potent de promoció i per tant de difusió d'aquests nous productes: els territoris permeten així als seus artistes ser representats, la qual cosa provoca un efecte addicional sobre la vida cultural i la identitat local, regenerant també la

creativitat. En el marc d'un esdeveniment anual, Gent ha deixat un lloc pels artistes locals, assegurant així la seva promoció. A Palmela, cada any des de l'any 1994, tenen lloc les nits d'estiu. Aquest esdeveniment organitzat per les autoritats de la ciutat és un espai de difusió i divulgació de les tendències artístiques nacionals i internacionals principalment als àmbits de la música i del teatre de carrer. També hi ha un intent per presentar un programa alternatiu en el context de l'oferta cultural de les zones perifèriques de Lisboa. Per tant aquestes accions es desenvolupen no només per respondre a les expectatives d'un públic sinó també amb el d'atreure'n un altre i animar els espais públics dels centres de les ciutats.

Creació de xarxes culturals: Finalment, als territoris que demostren una política explícita de foment de la distribució de nous productes, es creen xarxes culturals per reforçar els intercanvis entre produccions i exposicions artístiques. La dimensió internacional del treball dels artistes n'es així reforçada. Al mateix temps, això els permet conèixer millor les tendències internacionals i multiplicar així la creació d'oportunitats al mercat. Però generalment, aquestes accions que demostren una autèntica preocupació política són puntuals. A Espanya, dues regions (Cantàbria i Múrcia) juntament amb una província (Cadis) i tres municipalitats (Pamplona, Palma de Mallorca i Valladolid) han posat en marxa un programa que pretén recolzar una xarxa per estimular i catalitzar els intercanvis artístics.

C10: Ocupació

Les relacions d'aquesta secció es basen en el fet que constitueixen terrenys de creació d'ocupació al sector cultural (C03: Relacions amb el Sector Privat, C07: Indústries Culturals, C08: Nova Creació i Producció Artística, C09: Distribució de Nous Productes Artístics, C11: Turisme, C17: Cultura i Atur, C18: Renovació del Patrimoni, C20: Cultura a les Zones Rurals).

En aquest sector, només un 55,7% dels territoris han afirmat tenir una política d'ocupació relacionada amb la cultura quan la cultura apareix avui dia com un dels terrenys potencialment fèrtils per la creació d'ocupació i que aquesta és una de les preocupacions política i social més important aquests darrers anys. Per 16 d'aquests territoris, es tracta d'una política oficial enfront de 18 pels quals es porten a terme accions sense que això constitueixi una línia oficial. En canvi, pràcticament la meitat dels territoris (un 44,3%) no han desenvolupat cap política oficial que respongui a les necessitats d'ocupació.

S'han pogut observar quatre grans tendències entre les respostes i exemples citats pels diferents territoris: **La col·laboració entre sector públic, sector privat i tercer sistema, l'aparició d'agències dedicades a la creació d'ocupació i a aconsellar els projectes culturals, l'establiment de plans estratègics de cultura i la creació d'ocupació derivada del desenvolupament del turisme a través de l'atracció de visitants.** D'altra banda, abans d'abordar aquests diferents temes, sembla important fer algunes observacions sobre l'ocupació i les polítiques culturals de l'ocupació en el sector cultural. El treball realitzat en el marc del programa LEDA per a la Comissió Europea, *New opportunities for Employment creation through the cultural sector*, per Xavier Greffe i Valérie McDonnel-Lenoach aborda els models de polítiques culturals, separant-los en dues principals estratègies: la que es basa en el consum i que estimula les activitats culturals per desenvolupar les infraestructures turístiques així com els sectors de la venda i hoteler; i la que es basa en la producció i vol potenciar els productes culturals. El «millor» enfocament polític seria el constituit pel desenvolupament simultani d'aquests dos models complementaris. Al mateix temps, l'estudi recalca que les estratègies basades en la producció són les que creen els «mills llocs de treball» en termes de capacitat, seguretat del lloc de treball, remuneració i condicions. Efectivament, l'ocupació en el sector cultural es caracteritza generalment per contractes a curt termini, de temporada o limitats en el temps a projectes, per una absència de sindicalització i un treball poc sistemàtic.

Col·laboració entre el sector públic, el sector privat i el tercer sistema: Una de les eines més interessants en la creació d'ocupació és la col·laboració entre operadors públics, els privats i els del tercer sistema. Quan existeix, aquesta col·laboració és fruit d'una autèntica voluntat política que situa el desenvolupament artístic i cultural en el centre de les estratègies de desenvolupament local. En aquest àmbit, aquestes associacions tenen generalment un efecte multiplicador d'iniciatives i el seu objectiu és el d'ampliar la participació del tercer sistema en l'economia, amb el fi de respondre a necessitats no afrontades ni pel sector públic ni pel privat. Aquesta col·laboració també adopta la forma interessant de xarxes. Així, podem citar el projecte Empiric, que posa en contacte diferents ciutats mitjançanes d'Europa (Chorley-Regne Unit, Marsella-França, Olbernhau-Alemanya, Palmela-Portugal i Tarragona-Espanya) a l'estudi de les possibilitats econòmiques oferides per aquesta col·laboració entre el sector públic, el privat i el tercer sistema. La relació entre cultura, economia i ocupació passa aquí per l'anàlisi dels mecanismes de creació d'ocupació en la cultura. Les ciutats de Marsella i Tarragona s'han orientat cap a la promoció de l'ocupació cultural en organitzacions del tercer sistema, pilar de l'economia social, a través del desenvolupament artístic i cultural. Palmela i Olbernhau han apostat més sobre el desenvolupament artístic de la comunitat i l'animació cultural entorn a la restauració d'un emplaçament patrimonial. Emporion és una altra xarxa que posa 5 ciutats en contacte (Terrassa-Espanya, Les Arques-França, Lapònia-Finlàndia, Thüringen-Alemanya, County Monaghan-Irlanda) per crear dinàmiques locals a través de les activitats culturals que afavoreixen la creació d'ocupació en zones que travessen dificultats econòmiques i relacionades amb l'ocupació. Aquí, el concepte de creació d'ocupació com a objectiu cultural ha prevalgut sobre la idea de cultura com a creadora de creixement i ocupació. L'objectiu és comprendre de quina forma la restauració del patrimoni i la creativitat poden ser conservades estimulant alhora les iniciatives comercials

i de producció.

Creació d'agències dedicades a la cultura: Una segona tendència que s'esbossa és la creació d'institucions específiques, d'agències que es dediquen a la creació d'ocupació, en particular mitjançant el recolzament a projectes culturals també generadors d'ocupació. És la via escollida per la cinquena ciutat del projecte Empiric, Chorley. En efecte, aquesta regió ha sofert el declivi de les indústries tradicionals i algunes zones suporten una important tassa de desocupació. També es té en compte la dificultat dels joves i aturats de llarga durada per trobar una feina. Per tant, la ciutat va decidir desenvolupar, entre d'altres coses, algunes accions per aportar el seu ajut al tercer sistema, establint organitzacions cooperatives amb elements culturals, socials i educatius i ha estudiat la viabilitat d'una agència cultural.

Plans estratègics de cultura: Un altre dels conceptes relatius a les polítiques d'ocupació és l'establiment de plans estratègics en matèria de cultura. Centrar la planificació territorial sobre els recursos culturals permet als poders públics assegurar un desenvolupament harmoniós en els àmbits públic, privat o voluntariat. L'objectiu d'aquests plans és apostar per certs sectors culturals, afavorint-los i destacant-los amb l'objectiu de dinamitzar l'entorn local i fomentar l'ocupació. A Cantàbria, aquesta iniciativa passa per l'establiment d'un programa generador d'ocupació tot estimulant els sectors del patrimoni, de l'artesanat i de les tradicions.

Atreure visitants, reforçar d'altres sectors: Finalment, la creació d'ocupació pot ser estimulada amb mètodes menys directes però potencialment molt fèrtils. Les polítiques que volen valoritzar la imatge d'un territori a través dels festivals, esdeveniments, altres productes o restauració del patrimoni estan destinats a esdevenir pols d'interès i porten a una estratègia basada en el consum. Així, mitjançant l'atracció de més visitants i per tant el desenvolupament de la indústria turística, es facilita de forma indirecta la creació d'ocupació, tant en el turisme en concret com en sectors veïns, com el patrimoni. És el cas, entre d'altres, d'Anvers on, amb la creació del Museu Virtual Europeu i la celebració del pintor Van Dyck, la ciutat vol donar una imatge de ciutat cultural i constituir així un atractiu turístic suplementari. La conseqüència és un efecte multiplicador en els sectors de l'ocupació i de la indústria turística.

C11: Turisme

El turisme apareix com a un factor clau de les polítiques culturals ja que catalitza tot un ventall d'activitats. En primer lloc, estimula el sector infrastructural atès que incita a la restauració o millora de les estructures patrimonials i culturals (C04: Noves Infraestructures Culturals; C18: Renovació del patrimoni). Constitueix clarament un ajut a la producció i a la distribució i difusió artística ja que sovint es considera els productes artístics com a potencialment turístics (C05: Difusió i Promoció Internacional; C08: Nova Creació i Producció Artística; C09: Distribució de Nous Productes Artístics). Finalment, és un recolzament al desenvolupament cultural i la valorització d'alguns entorns (C20: Cultura a les Zones Rurals), especialment a través del turisme rural. Totes aquestes activitats fomentades pel turisme estimulen doncs l'ocupació (C10: Ocupació).

El turisme és un sector que aporta molt i al qual les autoritats presten una atenció particular a través de la inversió, atès que 51 territoris, és a dir una majoria d'un 83,6% gaudeixen d'una política al respecte, amb o sense reconeixement oficial, mentre que només 10 dels 61 territoris responen no haver desenvolupat cap política en el sector del turisme.

Les accions en aquest àmbit poden ser reagrupades sota cinc grans temàtiques principals que són: **la creació d'agències especialitzades, les col·laboracions, la concepció i promoció de rutes i itineraris, les eines de promoció i publicitat i la construcció d'espais temàtics.**

Agències especialitzades: Una de les primeres accions en aquest àmbit del turisme és la creació d'agències especialitzades en el turisme cultural. També trobem cada cop més agències que no es dediquen únicament al turisme cultural sinó que orienten una part de la seva activitat en aquest sentit. En efecte, la consciència de l'interès que suposa aquest sector ha incitat moltes agències a organitzar viatges culturals que responden a una demanda d'un públic cada cop més important i diversificat. S'han creat itineraris en resposta a una preocupació sovint territorial (amb l'objectiu de visitar una regió) o bé amb una inquietud més temàtica (descobrir un aspecte més particular com ara les rutes del vi, de l'oli, de la indústria tèxtil...). També podem citar els departaments culturals de les oficines de turisme locals que efectuen un treball similar.

Col·laboracions: Les col·laboracions constitueixen un altra tendència important del turisme cultural. Cal en primer lloc assenyalar que en general, són molt nombroses i constitueixen un sistema bastant tradicional de treball en el sector turístic.

1. Un primer tipus de cooperació en el sector públic es troba entre els departaments de turisme i de cultura, ja sigui a través dels intercanvis d'informació o dels projectes realitzats conjuntament. Aquest és el cas de Luxemburg on aquestes col·laboracions permeten posar en marxa projectes, especialment a les regions del nord, amb més eficàcia. El departament de turisme també vol ampliar el seu departament cultural, ja que el turisme cultural és un sector amb un important creixement. Alguns territoris, com ara Bratislava, també volen afavorir les relacions entre el departament de cultura i esports i el departament de promoció del turisme. No obstant, aquest esforç sembla de vegades aportar pocs resultats, atès que el sistema administratiu es revela poc adaptat per aquest tipus d'exercici que exigeix una certa flexibilitat.

2. D'altra banda, a través dels seus productes, els òrgans públics, els emplaçaments patrimonials i els museus, els hotels i agències de viatge instauren cooperacions que catalitzen l'activitat turística. Posen en marxa interessants col·laboracions entre allò públic i allò privat, generalment experimentats i eficacossos, que tenen un efecte estimulant sobre la dinàmica territorial fomentant tot un ventall d'activitats (infraestructures hoteleres o patrimonials, producció i difusió artesanal i artística). Per exemple, a County Monaghan, tot i que no hi hagi una política directa en relació amb el sector privat turístic, el Festival anual de Jazz, gràcies al seu renom, atreu un gran nombre de visitants vinguts de tota Irlanda, però també de l'estrange, i per tant, lògicament i inevitablement, té un impacte important en el sector privat local, especialment en el sector hoteler.

Rutes i itineraris: La concepció de rutes i itineraris té el doble avantatge de dinamitzar les zones rurals i de beneficiar les indústries locals, atès que els productes locals són productes potencialment turístics. Els avantatges són múltiples quant a les possibilitats ofertes pels territoris rurals. Els itineraris estimulen una ampliació de les localitzacions d'emplaçaments per ampliar el camp del turisme patrimonial i oferir un ample ventall de possibilitats per descobrir el territori amb l'objectiu d'allargar la visita dels turistes. D'altra banda, aquesta col·laboració ajuda a posar fi a la separació entre turisme i patrimoni. Aquestes iniciatives són eines de promoció turística que posen en primer terme emplaçaments i interessos turístics locals. Així, a Istra, el departament d'Educació, Cultura i Esports recolza l'associació de ciutadans «Comunicació del Medi Ambient i Educació Mediambiental» amb l'objectiu d'ampliar l'oferta turística i de proposar itineraris educatius sobre els emplaçaments naturals de valor excepcional.

Instruments de marketing i publicitat:

1. El turisme s'autopromou amb instruments com les publicacions especialitzades en el turisme cultural. També cal subratllar que els territoris són cada cop més conscients de l'esforç que cal realitzar en relació a l'accòlida, la senyalització i la millora de les possibilitats de transport per facilitar l'accés a les infraestructures i augmentar així la informació sobre els emplaçaments i sobre tot la seva visibilitat.

2. També trobem tota una sèrie de productes publicitaris de difusió externa com les guies turístiques, les publicacions i els vídeos. Alguns territoris desenvolupen polítiques més incisives a través de les campanyes publicitàries. Així, Brighton i també Cork i Charleroi participen en el projecte «our city», procedint a la instal·lació de terminals multimèdia que recreen els diferents aspectes de l'història cultural de cada una de les ciutats. L'objectiu és promoure el seu patrimoni i la seva identitat local facilitant l'accés a la informació i fomentar el desenvolupament econòmic administrant de forma més eficaç la visita turística. Aquestes ciutats mitjanes sovint ofegades per «l'ombra d'una capital», desenvolupant així un programa d'intercanvis d'experiències i d'informacions per atreure el turista i incitar-lo a perllongar la seva estada.

Els parcs temàtics: Finalment, podem afegir com a darrer aspecte el vincle entre projectes culturals i indústria turística que troba també un ressò interessant en l'explotació del patrimoni i de forma més àmplia en la concepció de parcs temàtics. Aquesta idea s'il·lustra a Cantàbria amb la construcció d'una rèplica de Domus Romana així com d'una rèplica de les grutes d'Altamira, amb, és clar, l'objectiu d'augmentar la massa turística. Un altre exemple molt característic i revelador de l'estimulació que un parc temàtic pot aportar a l'entorn local és Port Aventura a Tarragona. La instal·lació del parc és el fruit d'una col·laboració entre les autoritats locals, regionals i les empreses. Queda clarament estipulat en l'acord conclòs entre les parts que la instal·lació del parc ha de ser beneficiosa per a la indústria cultural local, especialment als museus i emplaçaments patrimonials. El primer objectiu de la creació del parc és atreure un nombre important de visitants. Per tant, el departament turístic i l'empresa treballen junts per promoure la ciutat de Tarragona, els seus museus i el seu patrimoni mitjançant una campanya d'informació que dóna facilitats als visitants del parc per visitar altres infraestructures culturals i viceversa.

C12: Cultura a dins i entorn de l'Escola

Les activitats escolars donen consistència a un vincle tradicional entre patrimoni (C18: Renovació del Patrimoni) i sistema educatiu. La relació entre la creació i la promoció artística (C08: Nova Creació i Producció Artística) i l'escola, mitjançant les activitats creatives infantils organitzades. Al mateix temps, les escoles poden ser un terreny propici per a la promoció de noves tendències artístiques.

El sistema escolar forma part dels sectors tradicionals d'inversió de les polítiques culturals. Estadísticament, això es tradueix en una majoria d'un 73,7% de territoris que han desenvolupat accions en aquest sentit. D'aquests 45 territoris, 31 tenen una política oficial davant de 14 que desenvolupen accions sense que aquestes siguin reconegudes oficialment. Finalment, 16 territoris han explicat que no han integrat aquesta dimensió a les seves línies de projecció cultural.

Les tendències principals que destaquem aquí són d'una banda la relació entre l'escola i l'art en el sistema educatiu tradicional, i d'una altra banda com evoluciona l'art fora de l'escola. Finalment apareix un altre tipus d'iniciativa molt específica: els centres que s'interessen per la producció artística dels nens. També cal esmentar en aquesta secció el rol de les escoles d'art.

L'escola i l'art en el sistema educatiu tradicional:

1. En primer lloc, a la majoria dels exemples, s'estimula l'art a l'escola a través d'una sèrie d'activitats prou clàssiques, ja sigui dels cursos d'art, l'animació de tallers creatius, les trobades estudiants-escritors i nombroses competicions artístiques. La intervenció de l'administració pública en els programes més innovadors en aquest àmbit s'associa a la creació de «catàlegs» per a l'«estructuració de l'oferta» i l'establiment de mecanismes financers associats a aquests catàlegs i amb l'objectiu de «rendibilitzar la demanda» d'aquests productes. Per exemple, Heidelberg vol estimular el teatre a l'escola, i per això, la cooperació amb el «Theatre und Spielberatung Baden-Württemberg» permet d'aconsellar sobre les tècniques teatrals, tot oferint cursos. Llavors s'estudien obres i el servei conté textos per més de 8.000 obres i 1.000 volums de literatura sobre el treball teatral pràctic. El teatre és una de les activitats més promogudes en el si de les escoles en forma de tallers o de competicions i per tant rep sovint subvencions i ajuts per part de les autoritats públiques. Palmela ha desenvolupat un programa, anomenat «Fantasiarte» on les escoles volen desenvolupar les seves capacitats per a les arts escèniques. Anteriorment, el professor rep una formació a nivell artístic per poder aplicar els seus coneixements en l'àmbit en qüestió. Esdevé llavors un agent dinàmic de l'acció en relació amb allò que s'estudia en el si del programa escolar.

2. D'altra banda, en aquest mateix àmbit, es porten a terme projectes de grups escolars. A Vila Franca de Xira, el programa «Teatre a l'escola» assegura una assistència tècnica i financera als grups teatrals escolars i promou diferents activitats amb ells, com ara visites a teatres professionals o tallers i una presentació final dels treballs dels grups.

L'art a fora de l'escola:

1. Una segona tendència molt marcada es caracteritza per l'existència de polítiques dirigides a millorar la relació entre els estudiants i la cultura fora del recinte escolar. Concretament, això significa que, cada cop més, les escoles promouen les activitats artístiques fora de l'escola a través de visites a exposicions o museus i desplaçant-se per assistir a espectacles, a obres teatrals i altres manifestacions artístiques. Aquestes activitats tenen un aspecte pedagògic important que els permet d'atreure les escoles. Pràcticament tots els territoris són objectes de polítiques en aquest sentit.

Cal també assenyalar que aquesta preocupació concreta té, segons els territoris, un doble objectiu. Més enllà de l'important aspecte pedagògic, alguns territoris, quan existeix una voluntat política més precisa, estimulen els vincles entre l'escola i la perifèria, la comunitat. Els projectes culturals constitueixen un avantatge i un eina preciosa per actuar de forma activa en aquest sentit ja que permeten l'establiment de vincles estrets entre la comunitat i el món cultural i artístic. Això es tradueix per programes que ajuden activitats i projectes culturals de la comunitat amb les escoles. A Palmela, ja es pot veure els resultats d'aquesta política. La cultura forma part de les accions educatives que han estat programades dins del programa d'ajut als projectes pedagògics. En aquest sentit, s'han organitzat amb èxit visites i desplaçaments

als cinemes, teatres, museus, castell i centre «Fortuna Artes Oficios». A Nàpols, la iniciativa «l'escola adopta un monument» ha marcat positivament les relacions entre l'escola i el patrimoni de la ciutat. Ha estat especialment beneficiosa perquè treballar amb els nens de les escoles permet implicar no només els estudiants sinó també els professors, els voluntaris i les famílies, és a dir una proporció important dels ciutadans. Aquest tipus d'acció apareix com a determinant en les relacions entre els napolitans i la seva ciutat ja que dóna lloc a un reflex d'apropiació del patrimoni i d'identificació amb la comunitat.

2. L'oferta de facilitats per als estudiants per que puguin anar a manifestacions culturals de tot tipus és una tendència tangencial a aquest àmbit, però que és referida per un nombre important de ciutats i regions en aquesta secció, amb l'objectiu de familiaritzar l'individu amb el món de l'art, estimulant-lo mitjançant accions especials que converteixin la cultura en un sector més abordable. Un exemple d'aquestes polítiques el trobem a Lausana amb l'organització de «concerts populars» i els preus reduïts sobre els tiquets de teatre o d'òpera subvencionats per la ciutat per que la cultura sigui més accessible als joves.

Iniciatives dedicades a la producció infantil: En tercer lloc, també cal indicar l'existència d'iniciatives específiques dedicades a la producció infantil. Concretament Helsinki ha establert un programa que il·lustra la filosofia d'aquest tipus d'accions. El Centre d'Arts Annantalo es diferencia d'una escola d'art pel fet que els nens hi acudeixen dins del seu horari escolar. En aquest sistema, els nens acudeixen regularment al centre i treballen per tallers, 2h30, 5 cops a la setmana. El rol del professor és el d'aconsellar tècnicament els nens sense intervenir en el procés artístic, deixant així tota la llibertat de producció i de creació als nens, tot i que l'objectiu sigui el de seguir la programació escolar dels nens. Aquesta forma de treballar en petits grups els permet desenvolupar al màxim les seves capacitats. El muntatge de pel·lícules, la fotografia, la pintura o d'altres estimulen els nens i els permet ficar-se en el món de l'art i que aquest els hi resulti familiar.

Ajut a les escoles d'art: Finalment, un darrer exemple referit pels territoris és l'ajut a les escoles d'art. L'acció en matèria de política cultural de les ciutats i regions vol familiaritzar els estudiants amb el cicle «formació-producció-difusió» dels projectes, i, a nivell més ampli, a incloure les escoles d'art dins de la estratègia cultural del territori. Les regions de Thüringen i d'Istria il·lustren aquesta tendència.

C13: Llengües

A alguns territoris, la temàtica lingüística constitueix una preocupació política i es tradueix per la promoció i la protecció de les llengües menys difoses mitjançant òrgans oficials o no. Se'n desprèn la interacció amb els temes relatius a les polítiques de descentralització (C01: Descentralització i Subsidiaritat). Les llengües constitueixen també a la vegada una font per a la creació i un ajut a la producció de nous productes artístics (C08: Nova Creació i Producció Artística). D'altra banda, la protecció de les llengües minoritàries és un terreny fèrtil per a la difusió de productes (C09: Distribució de Nous Productes Artístics): en efecte, aquests productes específics també són promoguts perquè vehiculen una llengua minoritària. Aquesta atenció particular en aquest sector afavoreix el desenvolupament de les indústries culturals (C07: Indústries Culturals).

En l'àmbit d'aquesta temàtica, les respostes que revelen una absència de política són pràcticament tan nombroses com les que confirmen l'existència d'accions. Aquest cas és un del dos únics exemples de la base de dades (amb C9: Distribució de Nous Productes Artístics, C17: Cultura i Atur, C20: Cultura a les Zones Rurals). Aquí, en sumar les polítiques oficials (23 territoris) i no oficials (8 territoris), la proporció de territoris que desenvolupen una acció arriben a un 51,6% en front d'un 48,3% de territoris que no inclouen cap política lingüística en els seus objectius.

Podem distingir quatre orientacions principals que s'articulen en torn a les llengües menys difoses entre les accions recollides a la base de dades: **els òrgans que protegeixen i promouen la llengua, l'establiment de sistemes escolars basats en la utilització de les llengües menys difoses, les mesures com ara les quotes o ajuts segons la llengua utilitzada i el recolzament a les indústries del llibre o audiovisuals.**

La protecció i la promoció de la llengua: Una de les primeres observacions que cal fer és que, sovint, el vincle entre llengües i política cultural, es fa a través de la relació entre llengües i educació. En aquest context, cal destacar en primer lloc l'existència a alguns territoris d'una autèntica voluntat política que es tradueix per una planificació de les polítiques lingüístiques (l'exemple més significatiu en seria Catalunya durant el període 1980-1999). En adquirir un estatut, aquestes llengües poden ser reconegudes al seu territori de forma significativa a nivell del servei públic. La estratègia més concreta és la creació d'òrgans que promouen i protegeixen les llengües menys difoses. El Departament d'Educació, de la Cultura i dels Esports del Districte d'Istria ha posat en marxa una Acadèmia de gestió i investigacions interculturals a Labin. En aquest àmbit, s'ha dissenyat un programa d'investigació, protecció i promoció de les llengües menys difoses en el Districte. A Turku, existeixen institucions oficials destinades a assegurar la promoció i la protecció del Suec, també llengua oficial a Finlàndia. És interessant observar que algunes municipalitats són oficialment bilingües i d'altres són de parla sueca, atès que la comunitat sueca porta molt de temps establet a sud-oest de Finlàndia.

L'establiment de sistemes escolars basats en la utilització de les llengües menys difoses: Com hem observat anteriorment, la integració de les polítiques lingüístiques en les polítiques culturals es tradueix sovint en una relació antiga entre llengua i educació. Així, molts territoris han establert sistemes escolars amb l'objectiu de conservar la llengua minoritària. La protecció de la llengua també és prioritària per consolidar i cultivar la identitat d'una comunitat. Dins d'aquest sistema, cal distingir diferents nivells d'implicació. A algunes escoles s'utilitza la llengua «minoritària» com a instrument principal de transmissió de l'ensenyament (a través dels mecanismes d'«immersió» a Catalunya); en canvi, a d'altres, es troba en igualtat amb la llengua «majoritària». Finalment, a d'altres, és ensenyada com a segona llengua. A Glasgow, el desenvolupament del gaèlic s'ha basat en les escoles primàries i les escoles bressol. A Istria, a part de les escoles primàries i secundàries, existeixen universitats obertes, cursos i estades en italià com a llengua minoritària, que reben ajuts del Departament de l'Educació, la Cultura i els Esports. A d'altres territoris, es posen en marxa iniciatives paral·leles amb una dimensió de «política cultural» més clara. A Plovdiv, s'organitzen cursos especials pels alumnes procedents de grups ètnics, la qual cosa els hi permet restablir el contacte amb la seva llengua materna mitjançant el seu aprenentatge. A Turku, aquesta voluntat

d'ensenyament es tradueix en la constitució de tallers que treballen en l'escriptura de la llengua. L'objectiu és dotar els nens de la capacitat per donar la seva pròpia significació a la llengua i construir la seva pròpia identitat lingüística. D'altra banda, aquest mètode de tallers pot ser treballat de nou i aplicat a altres països on existeixen minories lingüístiques. També pot ser utilitzada amb els refugiats i immigrants.

Mesures de recolzament a la protecció i/o la promoció:

Aquesta voluntat es torna efectiva mitjançant algunes mesures, com les subvencions segons la llengua utilitzada. Això implica el recolzament financer o material a produccions culturals i espectacles en llengües menys difoses, en tots els àmbits (teatre, poesia, festivals, antologies). A Suïssa, les llengües alemanya i francesa són totes dues oficials i registrades en la constitució cantonal. Paral·lelament, s'utilitzen diàriament variants regionals rurals francòfones i el «schwyerdutch» pels alemanys. A la regió de Friburg, es dóna un ajut a les produccions culturals d'interès realitzades en una d'aquestes llengües. A Bratislava, s'organitzen activitats culturals amb l'objectiu de protegir i promoure les llengües menys difoses als barris de les minories per part de les institucions culturals de la Ciutat, i també més específicament per part de les institucions de la Unió Cultural dels ciutadans de l'ètnia hongaresa.

Ajut a la indústria audiovisual i del llibre:

El vincle entre els mecanismes de recolzament a les indústries culturals (és a dir, indústria audiovisual, del llibre, de la música o del cinema), i les polítiques dedicades a les llengües completen aquest àmbit d'interrelacions entre llengua i cultura. Cal assenyalar que existeixen nombroses accions en aquest sentit. Per exemple, la música constitueix un sector clàssic en el qual les indústries culturals troben els seus ciments a través dels grups musicals que participen en la potencialització de la llengua. El cinema, la televisió i els mitjans de comunicació en general (premsa i ràdio) també són «suports» de promoció lingüística molt utilitzats; són ajuts a la producció on la presència de «quotes» facilita el desenvolupament de les indústries culturals que produeixen continguts en una llengua protegida. Es subvencionen canals de televisió o de ràdios en llengües menys difoses, o se'ls hi reserva franges horàries en els canals públics. S'utilitza la premsa com a instrument de difusió de la llengua i es concedeixen subvencions directes com a mecanisme més extens. Es presta particular atenció a la indústria del llibre a nivell de la publicació. Segons els territoris i la llengua en qüestió, el públic lector queda limitat i per tant les publicacions no són viables a nivell comercial. En aquest cas, l'ajut a l'edició és essencial per assegurar la diversitat i la mateixa existència de publicacions en una llengua «minoritària». Aquest ajut també es pot concretar mitjançant ajuts a la traducció, publicacions i compres de llibres, competicions de literatura i produccions audiovisuals. Un exemple molt concret: a Istria, la cooperació entre l'associació científica Mediteran de Pula i el Departament d'Educació, de la Cultura i dels Esports ha portat a la publicació d'un llibre lingüístic sobre la regió d'Istria i la badia Kvarner, que conté topònims, noms de plantes i d'animals, eines i d'altres instruments, amb la seva distribució geogràfica.

C14: Innovació i Biblioteques

Pel que fa a les altres temàtiques abordades per aquesta base de dades, aquesta qüestió té a veure amb els aspectes infraestructurals i de difusió de productes. En efecte, les innovacions en matèria de biblioteques es situen principalment o bé a nivell de la construcció de noves estructures (C04: Noves Infraestructures Culturals), o bé a nivell de la modernització del seu equipament (C21: Cultura Científica i Tècnica). L'altre vincle entre aquesta secció i les següents és la utilització de la biblioteca com a agent de difusió de nous productes artístics i/o científics (C09: Distribució de Nous Productes Artístics i C21: Cultura Científica i Tècnica).

Aquí, les estadístiques confirmen que les polítiques relatives a les biblioteques són un sector tradicional d'inversió de l'àmbit públic. 52 dels 61 territoris (és a dir una majoria d'un 85,3%) han integrat aquesta dimensió a la seva política, la qual cosa no han fet els altres 9 territoris.

La biblioteca roman com un sector tradicional d'inversió cultural i les dues principals línies que es destaquen de les informacions obtingudes per la base de dades confirmen aquesta tendència: les accions majoritàriament desenvolupades són **la modernització i la renovació i l'intent d'acostar els ciutadans a les biblioteques**.

Una primera línia molt clara mostra els esforços realitzats en matèria de modernització i de renovació de les biblioteques.

1. En efecte, les polítiques tradicionals d'arxiu, d'adquisició de llibres i de material segueixen endavant, adaptant-se alhora a la modernitat i als progressos actuals. Es doten de nous mitjans tecnològics en benefici de l'usuari i instal·len la tecnologia de la informació, una tècnica cada cop més utilitzada. Per facilitar la recerca i la consulta de llibres, s'automatitzen i al mateix temps es diversifiquen els seus suports, adaptant els CD-ROMs i connectant-se a Internet. Aquest tipus d'iniciativa es posa en marxa a molts territoris (Anvers, Cantàbria, Szczecin, Palmela, Hedmark, Zagreb, Thüringen, St. Petersburg, Chorley, Caerphilly) i sembla doncs ser una tendència general molt clara.

També s'estableixen sistemes de xarxes a alguns territoris. Les polítiques dirigides cap a aquest sentit volen permetre un millor funcionament i una millor sinèrgia de les biblioteques a territoris que encara no han desenvolupat una acció comuna. Szczecin forma part d'aquestes ciutats que posseeixen una important xarxa amb 50 branques i que, gràcies a aquesta amplitud, vol reestructurar les seves accions. La ciutat pot així, i també mitjançant la informatització, facilitar l'accés a les biblioteques. D'altra banda, aquesta important xarxa permet a la ciutat orientar algunes de les seves biblioteques cap a d'altres serveis coma ara els centres culturals, com queda expliat més endavant.

En el mateix àmbit d'idees però per anar més lluny en el treball en xarxa, es fan interessants esforços per crear xarxes que comparteixen les seves formes de treballar però també els seus fons i les seves informacions. Concretament això es tradueix per polítiques de compres comunes, catàlegs interbiblioteques i fibres úniques territorials creats per facilitar l'accés a la informació. És el cas a Bratislava, on el sistema de biblioteca administrat per la ciutat es localitza en quatre estructures. D'altra banda, el catàleg de les biblioteques de la ciutat és un dels serveis més antics oferts per la ciutat, ja que va ser establert l'any 1900. Aquesta tradició s'alimenta regularment d'una compra comuna de llibres segons les possibilitats de la ciutat.

2. També és molt interessant citar aquí un exemple concret de política d'arxiu a nivell de les biblioteques. A Cantàbria, la política de la regió és la de difondre i alhora preservar el patrimoni cultural. Per realitzar aquests objectius, el projecte ARCCA facilita l'accés als recursos culturals mitjançant la modernització de la gestió dels centres, la flexibilització dels processos tècnics, la millora dels serveis destinats als usuaris. Això ja s'ha realitzat a nivell dels museus, dels arxius i de les biblioteques per analitzar les necessitats i definir els processos de digitalització i interconnexió necessaris. L'objectiu final és el de crear un Catàleg Col·lectiu que els ciutadans puguin consultar a casa seva i que serviria al mateix temps com a fons de catalogació pels centres. Pel que fa als materials fràgils, sensibles a una utilització reiterada que provoca el seu deteriorament, o els materials que constitueixen un problema d'espai pel centre (com ara els diaris), podran ser digitalitzats, la qual cosa facilitaria a la vegada una millor conservació del material i

una facilitat d'accés més important.

3. D'altres iniciatives es posen en marxa per estimular l'interès dels ciutadans cap a les biblioteques, així com per assegurar una diversificació de les activitats i un enriquiment del fons de les biblioteques. Així, moltes biblioteques, a més dels seus serveis habituals, inauguren especialitzacions en alguns àmbits, com ara Zagreb amb les Belles Arts, Lausana amb els còmics o Anvers amb les mediateques. Aquestes polítiques converteixen aquestes biblioteques en centres més específics (exemple del concepte de mediateca) en un sector determinat.

Aquesta modernització i renovació de les biblioteques té com a objectiu principal afavorir el contacte entre la biblioteca i el ciutadà, la qual cosa constitueix la segona tendència que apareix en l'estudi de les respostes obtingudes.

1. En primer lloc, a través dels mitjans tècnics i la utilització de la tecnologia de la informació, s'efectua aquest intent d'aproximació. A molts territoris, com ara Lapònia o Palmela, les biblioteques i els seus catàlegs són ara disponibles «on line» des d'altres entitats culturals però també des de l'oficina o el domicili. A Lapònia, 12 biblioteques locals, el museu d'història i una escola professional estan implicats en un projecte que permet reservar els llibres per Internet. Així, els usuaris no depenen dels horaris i això fa disminuir la discriminació creada per la distància. L'objectiu d'aquest projecte és incitar l'ús de les biblioteques establint un sistema que facilita al màxim l'accés al material bibliotecari.

2. En aquesta mateixa continuïtat, la voluntat política de molts territoris fa de les biblioteques uns centres on es concentra la informació, fomentant així un apropiament entre el ciutadà i la biblioteca. També dins d'aquest àmbit, Lapònia constitueix un exemple convincent de política preocupada per convertir la seva biblioteca en un centre d'informació. El departament d'educació ha posat en marxa un projecte per millorar la informació sobre la societat europea en relació a les biblioteques. Llavors, es recull la informació i és compartida amb els sectors de la informació. Un altre tipus d'iniciatives ja clàssiques pretén també apropar el ciutadà a la biblioteca, alimentat pels nombrosos exemples de biblioteques mòbils, confirmant així que la biblioteca es desplaça més avui dia, amb la mateixa preocupació d'anar a l'encontre del ciutadà. El Luxemburg Nord pot constituir un dels exemples d'autobusos mòbils que subministren llibres no només a les escoles, sinó que es desplacen també cap a les zones amb menys densitat de població.

3. Finalment, quant existeix, una política expressa en aquest sentit, pot orientar-se cap a l'art i convertir-se en centre d'art o centre cultural. S'hi organitzen exposicions però també animacions per les escoles, trobades, conferències... Així, es pot citar l'exemple de Kirklees que ha desenvolupat un programa anomenat «Branching out» amb l'objectiu de desenvolupar projectes imaginatius que incitin a la lectura i a sensibilitzar els sectors menys assidus a la freqüentació de les biblioteques respecte a la literatura contemporània. Es forma el personal i es treballa especialment amb els adults d'entre 18 i 30 anys i les comunitats africana, caribenha i asiàtica que utilitzen poc les biblioteques.

C15: Relacions Interculturals

Aquesta secció es troba en el cor de la temàtica de creació i de difusió artística gràcies a l'enriquidora contribució artística que pot aportar (C08: Nova Creació i Producció Artística). També es troba en relació amb la cultura en els entorns perifèrics atès que, molt sovint, és on es troben les comunitats d'estrangers (C19: Cultura i Perifèries Urbanes). Finalment, també permet un procés de participació en la vida local i entra, en aquest context, a l'àmbit de la presa de decisió (C02: Participació en la presa de decisió).

A nivell de les relacions interculturals, són 52 les ciutats que han respost afirmativament a l'existència d'una política en aquest àmbit, de les quals 43 porten a terme una política reconeguda oficialment enfront d'un 14,7% que no desenvolupen accions en aquest terreny.

Pel que fa a les relacions interculturals, cal tenir en compte la distinció que cal fer entre les estratègies que es decanten cap a un paradigma «intercultural» i les estratègies que parlen d'un paradigma «multicultural». En el primer cas, les polítiques establetes han prèn com a referència el «dret de sol» i els seus objectius són la integració ètnica, l'ascens social dels immigrants, l'enriquiment cultural dels natius i el manteniment d'una sola i única «comunitat» en el territori de referència. En el paradigma «multicultural», les polítiques intenten garantir l'existència de les identitats diferenciades de cadascuna de les comunitats presents en el territori, adoptant sovint el model nord-americà del «melting-pot». En el si de les accions desenvolupades en l'àmbit d'aquests dos paradigmes, es poden observar importants diferències.

Actituds clares del paradigma de la interculturalitat:

- la creació de «parlaments» o de comissions on els immigrants comparteixen debats amb els «natius» o, com a mínim, parlen amb ells.
- la inexistència de «quotes» en els criteris de concessió de subvencions.
- l'organització de festivals de «músiques del món» o d'altres esdeveniments culturals dissenyats per atreure el públic jove d'un barri.
- l'organització de projectes pedagògics o d'una voluntat de contextualització de les creacions artístiques dels immigrants o immigrats.
- la creació de centres dedicats als assumptes interculturals.

Exemples del paradigma «multicultural»:

- el finançament d'associacions que representin els immigrants
- la promoció d'esdeveniments únics per a cada «col·lectiu d'immigrants».
- la manca de projectes pedagògics entorn als esdeveniments artístics.

Ara bé, sempre és difícil emetre judicis des de fora i cal realitzar un estudi sobre el terreny respecte a la situació de cada ciutat, on coexisteixen sovint accions que pertanyen als dos paradigmes.

De fet, l'*Informe comparatiu de Cultura i Barris* del Consell d'Europa de l'any 1997, posa en relleu la tendència general dels territoris que aquí es confirma, consistent en afavorir el pluriculturalisme, reforçant preferentment la identitat cultural de cada comunitat davant de l'interculturalisme que permet la repartició i l'intercanvi entre les comunitats. A la base de dades, els exemples que cauen subratllar afecten tres línies: La **participació dels estrangers en els comitès culturals i en general la seva integració en els assumptes locals, la promoció i l'ajut a les associacions i organitzacions d'immigrants i finalment la promoció de la vida cultural, dels esdeveniments i espectacles.**

Participació en els "afers" locals: El primer concepte important és la idea de la participació de l'estranger en la vida cultural local i més específicament en la presa de decisió. El procés d'integració de «l'altre» no és una qüestió evident. És el resultat d'una sensibilització sobre el tema i d'una voluntat política expressa. Quan existeix, es concretitza amb la participació dels estrangers en els comitès culturals i en els assumptes locals. Els exemples no són nombrosos en aquest tema però són reveladors d'una concepció política moderna pel que fa a la participació de l'altre en les decisions locals. A Anvers, les associacions

culturals d'origen no belga formen part dels comitès culturals de la ciutat que donen la seva opinió a l'ajuntament i coordinen les activitats. Cal recalcar un matís important mitjançant aquest exemple ja que no es tracta d'un comitè dedicat als immigrants sinó d'una estructura local en la qual participen les associacions d'immigrants. A Lausana, s'han establert unes estructures, atès que la ciutat es sent concernida per l'important presència de les comunitats estrangeres (un 33% de la població, 150 nacionalitats i un important teixit de 180 associacions). S'ha creat la Cambra de Consell dels Immigrants de Lausana. Té 42 membres, dels quals 13 són elegits cada quatre anys pels 32.000 habitants i tracta els problemes relatius a la immigració. Tocant a la Comissió Comunal dels Estrangers, segueix de molt a prop els assumptes tractats en el Parlament local. Finalment, l'Oficina de l'Immigrant de Lausana constitueix la veu privilegiada dels estrangers a Lausana.

L'ajut i la promoció d'organitzacions i associacions d'immigrants: aquest aspecte es centra en l'affirmació de la identitat cultural pròpia a cada comunitat. «Facilitant i afavorint l'expressió d'aquesta diferència, també es reforça la integració de les diferents tradicions culturals»: aquesta afirmació és un argument utilitzat per les ciutats i regions. Promoure i respectar la diferència pot contribuir a reforçar la cohesió social. A Zagreb, moltes comunitats, la israelita, la ucraïnesa, la russa, la macedònica i la jueva, han creat associacions de conjunts de música tradicional i de grups folklòrics o bé editen publicacions, i reben subvencions per les seves diferents activitats.

Promoció dels programes i manifestacions culturals:

1. Finalment, el darrer punt que cal abordar és el de la promoció de la vida cultural a través de l'ajut a programes o manifestacions culturals. Es dóna un ajut financer pels esdeveniments culturals a molts territoris, com ara a Istria, Szczecin o Lapònia. Així és com Bratislava ha volgut mantenir les tradicions reservant un lloc particular de la programació del cicle sobre la Cultura de les minories ètniques i de la comunitat gitana, una de les més importants d'Europa de l'est.

2. En el mateix ordre d'idees, podem citar la regió del Nord Luxemburg on existeix un exemple d'agència intercultural amb la vocació d'aportar el seu suport als projectes dels estrangers per integrar-los millor en la societat luxemburguesa, tenint en compte que els estrangers constitueixen una tercera part de la població total. A Copenhague, el Centre Danès per a la Cultura i el Desenvolupament es va posar en marxa l'octubre de 1998. L'objectiu del centre és el de reforçar les relacions de cooperació cultural entre Dinamarca i els països no occidentals (Àfrica, Àsia, Amèrica Llatina, Carib i Orient Mitjà) a través de l'organització de festivals, d'activitats d'informació, de xarxes i de l'ajut als projectes. El primer projecte important, «Images of the World», és un festival que tindrà lloc l'any 2.000, centrat a les conseqüències culturals de la globalització i que té com a objectius la integració d'artistes, d'agents culturals i expressions culturals de diversos continents, i el foment del diàleg intercultural.

3. Finalment, la inexistència de centres de la comunitat en zones específiques constitueix el darrer exemple que testimonia una voluntat per promoure la participació dels estrangers en l'entorn local. Així Copenhague, a través de l'organització sense ànim de lucre KUC i en col.laboració amb les autoritats de la ciutat, administra els centres esportius, culturals i de la comunitat de la ciutat. Entre aquests, podem citar l'existència del centre de la comunitat Norre Allé concebut per als immigrants. Les activitats hi són organitzades per a i en col.laboració amb les associacions d'immigrants. El centre està ben implantat i és molt actiu en l'entorn local. La regió d'Istria, per la seva part, ha establert una institució pública, el centre multicultural Groznjan, amb l'objectiu de coordinar les activitats culturals i artístiques a Groznjan i a Istria. Aquestes activitats giren entorn als diferents eixos principals següents: permetre una millor cooperació entre les institucions culturals de les tres regions de la zona istriana (Croàcia, Eslovènia, Itàlia), organitzar activitats a Groznjan i a d'altres llocs d'Istria i promoure els programes artístics propis, així com els de les altres organitzacions, formar autors treballadors i responsables pels programes artístics i culturals.

4. Sfinks és una associació sense ànim de lucre fundada a Anvers amb l'objectiu de promoure les manifestacions culturals i les «cultures del món». L'associació programa cada més de juliol el «Sfinks», un festival de músiques del món. El festival organitza projectes específics pels nens, entre d'altres activitats pedagògiques i de contextualització de la música i de les cultures del món. La xarxa «European Forum of Worldwide Music Festivals» va néixer entorn d'aquesta associació i d'aquest festival. Amb el mateix esperit, la municipalitat d'Anvers ha invitat Sfinks per que s'encarregués de la programació de dos centres culturals suburbials durant dos anys, per que s'hi organitzin contínuament activitats artístiques interculturals.

C16: Art i discapacitats

Aquest sector està en relació amb les altres seccions perquè constitueix un terreny on es pot desenvolupar la producció artística d'aquesta categoria de la població (C08: Nova Creació i Producció Artística). D'altra banda, també constitueix una xarxa de difusió de nous productes artístics (C09: Distribució de Nous Productes Artístics).

A nivell estadístic, el resultat és molt equilibrat amb una petita majoria d'un 62,3% dels territoris que tenen una política oficial o desenvolupen accions en aquest sentit enfront d'un important contingent de 23 territoris que, en canvi, no actuen en el sector dels minusvàlids.

En aquest àmbit, les accions són poc diversificades. Es concentren en l'accessibilitat al consum cultural i la promoció de projectes culturals entorn als minusvàlids.

Facilitar l'accés: La major part de les iniciatives es reagrupen entorn a aquesta voluntat de disminuir els obstacles que els minusvàlids es troben en les seves activitats culturals. Aquesta facilitat d'accés es divideix de nou en dos tipus d'iniciatives principals que són, d'una part, l'acondicionament de les barreres físiques i, d'altra banda, la creació de facilitats per a l'accés al consum cultural.

1. El primer punt consisteix especialment en l'acondicionament dels espais culturals per facilitar-ne l'accés als minusvàlids. Aquesta preocupació és una de les més constants i clàssiques, majoritària perquè pràcticament és l'única en les polítiques relatives als minusvàlids. Ramps per a cadires amb rodes, serveis adaptats, ascensors i portes ampliats són algunes de les facilitats desenvolupades cada cop més per les autoritats. Rotterdam és un cas il·lustratiu: ha desenvolupat una sensibilitat recurrent en aquest àmbit perquè la legislació nacional exigeix que tots els edificis públics siguin accessibles per les persones amb minusvàlvues físiques. Aquesta preocupació es manifesta cada cop més a molts territoris, i Kalamata a equipat la ciutat amb rampes especials per facilitar els moviments dels minusvàlids. El seu Centre Cultural també està concebut per acollir aquestes persones tant a les sales com a dalt de l'escenari. Vila Franca de Xira també tracta de posar en marxa un treball de sensibilització de diferents institucions en relació a les barreres arquitectòniques. En efecte, quan es tracta d'accidir a centres culturals, aquestes barreres constitueixen un veritable obstacle, i exclouen així als minusvàlids de drets dels que poden gaudir tots els seus conciutadans.

2. El consum de productes culturals i artístics pels minusvàlids també és una preocupació contemporània cada cop més difosa, encara que la conscienciació és encara més lleugera respecte a l'establiment d'infraestructures. En efecte, després d'haver realitzat un esforç inicial per que aquests llocs culturals siguin accessibles pels minusvàlids, és d'una importància primordial que els continguts culturals també els hi siguin accessibles. A més de poder accedir als centres, els minusvàlids han de poder consumir la cultura. Aquesta línia d'acció és tradueix la majoria de vegades en una política de preus avantatjósos pels espectacles i exposicions, l'acondicionament de seccions especials pels cecs en alguns museus, o versions «sonores» de llibres a les biblioteques. La ciutat de Gent porta a terme un programa molt ambiciós, cooperant amb una associació per elaborar visites guiades als museus, exposicions i monuments històrics pels deficientes mentals.

Promoció de la cultura produïda per o a l'entorn dels minusvàlids: El segon tipus d'iniciativa, relativament menys freqüent, promou l'art en els entorns dels minusvàlids. Les iniciatives en aquest àmbit són escasses i adquireixen per això un gran valor significatiu, demostrant l'interès particular desenvolupat per alguns territoris per integrar la producció artística entorn als minusvàlids.

1. Es posa en relleu la producció artística dels minusvàlids encara que aquesta iniciativa se situa sovint en l'àmbit de les teràpies. En aquest sentit, Glasgow desenvolupa iniciatives molt interessants i avançades en l'àmbit del contacte entre l'art i les persones minusvàlides. Birds of Paradise Theatre Company és l'única companya teatral escocesa dirigida al recolzament i la integració dels minusvàlids físics en la comunitat del teatre professional. Des de la creació de la companyia l'any 1992, s'han realitzat

produccions anuals i s'han posat en marxa tallers creatius i de formació teatral per a adults minusvàlids, la qual cosa ha contribuït a la concienciació de la minusvàlua a nivell de la comunitat. Trongate Studios és un altra iniciativa que cal subratllar. Creat l'any 1994 i finançat per l'Oficina Escocesa i el Consell de la Salut de Glasgow (Greater Glasgow Health Board), Trongate Studios treballa en especial amb els adults que presenten deficiències mentals. L'organització artística Project Ability, creada l'any 1981 (any internacional de les persones minusvàlidades) en contacte amb Trongate Studios treballa concretament en aquest programa, aportant el seu ajut als adults amb deficiències en l'aprenentatge o físiques en l'àmbit de les arts visuals. Molts tallers es posen en marxa gràcies a la col·laboració de professionals de l'educació, del sector social i de la salut juntament amb voluntaris i artistes professionals. D'aquesta manera, tenint en compte que els minusvàlids formen part dels grups generalment exclosos de la comunitat, poden ara participar activament en projectes i esdeveniments artístics locals, nacionals o internacionals mitjançant exposicions, esdeveniments artístics o també intercanvis artístics.

2. També s'organitzen manifestacions culturals entorn a la minusvàlua en si. Thüringen organitza un festival per a cadires amb rodes i St Petersburg un festival d'art específic per a minusvàlids. Aquest tipus d'iniciatives roman no obstant poc estès i confirma l'estretor de les polítiques culturals en aquest àmbit. La concienciació i la voluntat d'integració dels minusvàlids en la societat actual es resumeix principalment a la millora dels accessos als espais culturals sense una recerca activa d'una millor integració social.

C17. Cultura i Atur

El tema abordat en aquesta qüestió confluix de forma evident amb la secció C10 (Ocupació). També està relacionat amb la secció C18 (Nova Creació i Producció Artística) pel que fa a la formació i l'ajut a la creació.

Les estadístiques relatives a la relació cultura-atur són molt reveladores de la realitat de les polítiques existents. En efecte, només 18 dels 61 territoris tenen una política oficial, és a dir una proporció reduïda (un 30%) de les polítiques realitzades oficialment. Es completa amb 13 altres territoris que porten a terme accions en aquest sentit sense que siguin considerades com a una línia oficial. A aquests resultat s'oposa una de les proporcions més importants de la base de dades pel que fa a l'absència de política desenvolupada amb un 48,3% dels territoris.

Pel que fa a les polítiques en aquest àmbit, s'imposa una simple constatació de buit, de «desert». La relació atur-cultura és un dels aspectes menys tractats en termes de política cultural. Mentre l'ocupació és una constant diària a nivell polític, i l'atur constitueix una de les preocupacions socials més importants, avui dia són poques les accions que relacionen atur i cultura.

Tanmateix, cal subratllar la presència de tres iniciatives en l'estudi de les respostes: **l'accés a les activitats culturals, l'ajut a d'altres accions o a la producció, i els projectes d'ajut mitjançant activitats culturals als aturats.**

L'accés a les activitats culturals: Les iniciatives es centren quasi bé totalment en aquest aspecte, és a dir en les reduccions i fins i tot l'entrada lliure per a les manifestacions culturals i la facilitació de la formació en el sector de les arts. És el cas en molts territoris: Anvers, Gent, Nicosia, Helsinki, Tarragona, Caerphilly, Glasgow, Kirklees, Olbernhau, Thüringen, Cork. A Turku, es fomenta l'interès dels aturats cap a l'art mitjançant la formació, a través del projecte Masina (tallers d'artesanat, d'escriptura, de teatre, de video).

Suport a la producció i altres iniciatives: també es posen en marxa d'altres accions, menys nombroses; en general, es resumeixen en un suport a la producció o a les accions empreses pels aturats mitjançant l'ajut a associacions d'aturats en les seves activitats culturals. Per exemple, en el Luxemburg Nord, s'organitzen activitats culturals per a aturats en col.laboració amb minusvàlids. El Projecte Jardí de Wiltz va ser iniciat per artistes i avui dia és el fruit d'una cooperació entre aturats de llarga durada, persones minusvàlides, artesans i artistes, la qual cosa permet d'establir un fòrum d'intercanvis entre art, integració social i desenvolupament rural.

Projectes que fan recuperar la confiança als aturats: Finalment, apareixen altres projectes que pretenen essencialment fer que els aturats recuperin la seva confiança per facilitar-ne la integració. Per regla general, la majoria de les iniciatives adoptades en aquest àmbit es basen en ajuts de caràcter puntual.

C18: Renovació del Patrimoni

La restauració del patrimoni és una eina de participació en la presa de decisió (C02: Participació en la Presa de decisió) en la mesura que existeixen molts organismes i associacions diverses que generen una veritable atenció en aquest nivell. D'altres sectors específics contribueixen a la seva promoció, estimulant accions ja sigui mitjançant una explotació territorial dels recursos (C20: Cultura a les Zones Rurals), ja sigui mitjançant una evolució de les activitats turístiques o pedagògiques entorn al patrimoni (C11: Turisme; C12: Cultura a dins i entorn a l'Escola). El sector privat també s'hi implica cada cop més, conscient que el patrimoni és un terreny propici per al desenvolupament de la seva activitat (C03: Relacions amb el Sector Privat; C07: Indústries Culturals; C10: Ocupació; C04: Noves Infraestructures Culturals).

Una majoria important és molt activa en l'àmbit del patrimoni (un 83,6%) quan només 10 dels 51 territoris no han incorporat polítiques patrimonials en les seves línies d'acció. Però cal insistir aquí sobre el fet que aquestes estadístiques només són indicatives, ja que existeix una relació conceptual amb la temàtica C04: Noves Infraestructures culturals. En efecte, molts territoris han inclos la restauració o la transformació d'emplaçaments patrimonials dins de la temàtica de les noves infraestructures culturals quan haurien de pertànyer a les noves utilitzacions del patrimoni tractades en aquest capítol.

La major part de les accions en aquest àmbit s'orienten cap a la restauració, la protecció i la conservació del patrimoni, les noves utilitzacions del patrimoni i l'establiment d'òrgans consellers en matèria de política patrimonial.

La restauració, la protecció i la conservació del patrimoni cultural:

1. La preservació d'emplaçaments patrimonials constitueix una política tradicional de les ciutats i dels territoris que inverteixen en la restauració. En efecte, el patrimoni és un símbol molt important de la identitat cultural local, ja que és portador de les dimensions històrica, tradicional i cultural. La restauració del patrimoni constitueix per tant un element primordial de les polítiques culturals perquè s'identifica amb la recuperació i la valorització d'una identitat i les remodelacions realitzades poden ser el detonant del renaixement d'una ciutat o d'una regió; això justifica les inversions efectuades, que són sovint molt importants. Podem citar uns quants exemples a Portugal. La ciutat d'Oeiras participa financerament en el programa REORIA per completar la rehabilitació dels Centres Històrics d'Oeiras i Paço de Arcos. La ciutat d'Almada també ha incorporat en gran mesura aquesta política en posar en marxa el programa «Nova Almada Velha». L'objectiu principal és el de rehabilitar la part històrica i antiga del centre de la ciutat, bressol de la actual ciutat d'Almalda (per tant l'interès per preservar aquest patrimoni és molt important). Al mateix temps, aquesta zona es beneficia a la vegada de la proximitat de la capital Lisboa i de les condicions turístiques de la regió pel que fa a les activitats culturals i lúdiques. Els principals beneficiaris d'aquesta rehabilitació són els residents i les activitats comercials estimulades per una indústria turística més florent.

2. A mesura que la localització fa aparèixer cada cop més emplaçaments patrimonials, la reutilització del patrimoni intervé en aquest àmbit, valoritzant edificis mitjançant un reposicionament cultural. D'altra banda, aquesta nova dimensió dels emplaçaments patrimonials pot també constituir un argument per restaurar alguns edificis que, sense això, estarien condemnats a l'abandonament. Sovint, aquest és el cas de les velles fàbriques, els mercats, etc. Al mateix temps, aquesta política ha demostrat ser cara no solament a curt termini amb una inversió inicial important per les obres sinó també a llarg termini ja que és necessari mantenir aquestes infraestructures, la qual cosa acapara gran part dels recursos dels departaments culturals. Lívàdia (Grècia) ha optat per la reutilització d'uns quants edificis per donar-los una orientació cultural. Una antiga fàbrica ha estat transformada en un museu del folk i un centre d'art del folk alhora que un altre ha esdevenit un museu del període pre-industrial. Un edifici del període clàssic també ha estat restaurat per poder ser utilitzat com a Conservatori Local. Per la seva part, Zagreb ha acondicionat una fortificació medieval per poder utilitzar-la com a observatori astronòmic. Palmela també és un exemple molt clar d'utilització d'un emplaçament patrimonial important. El Castell, catalogat com a monument nacional, ha estat durant molt de temps la base dels barris de l'Ordre de Santiago i al mateix temps estratègicament important des d'un punt de vista militar. No obstant, quan el Castell va perdre la seva importància militar i l'Ordre va desaparèixer, l'any 1834, l'emblaçament va ser abandonat i es va anar degradant. L'any 1979 un

edifici hoteler s'hi va instal·lar, donant-li un cert vigor. Però va ser l'any 1990, amb les noves orientacions polítiques, quan va néixer el Programa de Restauració i Animació del Castell (PRAC) amb l'objectiu principal de rehabilitar el Castell per transformar-lo en complex cultural i turístic i estimular projectes d'ocupació i d'animació. Des de llavors s'han construït un museu municipal, un centre històric, un centre d'estudi de les ordres militars, dos auditoris, un parc històric per a nens, un zona comercial i una sala de recepció per a espectacles i exposicions. També s'han portat a terme estudis complementaris sobre l'explotació museològica i turística del emplaçament i excavacions. Pel que fa a la zona comercial, conté cinc botigues d'art i d'artesanat, un centre turístic, la utilització de l'església de Santiago per a espectacles i exposicions, el nucli d'arqueologia del museu principal i la instal·lació de telescopis panoràmics per aprofitar el paisatge circumvei. L'Ajuntament també ha posat en marxa estratègies per: analitzar la «capacitat de càrrega» turística de l'emplaçament, estimular la creació d'ocupació i assegurar la participació de les associacions culturals tradicionals en la gestió del projecte.

Si molts emplaçaments patrimonials són la seu de museus, fundacions o altres galeries, d'altres senzillament són realçats com a testimonis de l'història. Amb aquesta idea, es reutilitzen molts emplaçaments com a marc de manifestacions, festivals o exposicions. S'implanten cada cop més activitats culturals en aquests emplaçaments, transformant-los en pols culturals tant per les seves particularitats patrimonials com per la seva importància a nivell artístic. Això, la regió d'Istriab posa el seu amfiteatre romà a disposició del festival de cinema croata i del festival d'òpera. County Monaghan també ha facilitat el creixement de lectures, tallers, recitals, acollint-los en el si del antic mercat «Old Market House». L'interès que es posa en aquestes iniciatives és molt concret i la voluntat de la Regió és la de contribuir més al creixement del nivell de l'activitat procedint a la restauració de dos altres mercats a les ciutats veïnes de Carrickmacross i Clones. A Almada, el festival de música dels «Capuchos» ofereix al llarg de tot l'estiu una gran varietat d'estils que van des de la música clàssica fins al jazz o la cançó. Té lloc al convent dels «Capuchos» (segle XVIII), però també en teatres, esglésies, castells i altres emplaçaments de la regió.

Queda ara clar que les organitzacions anomenades del «tercer sistema», i principalment les associacions culturals tradicionals, han jugat un rol decisiu per assegurar l'existència de polítiques actives dedicades a la protecció i el desenvolupament dels emplaçaments patrimonials i per democratitzar i difondre la «pertinença» de l'emplaçament a tota la comunitat.

Les noves utilitzacions del patrimoni:

1. El disseny de nous productes (guies, audiovisual, multimèdia, CD-ROM, pàgines web, jocs) té com a objectiu atreure nous públics cap als emplaçaments patrimonials i promoure una millor informació d'aquests. En efecte, aquests productes són eines excel·lents que permeten detallar més profundament el patrimoni i difondre fàcilment aquest coneixement per apropar-lo als ciutadans. D'altra banda, és essencial que pugui ser conegut sense que s'hagi de recórrer a la visita pròpiament dita de l'emplaçament. Avui dia, amb els CD-ROM, és possible «visitar» un museu i gaudir d'una gran qualitat pictòrica. Així County Monaghan ha posat en marxa el programa LEADER, la preparació d'una guia sobre el patrimoni i s'han identificat 14 pistes.

2. També cal subratllar que molts territoris han desenvolupat i encara desenvolupen polítiques d'utilització del patrimoni, com per exemple les activitats pedagògiques aplicades tant a nivell de les escoles com a nivell del turisme. Cada cop més, els territoris consideren com a essencial la implicació dels joves i dels nens per reconciliar-los amb el seu entorn cultural. Hi ha un interès creixent pel descobriment del patrimoni de forma més activa, lúdica i específica a la vegada i sovint de forma temàtica per estimular l'interès del visitant. D'altra banda, aquesta interactivitat que pretén fer participar la població en la valorització del patrimoni beneficia el turisme. És per això que, com a conseqüència d'aquestes polítiques, es creen cada cop més rutes, visites temàtiques, itineraris, totes elles eines de promoció turística.

Órgans consellers en polítiques del patrimoni: El darrer element que cal subratllar és el de l'establiment, en alguns territoris, d'òrgans que aconsellen a nivell de la política del patrimoni, sovint amb l'objectiu d'optimitzar les utilitzacions del patrimoni o d'establir un consens sobre la restauració del patrimoni. Bratislava és un exemple d'aquesta política concreta. En efecte, la ciutat ha creat dues organitzacions. En primer lloc, un «Institut de Conservació» que s'encarrega de la inspecció arquitectònica a nivell arqueològic i monumental, prepara proposicions i declaracions destinades a les diferents parts de la ciutat, classifica els monuments que han de ser protegits en el territori i desenvolupa una tasca de promoció en el si de la població. Aquesta política ha permès la recuperació d'una part important del patrimoni de la ciutat. En la

continuació de l'Institut de Conservació, Bratislava s'ha dotat d'un «institut especialitzat en la tècnica de construcció i restauració dels monuments» que ha dedicat els seus esforços a Staré Mestro - vella Bratislava-.

C19. Cultura i Perifèries Urbanes

Les polítiques urbanes en aquest àmbit semblen sovint dependre d'una voluntat de descentralització cultural (C01: Descentralització i Subsidiaritat). D'altres projectes que cal relacionar amb aquest són els que situen també el seu marc d'acció en les zones urbanes descentralitzades, és a dir els temes de creació i de difusió de nous productes artístics (C08: Nova Creació i Producció Artística; C09: Distribució de Nous Productes Artístics) així com els que procedeixen específicament d'aquests entorns sovint multiculturals - com ara les «arts del carrer» (C15: Relacions Interculturals).

Una majoria dels territoris (un 77%) han desenvolupat efectivament, oficialment o no, polítiques en l'entorn de la cultura i de les zones perifèriques urbanes, enfocant d'una tercera part (un 22,9%) que en canvi no ha integrat aquesta dimensió a les seves polítiques culturals.

Les polítiques culturals en aquest àmbit semblen sovint dependre d'una voluntat de descentralització cultural. El Consell d'Europa, atent a aquestes temàtiques, efectua estudis relativs a les polítiques urbanes i els barris, especialment amb el projecte «Cultura i Barris» (1993-1996). Guandomenico Amendola afirma a les seves conclusions del projecte que «les fronteres entre les polítiques culturals i les polítiques socials o econòmiques s'esborren als barris (...) però la cultura té un valor afegit en si mateixa» (1998, 36).

De fet, es poden citar tres eixos de les polítiques urbanes pels barris:

1. El diàleg (i la tensió) entre els objectius culturals, socials i econòmics dels projectes.
2. Les formes de finançament dels projectes i de les activitats efectuades per les associacions de barri.
3. La tensió entre la dimensió «de barri» i la dimensió «urbana» de les activitats.

Tanmateix, a la base de dades, les accions en aquest sector poden ser reagrupades en dos tipus principals d'iniciatives: **les iniciatives de la perifèria recolzades pel centre i a l'inrevés les iniciatives del centre transferides cap a la perifèria**.

Iniciatives del centre transferides cap a les zones perifèriques urbanes:

1. En relació a aquest primer punt, la majoria de les experiències recollides mostren que moltes iniciatives procedeixen del centre i després es transfereixen cap a la perifèria. Tanmateix, cal fer una observació sobre aquest aspecte. En efecte, el qüestionari FACTUS ha estat completat pels serveis centrals de cada ciutat (és a dir, el departament de cultura de l'Ajuntament o de la Regió) i hem detectat una certa i illegítima tendència a capitalitzar (i fins i tot a considerar com a «propis») projectes nascuts als barris (només un coneixement de cada projecte permet resoldre aquest problema).

2. A nivell de les polítiques de les ciutats, existeix a alguns territoris una voluntat expressa de descentralitzar, i és amb aquest objectiu que es posen en marxa processos de descentralització d'accions o departaments culturals. Segons aquest punt de vista, Anvers és una ciutat amb una política prou diversificada en termes d'accions amb la descentralització «d'agents culturals», el tractament dels problemes per part d'agents d'enllaç i un pressupost, i l'estimulació i l'ajut a les iniciatives susceptibles de donar una empenta a la ciutat.

3. La política de les ciutats respecte a les seves perifèries urbanes fomenta sovint la integració de les comunitats o de les seves poblacions urbanes mitjançant centres socials o comunitaris. Així és com Lausana ha posat en marxa 13 centres socio-culturals a les diferents parts de la ciutat. Una associació es fa càrrec de cadascú d'aquests centres, que tenen personal social pagat per la ciutat. Proposen en general activitats culturals basades en coneixements específics (cuina, fotografia, llengües...) i cadascú presenta un esdeveniment (festival de joves rockers) o desenvolupa accions que el particularitzen (afavorir la reapropiació del carrer pel món de l'espectacle i per la població). Cal subratllar que la municipalitat de Lausana ajuda la «xarxa» local de centres comunitaris, en termes de pressupost i en termes de

«metodologia d'acció»; però són els mateixos centres els que decideixen els projectes que es posen en marxa. Aquestes activitats permeten una certa especialització «temàtica» d'un centre comunitari i, per tant, un impacte més clar de les activitats del «barri» sobre la ciutat. Aquesta especificitat permet anar més enllà de la lògica «d'assistència» o «d'animació socio-cultural», i, per tant, permet la creació i la consolidació, a llarg termini, de projectes culturals de gran qualitat artística (com és el cas de La Laiterie a Estrasburg). El pas d'una lògica «d'assistència» cap a una lògica de «especialització de qualitat» depèn de molts factors (alguns dels quals són impossible de controlar), però els més importants són la presència de projectes de formació artística, la intervenció de l'Ajuntament per a la distribució dels projectes culturals emergents i l'organització de «fires» o «festivals» amb dimensió urbana o regional al barri.

4. Els serveis centrals dels Ajuntaments faciliten també el vincle entre la perifèria i el centre de la ciutat per convertir aquestes zones perifèriques urbanes zones que no quedin excloses de l'activitat del centre i permetre així una millor comunicació entre el centre i la perifèria. Una vegada més, Lausana ha desenvolupat una política original en aquest sentit, prestant la seva atenció als ciutadans d'aquestes zones i respondent a les seves necessitats. Així s'ha desenvolupat la xarxa dels Bussos-Pijama que facilita l'enllaç entre perifèria i centre de la ciutat les nits del cap de setmana per permetre principalment als joves d'assistir a les manifestacions culturals i poder tornar després a la perifèria. Aquesta iniciativa ha obtingut un gran èxit i és el fruit de la col·laboració estreta de 26 comunes perifèriques amb els Transports Pùblics de Lausana així com del suport financer dels patrocinadors.

5. La posada en marxa d'iniciatives i de projectes culturals a la perifèria també és una de les formes tradicionals de promoció de la cultura a les zones urbanes perquè constitueix una implicació política menor però demostra l'interès de les autoritats respecte a aquestes preocupacions. Així, Szczecin i Thüringen donen el seu suport a les activitats culturals i Kalamata i Glasgow desenvolupen més aviat accions dirigides cap a la promoció d'activitats al carrer, estimulant així l'ocupació de l'espai públic per part dels habitants d'aquestes zones: teatre al carrer a Kalamata, música, dansa al carrer, art del grafiti a Glasgow.

Iniciatives de la perifèria recolzades pel centre. La segona tendència, amb exemples menys nombrosos i menys diversificats, es caracteritza per les iniciatives empreses per les perifèries i sovint recolzades pel centre. Els serveis centrals de les municipalitats, com a centres, aporten el seu ajut a través de subvencions concedides als projectes nascuts arran de les diferents iniciatives locals. Això consisteix, com és el cas a Palmela, Tarragona o Kirklees, en subvencions o ajuts a projectes concrets organitzats per associacions culturals locals. De fet, existeix cada cop més una lògica de col·laboració entre les associacions culturals de barri i les autoritats locals: sovint, les iniciatives i la gestió del projecte són assumits per associacions de barri, mentre que les autoritats locals asseguren bona part del finançament i la inserció d'alguns objectius «polítics» a l'agenda. Trobem exemples d'aquest tipus a iniciatives com la de Marsella on l'associació Système Friche Théâtre gestiona l'antiga fàbrica de tabac on es produeixen projectes amb qualitat artística amb objectius econòmics i socials. Un altre exemple que cal citar és el de Barcelona, on l'associació Bidó de 9 Barris gestiona una antiga fàbrica de formigó per a activitats culturals. Aquesta infraestructura (Ateneu Popular de Nou barris), nascuda d'una iniciativa de barri, és ara present a la seu de l'escola de les arts del circ de la ciutat.

C20: Cultura a les Zones Rurals

Aquesta qüestió està relacionada amb varis altres seccions atès que el sector és potencialment molt portador. Però sembla que, com passa amb les zones urbanes perifèriques, està relacionat amb les voluntats polítiques de descentralització (C01: Descentralització i Subsidiaritat). Així, una política en aquest sector té un efecte estimulant, desenvolupa el turisme (C11: Turisme), i per tant fomenta la creació i la difusió de productes artístics (C08: Nova Creació i Producció Artística), la restauració del patrimoni (C18: Renovació del Patrimoni) i per tant les possibilitats d'ocupació (C10: Ocupació) ja que tots aquests sectors estan relacionats amb la vitalitat del turisme.

En aquest àmbit, les polítiques s'alternen ja que les polítiques, oficials o no, arriben a la xifra de 31, és a dir pràcticament la mateixa xifra (29) que els territoris que no desenvolupen cap política en aquest sector.

Com ja passa a les zones perifèriques urbanes, les accions en aquest àmbit es reparteixen principalment entre **una acció de descentralització** principalment en l'àmbit de l'equipament, **la promoció de la vida cultural local i la promoció de les tradicions locals i de l'artesanat**.

La política de descentralització: El primer aspecte important que cal posar de relleu és la voluntat política de descentralització. Aquesta no sempre és present, però quan apareix, el seu objectiu sovint és el d'assegurar l'equilibri territorial a través l'equipament d'infraestructures culturals. A Catalunya, aquesta política va ser posada en marxa amb la voluntat de contribuir al desenvolupament de les zones rurals i, entre els anys 1985 i 1990, es van aprovar diferents lleis per fomentar el desenvolupament i efectuar transferències d'atribucions i recursos cap a les comarques (unitats administratives locals que reagrupen diferents ajuntaments per donar-los més pes i compartir amb més eficàcia els serveis comuns). Aquestes esdevenen àmbits d'acció i el Consell de Cultura de cada comarca té capacitat per gestionar els arxius històrics, de les escoles i dels centres culturals de la comunitat. Igualment, participa en el procés de negociació de finançament de les municipalitats, en la gestió dels museus i monuments locals i en el sistema de biblioteques públiques. L'objectiu és equipar les comarques amb infraestructures gestionades per les autoritats i restaurar el patrimoni. D'altra banda, la regió de Cantàbria ha emprès una acció de descentralització de les polítiques culturals. L'objectiu és aconseguir que les municipalitats assumeixin aquestes tendències com a seves, especialment a través de la descentralització de les activitats del Festival Internacional de Santander als pobles o ciutats que presentin un interès particular a nivell històric o arqueològic i un programa d'ajut a la producció cinematogràfica a les zones rurals on els equipaments moderns no són disponibles.

Les activitats culturals:

1. També és interessant assenyalar en una segona part com es desenvolupen les activitats culturals a aquests territoris. Tradicionalment, les polítiques locals promouen la vida cultural local en l'organització de festivals, espectacles i altres manifestacions artístiques, especialment a l'estiu. Aquest és el cas a molts territoris, com ara Friburg on s'organitzen espectacles a les zones descentralitzades on els professionals de l'espectacle són menys nombrosos. D'altra banda, les manifestacions supralocals que actuen a les zones rurals reben subvencions del Departament de Cultura de Friburg.

2. D'altra banda, es desenvolupen activitats annexes en aquests territoris rurals, molt sovint seguint l'iniciativa dels centres, dins d'una política de descentralització recolzada pel centre. Podem citar-ne un exemple a Istria, on el Departament de l'Educació, la Cultura i els Esports financia projectes creatius en l'àmbit de l'art audiovisual, entre els quals es troben nombrosos projectes multimedia a Labin on un grup artístic treballa en la innovació artística. En el mateix àmbit d'idees, Thüringen recolza les escoles d'art a les zones rurals i assegura alhora, com molts altres territoris (veure C14) un sistema de biblioteca mòbil a les zones que no disposen de biblioteques. En canvi, l'exemple de Turku contradiu aquesta afirmació d'implicació del centre en l'organització d'activitats a les zones rurals. En efecte, no hi ha cap política de descentralització a les províncies, i les municipalitats organitzen les seves pròpies activitats culturals i decideixen l'assignació dels recursos.

3. Finalment, un tercer mitjà per aconseguir una vida cultural més activa a les zones rurals es concretitza amb la creació de rutes i itineraris turístics. En efecte, aquests es creen amb un objectiu turístic i tenen l'avantatge de relacionar els aspectes que uneixen la natura, la cultura i l'art. Com a exemple d'itinerari integrador, es pot citar el land de Thüringen, que ha posat en marxa la «classic route», centrada en la literatura i els seus autors, que permet enllaçar diferents emplaçaments de la regió.

Promoció del folklore i de l'artesanat: Finalment, un tema que cal no menysprear quan es tracta el tema de la cultura a les zones rurals és la promoció de la cultura tradicional, del folklore i de l'artesanat, sovint molt arrelats i representatius d'aquests territoris. Els exemples més interessants en aquest àmbit procedeixen dels territoris que estimulen una dimensió contemporània en totes les tradicions, tant a nivell de la creació com de la producció.

C21: Cultura Científica i Tècnica

Les ciències i les tècniques utilitzades pel mitjà cultural constitueixen una eina per a la difusió de nous productes (C09: Distribució de Nous Productes Artístics), però també serveixen els interessos del turisme a través dels productes que produeix (C11: Turisme). D'altra banda, la relació entre arts i tecnologia, a través de les noves utilitzacions de la tecnologia i la construcció de noves infraestructures (C04: Noves Infrastructures Culturals) estimulen la creació i la promoció artística (C08: Nova Creació i Producció Artística). El sector de les biblioteques (C14: Innovació i Biblioteques també està relacionat amb aquesta temàtica a través de la millora i la modernització del seu equipament.

A nivell estadístic, les accions en aquest àmbit estan repartides, ja que dels 60 territoris contactats, 34 responen tenir una política reconeguda oficialment o no enfront dels altres 26 que no actuen en aquest sector.

La ciència i la tècnica són un sector relativament nou en la seva utilització cultural. Per tant, les iniciatives en aquest sector són molt sovint innovadores. En primer lloc, els vincles entre arts i ciència tecnològica tenen com a objectiu afavorir la creació. Un segon punt aborda la ciència i la tecnologia com a estimulador de la difusió de les arts i de la cultura. Com a nova tendència, cada cop més museus i centres es dediquen a l'art i a les noves tecnologies. Finalment, un quart punt desenvolupa la utilització d'aquestes noves tecnologies per part dels professionals i en la formació.

Afavorir la creació: El primer punt que cal posar en relleu és la voluntat de fomentar la creació relacionant art i tecnologia. Aquesta voluntat es tradueix en l'existència d'organismes que fomenten la relació entre l'art, la ciència i la tecnologia. A Catalunya, es pot citar l'exemple de la Comissió pel Foment de la Cultura Científica i el Centre de Noves Tendències KRTU. Aquestes estructures són responsables de la concessió de subvencions a projectes innovadors en tots els àmbits culturals i artístics, incloent-hi el patrimoni. També existeixen línies específiques d'ajut a la creació net-artística (art creat amb ordinador o presentat a través d'Internet), d'utilització de la tecnologia en la creació artística. A Glasgow, l'Orquestra Virtual Mundial és un projecte de l'associació NVA recolzat pel Council de Glasgow que permet a artistes de diferents països actuar per ordinador sobre les peces creades per 5 grups de Glasgow i que poden ser descarregades simultàniament a 5 països.

Reforçar la difusió: Un segon aspecte important que apareix en aquest sector és la utilització de les noves tecnologies per reforçar la difusió de les arts i de la cultura. Això es concretza amb el disseny de nous productes (a través de l'audiovisual, el multimedia, els CD ROM, les pàgines web i els jocs) per atreure nous públics cap a la cultura i les arts. A través d'Internet i moltes altres xarxes, ja és possible obtenir informacions i productes de tot tipus, accedir a bases de dades visuals de gran qualitat. És important assenyalar, com ho explica Xavier Greffe en el seu informe sobre LEDA3, *L'ocupació a Europa*, que «les noves tecnologies estan canviant la naturalesa dels productes culturals i condueixen a noves formes d'utilitzar-la». La creació a Carèlia del Nord d'una pàgina d'accòlida per facilitar els intercanvis bilaterals en l'àmbit de l'art n'és un exemple concret. Aquesta pàgina conté informacions relatives a les residències europees d'artistes, els centres internacionals d'art i els projectes de cooperació. L'altre aspecte de la utilització de les noves tecnologies en els entorns artístics és l'equipament infrastructural dels centres culturals a través de la informatització, l'equipament video i la connexió a Internet, com és el cas a Zagreb.

Museus i centres orientats cap a la ciència i la tecnologia: D'altra banda, podem distingir un tercer tipus d'intromissió de la ciència a l'entorn cultural. En efecte, alguns museus o centres culturals estan específicament dedicats a l'art i la nova tecnologia a través de la promoció de les utilitzacions de la cultura científica. Així, Lasipalatsi, a Helsinki, és un centre que vol respondre a les necessitats de la població i dels empresaris. Es tracta en realitat d'una plataforma per a les noves tecnologies i facilita l'accés als equipaments de noves tecnologies a través de diferents infraestructures: entre d'altres, estudis de televisió

privats i públics, exposicions de mitjans de comunicació, biblioteca que permet l'accés gratuït a Internet, cinema equipat amb les darreres innovacions tecnològiques. Això permet acollir els projectes de gran envergadura, com ara el festival de Helsinki, el més important de la ciutat. L'objectiu és el de convertir Lasipalatsi en un aparador de la cultura finlandesa pel segon trimestre 1999, quan Finlàndia assumeixi la presidència de la U.E.

Desenvolupar la formació: la formació en l'àmbit de les noves tecnologies és un sector desenvolupat per alguns territoris, que es preocupen per tenir una millor adaptació i utilització de les tecnologies per part dels professionals de la cultura i els artistes. Turku ha desenvolupat en aquest sentit dos tipus d'iniciatives. La primera és un programa de formació per a la utilització de nous mètodes digitals en el treball dels artistes. La segona és un programa de formació pels conservadors professionals per dotar-los de coneixements sobre els nous mètodes de conservació i restauració.

1072

linguarts

polítiques lingüístiques i culturals a Europa

RESUM
(PRIMER ESBORRANY)

INTERARTS Observatory
Rambla Catalunya, 81, pral.
08008 Barcelona

Tel.: 34 93 487 70 22 - Fax: 34 93 487 26 44 - e-mail: interart@pangea.org

1- Descripció del projecte

L'observatori INTERARTS

El projecte Linguiarts va ser concebut per l'Observatori INTERARTS el mes de juny de 1996. Aquest Observatori Europeu de Polítiques Culturals Urbanes i Regionals és una organització independent (associació en tràmits d'esdevenir fundació durant el 1999) establerta el juny de 1995.

L'origen de l'Observatori INTERARTS es troba a la Conferència Central del projecte *Cultura i Regions* del Consell d'Europa, celebrada a Florència el 1987. La Declaració Final d'aquesta conferència va manifestar la necessitat de crear una estructura que garantís el seguiment de les experiències innovadores i de les bones pràctiques a l'àmbit de les polítiques culturals locals i regionals. Com a resposta a aquesta declaració, el Secretariat del Consell d'Europa, en col.laboració amb la Conferència Permanent de Poders Locals i Regionals, va acceptar la proposta i es va crear una comissió destinada a la prefiguració del futur Observatori.

Els canvis produïts a l'Europa Central i Oriental van fer necessària una revisió completa del perfil operatiu del projecte fins que, el 1993, la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona i el Patronat Català pro Europa van oferir el seu suport a l'agència, sobre la base d'una organització independent. Operatiu des del 1994, l'Observatori INTERARTS va iniciar oficialment la seva activitat el mes d'octubre de 1995.

La part central del treball d'INTERARTS es centra en l'estudi de les polítiques culturals de ciutats i regions. Aquesta tasca suposa un punt focal d'interès creixent pel que fa als sectors tècnics i polítics, incrementat pel fet de la relació identificada entre cultura i desenvolupament econòmic, cohesió social, comunicació i planificació territorial. Juntament amb això, el treball subratlla la nova dimensió creativa en la dialèctica existent entre globalització i localització.

El punt central del treball de l'Observatori INTERARTS no es limita a les polítiques públiques sinó que afecta a la resta de sectors (indústries culturals, fundacions, projectes artístiques i iniciatives de la societat civil en general).

L'Observatori INTERARTS és l'única agència especialitzada en aquest àmbit i que disposa d'uns referents comparatius tant per Europa com per les altres regions del món que han manifestat el seu interès per participar en els seus programes.

Els mètodes de treball d'INTERARTS combinen el seu paper d'observador amb les síntesis a mig i llarg termini de les dinàmiques culturals locals i regionals, a través de programes de recerca-acció i dels seus projectes-pilot sobre desenvolupament territorial i cultural.

El Projecte LINGUARTS en aquest context

El Projecte LINGUARTS és un projecte de recerca-acció que té per objectiu l'estudi de la relació entre polítiques culturals i polítiques lingüístiques a Europa. Aquest projecte va ser originat per la constatació que, tot i que el debat europeu sobre polítiques culturals ha estat intens durant els últims quinze anys, les llengües han ocupat molt poc espai de reflexió. Ara que la dimensió local i regional de les polítiques culturals està sent explorada en gran mesura, esdevé més pertinent que mai el preguntar-se pel paper de les llengües regionals i minoritàries ("minoritzades") en les dinàmiques locals i regionals d'aquestes polítiques.

Els objectius principals del projecte són:

- L'estudi de la relació entre llengua i polítiques culturals dins de certs territoris europeus seleccionats sobre la base de que les dues dimensions (polítiques lingüístiques i polítiques culturals) siguin formulades explícitament, per tal de demostrar de quina forma i fins a quin punt les polítiques culturals afavoreixen el desenvolupament de la diversitat lingüística europea pel que respecta a les llengües regionals i minoritàries.
- Proveir d'exemples de "bones pràctiques" tant estatals com regionals dins de la Unió Europea, que demostrin el doble paper que poden jugar tant les polítiques culturals com les polítiques lingüístiques per tal de promoure les llengües regionals i minoritàries.

L'Observatori INTERARTS parteix de la hipòtesi que, durant els anys 90, els criteris d'elecció de les llengües han anat guanyant pes en l'esfera de la política cultural pública i privada, un pes que influeix no només sobre la creació, producció i distribució, sinó també sobre el consum i les pràctiques culturals. Aquest fet és particularment rellevant quan és aplicat a les polítiques culturals desenvolupades al regne dels *mass media*.

En un altre sentit ens va semblar que era essencial d'entendre que l'ús intensiu de criteris lingüístics en política cultural ha deixat d'ésser un assumpte major per les cultures minoritàries i que aquest tema ha esdevingut, d'altra banda, cada vegada més recorregut per les llengües "majoritàries". Degut a aquest fet hom podria prácticament afirmar que la normalització i el desenvolupament de les llengües regionals o minoritàries està patint un procés d'"obstaculització" pel nou nacionalisme lingüístic.

Finançament

El projecte LINGUARTS és finançat al 50% per la Comissió Europea, a través de la "Línia pressupostària per la promoció i protecció de les cultures i llengües regionals i minoritàries" dins de la Direcció General XXII (Educació, Formació i Joventut).

La resta del finançament prové de l'Observatori INTERARTS que, anualment, signa un acord amb les organitzacions territorials que li donen suport (Generalitat de Catalunya, Diputació de Barcelona i Ajuntament de Barcelona), a més a més, INTERARTS ha rebut un ajut específic de la Fundació Jaume Bofill pel treball de publicació de l'informe final Linguarts realitzat per Poppy Eveling i Marta Ranch.

Equip d'experts

AUT 2.2

El grup de persones seleccionades per dur a terme aquesta recerca-acció va ser reunit per l'Observatori INTERARTS amb la intenció d'establir un equip en el qual poguessin treballar conjuntament experts tant en política lingüística com en política cultural. Es tractava d'obtenir un estudi equilibrat on coadjuvéssin les visions complementàries dels diferents experts.

L'equip d'experts està integrat per: Poppy Eveling (consultora *freelance*), Peter Nelde (Universitat de Brussel·les), Helen O'Murchu (especialista en educació i lingüística, actualment Presidenta de l'*Irish Central Council for Voluntary Organizations*), Miquel Strubell (Institut de Sociolingüística Catalana), Bernard Wicht (Federal Office of Culture, Suïssa).

Altres socis del Projecte

Destaquem entre les altres persones i institucions que han cooperat en el projecte Linguarts: Eduard Miralles (Director del CERC, Barcelona), Josep Maria Artigal (Director de l'Istitut Europeu de Programes d'Immersió), Albert Bastardas, Xavier Vila i Jaume Farras (Universitat de Barcelona), Fundació Jaume Bofill (suport financer i publicació final).

2. Metodologia

Notes Generals

El projecte Linguarts s'ha desenvolupat en els darrers dos anys i va ser dividit en dues fases: la primera, des del juny de 1996 al juny de 1997; la segona, des del setembre de 1997 al setembre de 1998, amb una prolongació d'alguns mesos per tal de concloure en la presentació el mes de gener de 1999. Es tracta d'un projecte ambiciós, tant per l'àbast com per la complexitat dels seus objectius. No obstant això, l'originalitat i interès dels seus objectius han provocat l'emergència d'idees abundants i extremadament positives, tot fent palès el caràcter innovador de la iniciativa. Tot i que l'objectiu de la recerca ha estat mantingut durant els anys del projecte, hi ha hagut una evolució pel que fa a les hipòtesis de treball i a les metodologies. Linguarts s'ha adaptat progressivament a les necessitats canviantes expressades pels diferents contactes a les regions europees integrants del projecte. D'altra banda, el projecte ha estat revisat d'acord amb les idees i els suggeriments expressats pel grup d'experts.

En conseqüència, el projecte va ser dividit en dues seccions diferents:

1. una primera fase de *brainstorming*, recerca bibliogràfica específica i desenvolupament d'un qüestionari i de les hipòtesis inicials;
2. una segona fase de planificació i d'estudis de cas; de redacció d'informes regionals i de l'informe final.

En efecte, la primera fase ens va donar l'oportunitat de definir les bases de la nostra recerca, de recollir informació rellevant sobre alguns territoris europeus representatius (un dels principals criteris de selecció va ser el de triar territoris on la política lingüística fós formulada explícitament), de crear una bibliografia de referència pels experts, d'establir els contactes inicials a les ciutats i regions europees seleccionades i de dur a terme els primers estudis de cas.

La segona part del projecte va continuar amb un aprofundiment en la recerca bibliogràfica, i d'altra banda, el treball va guanyar intensitat en els estudis de camp. Finalment, sis territoris van ser escollits per la recerca: Alsàcia, Catalunya, Fríssia, Soràbia, Fribourg (suís) i Escòcia. La identificació i anàlisi dels diferents resultats ens van permetre d'arribar a les conclusions i recomanacions finals avançades en aquest document.

Moments-clau del projecte

En primer lloc, el grup d'experts i l'equip d'INTERARTS van treballar conjuntament per tal de definir els objectius del projecte i les principals àrees de recerca. Aquest aspecte va ser concretat amb la redacció del "text bàsic" per cadascun dels experts. Posteriorment, les hipòtesis van ser definides gràcies a la compilació bibliogràfica i documental.

Amb la col.laboració d'INTERARTS, el grup d'experts va crear el qüestionari que serviria de base per les entrevistes als territoris seleccionats. La creació d'un qüestionari comú era indispensable per tal de garantir l'homogeneïtat i la coherència de les anàlisis. Va ser revisat exhaustivament abans de ser considerat com a operatiu. La seva funció era la de fer de guia per les entrevistes, i no tant la de servir com a model d'examen per a anàlisis futurs. Està redactat en anglès i francès, i la majoria de qüestions són obertes. Es composa de nou parts:

- dades socials i econòmiques sobre el territori
- geolingüística
- politiques lingüístiques
- política i pràctiques lingüístiques als mitjans de comunicació
- política i pràctiques lingüístiques a les biblioteques
- política i pràctiques lingüístiques a la cultura popular i a la religió
- política i pràctiques lingüístiques a les activitats de la comunitat
- política i pràctiques lingüístiques a les activitats culturals

Edició.

Producció audio-visual i creació multimèdia.

Música.

Teatre.

Creació literària.

Exposicions, museus, turisme cultural.

Altres organitzacions culturals (Fundacions, ONGs).

Comunicació cultural i marketing, premsa especialitzada.

-Altres espais culturals i lingüístics significatius.

Els contactes amb les diverses regions van ser fets, en alguns casos, a través de la Base de Dades FACTUS, i en d'altres, a partir del coneixement d'institucions i individus rellevants per part del grup d'experts.

El treball de camp

Els estudis duts a terme a les sis regions triades van seguir generalment les mateixes fases:

- Tramesa de qüestionaris per correu.
- Identificació dels contactes idonis per les entrevistes en profunditat durant les visites dels experts. Amb aquest objectiu, es va intentar d'assegurar una certa paritat en la dotzena d'entrevistes dutes a terme a cada regió, de forma que una meitat d'aquestes entrevistes van ser realitzades a responsables de recerca o de disseny de polítiques en l'àmbit lingüístic, i l'altra meitat a persones vinculades directament a la pràctica cultural (associacions, biblioteques, teatres, centres culturals, ràdios locals, etc.).
- La visita de l'expert (o de dos, de vegades) a la regió objecte d'estudi, durant tres dies, per tal de dur a terme les entrevistes amb els contactes identificats i per recollir tota la informació impresa disponible i apropiada sobre la matèria (especialment la més difícil d'obtenir a distància).

Totes les visites van tenir lloc durant el període comprès entre els mesos de gener i maig de 1998. Els mesos d'abril i maig van ser dedicats a l'elaboració i edició dels informes parciais.

L'Anàlisi Final i les Primeres Conclusions

Tota aquesta tasca ha permès al grup d'experts posar en comú els seus informes durant la reunió general celebrada a mitjans de maig, en la qual s'estructurà l'informe final i les recomanacions que calia acordar, mitjançant l'intercanvi de temes claus i de conclusions inicials sorgits en l'estudi de cada regió. Després, es deixà un període de temps perquè els experts poguessin discutir les abundants idees que havien recollit per tal de concretar-les, justificar-les o rebatre-les en les conclusions finals.

Resultats

Presentació del document final

El document final concentra el treball dut a terme durant els darrers dos anys. De fet, aquest informe hauria pogut estructurar-se de forma més compacta, però després de moltes discussions per debatre quina seria la millor forma de presentar-lo, ens semblà que mostrar un resum de cada cas estudiat, i a continuació una sèrie de conclusions principals i recomanacions generals, era la millor manera de transmetre l'experiència i la perspectiva assolida durant el projecte.

Presentar els resultats públicament, en un conferència oberta principalment als responsables de les decisions polítiques en matèria de cultura i llengua, permetrà la disseminació d'aquesta recerca en l'àmbit i de la manera que millor garanteixen el seu ús en la realitat actual europea.

Cal fer palès que Linguarts és un projecte que ni està acabat ni és finit, i que romanerà obert a incorporar totes les regions que hi vulguin ser incloses.

[El cas de Friboug no s'inclou en aquest document però serà presentat durant la conferència final, el 15 de gener de 1999, i s'inclourà en l'annex que s'editarà posteriorment. El mateix passa amb el cas d'Irlanda, l'estudi del qual també s'ha completat i serà inclos proximament.]

3. Temes clau

Els temes que conté la secció següent no es disposen en funció de la seva importància, sinó que són aquells que han estat identificats i discutits pel Grup de Treball Linguarts durant el curs del projecte i durant la implementació del treball de camp.

Llengua / Diversitat Cultural a Europa

Una de les majors riqueses d'Europa és la seva diversitat cultural i lingüística. Aquesta gran diversitat, tanmateix, també ha estat associat a alguns dels episodis més crueus de la història d'Europa. Com podem contribuir a aquesta diversitat sense provocar una major fragmentació entre pobles que sovint trobem ja massa dividits? Una manera és utilitzar les polítiques culturals i les polítiques lingüístiques com si d'un únic instrument es tractessin, en lloc

- d'aplicar-les separadament, tal i com s'ha fet fins ara. Observem amb massa freqüència que les polítiques lingüístiques es limiten a l'esfera de l'educació, mentre que ben poques vegades les polítiques culturals ben poques vegades s'adrecen a temes lingüístics. És necessari que des d'ambdues àrees polítiques es prengui consciència que un treball conjunt i coordinat pot generar grans oportunitats i beneficis.

Llengua, Cultura i la Llengua de la Cultura

- És essencial distingir entre l'aprenentatge d'una llengua per tal d'entendre una cultura, com és el cas del grec i llatí antics o el de l'estudi d'una llengua secundària o terciària en molts sistemes educatius, i l'aprenentatge o adquisició d'una llengua per tal de ser entesa dins una comunitat de residència. En el primer cas sovint es vincula la cultura a la qual pertany la llengua estudiada a una noció de "prestigi", l'estudi sol ser acadèmic i tot i tenir un valor "cultural" alt, aquest valor no és el mateix a l'hora de ser aplicat a la realitat de finals del segle XX a Europa. Limitar aquest estudi a l'adquisició de segones o terceres llengües (com en el cas de l'estudi de l'anglès, per exemple), i per les raons presentades, seria ignorar les vertaderes raons per les quals la gran majoria de locutors de llengües minoritàries o regionals són bilingües. Limitar la definició de cultura a la d'"alta" cultura implicaria excloure l'experiència de molts locutors de llengües minoritàries o regionals.
- El grup d'experts també ha reconegut que cal evitar reforçar la idea que hi ha un abisme gegant entre les cultures de llengües minoritàries o regionals i la cultura "global", que la participació en una, d'alguna forma exclou la participació en l'altra, com si les cultures de llengües minoritàries o regionals fossin simples endaus o ghettos de folklore de poca o cap rellevància per als moviments de les "macro-cultures", o com si no tinguessin cap influència en el que anomenem cultura global. En el seu essencial bilingüisme, els locutors d'una llengua minoritària o regional estan construint ponts per salvar aquest abisme d'una manera que els monolingües sovint no fan.

Multilingüisme. Què és?

El multilingüisme es pot definir de diverses maneres. La forma més bàsica d'entendre el multilingüisme a Europa és "l'ús de la llengua materna i l'anglès". També es pot interpretar, sobretot en el cas dels locutors de llengües minoritàries o regionals, com l'ús de la seva llengua materna i la llengua de l'Estat o la majoritària. Des de la fi de la II Guerra Mundial, s'ha produït una sèrie de canvis graduals que ens han allunyat de la noció d'"una nació, un Estat, una cultura, una llengua", i les persones s'identifiquen cada cop més amb les regions en les quals viuen, obrint-se així les oportunitats per una varietat de multi-lingüismes. Amb el creixent trànsit de comerç, indústria i mà d'obra entre fronteres, el fet de ser multilingüe es percep actualment com un avantatge, tot i que per als locutors de llengües minoritàries o regionals, només l'adquisició d'una tercera llengua (afegida a la llengua materna i la llengua majoritària o estatal) pot ser vist com un verdader multilingüisme, tal i com passa a França, on el multilingüisme no incloïa parlar bretó ni alsacià. És essencial tant pel propòsit d'aquest informe, com en general, ser conscients d'aquesta realitat i de tenir en compte els diversos tipus de multilingüismes existents.

- També cal reconèixer que el multilingüisme està esdevenint la norma, més que el monolingüisme. Sigui quina sigui la definició que fem servir del multilingüisme, es pot afirmar que el multilingüisme pot fomentar la pau i la

prosperitat –si més no, ajuda al desenvolupament de contactes internacionals i transfronterers, ja sigui professionals o personals-. Aquest element internacional del multilingüisme es tradueix en beneficis econòmics i professionals, ja que les lleis de l'economia del lliure mercat determinen el valor de mercat del multilingüisme, que creix constantment en tant que s'estén la Unió Europea.

- A través de l'accés a d'altres cultures, assolit amb el multilingüisme, es desenvolupen habilitats comunicatives addicionals que permeten millorar l'accés a cultures molt divergents, encoratjant el descobriment de noves cultures; a llarg termini es pot considerar que fomenta una major tolerància vers les altres cultures, una disminució gradual de prejudicis i el progrés social. D'altra banda, i mirat des d'un prisma més utòpic, cal remarcar que els multilingües tenen una actitud molt més oberta en l'aprenentatge d'altres llengües, i també en les relacions amb d'altres cultures.

Minories, identitat i igualtat

Caldria reconèixer que la majoria de locutors de llengües minoritàries o regionals tenen l'opció de diferents identitats, a través del seu billingüisme o multilingüisme. És a dir, es percep que tot locutor d'una llengua minoritària o regional pot identificar-se com a mínim amb dues cultures, mitjançant l'adquisició de la llengua majoritària, ja que s'entén que hi ha un vincle clar entre la llengua parlada i la cultura amb la qual es compromet o a la qual sent que pertany (sobretot en aquells territoris on les llengües minoritàries o regionals han estat reconegudes). Aquestes identitats doblades, o multiplicades, que comporten complexes sèries de contactes, tant econòmics, socials com culturals, s'ignora a nivell global en el procés de *policy making*, el qual tendeix a dividir-se en polítiques lingüístiques i polítiques culturals.

Nivells i tipus de Policy-making

Caldria fer notar que en tots els aspectes de les polítiques lingüístiques i culturals, les autoritats de tots els diferents nivells planifiquen i implementen diverses polítiques. Començant pel nivell de la política nacional/estatal, que defineix quina o quines llengües són les de l'Estat, i determina quina cultura serà la que rebrà el suport i l'impuls des de l'aparell estatal, fins a l'altre extrem de l'escala, on les autoritats locals determinen a què es dóna suport en termes de cultures locals i poden, per tant, influir l'ús o el desús de la llengua minoritària o regional local.

Les polítiques lingüístiques i les polítiques culturals no són només ideades i implementades a diversos nivells, sinó que, a més, la seva influència fluctua en ambdues direccions: des del nivell estatal cap al nivell de base i viceversa. Els diversos punts on els enfocaments d'ambdues polítiques es creuen fan patent la necessitat que la planificació de la política lingüística i la política cultural estiguin més estretament vinculades.

Les polítiques aplicades des de cadascun dels nivells esmentats poden ser implícites o explícites i, en determinats casos, pot existir un acord de donar a les polítiques implícites el mateix pes i consideració que a les polítiques explícites, ja que sovint, si no sempre, tenen una influència igual d'important en el desenvolupament de les llengües o les cultures minoritàries o regionals. Les polítiques explícites poden incloure un o més dels següents elements: declaracions polítiques, lleis, decrets, declaracions, l'establiment de cossos oficials i programes pressupostaris. És important recalcar que en les relacions de domini o subordinació, la manca d'una política és pròpiament una declaració política; la inexistència d'una política específica per a locutors d'una llengua minoritària o regional normalment tendeix a facilitar i estendre la divulgació de la llengua estatal.

Aquest són alguns dels temes discutits durant les trobades del grup d'experts, al llarg del curs del projecte Linguarts. Aquesta llista, naturalment, no és exhaustiva, i sens dubte serà ampliada pròximament, en la mesura que evolucioni aquest treball.

4. Observacions finals

Aquestes observacions que segueixen són una combinació de les conclusions fetes pels experts en els seus informes i en la trobada celebrada al mes de maig de 1998, i d'una sèrie de comentaris i observacions fets en el decurs del projecte, que creiem que és òptim ubicar en aquest apartat de l'informe. En aquesta primera versió de l'informe, aquests comentaris no es presenten en cap ordre concret, tot i que la intenció és de jerarquitzar-los en futures edicions.

En primer lloc, hi ha una sèrie de punts que poden semblar molt evidents però que requereixen una redefinició com a prefaci dels comentaris que segueixen.

• Les llengües no s'adquireixen primer, i després s'utilitzen. Les llengües s'aprenen en ser usades per poder interactuar amb altres persones. Aquest aprenentatge de les llengües té lloc en uns contextos socials definits i les llengües són apreses d'acord a les normes específiques de cada context. Si les llengües són apreses mitjançant el seu ús i si els nens i nenes utilitzen la llengua a tota hora i en tots els contextos, una política lingüística també es una política d'educació en la llengua a la qual afecta. Tanmateix, observem que aquesta relació "interpolítica" no apareix entre les polítiques lingüístiques i les polítiques culturals. És més, els ponts o les interseccions entre llengua i política cultural, se solen circumscriure als punts de connexió entre llengua i educació i polítiques culturals i educatives.

Per ubicar-nos en un context europeu ampli, cal dir que fins al 1945 els països europeus vivien en un sistema exclusivament "nacional" basat en les tres premisses següents: la sobirania absoluta de l'estat-nació, la naturalesa sacrosanta de les fronteres i el domini de l'única llengua "nacional". La caiguda del Mur de Berlín va accelerar els processos de modificació d'aquests tres principis (sobirania, fronteres i llengua nacional), sorgint així nous reptes.

Primerament, les fronteres entre Estats-nacions tendeixen a desaparèixer (Schengen, GATT, Mercat Únic, EFTA). Segonament, s'ha produït un traspàs formal de sobirania (tot i que no arreu ni en tots els dominis) a les institucions supranacionals de la Unió Europea. En tercer lloc, i de capital importància per aquest informe, s'ha produït una tímida resorgir del multilingüisme; Si bé en aquest punt, es pot argumentar que les noves agrupacions territorials que són genuïnament actives des d'un punt de vista socio-polític són, o bé regions autònomes (Catalunya, Rhine-Altes, Baden-Württemberg, Llombardia), o bé zones transnacionals de prosperitat econòmica.

En aquest procés d'evolució dels sistemes nacionals vers sistemes transnacionals, en aquest esquema d'unitats territorials separades que no estan necessàriament lligades a un estat-nació, l'economia mundial hi juga un paper de creixent importància. Com a exemple veiem com en aquestes regions, cada cop més, el multilingüisme (com es mostra en les estadístiques) és un mitjà d'accés a l'economia, però pel que fa a aquest informe cal afirmar que aquest és un multilingüisme que afavoreix principalment a les llengües majoritàries com el francès, l'alemany, el castellà i per damunt de tots, l'anglès.

Podem veure que el multilingüisme va connectat a la prosperitat econòmica, tot i que sigui un multilingüisme de llengües dominants/majoritàries, l'altra cara de

- la moneda, el multilingüisme de les llengües minoritàries o regionals, està generalment en decadència, i és aquí on el suport a les cultures de llengües minoritàries o regionals esdevé de major importància, i així hauria de percebre's des dels governs nacionals. Reprimir o suprimir llengües o cultures minoritàries o regionals en el nom de la cohesió nacional suprema ja no és una posició defensable. Més aviat, si l'Estat-nació vol mantenir la cohesió social es veu obligat a donar suport a tots els aspectes de la seva herència cultural.

En tant que l'Estat-nació i els tres principis que sostenen les nacions europees durant els passats dos segles s'han debilitat deixant espai pel creixement

- d'economies supranacionals i d'economies transnacionals de base regional, el paper de l'Estat en la protecció i promoció de tots els aspectes de la seva herència cultural esdevé essencial. Ja no serà suficient parlar per parlar d'aquestes cultures, sinó que serà necessari comprometre's en tot tipus d'activitats de suport, protecció i revifament per al seu creixement.

Sigui com sigui, el multilingüisme o el bilingualisme que trobem en zones de cultures lingüístiques minoritàries o regionals, sovint proporcionen un avantatge sobre el monolingüisme o les cultures de llengües majoritàries, ja que, des de fa molts anys, hi ha una acceptació de la necessitat del multilingüisme o del bilingualisme i una mentalitat oberta a l'aprenentatge d'altres llengües i al seu ús. En zones transfrontereres, on les llengües minoritàries o regionals estan estretament relacionades amb la llengua que es parla a l'altra banda de la frontera nacional més propera, aquest fet sovint comporta uns obvis avantatges econòmics i socials.

Pel que fa a l'efecte i la influència mútua entre les polítiques culturals i lingüístiques en la protecció de les cultures lingüístiques minoritàries o regionals, de l'anàlisi dels casos estudiats es pot desprendre que aquesta relació sol apareixer en activitats d'educació bàsica i sovint en activitats més

"folklòriques", però l'ús dels instruments d'una política són poques vegades tinguts en compte a l'hora de desenvolupar altres polítiques.

Les polítiques lingüístiques tendeixen a fer un enfocament erroni de les cultures populars modernes, ja que sovint no es defineix un espai per tractar-les, tot i que pot ser que això estigui canviant amb la introducció de versions de software en llengües minoritàries o regionals per a ordinadors comuns. Sigui com sigui, fins que no hi hagi una manara d'incorporar aquest element lingüístic en l'ús d'Internet, o de Webs, aquest continuará essent un bult que només es cobrirà mitjançant l'aprenentatge de l'anglès. Cal dir que la qüestió de fons és que tant les polítiques lingüístiques com les culturals, tendeixen a ignorar les cultures populars contemporànies. La planificació de la política lingüística té l'oportunitat de tenir en compte aquest aspecte, especialment a nivell de l'ús de noves tecnologies a les escoles i potser podria formular instruments que fossin d'utilitat en el sector cultural i dirigir el camí per desenvolupar instruments polítics per defensar les cultures populars contemporànies.

Degut a aquesta manca de cooperació o de compromís amb les cultures populars contemporànies trobem que una de les poques àrees d'intersecció entre les dues polítiques sovint és la preservació de la tradició folklòrica. Aquest enfocament que emfasitza les antigues formes tradicionals, aguditza l'efecte de no tenir en compte els nous moviments culturals, alienant així als membres més joves de les cultures lingüístiques minoritàries o regionals, que poden donar poca importància a les tradicions dels seus antecessors. Aquest és, concretament, el cas de les poblacions urbanes.

La política lingüística, de fet, empra instruments de la cultura, en el camp de la literatura infantil, del teatre en l'educació, etc. Soven no es té prou consciència dels efectes culturals dels mitjans usats, ja que s'observen únicament com un mitjà de transmissió de la llengua. Les polítiques culturals, d'altra banda, sovint ignoren les seves responsabilitats amb la llengua, i argumenten que la qualitat hauria de ser l'únic criteri per al seu reconeixement i el seu suport.

- Per concloure, caldria dir que les polítiques culturals i les polítiques lingüístiques no tendeixen a treballar conjuntament. En la mesura que, dins de l'àmbit europeu, la importància passa del nivell nacional al nivell regional, aquesta cooperació, el compartir instruments polítics i acceptar les responsabilitats compartides dels dos aspectes de la política, esdevindrà més i més essencial per als territoris de les cultures lingüístiques minoritàries o regionals volen sobreuir i prosperar. En cas de que aquestes cultures lingüístiques minoritàries o regionals que vulguin sobrevisquessin, les cultures d'Europa hauran perdut una riquesa enorme, molt valuosa i irreemplaçable.

linguarts

language and cultural policies in Europe

DRAFT COPY
NOT TO BE QUOTED

EUROPEAN COMMUNITY

GRUP FUS

FUNDACIÓ JAUME BOFILL

INTERARTS Observatory

Rambla Catalunya, 81, pral.

08008 Barcelona

Tel.: 34 93 487 70 22

Fax: 34 93 487 26 44

e-mail: interart@pangea.org

1- Description of the project

Interarts Observatory

The Linguarts projects was conceived of by the INTERARTS Observatory in June 1996. This European Observatory on Urban and Regional Cultural Policies is an independent body (association) set up in June 1995 and which aims to become a foundation in the year 2000.

The origin of the Observatory may be traced to the Central Conference of the Council of Europe project Culture and Regions, which was held in Florence in 1987. In the course of this conference a declaration was adopted establishing the need to create a structure which would be able to follow effectively the innovative and positive experiences as regards cultural policy at the local and regional level. In response to this declaration the Secretariat of the Council of Europe, in co-operation with the Standing Conference of Local and Regional Authorities, accepted the proposal and created a commission charged with the further development of the Observatory.

The changes produced in Central and Eastern Europe necessitated a complete revision of the operational profile of the project until, in 1993, the Government of Catalonia (Generalitat de Catalunya), the City of Barcelona (Ajuntament de Barcelona), the province of Barcelona (Diputacio de Barcelona) and the Patronat Catala Pro-Europa offered their support to the agency, based on its being an independent organization. The final concrete planning started in 1994 and the INTERARTS Observatory opened its door in October 1995

The greater part of the INTERARTS Observatory's work is centred around the study of cultural policies of towns and regions. The work concerns a focal point of interest which is gaining ground in the technical and policy sectors, with the revelation of the relationship that exists between culture and economic development, social cohesion, communication and territorial planning, being made clearer all the time. In addition the work underlines the new creative dimension in the dialectic between globalization and localization.

The focus of the INTERARTS Observatory's work is not limited to policies in the public domain but takes the various other sectors(cultural industries foundations, popular movements, artistic projects) which are to be found in the cultural make-up of cities and regions into consideration.

The INTERARTS Observatory is the only agency which is specialized in this domain and which has a comparative basis for both Europe and for those regions which have demonstrated an interest in joining the INTERARTS programmes.

In its working methods the INTERARTS Observatory combines its role of observer with the medium- and long-term synthesis of urban and regional cultural dynamics, through means of its Action-Research Programmes (Policy determination and evaluation) and concrete cases of territorial and cultural development.

The LINGUARTS Project in this context

The LINGUARTS Project consists of action-research aimed at studying the relationship between language and cultural policies in Europe. This project resulted from the fact that even though cultural policies have been much debated in Europe over the past fifteen years, very little has been said about languages. Now, when the local and regional dimension of cultural policies is being fully explored, what is the role of regional and minority languages in these urban and regional cultural policies?

The principle aims of this projects are:

- to study the relationship between language and cultural policies within certain European territories selected on the basis that these two dimensions - language policies and cultural policies - are explicitly formulated, in order to demonstrate in which ways and to what extent cultural policies favour the development of European linguistic diversity as regards regional or minority languages.
- provide examples of good practice both national and regional within the European Union, which demonstrate the double role which could be played by both cultural and language policy to encourage the better promotion of regional or minority languages.

The INTERARTS Observatory is in agreement with the hypothesis that, during the 1990s the criteria of choice of languages has been gaining weight in the sphere of public and private cultural policy, a weight that influences not only the creation, production and distribution but also to the consumption and practices of culture. This fact is particularly revealing when applied to the cultural policies being developed in the realm of the mass media.

In other respects it appeared to us that it is essential to understand that the intensive use of linguistic criteria in cultural policy has ceased to be a major issue for minority cultures and that this use has become, on the other hand, more and more frequent by the "majority" languages. Due to this one could almost say that the normalisation and development of minority or regional own languages is being hindered, or stopped, by the new linguistic nationalism.

Finances

The LINGUARTS Project is 50% financed by the European Commission which has at its disposal, within the Directorate General XXII, a budget line for the promotion and protection of regional and minority cultures and languages.

The remaining funding comes from INTERARTS itself. Every year the INTERARTS Observatory signs an agreement with the territorial organizations which provide support (Generalitat de Catalunya, Diputació de Barcelona, Ajuntament de Barcelona) and in addition INTERARTS has received a specific grant for the work on the publication of the final Linguarts report carried out by Poppy Eveling and Marta Ranch.

The Team of Experts

The group of people selected to conduct this action research was brought together by the INTERARTS Observatory with the intention of establishing a group in which both experts on language policy and experts on cultural policy would be able to work together and provide a balanced study by bringing their complementary visions to the subject to be studied.

These experts include Poppy Eveling (freelance consultant), Peter Nelde (University of Brussels), Helen O' Murchu (education and language specialist, currently President of the Irish Central Council for Voluntary Organizations), Miquel Strubell (Institut de Sociolinguistica Catalana), Bernard Wicht (Federal Office of Culture, Switzerland)

Other Partners to the Project

Among those other persons and institutions which has co-operated on the Linguarts project, we would particularly like to mention the work of the following, Eduard Miralles CERC(Barcelona), Josep Maria Artigal (Director of the European Institute of Immersion Programmes), Albert Bastardas, Xavier Vila and Jaume Farras (University of Barcelona), Jaume Bofill Foundation (financial support to the final publication)

2- Methodology

General notes

The "Linguarts" Project lasted approximately 2 years and was divided into two phases: the first from June 1996 to June 1997 and the second from September 1997 to September 1998, with an extension of several months in order to achieve its presentation in January 1999. It is an ambitious project, both in the breadth and the complexity of its objectives. Nevertheless, its originality and the relevance of its aims have enabled an abundance of extremely positive ideas to be created, revealing the innovative character of this initiative. Whilst the objective of the research action has remained the same throughout the years of the project's work, the hypotheses and methodology have evolved. "Linguarts" has in fact been able to adapt itself progressively to the developing needs expressed by our different contacts in the European regions taking part in the project. In addition, the project has been revised according to the ideas of and suggestions made by the group of experts.

The work of the project was accordingly divided into 2 very different sections:

- 1) a first phase of brainstorming, specific bibliographical research and development of a questionnaire and of the initial hypotheses;
- 2) a second phase of planning and case studies as well as drawing up regional reports and the final report.

In effect, the first phase gave us the opportunity to define the basis of our research, to gather in relevant information on certain representative European territories (one of the main criterion for selection was to choose territories in which linguistic policy is explicitly defined), to create a reference bibliography for the experts, to make the initial contacts with those taking part in the different European regions or towns chosen and to carry out the first case studies.

The second part of the project continued with the in-depth bibliographical research on the one hand and on the other hand the work became more involved in the field studies. 6 territories were finally included in order to investigate the project's hypotheses: Alsace (France), Catalonia (Spain), Friesland (Netherlands), Sorabia (Germany), Fribourg (Switzerland) and Scotland. Next, the existence and analysis of the different results permitted us to arrive at the conclusions and final recommendations put forward in this document.

Key moments of the project

Firstly, the group of experts and the INTERARTS team worked together in order to define the project's objectives and its main areas of research. This became

interviews conducted in each region by holding half of the interviews with those involved in or responsible for research or policy planning for the language side and the other half with those who are more engaged in the actual cultural practice, working in associations, libraries, theatres, cultural centres, local radios, etc..

- the visit of the expert (sometimes two) to the region being studied, for three days, in order to conduct interviews with the contacts already determined and also in order to gather as much printed matter as possible on the subject, especially those difficult to obtain at a distance.

During the period from January and May 1998, all of the visits were completed and the months of April and May were devoted to producing the partial reports and editing them.

The Final Analysis and First Conclusions

All of the above work enabled the group of experts to begin to assemble their reports during a general meeting of the group in mid-May, during which the exchange of key issues and initial conclusions on each region studied allowed the structure of the final report and its recommendations to be agreed upon. Following this there was a period during which the experts were free to discuss the abundance of ideas that had cropped up in order to refine, justify or not, their final conclusions.

The Results

Presentation of the final document

This final document represents the work carried out over a period of two years. This work could indeed have had a more tightly knit structure but after many discussions on the form that this publication should take, it seemed to us that the idea of presenting a summary of each case-study, followed by a series of principal conclusions and general recommendations, would be the best manner of demonstrating the experience and insight gained throughout this project.

At the same time, presenting these results publicly at a conference open primarily to those responsible for decisions in the language and cultural policy areas, will allow this research to be disseminated in a manner and in the areas in which it may best be put to use in our present European reality.

What next?

more concrete with the drawing up of a "basic text" by each of the experts. Next, the compilation of the bibliography and of documentary research enabled the hypotheses to be determined.

Inspired by INTERARTS' outline, the group of experts created a questionnaire which would serve as the basis of the talks. In the interests of homogeneity and of the coherent analysis of the talks, the creation of a common questionnaire was indispensable. It was revised several times until it became operational. Its function was more to act as a guide for the talks than to be an actual test for analysis at a later date. Written in English and French, most of the questions are open and it is made up of 9 parts:

- Social and economic facts about the territory;
- Geo.-linguistics;
- Linguistic policies;
- Linguistic policy and practice in the media;
- Linguistic policy and practice in the libraries;
- Linguistic policy and practice in popular culture and religion;
- Linguistic policy and practice in the community's activities;
- Linguistic policy and practice in the cultural activities

Publishing

Audio-visual production and multimedia creation

Music

Theatre

Literary creation

Exhibitions, museums, cultural tourism

Other cultural bodies (Foundations, NGOs)

Cultural communication and marketing, specialised journals

Other significant cultural and linguistic spaces

The contacts throughout the various regions were made through the FACTUS database in some cases and from the knowledge of relevant institutions and individuals on the part of the groups of experts in others.

The Field Work

The studies carried out in the six regions chosen as subjects generally followed the same three steps:

- Sending a number of the questionnaires by post
- Identifying a suitable contact for a more in-depth interview during the experts' visits. For this an attempt was made to ensure a kind of parity in the dozen or so

It should be evident that Linguaarts is a project which is neither finished nor finite, and is one which will remain open to the inclusion of those other regions which wish to be included.

[The case of Fribourg is not included in this document but will be presented during the final conference on 15th January 1999 and inserted in summary form in the annex to be printed later. the same applies to the case of Ireland, which study has also been completed and will form a useful addition to the project.]

3- Key issues

The issues raised in the following section are not in any specific order of importance, but are those which have been identified and discussed by the Linguaarts Project Group throughout the course of the project, as well as during the field work itself.

Language and Cultural Diversity in Europe

One of Europe's great riches is that of the great diversity of both languages and cultures. On the other hand, this very diversity has led to some of the most bitter and violent wars, both civil and national in history. How may we contribute to that diversity without provoking additional separations between peoples often divided as they already are? One way is to use both language and cultural policy as a single tool instead of the separate policy tools that they are at present. All too often it may be seen that language policy limits itself to the sphere of education and that cultural policies rarely, if ever, address language issues. Both policy areas need to be made aware of the strengths and opportunities to be gained by working hand in hand.

Language, Culture and the Language of Culture

It is essential to distinguish between learning a language in order to understand a culture, as was and occasionally is the case for Ancient Greek and Latin and still is the case for studying second and third languages in many education systems, and the learning or acquisition of languages in order to be understood within the community of residence. Very often the former is concerned with a notion of the "prestige" of the culture to which the language being studied belongs, the study is often academic and whilst having a high "cultural" value, does not have much in the way of application to the realities of late twentieth century Europe. To limit the study to the acquisition of languages in the former manner and for the former reasons would be to ignore the reasons why the great majority of minority or regional languages speakers are bi-lingual and to

limit the definition of culture to that of "high" culture, would be to exclude the experience of many minority or regional language speakers.

It was also recognised by the group of experts that it is essential to endeavour to avoid encouraging the idea that there is a huge gulf between minority or regional language cultures and "global" culture; that participation in the one somehow excludes participation in the other, as if minority or regional languages cultures were merely enclaves or ghettos of folklore with little or no relevance for the movements of larger cultures, or having no influence on what is termed global culture. In their essential bilingualism, members of a minority or regional language group are bridging the gulf in ways that mono-linguists often do not.

Multi-lingualism - What is it?

Multi-lingualism may be defined in a variety of ways, the most basic of which is often perceived in Europe as being "mother tongue and English". It may also be interpreted as being, especially for those speakers of a minority or regional language, as their mother tongue and the state or majority language. Since the end of the Second World War there has gradually been a shift away from the notion of "one nation, one state, one culture, one language" and people are identifying themselves more with the regions in which they live, opening up the opportunities for a variety of multi-lingualisms. With increasing cross-border traffic of trade, industry and labour, being multilingual is seen as advantageous these days, although for minority or regional language speakers, only the acquisition of a third language (after mother tongue and majority or state language) may be seen as being truly multilingual in the eyes of majority language speakers, as in France where multi-lingualism did not include speaking either Breton or Alsatian. It is essential both for the purposes of this report as well as in general to be aware of and take the various different types of multi-lingualism into account.

It should also be recognised that multi-lingualism (however defined) is becoming more the norm than mono-lingualism. Whichever definition of multi-lingualism is used it is may also be said that multi-lingualism may foster peace and prosperity - it most certainly helps in developing cross-border or international links, be they professional or personal. This international element to multi-lingualism does result in economic and professional benefits, as the laws of the free market economy determine the market value of multi-lingualism, which is constantly increasing as the European Union grows.

Through the access gained to other cultures by multi-lingualism, additional communicative skills are developed, and these tend to improve access to very divergent cultures, encouraging openness in meeting new cultures and in the long term may be considered as fostering more tolerance for other cultures.

gradually diminishing prejudices and facilitating social progress. Whilst a rather utopian view, it is indeed noticeable that multi-linguists have a much more open attitude to learning other languages as well as to dealing with other cultures.

Minorities, identity and equality

It should be recognised that the majority of minority or regional language speakers have been granted the possibility of different identities, through their bi- or multi-lingualism. To put it another way, each speaker of a minority or regional language is perceived as being able to identify with two cultures at least, through the acquisition of the majority language, at which level it is recognised (in those regions where the minority or regional language has actually been recognised) that there is a clear link between the language spoken and the culture engaged in. This doubling, or multiplying of identities, which brings with it a complex series of contacts, both social and economic as well as cultural, is however on the whole ignored in the process of policy making which tends to split into language driven policies and culture driven policies, thus ignoring that which is tacitly recognised outside the policy-making sphere.

Levels and Types of Policy-making

It should be noted that in all aspects of language and cultural policy, bodies/authorities at all levels are involved in the planning and implementing of the various policies. This may begin with the national level of policy which states which language(s) is (are) the language(s) of state and will determine which culture is the one that will be encouraged and supported on a national level. The other extreme of the scale is the local authority which determines what is supported in terms of the local cultures and may therefore influence the use or not of the local minority or regional language.

Language and cultural policies are not only devised and implemented at various levels and but their influences flows in both directions, from the national level down and from the grassroots level up. Where the influences of these policy approaches cross may offer an interesting insight into the ways in which language and cultural policy planning should be working hand-in-hand.

It is also apparent that in any given area the citizen, the social and cultural structures will be affected by more than one level of policy, applied by the various tiers of government (national, regional, local etc.). Such policies may be complementary or competitive or contradictory. The case studies which follow show examples of all three.

Policies may also be either implicit or explicit and where possible, the agreement was that the implicit would be given the same weight and consideration as the

explicit policy, as they often, if not always, have an equally important influence on the development of regional or minority languages or culture. Explicit policies may include one or more of the following elements; policy statements, laws, decrees, declarations, officially established bodies and budgeted programmes. It is important to note that in dominant/subordinate relationships the lack of policy itself is a political statement, in that a lack of specific policy for a minority or regional language usually tends to encourage the spread of the majority or state language.

These are some of the issues discussed during the meetings of the group of experts throughout the course of the Linguarts project. The list is, of course, not exhaustive, and will undoubtedly be added in the future of this work.

4- Concluding Remarks

These remarks that follows are a combination of concluding remarks made by the experts either in their specific reports or during the final meeting held in May 1998, as well as a number of comments and observations made throughout the course of the project that are more suitable to this chapter than elsewhere in the report. For this first version of the report these comments are not set out in particular order, although it is the intention to do so later.

Firstly a number of very general points which may seem self evident but require restating as a preface to the comments to follow. Languages are not first acquired and then put to use. Languages are learned when used in order to create real interaction with others. This learning of languages takes place in socially defined contexts and the languages are learnt according to the rules which obtain in each of the specified contexts. If languages are learnt by using them and if children use the language at all times and in all contexts, a linguistic policy is also a policy of education in the language to which it refers. This, however, is not necessarily the case when one is endeavouring to make the links between language policy and cultural policy. To a large extent, the bridges, or interstices between language and cultural policy, lie at the points of connection between language and education and culture and education policies

As regards the wider context of Europe, it may be fair to say that until 1945 the various countries of Europe were lived in an exclusively 'national' system based on the following three premises: the absolute sovereignty of the nation state, the sacrosanct nature of the frontiers and the dominant (sole) national language. Since the fall of the Berlin wall, the shift from these principles has accelerated and the three factors of sovereignty, frontiers and national languages have been seriously challenged.

Firstly the frontiers between nation states have tended to disappear (Schengen, GATT, Single Market, ETFA). Secondly there has been a transfer of formal sovereignty (although not everywhere and not in every domain) to the supra-national institutions of the European Union. Thirdly, and the concern of this report, there has been a tentative appearance of multi-lingualism. It could be argued here that the new territorial groupings which are genuinely active from a socio-political point of view are either autonomous regions (Catalonia, Rhone-Alpes, Bad-Wurtemburg, Northern Italy) or trans-national zones of economic prosperity.

In this process of transfer from national systems to trans-national systems, in this scheme of separate territorial units which are not necessarily tied to a nation state, the world economy plays an increasingly important role. As a corollary we can see in these regions, increasing multi-lingualism (as has been shown statistically) as a means of access to the economy, but in terms of this report it must be stated that this is a multi-lingualism that favours the great languages such as French, German, Spanish and above all English.

We may see that multi-lingualism is linked to economic prosperity, albeit a multi-lingualism of the great languages. The other side of the coin is that the multi-lingualism of the minority or regional languages is generally on the decline and here the issue of support to the minority and regional language cultures becomes of greater importance to national governments. It is no longer a defensible position to suppress or repress minority or regional languages and cultures in the name of a "higher" national cohesion. Rather, if the nation state wishes to maintain social cohesion there is an attendant obligation to support the full range of its cultural heritage.

As the idea of the nation state and the three principles on which European nations have operated for the past two centuries gradually wane in favour of the growth of the supra-national economy and the regional based trans-national economies, the state's role in the protection and promotion of the full range of its cultural heritage becomes essential. It will no longer be sufficient to pay lip-service to these cultures but will become necessary to engage in a full range of activities in their support, protection and encouragement to growth

However, the bi- or multi-lingualism that exists in areas of regional or minority languages culture often provides an advantage over the mono-lingualism of majority language cultures, as there is from an early age, an acceptance of the need for bi- or multi-lingualism and an openness to the learning of other languages and their use. In trans-frontier areas, where the minority or regional language is closely related to the language across the nearest national border, this often has very obvious economic as well as social advantages.

In terms of the effect and influence of cultural and language policies have on each other in the protection of minority and regional language cultures, from the case-studies it may be seen that this may occur at the level of education-based activities and often in terms of more "folklore" type activities, but the use of the instruments of one type of policy are rarely taken in to account whilst developing other policies.

Language policies tend to fail in their approach to popular modern culture, as there is often no place to discuss this, although that may be changing with the advent of minority or regional language versions of popular computer software. However, until there is some way of incorporating this language element into the use of the Internet, of the Web, this will remain a gap which will be filled by the learning of English. It must be said that the bottom line is that both language and cultural policies tend to ignore popular contemporary culture. Language policy planning does however have the opportunity to take this into account, especially at the level of the use of new technologies in schools and could perhaps formulate tools that would be of use in the cultural sector and lead the way in developing policy tools for popular contemporary culture.

The other side of this lack of co-operation or non-engagement in popular contemporary culture is the fact that one of the few areas of intersection between the two policy areas often falls into the preservation of folklore tradition and thus exacerbating the effect of not taking new cultural movements in to account, by emphasising the old traditional ways, which in turn may well alienate the young members of the minority or regional language culture, who may find little of relevance to their lives in the traditions of their ancestors. This would be particularly the case of urban populations.

Language policy does in fact make use of cultural tools, such as in the areas of children's literature, theatre in education, etc. is not often aware of the cultural effects of the medium used, seeing it solely as a medium of language transmission. Cultural policy on the other hand often ignores its language responsibilities, in always arguing that the issue of quality should be the only criteria for either recognition and support.

In conclusion it would be fair to say the language policy and cultural policy do not tend to work together, but as the emphasis shifts from the nation to the region within Europe, this co-operation, the sharing of policy tools, the joint acceptance of responsibility for both aspects of policy will become more and more essential, if any of the regional or minority language cultures are to survive and flourish. Should these regional and minority languages and cultures not survive, the cultures of Europe will lose a great, valuable and irreplaceable richness.

linguarts

polítiques lingüístiques i culturals a Europa

RESUM
(PRIMER FSBORRANY)

EUROPEAN COMMUNITY

Observatori INTERARTS
Rambla Catalunya, 81, pral.
08008 Barcelona
Tel.: 34 93 487 70 22
Fax: 34 93 487 26 44
e-mail: interart@pangea.org

1- Descripció del projecte

L'observatori INTERARTS

El projecte Lingarts va ser concebut per l'Observatori INTERARTS el mes de juny de 1996. Aquest Observatori Europeu de Polítiques Culturals Urbanes i Regionals és una organització independent (associació en tràmits d'esdevenir fundació durant el 1999) establerta el juny de 1995.

L'origen de l'Observatori INTERARTS es troba a la Conferència Central del projecte *Cultura i Regions* del Consell d'Europa, celebrada a Florència el 1987. La Declaració Final d'aquesta conferència va manifestar la necessitat de crear una estructura que garantís el seguiment de les experiències innovadores i de les bones pràctiques a l'àmbit de les polítiques culturals locals i regionals. Com a resposta a aquesta declaració, el Secretariat del Consell d'Europa, en col.laboració amb la Conferència Permanent de Poders Locals i Regionals, va acceptar la proposta i es va crear una comissió destinada a la prefiguració del futur Observatori.

Els canvis produïts a l'Europa Central i Oriental van fer necessària una revisió completa del perfil operatiu del projecte fins que, el 1993, la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona i el Patronat Català pro Europa van oferir el seu suport a l'agència, sobre la base d'una organització independent. Operatiu des del 1994, l'Observatori INTERARTS va iniciar oficialment la seva activitat el mes d'octubre de 1995.

La part central del treball d'INTERARTS es centra en l'estudi de les polítiques culturals de ciutats i regions. Aquesta tasca suposa un punt focal d'interès creixent pel que fa als sectors tècnics i polítics, incrementat pel fet de la relació identificada entre cultura i desenvolupament econòmic, cohesió social, comunicació i planificació territorial. Juntament amb això, el treball subratlla la nova dimensió creativa en la dialèctica existent entre globalització i localització.

El punt central del treball de l'Observatori INTERARTS no es limita a les polítiques públiques sinó que afecta a la resta de sectors (indústries culturals, fundacions, projectes artístiques i iniciatives de la societat civil en general).

L'Observatori INTERARTS és l'única agència especialitzada en aquest àmbit i que disposa d'uns referents comparatius tant per Europa com per les altres regions del món que han manifestat el seu interès per participar en els seus programes.

Els mètodes de treball d'INTERARTS combinen el seu paper d'observador amb les síntesis a mig i llarg termini de les dinàmiques culturals locals i regionals, a través de programes de recerca-acció i dels seus projectes-pilot sobre desenvolupament territorial i cultural.

El Projecte LINGUARTS en aquest context

El Projecte LINGUARTS és un projecte de recerca-acció que té per objectiu l'estudi de la relació entre polítiques culturals i polítiques lingüístiques a Europa. Aquest projecte va ser originat per la constatació que, tot i que el debat europeu sobre polítiques culturals ha estat intens durant els últims quinze anys, les llengües han ocupat molt poc espai de reflexió. Ara que la dimensió local i regional de les polítiques culturals està sent explorada en gran mesura, esdevé més pertinent que mai el preguntar-se pel paper de les llengües regionals i minoritàries ("minoritzades") en les dinàmiques locals i regionals d'aquestes polítiques.

Els objectius principals del projecte són:

- L'estudi de la relació entre llengua i polítiques culturals dins de certs territoris europeus seleccionats sobre la base de que les dues dimensions (polítiques lingüístiques i polítiques culturals) siguin formulades explícitament, per tal de demostrar de quina forma i fins a quin punt les polítiques culturals afavoreixen el desenvolupament de la diversitat lingüística europea pel que respecta a les llengües regionals i minoritàries.
- Proveir d'exemples de "bones pràctiques" tant estatals com regionals dins de la Unió Europea, que demostrin el doble paper que poden jugar tant les polítiques culturals com les polítiques lingüístiques per tal de promoure les llengües regionals i minoritàries.

L'Observatori INTERARTS parteix de la hipòtesi que, durant els anys 90, els criteris d'elecció de les llengües han anat guanyant pes en l'esfera de la política cultural pública i privada, un pes que influeix no només sobre la creació, producció i distribució, sinó també sobre el consum i les pràctiques culturals. Aquest fet és particularment rellevant quan és aplicat a les polítiques culturals desenvolupades al regne dels *mass media*.

En un altre sentit ens va semblar que era essencial d'entendre que l'ús intensiu de criteris lingüístics en política cultural ha deixat d'ésser un assumpte major per les cultures minoritàries i que aquest tema ha esdevingut, d'altra banda, cada vegada més recorregut per les llengües "majoritàries". Degut a aquest fet hom podria pràcticament afirmar que la normalització i el desenvolupament de les llengües regionals o minoritàries està patint un procés d'"obstaculització" pel nou nacionalisme lingüístic.

Finançament

El projecte LINGUARTS és finançat al 50% per la Comissió Europea, a través de la "Línia pressupostària per la promoció i protecció de les cultures i llengües regionals i minoritàries" dins de la Direcció General XXII (Educació, Formació i Inventari).

La resta del finançament prové de l'Observatori INTERARTS que, anualment, signa un acord amb les organitzacions territorials que li donen suport (Generalitat de Catalunya, Diputació de Barcelona i Ajuntament de Barcelona), a més a més, INTERARTS ha rebut un ajut específic de la Fundació Jaume Bofill pel treball de publicació de l'informe final Linguarts realitzat per Poppy Eveling i Marta Ranch.

Equip d'experts

El grup de persones seleccionades per dur a terme aquesta recerca-acció va ser reunit per l'Observatori INTERARTS amb la intenció d'establir un equip en el qual poguessin treballar conjuntament experts tant en política lingüística com en política cultural. Es tractava d'obtenir un estudi equilibrat on coadjuvessin les visions complementàries dels diferents experts.

L'equip d'experts està integrat per: Poppy Eveling (consultora *freelance*), Peter Nelde (Universitat de Brussel·les), Helen O'Murchu (especialista en educació i lingüística, actualment Presidenta de l'*Irish Central Council for Voluntary Organizations*), Miquel Strubell (Institut de Sociolingüística Catalana), Bernard Wicht (Federal Office of Culture, Suïssa).

Altres socis del Projecte

Destaquem entre les altres persones i institucions que han cooperat en el projecte Linguarts: Eduard Miralles (Director del CERC, Barcelona), Josep Maria Artigal (Director de l'Institut Europeu de Programes d'Immersió), Albert Bastardas, Xavier Vila i Jaume Farras (Universitat de Barcelona), Fundació Jaume Bofill (suport financer i publicació final).

2. Metodologia

Notes Generals

El projecte Linguarts s'ha desenvolupat en els darrers dos anys i va ser dividit en dues fases: la primera, des del juny de 1996 al juny de 1997; la segona, des del setembre de 1997 al setembre de 1998, amb una prolongació d'alguns mesos per tal de concloure en la presentació el mes de gener de 1999. Es tracta d'un projecte ambiciós, tant per l'à bast com per la complexitat dels seus objectius. No obstant això, l'originalitat i interès dels seus objectius han provocat l'emergència d'idees abundants i extremadament positives, tot fent palès el caràcter innovador de la iniciativa. Tot i que l'objectiu de la recerca ha estat mantingut durant els anys del projecte, hi ha hagut una evolució pel que fa a les hipòtesis de treball i a les metodologies. Linguarts s'ha adaptat progressivament a les necessitats canviants expressades pels diferents contactes a les regions europees integrants del projecte. D'altra banda, el projecte ha estat revisat d'acord amb les idees i els suggeriments expressats pel grup d'experts.

En conseqüència, el projecte va ser dividit en dues seccions diferents:

1. una primera fase de *brainstorming*, recerca bibliogràfica específica i desenvolupament d'un qüestionari i de les hipòtesis inicials;
2. una segona fase de planificació i d'estudis de cas; de redacció d'informes regionals i de l'informe final.

En efecte, la primera fase ens va donar l'oportunitat de definir les bases de la nostra recerca, de recollir informació rellevant sobre alguns territoris europeus representatius (un dels principals criteris de selecció va ser el de triar territoris on la política lingüística fós formulada explícitament), de crear una bibliografia de referència pels experts, d'establir els contactes inicials a les ciutats i regions europees seleccionades i de dur a terme els primers estudis de cas.

La segona part del projecte va continuar amb un aprofundiment en la recerca bibliogràfica, i d'altra banda, el treball va guanyar intensitat en els estudis de camp. Finalment, sis territoris van ser escollits per la recerca: Alsàcia, Catalunya, Fríssia, Soràbia, Fribourg (suís) i Escòcia. La identificació i anàlisi dels diferents resultats ens van permetre d'arribar a les conclusions i recomanacions finals avançades en aquest document.

Moments-clau del projecte

En primer lloc, el grup d'experts i l'equip d'INTERARTS van treballar conjuntament per tal de definir els objectius del projecte i les principals àrees de recerca. Aquest aspecte va ser concretat amb la redacció del "text bàsic" per cadascun dels experts. Posteriorment, les hipòtesis van ser definides gràcies a la compilació bibliogràfica i documental.

Amb la col.laboració d'INTERARTS, el grup d'experts va crear el qüestionari que serviria de base per les entrevistes als territoris seleccionats. La creació d'un qüestionari comú era indispensable per tal de garantir l'homogeneïtat i la coherència de les analisis. Va ser revisat exhaustivament abans de ser considerat com a operatiu. La seva funció era la de fer de guia per les entrevistes, i no tant la de servir com a model d'examen per a analisis futurs. Està redactat en anglès i francès, i la majoria de qüestions són obertes. Es compon de nou parts:

- dades socials i econòmiques sobre el territori
- geolingüística
- polítiques lingüístiques
- política i pràctiques lingüístiques als mitjans de comunicació
- política i pràctiques lingüístiques a les biblioteques
- política i pràctiques lingüístiques a la cultura popular i a la religió
- política i pràctiques lingüístiques a les activitats de la comunitat
- política i pràctiques lingüístiques a les activitats culturals

i dicio.

Producció audio-visual i creació multimèdia.
Música.
Teatre.
Creació literària.
Exposicions, museus, turisme cultural.
Altres organitzacions culturals (Fundacions, ONGs).
Comunicació cultural i marketing, premsa especialitzada.

-Altres espais culturals i lingüístics significatius.

Els contactes amb les diverses regions van ser fets, en alguns casos, a través de la Base de Dades FACTUS, i en d'altres, a partir del coneixement d'institucions i individus rellevants per part del grup d'experts.

El treball de camp

Els estudis duts a terme a les sis regions triades van seguir generalment les mateixes fases:

- Tramesa de qüestionaris per correu.
- Identificació dels contactes idonis per les entrevistes en profunditat durant les visites dels experts. Amb aquest objectiu, es va intentar d'assegurar una certa paritat en la dotzena d'entrevistes dutes a terme a cada regió, de forma que una meitat d'aquestes entrevistes van ser realitzades a responsables de recerca o de disseny de polítiques en l'àmbit lingüístic, i l'altra meitat a persones vinculades directament a la pràctica cultural (associacions, biblioteques, teatres, centres culturals, ràdios locals, etc.).
- La visita de l'expert (o de dos, de vegades) a la regió objecte d'estudi, durant tres dies, per tal de dur a terme les entrevistes amb els contactes identificats i per recollir tota la informació impresa disponible i apropiada sobre la matèria (especialment la més difícil d'obtenir a distància).

Totes les visites van tenir lloc durant el període comprès entre els mesos de gener i maig de 1998. Els mesos d'abril i maig van ser dedicats a l'elaboració i edició dels informes parciais.

L'Anàlisi Final i les Primeres Conclusions

Tota aquesta tasca ha permès al grup d'experts posar en comú els seus informes durant la reunió general celebrada a mitjans de maig, en la qual s'estructurà l'informe final i les recomanacions que calia acordar, mitjançant l'intercanvi de temes claus i de conclusions inicials sorgits en l'estudi de cada regió. Després, es deixà un període de temps perquè els experts poguessin discutir les abundants idees que havien recollit per tal de concretar-les, justificar-les o rebatre-les en les conclusions finals.

Resultats

Presentació del document final

El document final concentra el treball dut a terme durant els darrers dos anys. De fet, aquest informe hauria pogut estructurar-se de forma més compacta, però després de moltes discussions per debatre quina seria la millor forma de presentar-lo, ens semblà que mostrar un resum de cada cas estudiat, i a continuació una sèrie de conclusions principals i recomanacions generals, era la millor manera de transmetre l'experiència i la perspectiva assolida durant el projecte.

Presentar els resultats públicament, en un conferència oberta principalment als responsables de les decisions polítiques en matèria de cultura i llengua, permetrà la disseminació d'aquesta recerca en l'àmbit i de la manera que millor garanteixen el seu ús en la realitat actual europea.

Cal fer palès que Linguarts és un projecte que ni està acabat ni és finit, i que romandrà obert a incorporar totes les regions que hi vulguin ser incloses.

[El cas de Friboug no s'inclou en aquest document però serà presentat durant la conferència final, el 15 de gener de 1999, i s'inclourà en l'annex que s'editarà posteriorment. El mateix passa amb el cas d'Irlanda, l'estudi del qual també s'ha completat i serà inclòs pròximament.]

3. Temes clau

Els temes que conté la secció següent no es disposen en funció de la seva importància, sinó que són aquells que han estat identificats i discutits pel Grup de Treball Linguarts durant el curs del projecte i durant la implementació del treball de camp.

Llengua i Diversitat Cultural a Europa

Una de les majors riqueses d'Europa és la seva diversitat cultural i lingüística. Aquesta gran diversitat, tanmateix, també ha estat associat a alguns dels episodis més crueus de la història d'Europa. Com podem contribuir a aquesta diversitat sense provocar una major fragmentació entre pobles que sovint trobem ja massa dividits? Una manera és utilitzar les polítiques culturals i les polítiques lingüístiques com si d'un únic instrument es tractessin, en lloc d'aplicar-les separadament, tal i com s'ha fet fins ara. Observem amb massa freqüència que les polítiques lingüístiques es limiten a l'esfera de l'educació, mentre que ben poques vegades les polítiques culturals ben poques vegades s'adrecen a temes lingüístics. És necessari que des d'ambdues àrees polítiques es prengui consciència que un treball conjunt i coordinat pot generar grans oportunitats i beneficis.

Llengua, Cultura i la Llengua de la Cultura

És essencial distingir entre l'aprenentatge d'una llengua per tal d'entendre una cultura, com és el cas del grec i llatí antics o el de l'estudi d'una llengua secundària o terciària en molts sistemes educatius, i l'aprenentatge o adquisició d'una llengua per tal de ser entesa dins una comunitat de residència. En el primer cas sovint es vincula la cultura a la qual pertany la llengua estudiada a una noció de "prestigi", l'estudi sol ser acadèmic i tot i tenir un valor "cultural" alt, aquest valor no és el mateix a l'hora de ser aplicat a la realitat de finals del segle XX a Europa. Limitar aquest estudi a l'adquisició de segones o terceres llengües (com en el cas de l'estudi de l'anglès, per exemple), i per les raons presentades, seria ignorar les vertaderes raons per les quals la gran majoria de locutors de llengües minoritàries o regionals són bilingües. Limitar la definició de cultura a la d'"alta" cultura implicaria excloure l'experiència de molts locutors de llengües minoritàries o regionals.

El grup d'experts també ha reconegut que cal evitar reforçar la idea que hi ha un abisme gegant entre les cultures de llengües minoritàries o regionals i la cultura "global", que la participació en una, d'alguna forma exclou la participació en l'altra, com si les cultures de llengües minoritàries o regionals fossin simples enclaus o ghettos de folklore de poca o cap rellevància per als moviments de les "macro-cultures", o com si no tinguessin cap influència en el que anomenem cultura global. En el seu essencial bilingüisme, els locutors d'una llengua minoritària o regional estan construint ponts per salvar aquest abisme d'una manera que els monolingües sovint no fan.

Multilingüisme. Què és?

El multilingüisme es pot definir de diverses maneres. La forma més bàsica d'entendre el multilingüisme a Europa és "l'ús de la llengua materna i l'anglès". També es pot interpretar, sobretot en el cas dels locutors de llengües minoritàries o regionals, com l'ús de la seva llengua materna i la llengua de l'Estat o la majoritària. Des de la fi de la II Guerra Mundial, s'ha produït una sèrie de canvis graduals que ens han allunyat de la noció d'"una nació, un Estat, una cultura, una llengua", i les persones s'identifiquen cada cop més amb les regions en les quals viuen, obrint-se així les oportunitats per una varietat de multi-lingüismes. Amb el creixent trànsit de comerç, indústria i mà d'obra entre fronteres, el fet de ser multilingüe es percep actualment com un avantatge, tot i que per als locutors de llengües minoritàries o regionals, només l'adquisició d'una tercera llengua (afegida a la llengua materna i la llengua majoritària o estatal) pot ser vist com un verdader multilingüisme, tal i com passa a França, on el multilingüisme no inclou parlar bretó ni alsacià. És essencial tant pel propòsit d'aquest informe, com en general, ser conscients d'aquesta realitat i de tenir en compte els diversos tipus de multilingüismes existents.

També cal reconèixer que el multilingüisme està esdevenint la norma, més que el monolingüisme. Sigui quina sigui la definició que fem servir del multilingüisme, es pot afirmar que el multilingüisme pot fomentar la pau i la

prosperitat –si més no, ajuda al desenvolupament de contactes internacionals i transfronterers, ja siguin professionals o personals-. Aquest element internacional del multilingüisme es tradueix en beneficis econòmics i professionals, ja que les lleis de l'economia del lliure mercat determinen el valor de mercat del multilingüisme, que creix constantment en tant que s'estén la Unió Europea.

A través de l'accés a d'altres cultures, assolit amb el multilingüisme, es desenvolupen habilitats comunicatives addicionals que permeten millorar l'accés a cultures molt divergents, encoratjant el descobriment de noves cultures; a llarg termini es pot considerar que fomenta una major tolerància vers les altres cultures, una disminució gradual de prejudicis i el progrés social. D'altra banda, i mirat des d'un prisma més utòpic, cal remarcar que els multilingües tenen una actitud molt més oberta en l'aprenentatge d'altres llengües, i també en les relacions amb d'altres cultures.

Minories, identitat i igualtat

Caldria reconèixer que la majoria de locutors de llengües minoritàries o regionals tenen l'opció de diferents identitats, a través del seu bilingüisme o multilingüisme. És a dir, es percep que tot locutor d'una llengua minoritària o regional pot identificar-se com a mínim amb dues cultures, mitjançant l'adquisició de la llengua majoritària, ja que s'entén que hi ha un vincle clar entre la llengua parlada i la cultura amb la qual es compromet o a la qual sent que pertany (sobretot en aquells territoris on les llengües minoritàries o regionals han estat reconegudes). Aquestes identitats doblades, o multiplicades, que comporten complexes sèries de contactes, tant econòmics, socials com culturals, s'ignora a nivell global en el procés de *policy making*, el qual tendeix a dividir-se en polítiques lingüístiques i polítiques culturals.

Nivells i tipus de Policy-making

Caldria fer notar que en tots els aspectes de les polítiques lingüístiques i culturals, les autoritats de tots els diferents nivells planifiquen i implementen diverses polítiques. Començant pel nivell de la política nacional/estatal, que defineix quina o quines llengües són les de l'Estat, i determina quina cultura serà la que rebrà el suport i l'impuls des de l'aparell estatal, fins a l'altre extrem de l'escala, on les autoritats locals determinen a què es dóna suport en termes de cultures locals i poden, per tant, influir l'ús o el desús de la llengua minoritària o regional local.

Les polítiques lingüístiques i les polítiques culturals no són només ideades i implementades a diversos nivells, sinó que, a més, la seva influència fluctua en ambdues direccions: des del nivell estatal cap al nivell de base i viceversa. Els diversos punts on els enfocaments d'ambdues polítiques es creuen fan patent la necessitat que la planificació de la política lingüística i la política cultural estiguin més estretament vinculades.

Les polítiques aplicades des de cadascun dels nivells esmentats poden ser implícites o explícites i, en determinats casos, pot existir un acord de donar a les polítiques implícites el mateix pes i consideració que a les polítiques explícites, ja que sovint, si no sempre, tenen una influència igual d'important en el desenvolupament de les llengües o les cultures minoritàries o regionals. Les polítiques explícites poden incloure un o més dels següents elements: declaracions polítiques, lleis, decrets, declaracions, l'establiment de cossos oficials i programes pressupostaris. És important recalcar que en les relacions de domini o subordinació, la manca d'una política és pròpiament una declaració política; la inexistència d'una política específica per a locutors d'una llengua minoritària o regional normalment tendeix a facilitar i estendre la divulgació de la llengua estatal.

Aquest són alguns dels temes discutits durant les trobades del grup d'experts, al llarg del curs del projecte Linguarts. Aquesta llista, naturalment, no és exhaustiva, i sens dubte serà ampliada pròximament, en la mesura que evolucioni aquest treball.

4. Observacions finals

Aquestes observacions que segueixen són una combinació de les conclusions fetes pels experts en els seus informes i en la trobada celebrada al mes de maig de 1998, i d'una sèrie de comentaris i observacions fets en el decurs del projecte, que creiem que és òptim ubicar en aquest apartat de l'informe. En aquesta primera versió de l'informe, aquests comentaris no es presenten en cap ordre concret, tot i que la intenció és de jerarquitzar-los en futures edicions.

En primer lloc, hi ha una sèrie de punts que poden semblar molt evidents però que requereixen una redefinició com a prefaci dels comentaris que segueixen. Les llengües no s'adquireixen primer, i després s'utilitzen. Les llengües s'aprenen en ser usades per poder interactuar amb altres persones. Aquest aprenentatge de les llengües té lloc en uns contextos socials definits i les llengües són apreses d'acord a les normes específiques de cada context. Si les llengües són apreses mitjançant el seu ús i si els nens i nenes utilitzen la llengua a tota hora i en tots els contextos, una política lingüística també es una política d'educació en la llengua a la qual afecta. Tanmateix, observem que aquesta relació "interpolítica" no apareix entre les polítiques lingüístiques i les polítiques culturals. És més, els ponts o les interseccions entre llengua i política cultural, se solen circumscriure als punts de connexió entre llengua i educació i polítiques culturals i educatives.

Per ubicar-nos en un context europeu ampli, cal dir que fins al 1945 els països europeus vivien en un sistema exclusivament "nacional" basat en les tres premisses següents: la sobirania absoluta de l'estat-nació, la naturalesa sacrosanta de les fronteres i el domini de l'única llengua "nacional". La caiguda del mur de Berlin va accelerar els processos de modificació d'aquests tres principis (sobirania, fronteres i llengua nacional), sorgint així nous reptes.

Primerament, les fronteres entre Estats-nacions tendeixen a desaparèixer (Schengen, GATT, Mercat Únic, EFTA). Segonament, s'ha produït un traspàs formal de sobirania (tot i que no arreu ni en tots els dominis) a les institucions supranacionals de la Unió Europea. En tercer lloc, i de capital importància per aquest informe, s'ha produït una tímida resorgir del multilingüisme; Si bé en aquest punt, es pot argumentar que les noves agrupacions territorials que són genuïnament actives des d'un punt de vista socio-polític són, o bé regions autònomes (Catalunya, Rhône-Alpes, Baden-Württemberg, Lombardia), o bé zones transnacionals de prosperitat econòmica.

En aquest procés d'evolució dels sistemes nacionals vers sistemes transnacionals, en aquest esquema d'unitats territorials separades que no estan necessàriament lligades a un estat-nació, l'economia mundial hi juga un paper de creixent importància. Com a exemple veiem com en aquestes regions, cada cop més, el multilingüisme (com es mostra en les estadístiques) és un mitjà d'accés a l'economia, però pel que fa a aquest informe cal afirmar que aquest és un multilingüisme que afavoreix principalment a les llengües majoritàries com el francès, l'alemany, el castellà i per damunt de tots, l'anglès.

Podem veure que el multilingüisme va connectat a la prosperitat econòmica, tot i que sigui un multilingüisme de llengües dominants/majoritàries, l'altra cara de la moneda, el multilingüisme de les llengües minoritàries o regionals, està generalment en decadència, i és aquí on el suport a les cultures de llengües minoritàries o regionals esdevé de major importància, i així hauria de percebre's des dels governs nacionals. Reprimir o suprimir llengües o cultures minoritàries o regionals en el nom de la cohesió nacional suprema ja no és una posició defensable. Més aviat, si l'Estat-nació vol mantenir la cohesió social es veu obligat a donar suport a tots els aspectes de la seva herència cultural.

En tant que l'Estat-nació i els tres principis que sostenen les nacions europees durant els passats dos segles s'han debilitat deixant espai pel creixement d'economies supranacionals i d'economies transnacionals de base regional, el paper de l'Estat en la protecció i promoció de tots els aspectes de la seva herència cultural esdevé essencial. Ja no serà suficient parlar per parlar d'aquestes cultures, sinó que serà necessari comprometre's en tot tipus d'activitats de suport, protecció i revifament per al seu creixement.

Sigui com sigui, el multilingüisme o el bilingüisme que trobem en zones de cultures lingüístiques minoritàries o regionals, sovint proporcionen un avantatge sobre el monolingüisme o les cultures de llengües majoritàries, ja que, des de fa molts anys, hi ha una acceptació de la necessitat del multilingüisme o del bilingüisme i una mentalitat oberta a l'aprenentatge d'altres llengües i al seu ús. En zones transfrontereres, on les llengües minoritàries o regionals estan estretament relacionades amb la llengua que es parla a l'altra banda de la frontera nacional més propera, aquest fet sovint comporta uns obvis avantatges econòmics i socials.

Pel que fa a l'efecte i la influència mútua entre les polítiques culturals i lingüístiques en la protecció de les cultures lingüístiques minoritàries o regionals, de l'anàlisi dels casos estudiats es pot desprendre que aquesta relació sol apareixer en activitats d'educació bàsica i sovint en activitats més

"folklòriques", però l'ús dels instruments d'una política són poques vegades tinguts en compte a l'hora de desenvolupar altres polítiques.

Les polítiques lingüístiques tendeixen a fer un enfocament erroni de les cultures populars modernes, ja que sovint no es defineix un espai per tractar-les, tot i que pot ser que això estigui canviant amb la introducció de versions de software en llengües minoritàries o regionals per a ordinadors comuns. Sigui com sigui, fins que no hi hagi una planificació d'infraestructura (vegeu el projecte [Bridging Europe](#)) en l'ús d'Internet, o de Webs, aquest continuará essent un buit que només es cobrirà mitjançant l'aprenentatge de l'anglès. Cal dir que la qüestió de fons és que tant les polítiques lingüístiques com les culturals, tendeixen a ignorar les cultures populars contemporànies. La planificació de la política lingüística té l'oportunitat de tenir en compte aquest aspecte, especialment a nivell de l'ús de noves tecnologies a les escoles i potser podria formular instruments que fossin d'utilitat en el sector cultural i dirigir el camí per desenvolupar instruments polítics per defensar les cultures populars contemporànies.

Degut a aquesta manca de cooperació o de compromís amb les cultures populars contemporànies trobem que una de les poques àrees d'intersecció entre les dues polítiques sovint és la preservació de la tradició folklòrica. Aquest enfocament que emfasitza les antigues formes tradicionals, aguditza l'efecte de no tenir en compte els nous moviments culturals, alienant així als membres més joves de les cultures lingüístiques minoritàries o regionals, que poden donar poca importància a les tradicions dels seus antecessors. Aquest és, concretament, el cas de les poblacions urbanes.

La política lingüística, de fet, empra instruments de la cultura, en el camp de la literatura infantil, del teatre en l'educació, etc. Sovint no es té prou consciència dels efectes culturals dels mitjans usats, ja que s'observen únicament com un mitjà de transmissió de la llengua. Les polítiques culturals, d'altra banda, sovint ignoren les seves responsabilitats amb la llengua, i argumenten que la qualitat hauria de ser l'únic criteri per al seu reconeixement i el seu suport.

Per concloure, caldria dir que les polítiques culturals i les polítiques lingüístiques no tendeixen a treballar conjuntament. En la mesura que, dins de l'àmbit europeu, la importància passa del nivell nacional al nivell regional, aquesta cooperació, el compartir instruments polítics i acceptar les responsabilitats compartides dels dos aspectes de la política, esdevindrà més i més essencial per als territoris de les cultures lingüístiques minoritàries o regionals volen sobreviure i prosperar. En cas de que aquestes cultures lingüístiques minoritàries o regionals que vulguin sobrevisquessin, les cultures d'Europa hauran perdut una riquesa enorme, molt valuosa i irreemplaçable.

linguarts

language and cultural policies in Europe

DRAFT COPY
NOT TO BE QUOTED

EUROPEAN COMMUNITY

FUNDACIÓ JAUME BOFILL

INTERARTS Observatory

Rambla Catalunya, 81, pral.

08008 Barcelona

Tel.: 34 93 487 70 22

Fax: 34 93 487 26 44

e-mail: interart@pangea.org

1- Description of the project

Interarts Observatory

The Lingarts projects was conceived of by the INTERARTS Observatory in June 1996. This European Observatory on Urban and Regional Cultural Policies is an independent body (association) set up in June 1995 and which aims to become a foundation in the year 2000.

The origin of the Observatory may be traced to the Central Conference of the Council of Europe project Culture and Regions, which was held in Florence in 1987. In the course of this conference a declaration was adopted establishing the need to create a structure which would be able to follow effectively the innovative and positive experiences as regards cultural policy at the local and regional level. In response to this declaration the Secretariat of the Council of Europe, in co-operation with the Standing Conference of Local and Regional Authorities, accepted the proposal and created a commission charged with the further development of the Observatory.

The changes produced in Central and Eastern Europe necessitated a complete revision of the operational profile of the project until, in 1993, the Government of Catalonia (Generalitat de Catalunya), the City of Barcelona (Ajuntament de Barcelona), the province of Barcelona (Diputacio de Barcelona) and the Patronat Catala Pro-Europa offered their support to the agency, based on its being an independent organization. The final concrete planning started in 1994 and the INTERARTS Observatory opened its door in October 1995.

The greater part of the INTERARTS Observatory's work is centred around the study of cultural policies of towns and regions. The work concerns a focal point of interest which is gaining ground in the technical and policy sectors, with the revelation of the relationship that exists between culture and economic development, social cohesion, communication and territorial planning, being made clearer all the time. In addition the work underlines the new creative dimension in the dialectic between globalization and localization.

The focus of the INTERARTS Observatory's work is not limited to policies in the public domain but takes the various other sectors(cultural industries foundations, popular movements, artistic projects) which are to be found in the cultural make-up of cities and regions into consideration.

The INTERARTS Observatory is the only agency which is specialized in this domain and which has a comparative basis for both Europe and for those regions which have demonstrated an interest in joining the INTERARTS programmes.

In its working methods the INTERARTS Observatory combines its role of observer with the medium- and long-term synthesis of urban and regional cultural dynamics, through means of its Action-Research Programmes (Policy determination and evaluation) and concrete cases of territorial and cultural development.

The LINGUARTS Project in this context

The LINGUARTS Project consists of action-research aimed at studying the relationship between language and cultural policies in Europe. This project resulted from the fact that even though cultural policies have been much debated in Europe over the past fifteen years, very little has been said about languages. Now, when the local and regional dimension of cultural policies is being fully explored, what is the role of regional and minority languages in these urban and regional cultural policies?

The principle aims of this projects are:

- to study the relationship between language and cultural policies within certain European territories selected on the basis that these two dimensions - language policies and cultural policies - are explicitly formulated, in order to demonstrate in which ways and to what extent cultural policies favour the development of European linguistic diversity as regards regional or minority languages.
- provide examples of good practice both national and regional within the European Union, which demonstrate the double role which could be played by both cultural and language policy to encourage the better promotion of regional or minority languages.

The INTERARTS Observatory is in agreement with the hypothesis that, during the 1990s the criteria of choice of languages has been gaining weight in the sphere of public and private cultural policy, a weight that influences not only the creation, production and distribution but also to the consumption and practices of culture. This fact is particularly revealing when applied to the cultural policies being developed in the realm of the mass media.

In other respects it appeared to us that it is essential to understand that the intensive use of linguistic criteria in cultural policy has ceased to be a major issue for minority cultures and that this use has become, on the other hand, more and more frequent by the "majority" languages. Due to this one could almost say that the normalisation and development of minority or regional own languages is being hindered, or stopped, by the new linguistic nationalism.

Finances

The LINGUARTS Project is 50% financed by the European Commission which has at its disposal, within the Directorate General XXII, a budget line for the promotion and protection of regional and minority cultures and languages.

The remaining funding comes from INTERARTS itself. Every year the INTERARTS Observatory signs an agreement with the territorial organizations which provide support (Generalitat de Catalunya, Diputacio de Barcelona, Ajuntament de Barcelona) and in addition INTERARTS has received a specific grant for the work on the publication of the final Linguarts report carried out by Poppy Eveling and Marta Ranch.

The Team of Experts

The group of people selected to conduct this action research was brought together by the INTERARTS Observatory with the intention of establishing a group in which both experts on language policy and experts on cultural policy would be able to work together and provide a balanced study by bringing their complementary visions to the subject to be studied.

These experts include Poppy Eveling (freelance consultant), Peter Nelde (University of Brussels), Helen O' Murchu (education and language specialist, currently President of the Irish Central Council for Voluntary Organizations), Miquel Strubell (Institut de Sociolinguistica Catalana), Bernard Wicht (Federal Office of Culture, Switzerland)

Other Partners to the Project

Among those other persons and institutions which has co-operated on the Linguarts project, we would particularly like to mention the work of the following, Eduard Miralles CERC(Barcelona), Josep Maria Artigal (Director of the European Institute of Immersion Programmes), Albert Bastardas, Xavier Vila and Jaume Farras (University of Barcelona), Jaume Bofill Foundation (financial support to the final publication)

2- Methodology

General notes

The "Linguarts" Project lasted approximately 2 years and was divided into two phases: the first from June 1996 to June 1997 and the second from September 1997 to September 1998, with an extension of several months in order to achieve its presentation in January 1999. It is an ambitious project, both in the breadth and the complexity of its objectives. Nevertheless, its originality and the relevance of its aims have enabled an abundance of extremely positive ideas to be created, revealing the innovative character of this initiative. Whilst the objective of the research action has remained the same throughout the years of the project's work, the hypotheses and methodology have evolved. "Linguarts" has in fact been able to adapt itself progressively to the developing needs expressed by our different contacts in the European regions taking part in the project. In addition, the project has been revised according to the ideas of and suggestions made by the group of experts.

The work of the project was accordingly divided into 2 very different sections:

- 1) a first phase of brainstorming, specific bibliographical research and development of a questionnaire and of the initial hypotheses;
- 2) a second phase of planning and case studies as well as drawing up regional reports and the final report.

In effect, the first phase gave us the opportunity to define the basis of our research, to gather in relevant information on certain representative European territories (one of the main criterion for selection was to choose territories in which linguistic policy is explicitly defined), to create a reference bibliography for the experts, to make the initial contacts with those taking part in the different European regions or towns chosen and to carry out the first case studies.

The second part of the project continued with the in-depth bibliographical research on the one hand and on the other hand the work became more involved in the field studies. 6 territories were finally included in order to investigate the project's hypotheses: Alsace (France), Catalonia (Spain), Friesland (Netherlands), Sorabia (Germany), Fribourg (Switzerland) and Scotland. Next, the existence and analysis of the different results permitted us to arrive at the conclusions and final recommendations put forward in this document.

Key moments of the project

Firstly, the group of experts and the INTERARTS team worked together in order to define the project's objectives and its main areas of research. This became

interviews conducted in each region by holding half of the interviews with those involved in or responsible for research or policy planning for the language side and the other half with those who are more engaged in the actual cultural practice, working in associations, libraries, theatres, cultural centres, local radios, etc..

- the visit of the expert (sometimes two) to the region being studied, for three days, in order to conduct interviews with the contacts already determined and also in order to gather as much printed matter as possible on the subject, especially those difficult to obtain at a distance.

During the period from January and May 1998, all of the visits were completed and the months of April and May were devoted to producing the partial reports and editing them.

The Final Analysis and First Conclusions

All of the above work enabled the group of experts to begin to assemble their reports during a general meeting of the group in mid-May, during which the exchange of key issues and initial conclusions on each region studied allowed the structure of the final report and its recommendations to be agreed upon. Following this there was a period during which the experts were free to discuss the abundance of ideas that had cropped up in order to refine, justify or not, their final conclusions.

The Results

Presentation of the final document

This final document represents the work carried out over a period of two years. This work could indeed have had a more tightly knit structure but after many discussions on the form that this publication should take, it seemed to us that the idea of presenting a summary of each case-study, followed by a series of principal conclusions and general recommendations, would be the best manner of demonstrating the experience and insight gained throughout this project.

At the same time, presenting these results publicly at a conference open primarily to those responsible for decisions in the language and cultural policy areas, will allow this research to be disseminated in a manner and in the areas in which it may best be put to use in our present European reality.

What next?

more concrete with the drawing up of a "basic text" by each of the experts. Next, the compilation of the bibliography and of documentary research enabled the hypotheses to be determined.

Inspired by INTERARTS' outline, the group of experts created a questionnaire which would serve as the basis of the talks. In the interests of homogeneity and of the coherent analysis of the talks, the creation of a common questionnaire was indispensable. It was revised several times until it became operational. Its function was more to act as a guide for the talks than to be an actual test for analysis at a later date. Written in English and French, most of the questions are open and it is made up of 9 parts:

- Social and economic facts about the territory;
- Geo.-linguistics;
- Linguistic policies;
- Linguistic policy and practice in the media;
- Linguistic policy and practice in the libraries;
- Linguistic policy and practice in popular culture and religion;
- Linguistic policy and practice in the community's activities;
- Linguistic policy and practice in the cultural activities

Publishing

Audio-visual production and multimedia creation

Music

Theatre

Literary creation

Exhibitions, museums, cultural tourism

Other cultural bodies (Foundations, NGOs)

Cultural communication and marketing, specialised journals

Other significant cultural and linguistic spaces

The contacts throughout the various regions were made through the FACTUS database in some cases and from the knowledge of relevant institutions and individuals on the part of the groups of experts in others.

The Field Work

The studies carried out in the six regions chosen as subjects generally followed the same three steps:

- Sending a number of the questionnaires by post
- Identifying a suitable contact for a more in-depth interview during the experts' visits. For this an attempt was made to ensure a kind of parity in the dozen or so

It should be evident that Linguarts is a project which is neither finished nor finite, and is one which will remain open to the inclusion of those other regions which wish to be included.

[The case of Fribourg is not included in this document but will be presented during the final conference on 15th January 1999 and inserted in summary form in the annex to be printed later. the same applies to the case of Ireland, which study has also been completed and will form a useful addition to the project.]

3- Key issues

The issues raised in the following section are not in any specific order of importance, but are those which have been identified and discussed by the Linguarts Project Group throughout the course of the project, as well as during the field work itself.

Language and Cultural Diversity in Europe

One of Europe's great riches is that of the great diversity of both languages and cultures. On the other hand, this very diversity has led to some of the most bitter and violent wars, both civil and national in history. How may we contribute to that diversity without provoking additional separations between peoples often divided as they already are? One way is to use both language and cultural policy as a single tool instead of the separate policy tools that they are at present. All too often it may be seen that language policy limits itself to the sphere of education and that cultural policies rarely, if ever, address language issues. Both policy areas need to be made aware of the strengths and opportunities to be gained by working hand in hand.

Language, Culture and the Language of Culture

It is essential to distinguish between learning a language in order to understand a culture, as was and occasionally is the case for Ancient Greek and Latin and still is the case for studying second and third languages in many education systems, and the learning or acquisition of languages in order to be understood within the community of residence. Very often the former is concerned with a notion of the "prestige" of the culture to which the language being studied belongs, the study is often academic and whilst having a high "cultural" value, does not have much in the way of application to the realities of late twentieth century Europe. To limit the study to the acquisition of languages in the former manner and for the former reasons would be to ignore the reasons why the great majority of minority or regional languages speakers are bi-lingual and to

limit the definition of culture to that of "high" culture, would be to exclude the experience of many minority or regional language speakers.

It was also recognised by the group of experts that it is essential to endeavour to avoid encouraging the idea that there is a huge gulf between minority or regional language cultures and "global" culture; that participation in the one somehow excludes participation in the other, as if minority or regional languages cultures were merely enclaves or ghettos of folklore with little or no relevance for the movements of larger cultures, or having no influence on what is termed global culture. In their essential bilingualism, members of a minority or regional language group are bridging the gulf in ways that mono-linguists often do not.

Multi-lingualism - What is it?

Multi-lingualism may be defined in a variety of ways, the most basic of which is often perceived in Europe as being "mother tongue and English". It may also be interpreted as being, especially for those speakers of a minority or regional language, as their mother tongue and the state or majority language. Since the end of the Second World War there has gradually been a shift away from the notion of "one nation, one state, one culture, one language" and people are identifying themselves more with the regions in which they live, opening up the opportunities for a variety of multi-lingualisms. With increasing cross-border traffic of trade, industry and labour, being multilingual is seen as advantageous these days, although for minority or regional language speakers, only the acquisition of a third language (after mother tongue and majority or state language) may be seen as being truly multilingual in the eyes of majority language speakers, as in France where multi-lingualism did not include speaking either Breton or Alsatian. It is essential both for the purposes of this report as well as in general to be aware of and take the various different types of multi-lingualism into account.

It should also be recognised that multi-lingualism (however defined) is becoming more the norm than mono-lingualism. Whichever definition of multi-lingualism is used it is may also be said that multi-lingualism may foster peace and prosperity - it most certainly helps in developing cross-border or international links, be they professional or personal. This international element to multi-lingualism does result in economic and professional benefits, as the laws of the free market economy determine the market value of multi-lingualism, which is constantly increasing as the European Union grows.

Through the access gained to other cultures by multi-lingualism, additional communicative skills are developed, and these tend to improve access to very divergent cultures, encouraging openness in meeting new cultures and in the long term may be considered as fostering more tolerance for other cultures.

gradually diminishing prejudices and facilitating social progress. Whilst a rather utopian view, it is indeed noticeable that multi-linguists have a much more open attitude to learning other languages as well as to dealing with other cultures.

Minorities, identity and equality

It should be recognised that the majority of minority or regional language speakers have been granted the possibility of different identities, through their bi- or multi-lingualism. To put it another way, each speaker of a minority or regional language is perceived as being able to identify with two cultures at least, through the acquisition of the majority language, at which level it is recognised (in those regions where the minority or regional language has actually been recognised) that there is a clear link between the language spoken and the culture engaged in. This doubling, or multiplying of identities, which brings with it a complex series of contacts, both social and economic as well as cultural, is however on the whole ignored in the process of policy making which tends to split into language driven policies and culture driven policies, thus ignoring that which is tacitly recognised outside the policy-making sphere.

Levels and Types of Policy-making

It should be noted that in all aspects of language and cultural policy, bodies/authorities at all levels are involved in the planning and implementing of the various policies. This may begin with the national level of policy which states which language(s) is (are) the language(s) of state and will determine which culture is the one that will be encouraged and supported on a national level. The other extreme of the scale is the local authority which determines what is supported in terms of the local cultures and may therefore influence the use or not of the local minority or regional language.

Language and cultural policies are not only devised and implemented at various levels and but their influences flows in both directions, from the national level down and from the grassroots level up. Where the influences of these policy approaches cross may offer an interesting insight into the ways in which language and cultural policy planning should be working hand-in-hand.

It is also apparent that in any given area the citizen, the social and cultural structures will be affected by more than one level of policy, applied by the various tiers of government (national, regional, local etc.). Such policies may be complementary or competitive or contradictory. The case studies which follow show examples of all three.

Policies may also be either implicit or explicit and where possible, the agreement was that the implicit would be given the same weight and consideration as the

explicit policy, as they often, if not always, have an equally important influence on the development of regional or minority languages or culture. Explicit policies may include one or more of the following elements; policy statements, laws, decrees, declarations, officially established bodies and budgeted programmes. It is important to note that in dominant/subordinate relationships the lack of policy itself is a political statement, in that a lack of specific policy for a minority or regional language usually tends to encourage the spread of the majority or state language.

These are some of the issues discussed during the meetings of the group of experts throughout the course of the Linguarts project. The list is, of course, not exhaustive, and will undoubtedly be added in the future of this work.

4- Concluding Remarks

These remarks that follows are a combination of concluding remarks made by the experts either in their specific reports or during the final meeting held in May 1998, as well as a number of comments and observations made throughout the course of the project that are more suitable to this chapter than elsewhere in the report. For this first version of the report these comments are not set out in particular order, although it is the intention to do so later.

Firstly a number of very general points which may seem self evident but require restating as a preface to the comments to follow. Languages are not first acquired and then put to use. Languages are learned when used in order to create real interaction with others. This learning of languages takes place in socially defined contexts and the languages are learnt according to the rules which obtain in each of the specified contexts. If languages are learnt by using them and if children use the language at all times and in all contexts, a linguistic policy is also a policy of education in the language to which it refers. This, however, is not necessarily the case when one is endeavouring to make the links between language policy and cultural policy. To a large extent, the bridges, or interstices between language and cultural policy, lie at the points of connection between language and education and culture and education policies

As regards the wider context of Europe, it may be fair to say that until 1945 the various countries of Europe were lived in an exclusively 'national' system based on the following three premises: the absolute sovereignty of the nation state, the sacrosanct nature of the frontiers and the dominant (sole) national language. Since the fall of the Berlin wall, the shift from these principles has accelerated and the three factors of sovereignty, frontiers and national languages have been seriously challenged.

Firstly the frontiers between nation states have tended to disappear (Schengen, GATT, Single Market, ETFA). Secondly there has been a transfer of formal sovereignty (although not everywhere and not in every domain) to the supra-national institutions of the European Union. Thirdly, and the concern of this report, there has been a tentative appearance of multi-lingualism. It could be argued here that the new territorial groupings which are genuinely active from a socio-political point of view are either autonomous regions (Catalonia, Rhone-Alpes, Bad-Wurtemburg, Northern Italy) or trans-national zones of economic prosperity.

In this process of transfer from national systems to trans-national systems, in this scheme of separate territorial units which are not necessarily tied to a nation state, the world economy plays an increasingly important role. As a corollary we can see in these regions, increasing multi-lingualism (as has been shown statistically) as a means of access to the economy, but in terms of this report it must be stated that this is a multi-lingualism that favours the great languages such as French, German, Spanish and above all English.

We may see that multi-lingualism is linked to economic prosperity, albeit a multi-lingualism of the great languages. The other side of the coin is that the multi-lingualism of the minority or regional languages is generally on the decline and here the issue of support to the minority and regional language cultures becomes of greater importance to national governments. It is no longer a defensible position to suppress or repress minority or regional languages and cultures in the name of a "higher" national cohesion. Rather, if the nation state wishes to maintain social cohesion there is an attendant obligation to support the full range of its cultural heritage.

As the idea of the nation state and the three principles on which European nations have operated for the past two centuries gradually wane in favour of the growth of the supra-national economy and the regional based trans-national economies, the state's role in the protection and promotion of the full range of its cultural heritage becomes essential. It will no longer be sufficient to pay lip-service to these cultures but will become necessary to engage in a full range of activities in their support, protection and encouragement to growth

However, the bi- or multi-lingualism that exists in areas of regional or minority languages culture often provides an advantage over the mono-lingualism of majority language cultures, as there is from an early age, an acceptance of the need for bi- or multi-lingualism and an openness to the learning of other languages and their use. In trans-frontier areas, where the minority or regional language is closely related to the language across the nearest national border, this often has very obvious economic as well as social advantages.

In terms of the effect and influence of cultural and language policies have on each other in the protection of minority and regional language cultures, from the case-studies it may be seen that this may occur at the level of education-based activities and often in terms of more "folklore" type activities, but the use of the instruments of one type of policy are rarely taken in to account whilst developing other policies.

Language policies tend to fail in their approach to popular modern culture, as there is often no place to discuss this, although that may be changing with the advent of minority or regional language versions of popular computer software. However, until there is some way of incorporating this language element into the use of the Internet, of the Web, this will remain a gap which will be filled by the learning of English. It must be said that the bottom line is that both language and cultural policies tend to ignore popular contemporary culture. Language policy planning does however have the opportunity to take this into account, especially at the level of the use of new technologies in schools and could perhaps formulate tools that would be of use in the cultural sector and lead the way in developing policy tools for popular contemporary culture.

The other side of this lack of co-operation or non-engagement in popular contemporary culture is the fact that one of the few areas of intersection between the two policy areas often falls into the preservation of folklore tradition and thus exacerbating the effect of not taking new cultural movements in to account, by emphasising the old traditional ways, which in turn may well alienate the young members of the minority or regional language culture, who may find little of relevance to their lives in the traditions of their ancestors. This would be particularly the case of urban populations.

Language policy does in fact make use of cultural tools, such as in the areas of children's literature, theatre in education, etc. is not often aware of the cultural effects of the medium used, seeing it solely as a medium of language transmission. Cultural policy on the other hand often ignores its language responsibilities, in always arguing that the issue of quality should be the only criteria for either recognition and support.

In conclusion it would be fair to say the language policy and cultural policy do not tend to work together, but as the emphasis shifts from the nation to the region within Europe, this co-operation, the sharing of policy tools, the joint acceptance of responsibility for both aspects of policy will become more and more essential, if any of the regional or minority language cultures are to survive and flourish. Should these regional and minority languages and cultures not survive, the cultures of Europe will lose a great, valuable and irreplaceable richness. ↗

linguarts

polítiques lingüístiques i culturals a Europa

RESUM
(PRIMER ESBORRANY)

EUROPEAN COMMUNITY

Observatori INTERARTS
Rambla Catalunya, 81, pral.
08008 Barcelona
Tel.: 34 93 487 70 22
Fax: 34 93 487 26 44
e-mail: interart@pangea.org

1- Descripció del projecte

L'observatori INTERARTS

El projecte Linguarts va ser concebut per l'Observatori INTERARTS el mes de juny de 1996. Aquest Observatori Europeu de Polítiques Culturals Urbanes i Regionals és una organització independent (associació en tràmits d'esdevenir fundació durant el 1999) establerta el juny de 1995.

L'origen de l'Observatori INTERARTS es troba a la Conferència Central del projecte *Cultura i Regions* del Consell d'Europa, celebrada a Florència el 1987. La Declaració Final d'aquesta conferència va manifestar la necessitat de crear una estructura que garantís el seguiment de les experiències innovadores i de les bones pràctiques a l'àmbit de les polítiques culturals locals i regionals. Com a resposta a aquesta declaració, el Secretariat del Consell d'Europa, en col.laboració amb la Conferència Permanent de Poders Locals i Regionals, va acceptar la proposta i es va crear una comissió destinada a la prefiguració del futur Observatori.

Els canvis produïts a l'Europa Central i Oriental van fer necessària una revisió completa del perfil operatiu del projecte fins que, el 1993, la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona i el Patronat Català pro Europa van oferir el seu suport a l'agència, sobre la base d'una organització independent. Operatiu des del 1994, l'Observatori INTERARTS va iniciar oficialment la seva activitat el mes d'octubre de 1995.

La part central del treball d'INTERARTS es centra en l'estudi de les polítiques culturals de ciutats i regions. Aquesta tasca suposa un punt focal d'interès creixent pel que fa als sectors tècnics i polítics, incrementat pel fet de la relació identificada entre cultura i desenvolupament econòmic, cohesió social, comunicació i planificació territorial. Juntament amb això, el treball subratlla la nova dimensió creativa en la dialèctica existent entre globalització i localització.

El punt central del treball de l'Observatori INTERARTS no es limita a les polítiques públiques sinó que afecta a la resta de sectors (indústries culturals, fundacions, projectes artístiques i iniciatives de la societat civil en general).

L'Observatori INTERARTS és l'única agència especialitzada en aquest àmbit i que disposa d'uns referents comparatius tant per Europa com per les altres regions del món que han manifestat el seu interès per participar en els seus programes.

Els mètodes de treball d'INTERARTS combinen el seu paper d'observador amb les síntesis a mig i llarg termini de les dinàmiques culturals locals i regionals, a través de programes de recerca-acció i dels seus projectes-pilot sobre desenvolupament territorial i cultural.

El Projecte LINGUARTS en aquest context

El Projecte LINGUARTS és un projecte de recerca-acció que té per objectiu l'estudi de la relació entre polítiques culturals i polítiques lingüístiques a Europa. Aquest projecte va ser originat per la constatació que, tot i que el debat europeu sobre polítiques culturals ha estat intens durant els últims quinze anys, les llengües han ocupat molt poc espai de reflexió. Ara que la dimensió local i regional de les polítiques culturals està sent explorada en gran mesura, esdevé més pertinent que mai el preguntar-se pel paper de les llengües regionals i minoritàries ("minoritzades") en les dinàmiques locals i regionals d'aquestes polítiques.

Els objectius principals del projecte són:

- L'estudi de la relació entre llengua i polítiques culturals dins de certs territoris europeus seleccionats sobre la base de que les dues dimensions (polítiques lingüístiques i polítiques culturals) siguien formantades explícitament, per tal de demostrar de quina forma i fins a quin punt les polítiques culturals afavoreixen el desenvolupament de la diversitat lingüística europea pel que respecta a les llengües regionals i minoritàries.
- Proveir d'exemples de "bones pràctiques" tant estatals com regionals dins de la Unió Europea, que demostrin el doble paper que poden jugar tant les polítiques culturals com les polítiques lingüístiques per tal de promoure les llengües regionals i minoritàries.

L'Observatori INTERARTS parteix de la hipòtesi que, durant els anys 90 els criteris d'elecció de les llengües han anat guanyant pes en l'esfera de la política cultural pública i privada, un pes que influeix no només sobre la creació, producció i distribució, sinó també sobre el consum i les pràctiques culturals. Aquest fet és particularment rellevant quan és aplicat a les polítiques culturals desenvolupades al regne dels *mass media*.

En un altre sentit ens va semblar que era essencial d'entendre que l'ús intensiu de criteris lingüístics en política cultural ha deixat d'ésser un assumpte major per les cultures minoritàries i que aquest tema ha esdevingut, d'altra banda, cada vegada més recorregut per les llengües "majoritàries". Degut a aquest fet hom podria pràcticament afirmar que la normalització i el desenvolupament de les llengües regionals o minoritàries està patint un procés d'"obstaculització" pel nou nacionalisme lingüístic.

Finançament

El projecte LINGUARTS és finançat al 50% per la Comissió Europea, a través de la "Línia pressupostària per la promoció i protecció de les cultures i llengües regionals i minoritàries" dins de la Direcció General XXII (Educació, Formació i Joventut).

La resta del finançament prové de l'Observatori INTERARTS que, anualment, signa un acord amb les organitzacions territorials que li donen suport (Generalitat de Catalunya, Diputació de Barcelona i Ajuntament de Barcelona), a més a més, INTERARTS ha rebut un ajut específic de la Fundació Jaume Bofill pel treball de publicació de l'informe final Linguarts realitzat per Poppy Eveling i Marta Ranch.

Equip d'experts

El grup de persones seleccionades per dur a terme aquesta recerca-acció va ser reunit per l'Observatori INTERARTS amb la intenció d'establir un equip en el qual poguessin treballar conjuntament experts tant en política lingüística com en política cultural. Es tractava d'obtenir un estudi equilibrat on coadjuvessin les visions complementàries dels diferents experts.

L'equip d'experts està integrat per: Poppy Eveling (consultora *freelance*), Peter Nelde (Universitat de Brussel·les), Helen O'Murchu (especialista en educació i lingüística, actualment Presidenta de l'*Irish Central Council for Voluntary Organizations*), Miquel Strubell (Institut de Sociolingüística Catalana), Bernard Wicht (Federal Office of Culture, Suïssa).

Altres socis del Projecte

Destaquem entre les altres persones i institucions que han cooperat en el projecte Linguarts: Eduard Miralles (Director del CERC, Barcelona), Josep Maria Artigal (Director de l'Institut Europeu de Programes d'Immersió), Albert Bastardas, Xavier Vila i Jaume Farras (Universitat de Barcelona), Fundació Jaume Bofill (suport financer i publicació final).

2. Metodologia

Notes Generals

El projecte Linguarts s'ha desenvolupat en els darrers dos anys i va ser dividit en dues fases: la primera, des del juny de 1996 al juny de 1997; la segona, des del setembre de 1997 al setembre de 1998, amb una prolongació d'alguns mesos per tal de concloure en la presentació el mes de gener de 1999. Es tracta d'un projecte ambiciós, tant per l'à bast com per la complexitat dels seus objectius. No obstant això, l'originalitat i interès dels seus objectius han provocat l'emergència d'idees abundants i extremadament positives, tot fent palès el caràcter innovador de la iniciativa. Tot i que l'objectiu de la recerca ha estat mantingut durant els anys del projecte, hi ha hagut una evolució pel que fa a les hipòtesis de treball i a les metodologies. Linguarts s'ha adaptat progressivament a les necessitats canviants expressades pels diferents contactes a les regions europees integrants del projecte. D'altra banda, el projecte ha estat revisat d'acord amb les idees i els suggeriments expressats pel grup d'experts.

En conseqüència, el projecte va ser dividit en dues seccions diferents:

1. una primera fase de *brainstorming*, recerca bibliogràfica específica i desenvolupament d'un qüestionari i de les hipòtesis inicials;
2. una segona fase de planificació i d'estudis de cas; de redacció d'informes regionals i de l'informe final.

En efecte, la primera fase ens va donar l'oportunitat de definir les bases de la nostra recerca, de recollir informació rellevant sobre alguns territoris europeus representatius (un dels principals criteris de selecció va ser el de triar territoris on la política lingüística fós formulada explícitament), de crear una bibliografia de referència pels experts, d'establir els contactes inicials a les ciutats i regions europees seleccionades i de dur a terme els primers estudis de cas.

La segona part del projecte va continuar amb un aprofundiment en la recerca bibliogràfica, i d'altra banda, el treball va guanyar intensitat en els estudis de camp. Finalment, sis territoris van ser escollits per la recerca: Alsàcia, Catalunya, Fríssia, Soràbia, Fribourg (suís) i Escòcia. La identificació i anàlisi dels diferents resultats ens van permetre d'arribar a les conclusions i recomanacions finals avançades en aquest document.

Moments-clau del projecte

En primer lloc, el grup d'experts i l'equip d'INTERARTS van treballar conjuntament per tal de definir els objectius del projecte i les principals àrees de recerca. Aquest aspecte va ser concretat amb la redacció del "text bàsic" per cadascun dels experts. Posteriorment, les hipòtesis van ser definides gràcies a la compilació bibliogràfica i documental.

Amb la col.laboració d'INTERARTS, el grup d'experts va crear el qüestionari que serviria de base per les entrevistes als territoris seleccionats. La creació d'un qüestionari comú era indispensable per tal de garantir l'homogeneïtat i la coherència de les analisis. Va ser revisat exhaustivament abans de ser considerat com a operatiu. La seva funció era la de fer de guia per les entrevistes, i no tant la de servir com a model d'examen per a analisis futurs. Està redactat en anglès i francès, i la majoria de qüestions són obertes. Es compon de nou parts:

- dades socials i econòmiques sobre el territori
- geolingüística
- politiques lingüístiques
- política i pràctiques lingüístiques als mitjans de comunicació
- política i pràctiques lingüístiques a les biblioteques
- política i pràctiques lingüístiques a la cultura popular i a la religió
- política i pràctiques lingüístiques a les activitats de la comunitat
- política i pràctiques lingüístiques a les activitats culturals

Producció audio-visual i creació multimèdia.

Música.

Teatre.

Creació literària.

Exposicions, museus, turisme cultural.

Altres organitzacions culturals (Fundacions, ONGs).

Comunicació cultural i marketing, premsa especialitzada.

-Altres espais culturals i lingüístics significatius.

Els contactes amb les diverses regions van ser fets, en alguns casos, a través de la Base de Dades FACTUS, i en d'altres, a partir del coneixement d'institucions i individus rellevants per part del grup d'experts.

El treball de camp

Els estudis duts a terme a les sis regions triades van seguir generalment les mateixes fases:

- Tramesa de qüestionaris per correu.
- Identificació dels contactes idonis per les entrevistes en profunditat durant les visites dels experts. Amb aquest objectiu, es va intentar d'assegurar una certa paritat en la dotzena d'entrevistes dutes a terme a cada regió, de forma que una meitat d'aquestes entrevistes van ser realitzades a responsables de recerca o de disseny de polítiques en l'àmbit lingüístic, i l'altra meitat a persones vinculades directament a la pràctica cultural (associacions, biblioteques, teatres, centres culturals, ràdios locals, etc.).
- La visita de l'expert (o de dos, de vegades) a la regió objectiu d'estudi, durant tres dies, per tal de dur a terme les entrevistes amb els contactes identificats i per recollir tota la informació impresa disponible i apropiada sobre la matèria (especialment la més difícil d'obtenir a distància).

Totes les visites van tenir lloc durant el període comprès entre els mesos de gener i maig de 1998. Els mesos d'abril i maig van ser dedicats a l'elaboració i edició dels informes parciaus.

L'Anàlisi Final i les Primeres Conclusions

Tota aquesta tasca ha permès al grup d'experts posar en comú els seus informes durant la reunió general celebrada a mitjans de maig, en la qual s'estructurà l'informe final i les recomanacions que calia acordar, mitjançant l'intercanvi de temes claus i de conclusions inicials sorgits en l'estudi de cada regió. Després, es deixà un període de temps perquè els experts poguessin discutir les abundants idees que havien recollit per tal de concretar-les, justificar-les o rebatre-les en les conclusions finals.

Resultats

Presentació del document final

El document final concentra el treball dut a terme durant els darrers dos anys. De fet, aquest informe hauria pogut estructurar-se de forma més compacta, però després de moltes discussions per debatre quina seria la millor forma de presentar-lo, ens semblà que mostrar un resum de cada cas estudiat, i a continuació una sèrie de conclusions principals i recomanacions generals, era la millor manera de transmetre l'experiència i la perspectiva assolida durant el projecte.

Presentar els resultats públicament, en un conferència oberta principalment als responsables de les decisions polítiques en matèria de cultura i llengua, permetrà la disseminació d'aquesta recerca en l'àmbit i de la manera que millor garanteixen el seu ús en la realitat actual europea.

Cal fer palès que Linguarts és un projecte que ni està acabat ni és finit, i que romandrà obert a incorporar totes les regions que hi vulguin ser incloses.

[El cas de Friboug no s'inclou en aquest document però serà presentat durant la conferència final, el 15 de gener de 1999, i s'inclourà en l'annex que s'editarà posteriorment. El mateix passa amb el cas d'Irlanda, l'estudi del qual també s'ha completat i serà inclòs pròximament.]

3. Temes clau

Els temes que conté la secció següent no es disposen en funció de la seva importància, sinó que són aquells que han estat identificats i discutits pel Grup de Treball Linguarts durant el curs del projecte i durant la implementació del treball de camp.

Llengua i Diversitat Cultural a Europa

Una de les majors riqueses d'Europa és la seva diversitat cultural i lingüística. Aquesta gran diversitat, tanmateix, també ha estat associat a alguns dels episodis més crueus de la història d'Europa. Com podem contribuir a aquesta diversitat sense provocar una major fragmentació entre pobles que sovint trobem ja massa dividits? Una manera és utilitzar les polítiques culturals i les polítiques lingüístiques com si d'un únic instrument es tractessin, en lloc d'aplicar-les separadament, tal i com s'ha fet fins ara. Observem amb massa freqüència que les polítiques lingüístiques es limiten a l'esfera de l'educació, mentre que ben poques vegades les polítiques culturals ben poques vegades s'adrecen a temes lingüístics. És necessari que des d'ambdues àrees polítiques es prengui consciència que un treball conjunt i coordinat pot generar grans oportunitats i beneficis.

Llengua, Cultura i la Llengua de la Cultura

És essencial distingir entre l'aprenentatge d'una llengua per tal d'entendre una cultura, com és el cas del grec i llatí antics o el de l'estudi d'una llengua secundària o terciària en molts sistemes educatius, i l'aprenentatge o adquisició d'una llengua per tal de ser entesa dins una comunitat de residència. En el primer cas sovint es vincula la cultura a la qual pertany la llengua estudiada a una noció de "prestigi", l'estudi sol ser acadèmic i tot i tenir un valor "cultural" alt, aquest valor no és el mateix a l'hora de ser aplicat a la realitat de finals del segle XX a Europa. Limitar aquest estudi a l'adquisició de segones o terceres llengües (com en el cas de l'estudi de l'anglès, per exemple), i per les raons presentades, seria ignorar les vertaderes raons per les quals la gran majoria de locutors de llengües minoritàries o regionals són bilingües. Limitar la definició de cultura a la d'"alta" cultura implicaria excloure l'experiència de molts locutors de llengües minoritàries o regionals.

El grup d'experts també ha reconegut que cal evitar reforçar la idea que hi ha un abisme gegant entre les cultures de llengües minoritàries o regionals i la cultura "global", que la participació en una, d'alguna forma exclou la participació en l'altra, com si les cultures de llengües minoritàries o regionals fossin simples enclaus o ghettos de folklore de poca o cap rellevància per als moviments de les "macro-cultures", o com si no tinguessin cap influència en el que anomenem cultura global. En el seu essencial bilingüisme, els locutors d'una llengua minoritària o regional estan construint ponts per salvar aquest abisme d'una manera que els monolingües sovint no fan.

Multilingüisme. Què és?

El multilingüisme es pot definir de diverses maneres. La forma més bàsica d'entendre el multilingüisme a Europa és "l'ús de la llengua materna i l'anglès". També es pot interpretar, sobretot en el cas dels locutors de llengües minoritàries o regionals, com l'ús de la seva llengua materna i la llengua de l'Estat o la majoritària. Des de la fi de la II Guerra Mundial, s'ha produït una sèrie de canvis graduals que ens han allunyat de la noció d'"una nació, un Estat, una cultura, una llengua", i les persones s'identifiquen cada cop més amb les regions en les quals viuen, obrint-se així les oportunitats per una varietat de multi-lingüismes. Amb el creixent trànsit de comerç, indústria i mà d'obra entre fronteres, el fet de ser multilingüe es percep actualment com un avantatge, tot i que per als locutors de llengües minoritàries o regionals, només l'adquisició d'una tercera llengua (afegida a la llengua materna i la llengua majoritària o estatal) pot ser vist com un verdader multilingüisme, tal i com passa a França, on el multilingüisme no incloïa parlar bretó ni alsacià. És essencial tant pel propòsit d'aquest informe, com en general, ser conscients d'aquesta realitat i de tenir en compte els diversos tipus de multilingüismes existents.

També cal reconèixer que el multilingüisme està esdevenint la norma, més que el monolingüisme. Sigui quina sigui la definició que fem servir del multilingüisme, es pot afirmar que el multilingüisme pot fomentar la pau i la

prosperitat –si més no, ajuda al desenvolupament de contactes internacionals i transfronterers, ja siguin professionals o personals-. Aquest element internacional del multilingüisme es tradueix en beneficis econòmics i professionals, ja que les lleis de l'economia del lliure mercat determinen el valor de mercat del multilingüisme, que creix constantment en tant que s'estén la Unió Europea.

A través de l'accés a d'altres cultures, assolit amb el multilingüisme, es desenvolupen habilitats comunicatives addicionals que permeten millorar l'accés a cultures molt divergents, encoratjant el descobriment de noves cultures; a llarg termini es pot considerar que fomenta una major tolerància vers les altres cultures, una disminució gradual de prejudicis i el progrés social. D'altra banda, i mirat des d'un prisma més utòpic, cal remarcar que els multilingües tenen una actitud molt més oberta en l'aprenentatge d'altres llengües, i també en les relacions amb d'altres cultures.

Minories, identitat i igualtat

Caldria reconèixer que la majoria de locutors de llengües minoritàries o regionals tenen l'opció de diferents identitats, a través del seu bilingüisme o multilingüisme. És a dir, es percep que tot locutor d'una llengua minoritària o regional pot identificar-se com a mínim amb dues cultures, mitjançant l'adquisició de la llengua majoritària, ja que s'entén que hi ha un vincle clar entre la llengua parlada i la cultura amb la qual es compromet o a la qual sent que pertany (sobretot en aquells territoris on les llengües minoritàries o regionals han estat reconegudes). Aquestes identitats doblades, o multiplicades, que comporten complexes sèries de contactes, tant econòmics, socials com culturals, s'ignora a nivell global en el procés de *policy making*, el qual tendeix a dividir-se en polítiques lingüístiques i polítiques culturals.

Nivells i tipus de Policy-making

Caldria fer notar que en tots els aspectes de les polítiques lingüístiques i culturals, les autoritats de tots els diferents nivells planifiquen i implementen diverses polítiques. Començant pel nivell de la política nacional/estatal, que defineix quina o quines llengües són les de l'Estat, i determina quina cultura serà la que rebrà el suport i l'impuls des de l'aparell estatal, fins a l'altre extrem de l'escala, on les autoritats locals determinen a què es dóna suport en termes de cultures locals i poden, per tant, influir l'ús o el desús de la llengua minoritària o regional local.

Les polítiques lingüístiques i les polítiques culturals no són només ideades i implementades a diversos nivells, sinó que, a més, la seva influència fluctua en ambdues direccions: des del nivell estatal cap al nivell de base i viceversa. Els diversos punts on els enfocaments d'ambdues polítiques es creuen fan patent la necessitat que la planificació de la política lingüística i la política cultural estiguin més estretament vinculades.

Les polítiques aplicades des de cadascun dels nivells esmentats poden ser implícites o explícites i, en determinats casos, pot existir un acord de donar a les politiques implícites el mateix pes i consideració que a les politiques explícites, ja que sovint, si no sempre, tenen una influència igual d'important en el desenvolupament de les llengües o les cultures minoritàries o regionals. Les politiques explícites poden incloure un o més dels següents elements: declaracions polítiques, lleis, decrets, declaracions, l'establiment de cossos oficials i programes pressupostaris. És important recalcar que en les relacions de domini o subordinació, la manca d'una política és pròpiament una declaració política; la inexistentia d'una política específica per a locutors d'una llengua minoritària o regional normalment tendeix a facilitar i estendre la divulgació de la llengua estatal.

Aquest són alguns dels temes discutits durant les trobades del grup d'experts, al llarg del curs del projecte Linguarts. Aquesta llista, naturalment, no és exhaustiva, i sens dubte serà ampliada pròximament, en la mesura que evolucioni aquest treball.

4. Observacions finals

Aquestes observacions que segueixen són una combinació de les conclusions fetes pels experts en els seus informes i en la trobada celebrada al mes de maig de 1998, i d'una sèrie de comentaris i observacions fets en el decurs del projecte, que creiem que és òptim ubicar en aquest apartat de l'informe. En aquesta primera versió de l'informe, aquests comentaris no es presenten en cap ordre concret, tot i que la intenció és de jerarquitzar-los en futures edicions.

En primer lloc, hi ha una sèrie de punts que poden semblar molt evidents però que requereixen una redefinició com a prefaci dels comentaris que segueixen. Les llengües no s'adquireixen primer, i després s'utilitzen. Les llengües s'aprenen en ser usades per poder interactuar amb altres personnes. Aquest aprenentatge de les llengües té lloc en uns contextos socials definits i les llengües són apreses d'acord a les normes específiques de cada context. Si les llengües són apreses mitjançant el seu ús i si els nens i nenes utilitzen la llengua a tota hora i en tots els contextos, una política lingüística també es una política d'educació en la llengua a la qual afecta. Tanmateix, observem que aquesta relació "interpolítica" no apareix entre les politiques lingüístiques i les politiques culturals. És més, els ponts o les interseccions entre llengua i política cultural, se solen circumscriure als punts de connexió entre llengua i educació i politiques culturals i educatives.

Per ubicar-nos en un context europeu ampli, cal dir que fins al 1945 els països europeus vivien en un sistema exclusivament "nacional" basat en les tres premisses següents: la sobirania absoluta de l'estat-nació, la naturalesa sacrosanta de les fronteres i el domini de l'única llengua "nacional". La caiguda del mur de Berlin va accelerar els processos de modificació d'aquests tres principis (sobirania, fronteres i llengua nacional), sorgint així nous reptes.